

SLUŽBENE NOVINE

ZENIČKO - DOBOJSKOG KANTONA

Godina IV - Broj 18

ZENICA, Petak, 24. 09. 1999. g.

218.

Na osnovu člana 82. alineja 1. Zakona o unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 1/97) ministar Ministarstva unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, donosi

PRAVILNIK

o načinu vršenja poslova i zadatka policije i drugih ovlaštenih službenih lica Ministarstva

I. OPĆE ODREDBE Član 1.

Ovim pravilnikom utvrđuje se način vršenja poslova i postupanje ovlaštenih službenih lica u obavljanju poslova policije i primjeni ovlaštenja propisanih Zakonom o unutrašnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona, Zakonom o krivičnom postupku (u daljem tekstu : ZKP) i drugim zakonima.

Član 2.

Poslovi policije su poslovi koji se odnose na:

1. zaštitu od nasilne promjene i ugrožavanja ustavnog poretka;
2. zaštitu života i lične sigurnosti građana;
3. sprečavanje i otkrivanje krivičnih djela;
4. pronalaženje i hvatanje učinilaca krivičnih djela i njihovo privođenje nadležnim organima u slučajevima kada to nije u nadležnosti sudske policije;
5. održavanje javnog reda i mira;
6. zaštitu od terorističkog i drugog nasilnog djelovanja, odnosno oružane pobune;
7. obezbjeđenje određenih ličnosti i objekata i stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava;
8. kriminalističko-tehnička vještačenja;
9. bezbjednost saobraćaja na putevima i zadatke bezbjednosti u drugim oblastima saobraćaja;
10. boravak i kretanje stranaca, putne isprave za prelazak državne granice;
11. nabavljanje, držanje i nošenje oružja i municije;
12. protivpožarnu zaštitu;
13. promet, odnosno prijevoz određenih opasnih materija;
14. pružanje pomoći radi otklanjanja posljedica u slučaju opće opasnosti prouzrokovane elementarnim nepogodama i epidemijama.

Član 3.

Pod ovlaštenjima ovlaštenih službenih lica, u smislu ovog pravilnika, podrazumijeva se pravo ovlaštenih službenih lica, da u slučajevima predviđenim zakonom i na način propisan ovim pravilnikom, prema licima preduzimaju određene mjere i radnje, i to da:

- daju upozorenja i izdaju naređenja;
- vrše legitimisanje, pozivanje, upućivanje, dovode nje, sprovođenje, ograničenje kretanja, zadržavanje, lišenje slobode;
- ulaze u tuđi stan, druge prostorije ili objekte, vrše pregled i pretresanje tih prostorija, kao i pregled i pretresanje lica, prijevoznih sredstava, prtljaga i uvid u dokumentaciju;
- vrše privremeno oduzimanje predmeta i dokumentacije;
- vrše nadzor nad određenim učincima krivičnih djela i prekršaja;
- prikupljaju obavještenja i traže podatke od građana, uzimaju otiske papiranih linija i utvrđuju istovjetnost lica i predmeta;
- upotrebljavaju tuđe prevozno sredstvo i sredstvo veze;
- vrše uvidaj i određuju vještačenje;
- regulišu i kontrolišu saobraćaj na putevima;
- kontrolišu kretanje i boravak stranaca;
- preduzimaju druge mjere i radnje u skladu sa zakonom na zahtjev ovlaštenih državnih organa, preduzeća ili drugih pravnih lica i u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

Ovlaštena službena lica mogu preduzimati pojedinačne istražne radnje i prije pokretanja istrage kada su na to ovlaštena ZKP, ili na zahtjev javnog tužioca kada je učinilac krivičnog djela nepoznat.

Ovlaštena službena lica mogu poslije pokretanja istrage preduzimati samo one istražne radnje koje im povjeri istražni sudija, kao i one koje su sa njima u vezi ili iz njih proističu.

Član 4.

Ovlaštena službena lica, u smislu Zakona o unutrašnjim poslovima, su:

- policajci;
- radnici koji neposredno rade na operativnim poslovima policije;

- radnici čiji poslovi i zadaci su vezani za poslove iz prethodne alineje, a za koje to utvrdi ministar unutrašnjih poslova;

- učenici Srednje policijske škole koji su navršili 18 godina života i slušaoci specijalističkih kurseva i seminara u Centru za obrazovanje kadrova unutrašnjih poslova kad izvršavaju zadatke u jedinici policije koja je obrazovana za izvršenje određenog zadatka;

Pripadnici rezervnog sastava kada se angažuju na vršenju poslova i zadataka policije, dok vrše te poslove smatraju se ovlaštenim službenim licima i za to vrijeme imaju prava iz zdravstvenog i invalidskog osiguranja kao ovlaštena službena lica.

Radnicima iz stava 1. ovog člana izdaje se službena legitimacija i značka.

Član 5.

Poslove i zadatke neposrednog održavanja javnog reda i mira, zaštite od terorističkog i drugog nasilnog djelovanja, odnosno oružane pobune, sprečavaju i otkrivanja krivičnih djela, kontrole i regulisanja saobraćaja na putevima, poslove i zadatke obezbjeđenja u željezničkom saobraćaju, kao i druge poslove i zadatke čija priroda i uvjeti u kojima se vrše zahtijevaju da ih izvršavaju ovlaštena službena lica u uniformi, vrše pripadnici policije u uniformi (u daljem tekstu: policajac), a po potrebi pripadnici policije rezervnog sastava.

Policajci nose propisanu uniformu sa određenim oznakama i u skladu sa propisima o vršenju službe naoružani su.

Ministar ili službenik koga on za to ovlasti, mogu odrediti da policajci određene poslove i zadatke vrše u civilnom odijelu.

Kad interes javnog poretka ili održavanje javnog reda i mira zahtijevaju, ministar ili radnik koga on za to ovlasti može narediti da i druga ovlaštena službena lica izvršavaju određene policijske poslove i zadatke u uniformi.

Član 6.

Ovlaštena službena lica u policiji dužna su da poslove neposredne zaštite života i lične sigurnosti ljudi, sprečavaju otkrivanja krivičnih djela i hvatanja njihovih učinilaca, kao i poslove održavanja javnog reda i mira, vrše u svakoj prilici, bez obzira da li se nalaze na službenoj dužnosti i da li im je to posebno stavljeno u zadatak.

Član 7.

Rukovođenje u Ministarstvu zasniva se na načellima jedinstvenog rukovođenja izvršavanjem poslova iz djelokruga Ministarstva i odlučivanja o usmjeravanju rada i upotrebi snaga i sredstava policije, kao i obaveznog izvršavanja odluka, naređenja i rješenja prepostavljenog rukovodioca, odnosno starješine radi izvršenja službenih poslova i zadataka, osim onih čije bi izvršenje bilo suprotno ustavu i zakonu Federacije i Kantona.

Član 8.

U obavljanju poslova policije ovlaštena službena lica dužna su da štite i čuvaju život ljudi i dostojanstvo čovjeka i mogu primjenjivati samo one mjere prinude

koje su predviđene zakonom i kojima se sa najmanje štetnih posljedica za građane, državne organe, preduzeća i druga pravna lica i njihova prava, postiže izvršenje službenog posla.

Član 9.

U vršenju poslova policije ovlašteno službeno lice dužno je da se građanima obraća pristojno i da licu kome se obraća na jasan i razumljiv način saopći razlog zbog koga mu se obraća.

Član 10.

Ovlašteno službeno lice koje vrši poslove policije u civilnom odijelu dužno je, ako je to s obzirom na prirodu radnje koju preduzima moguće, da licu kojem se obraća prethodno saopći da je službenik policije i da mu pokaže svoju legitimaciju i značku. Ovlašteno službeno lice prilikom pokazivanja zadržava legitimaciju i značku u ruci, a svoje prezime i ime, a po potrebi i naziv organizacione jedinice kojoj pripada, saopćava usmeno, ako lice kome se obraća to zahtijeva.

Član 11.

Policajci koji poslove policije vrše u uniformi dužni su da licu kome se obraćaju, na njegov izričit zahtjev, pokažu legitimaciju i značku, pod uvjetima i na način propisan u prethodnom članu ovog pravilnika.

Član 12.

U vršenju unutrašnjih poslova Ministarstvo saraduje sa odgovarajućim ministarstvima drugih kantona i Ministarstvom unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu MUP FBiH).

Član 13.

Organizacione jedinice Ministarstva u Kantonu dužne su da u poslovima iz svoje nadležnosti, naročito u poslovima policije, saraduju, usklađuju svoje aktivnosti i jedni drugima ukazuju pomoć.

Službenici policije iz prethodnog stava mogu preduzimati mjere i radnje na području druge organizacione jedinice Ministarstva ako postoji opasnost od odlaganja. U tom slučaju policija je dužna da o tome odmah obavijesti organizacionu jedinicu na čijem području je radnja izvršena.

Službenici policije prilikom boravka na području druge organizacione jedinice dužni su ako se zateknu na mjestu događaja, da policiji tog organa pruže pomoć u sprečavanju izvršenja krivičnog djela koje neposredno predstoji, u obezbjeđenju tragova krivičnog djela, kao i u sprečavanju da se učinilac krivičnog djela ne sakrije ili ne pobjegne.

II. OVLAŠTENJA

1. Davanje upozorenja

Član 14.

Ovlašteno službeno lice dužno je da upozori lice za koje ocjeni da svojim ponašanjem ili izvršenjem odnosno propuštanjem određene radnje može narušiti javni red i mir ili dovesti u opasnost svoj život ili život i ličnu sigurnost drugog lica, kao i kad se opravdano očekuje da bi to lice moglo da učini ili izazove drugo lice da učini prekršaj ili krivično djelo.

Ovlaštena službena lica dužna su da upozore lica na okolnosti koje ugrožavaju njihovu ličnu sigurnost, život ili imovinu, kao i na postojanje neke opće opasnosti.

Član 15.

Upozorenje se daje usmeno, svjetlosnim ili drugim znakom, zvukom pištaljke ili na drugi pogodan način i mora biti jasno i kratko.

Upozorenja koja se daju zvukom pištaljke dopunjuju se davanjem odgovarajućeg znaka ili usmenim upozorenjem.

Upozorenja koja se daju znacima ili zvukom pištaljke moraju se dati na propisan način, ako je njihovo davanje za određene slučajeve propisano.

2. Izdavanje naredenja

Član 16.

Organizacione jedinice Ministarstva, u hitnim slučajevima i ovlaštena službena lica, mogu izdavati naredenja građanima, preduzećima i drugim pravnim licima, kao i odgovornim licima u državnim organima u cilju:

- 1) zaštite života i lične sigurnosti ljudi i imovine i obezbjeđenja određenih ličnosti i objekata i stranih diplomatsko-konzularnih predstavništava;
- 2) sprečavanja izvršenja krivičnih djela, otkrivanja krivičnih djela, pronalaženja i hvatanja učinilaca krivičnih djela, otkrivanja i obezbjeđenja tragova krivičnih djela i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku;
- 3) zaštite od terorističkog i drugog nasilnog djelovanja, odnosno oružane pobune;
- 4) održavanja javnog reda i mira ili uspostavljanja narušenog javnog reda i mira;
- 5) vršenja kontrole i regulisanja saobraćaja na putevima;
- 6) sprečavanja i otklanjanja posljedica prouzrokovanih elementarnim nepogodama, epidemijama, požarima, eksplozijama, otrovnim gasovima i drugim opasnim materijama.

Naredenja se mogu odnositi na preduzimanje određenih mjera i radnji ili na uzdržavanje od određene aktivnosti.

Naredivati se mogu samo mjere i radnje od kojih neposredno zavisi vršenje službenih zadataka, i to samo za vrijeme koje je neophodno da se ti zadaci izvrše.

U preduzećima i drugim pravnim licima naredenje se izdaje rukovodiocu, odnosno licu koje ga zamjenjuje, a ako su ovi odsutni, licima koja se zateknu u prostorijama ili prostorima preduzeća ili drugog pravnog lica.

Naredenje se izdaje pismeno ili preko sredstava javnog informisanja, a ovlašteno službeno lice neposredno i usmeno.

3. Legitimisanje

Član 17.

Legitimisanje je službena radnja koju preduzimaju ovlaštena službena lica radi utvrđivanja istovjetnosti lica.

Legitimisanje se vrši usmenim obraćanjem licu koje treba legitimisati, zahtjevom da pokaže i preda na uvid ovlaštenom službenom licu ličnu kartu ili putnu ispravu. Izuzetno, istovjetnost može se vršiti i pomoću drugih isprava koje su snabdjevene fotografijom, kao i pomoću poznatih i pouzdanih svjedoka.

Član 18.

Poznata lica legitimisati će se samo u slučajevima kada je potrebno utvrditi određene lične podatke radi podnošenja prijave ili kada treba pomoći građanima, organima, preduzećima i drugim pravnim licima u ostvarivanju određenih prava.

Ako legitimisano lice treba privesti ili zadržati, ovlašteno službeno lice zadržat će ličnu ispravu do predaje odnosnog lica nadležnom organu.

Prilikom otpuštanja iz organa oduzeta lična isprava mora se vratiti njegovom vlasniku.

Član 19.

Ovlaštena službena lica imaju pravo legitimisati i vojno lice koje nosi civilno odijelo.

Ako je vojno lice u uniformi, legitimisati će se samo u slučajevima kada to ne mogu blagovremeno izvršiti ovlaštena vojna lica.

Član 20.

Ovlaštena službena lica mogu prilikom legitimisanja zatražiti pomoć drugih službenih lica i građana kada je to neophodno za uspješno izvršenje službenog zadatka uz primjenu policijske taktike.

4. Upućivanje

Član 21.

Ovlašteno službeno lice uputiće lice zatečeno na mjestu izvršenja krivičnog djela istražnom sudiji, ako bi to lice moglo pružiti podatke važne za krivični postupak i ako je vjerovatno da se njegovo saslušanje docnije ne bi moglo izvršiti ili ako bi to bilo škopčano sa znatnim odugovlačenjem ili drugim teškoćama.

Upućivanje u smislu prethodnog stava izvršit će se samo u slučajevima kada na mjestu događaja nije prisutan istražni sudija, kao i u slučajevima kada ovlašteno službeno lice nije ovlašteno da vrši saslušanje.

Član 22.

Ovlašteno službeno lice upozorit će lice koje upućuje da je dužno da se odmah ili u određenom roku javi istražnom sudiji i upoznat će ga sa razlozima upućivanja.

Ovlašteno službeno lice koje izvrši upućivanje u smislu stava 1. ovog člana dužno je provjeriti da li se upućeno lice javilo istražnom sudiji i, ako je potrebno, upoznat će istražnog sudiju sa podacima koje je to lice moglo dati.

O izvršnom upućivanju ovlašteno službeno lice sastavlja službenu zabilješku u kojoj navodi: lične podatke upućenog lica, vrijeme kada je tom licu saopćilo da se javi istražnom sudiji i u kom roku, razloge upućivanja, da li je i na koji način istražnog sudiju obavijestilo o izvršenom upućivanju i da li je provjerilo da li se upućeno

lice javilo istražnom sudiji, kao i rezultat tog provjeravanja.

5. Pozivanje

Član 23.

Ovlaštena službena lica mogu, kada je to neophodno za uspješno obavljanje poslova policije, pozivati lica radi davanja obavještenja ili upozorenja. Lica se, po pravilu, pozivaju pismeno, s tim da se u pozivu mora naznačiti razlog pozivanja, a u hitnim slučajevima i usmeno.

Član 24.

U pozivu će se naznačiti kada i gdje lice treba da se javi.

Ovlašteno službeno lice dužno je da vodi računa da se pozvanom licu zbog kratkoće vremena za dolazak ne stvaraju nepotrebne teškoće ili smetnje.

Ako je potrebno da pozvano lice odmah da obavještenje, po njega se može uputiti ovlašteno službeno lice sa pismenim pozivom koji će pozvanom predati i saopćiti razloge hitnosti. Kad je to potrebno i moguće, pozvanom licu će se do mjesta pozivanja obezbijediti prijevoz.

6. Dovodenje

Član 25.

Dovodenje je, u smislu ovog pravilnika, mjera koju preduzimaju ovlaštena službena lica u cilju da određeno lice dovedu odnosno privedu u prostorije određenog organa ili do određenog mjesta.

Dovodenje se može vršiti samo u slučajevima predviđenim zakonom, i to na osnovu pismene naredbe, ili bez pismene naredbe, ako su se za to ispunili zakonski uvjeti.

Član 26.

Dovodenje u smislu prethodnog člana vrši se na osnovu:

- 1) naredbe suda za dovodenje okrivljenog;
- 2) naredbe suda za prinudno dovodenje svjedoka ili vještaka;
- 3) naredbe sudije za prekršaje za dovodenje lica;
- 4) zaključka nadležnog organa u upravnom postupku za dovodenje lica;
- 5) izdate potjernice i raspisa o potrazi;
- 6) naredbe suda ili organa nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija za dovodenje lica osuđenog na kaznu zatvora;

Ovlašteno službeno lice predaje pismenu naredbu o dovodenju, osim u slučaju iz tačke 5. stava 1. ovog člana, licu koje treba dovesti i poziva ga da sa njime pode. Ako lice odbije da pode sa ovlaštenim službenim licem, dovest će se prinudno.

Prinudnom dovodenju može se pristupiti i bez prethodne predaje pismene naredbe, ako se pretpostavlja da će to lice pružiti otpor ili ako je potrebno da se dovodenje izvrši odmah i iznenada.

Potjernica i objava smatraju se kao naredba za dovodenje u slučajevima kada se traži dovodenje ili ako to proizilazi iz naredbene mjere.

Član 27.

Ovlašteno službeno lice dužno je da izvrši dovodenje bez naredbe kada:

- 1) lišava slobode lice koje je izvršilo krivično djelo za koje je obavezan pritvor;
- 2) lišava slobode lice koje je zatečeno na izvršenju krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti, kao i lice za koje postoji osnovi sumnje da je izvršilo takvo djelo, ako postoji neki od zakonskih razloga:
 - a) ako se krije ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bijega;
 - b) ako postoji osnovana bojazan da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za krivični postupak ili ako osobite okolnosti ukazuju da će ometati krivični postupak utjecajem na svjedoke, saučesnike ili prikrivače;
 - c) ako osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti krivično djelo, ili da će dovršiti pokušano krivično djelo, ili da će učiniti krivično djelo kojim prijeti, a za to krivično djelo je predviđena kazna zatvora od tri godine ili teža kazna;
 - d) ako je u pitanju krivično djelo kod kojeg je zbog načina izvršenja ili posljedica krivičnog djela određivanje pritvora neophodno za sigurnost građana. To su krivična djela predviđena u Krivičnom zakonu Federacije: terorizam (član 146.), genocid (član 153.), ratni zločin protiv civilnog stanovništva (član 154.), ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika (član 155.), ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (član 156.), organizovanje skupine i poticanje na izvršenje genocida i ratnih zločina (član 157. stav 1. i 2.), protivpravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja (član 158.), upotreba nedopuštenih sredstava borbe (član 160.), međunarodni terorizam (član 168.), ugrožavanje lica pod međunarodnom zaštitom (član 169.), uzimanje talaca (član 170.), ubijstvo (član 171. stav 1. i 2.), navođenje na samoubijstvo i pomaganje u samoubijstvu (član 175. stav 2. i 3.), teška tjelesna povreda (član 177. stav 3. do 5.), otmica (član 184. stav 2. i 3.), silovanje (član 221.), obljava nad nemoćnim licem (član 223. stav 2.), obljava nad maloljetnim licem (član 224. stav 2. i 3.), obljava zloupotrebom položaja (član 225. stav 3.), neovlaštena proizvodnja i slavljanje u prometu opojnih droga (član 252.), razbojnička krada (član 275.), razbojništvo (član 276.), teški slučajevi razbojničke krade i razbojništva (član 277.), otmica zrakoplova ili plovila (član 321.) i ugrožavanje sigurnosti leta zrakoplova (član 322.);

- 3) građani liše slobode lice zatečeno na izvršenju krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 4) treba dovesti sudiji za prekršaje lice koje je zatečeno u vršenju prekršaja protiv javnog reda i mira ako ono nema prebivalište, ili ako odlaskom u inostranstvo može izbjeći odgovornost za prekršaj, kao i kada je dovodenje potrebno da bi se spriječilo nastavljanje vršenja težeg prekršaja;
- 5) koje remeti ili ugrožava javni red i mir, ili ugrožava bezbjednost saobraćaja, ako se uspostavljanje javnog reda i mira ili otklanjanje ugrožavanja, ne može postići na drugi način;
- 6) koje ugrožava bezbjednost drugog lica ozbiljnom prijetnjom da će napasti na njegov život ili tijelo;
- 7) čiji identitet se ne može utvrditi na licu mjesta, a postoje osnovi sumnje da je izvršilo teži prekršaj protiv javnog reda i mira ili krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 8) su lice izručili inozemni organi;
- 9) stranac koji na teritoriji B i H boravi, kreće se ili vrši djelatnost suprotno propisima;
- 10) u drugim slučajevima kada je to predviđeno zakonom.

Član 28.

Kad ovlašteno službeno lice vrši dovodenje u slučajevima iz prethodnog člana ovog pravilnika, saopćit će licu koje treba dovesti razloge dovodenja.

Ako lice odbije poziv ovlaštenog službenog lica da pade sa njim, dovest će ga prinudno.

Prinudnom dovodenju može se pristupiti i bez prethodnog saopštenja razloga za dovodenje ako postoji vjerovatnoća da će lice koje treba dovesti pružiti otpor.

Član 29.

Ovlašteno službeno lice dužno je da lice lišeno slobode odmah sprovede istražnom sudiji ili nadležnoj organizacionoj jedinici Ministarstva, odnosno organu za izvršenje krivičnih sankcija koji je izdao nalog za lišenje slobode.

Pod sprovođenjem istražnom sudiji, odnosno organizacionoj jedinici Ministarstva u smislu stava 1. ovog člana, podrazumijeva se privođenje lica lišenog slobode u zatvor koji je pod nadzorom nadležnog suda, odnosno prostorije za zadržavanje u okviru Ministarstva, uz istovremeno dostavljanje istražnom sudiji odnosno odgovarajućoj organizacionoj jedinici Ministarstva izvještaja o izvršenom lišenju slobode.

Član 30.

Ovlašteno službeno lice dužno je prije dovodenja da utvrdi istovjetnost lica koje treba dovesti (legitimisanjem ili na drugi način).

Ako postoji sumnja da lice koje treba dovesti ima pri sebi oružje, orude, druge predmete ili sredstva podobna za vršenje napada, nanošenje povreda ili samopovreda, ili ako postoji sumnja da će ono odbaciti, sakriti ili

uništiti predmete koje od njega treba oduzeti kao dokaz u krivičnom ili prekršajnom postupku, izvršit će se pretresanje tog lica bez naredbe o pretresanju i bez prisustva svjedoka.

Član 31.

Dovodenje u slučajevima iz člana 26. stav 1. tač. 1, 3, 5, 6. i člana 27. ovog pravilnika, po pravilu, vrše najmanje dva policajca.

Dovodenje se vrši odgovarajućim prijevoznim sredstvom.

Član 32.

Ovlašteno službeno lice izvršit će, u slučajevima iz člana 27. alineja 1. do 7. ovog pravilnika i dovodenje vojnog lica, ako to ne mogu blagovremeno izvršiti ovlaštena vojna lica.

Vojna lica se dovode u najbližu vojnu jedinicu, a ako u mjestu nema vojne jedinice u prostorije Ministarstva. O dovodenju vojnog lica u prostorije Ministarstva odmah se obavještava najbliža komanda vojne jedinice ili ustanove.

Član 33.

Ovlašteno službeno lice neće dovesti lice čije je kretanje znatno otežano zbog bolesti, iznemoglosti ili trudnoće, niti lice čije bi se zdravstveno stanje dovodenjem pogoršalo, ali je dužno da o tome odmah obavijesti rukovodioca koji je izdao naređenje za dovodenje, koji o tome odmah obavještava organ odnosno lice koji su izdali naredbu za dovodenje.

Dovodenje lica koje vrši poslove, a čijim bi se prekidanjem ili napuštanjem mogla ugroziti bezbjednost ljudi ili prouzrokovati znatna materijalna šteta, može se odložiti za vrijeme koje je potrebno da se odredi zamjena i predaja dužnosti drugom licu. O razlozima odlaganja mora se odmah i najbržim putem izvjestiti rukovodilac koji je izdao naređenje za dovodenje.

Član 34.

Neće se dovesti lice za koje se utvrdi da po zakonu uživa imunitet, ukoliko se pozove na imunitet. U slučaju iz stava 1. ovog člana ovlašteno službeno lice dužno je da odmah izvjesti rukovodioca koji je izdao naređenje za dovodenje.

Član 35.

Ovlašteno službeno lice dužno je da izvrši dovodenje lica iz prethodnog člana ovog pravilnika ako je zatečeno na izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina.

Član 36.

Lice koje uživa diplomatsko-konzularni imunitet ne može se dovoditi.

7. Zadržavanje

Član 37.

U prostorijama organizacionih jedinica Ministarstva mogu se zadržati lica iz člana 27. ovog pravilnika do 24 sata.

Član 38.

Van prostorija Ministarstva može se zadržati lice:

- 1) zatečeno na mjestu izvršenja krivičnog djela koje bi moglo dati podatke važne za krivični postupak, a vjerovatno je da se ono kasnije ne bi moglo saslušati ili bi kasnije saslušanje bilo skopčano sa znatnim odugovlačenjem ili drugim poteškoćama - do dolaska istražnog sudije, a najduže šest sati;
- 2) zatečeno na prostoru ili u objektu u kojem je privremeno ograničeno kretanje radi sprečavanja vršenja krivičnih djela, pronalazjenja i hvatanja učinilaca krivičnih djela, pronalazjenja i obezbjeđenja predmeta i tragova krivičnih djela - onoliko vremena koliko je neophodno da se izvrši potrebna kontrola i hvatanje učinilaca krivičnih djela;
- 3) zatečeno u stanu i drugim prostorijama ili prostorima u kojima se vrši pretresanje ili pregled - dok se pretresanje ili pregled ne završi.

Član 39.

O zadržavanju kao i o trajanju zadržavanja u granicama propisanog vremena po odredbama člana 37. ovog pravilnika, odlučuje rukovodilac organizacione jedinice Ministarstva ili drugi rukovodni službenik koga on za to ovlasti, a po odredbama prethodnog člana ovlašteno službeno lice.

Ovlašteno službeno lice dužno je da lice koje se zadržava prethodno legitimise i izvrši lično pretresanje, ukoliko te radnje nisu izvršene prije zadržavanja.

Odredba iz prethodnog stava ne odnosi se na lice koje se zadržava na mjestu izvršenja krivičnog djela u smislu odredbe tačke 1. prethodnog člana ovog pravilnika.

Član 40.

Zadržavanje iz člana 37. ovog pravilnika, određuje se rješenjem.

Rješenje o zadržavanju sadrži identifikacione podatke lica, vrijeme za koje se zadržavanje određuje, osnov zadržavanja, sat početka zadržavanja i uputstvo o pravu na žalbu.

Protiv rješenja iz prethodnog stava, lice koje je zadržano može u roku od 24 sata, računajući od momenta uručenja rješenja, izjaviti žalbu ministru.

O izjavljenoj žalbi organizaciona jedinica Ministarstva će odmah obavijestiti ministra.

Žalba izjavljena na rješenje o zadržavanju ne odlaže izvršenje rješenja.

Član 41.

Ovlašteno službeno lice saopćit će zadržanom licu razloge zadržavanja, osim u slučajevima iz člana 38. tačka 2.

Ovlašteno službeno lice sastavlja službenu zabilješku o zadržavanju lica iz člana 37. i tačke 1. člana 38. ovog pravilnika, u koju unosi: lične podatke zadržanog lica, razlog zadržavanja, dan i čas kada je zadržavanje počelo, kada je saopćeno i kada je prestalo. U službenu zabilješku o zadržavanju ovlašteno službeno

lice unosi i izjavu zadržanog lica u pogledu obavješćavanja njegove porodice ili drugog lica o zadržavanju, kao i podatke o obavješćavanju i vremenu obavješćavanja porodice ili drugog lica.

Ako je lice iz člana 37. ovog pravilnika zadržano duže od 6 sati, ili to zahtjeva zadržano lice, ovlašteno službeno lice dužno je da o tome obavijesti njegovu porodicu ili drugo lice koje odredi zadržano lice.

O lišenju slobode obavijestit će se nadležni organ socijalnog staranja ako je potrebno da se preduzmu mjere za zbrinjavanje djece i drugih članova porodice lica lišenog slobode o kojima se ono stara.

Ako se lice lišeno slobode predaje istražnom sudiji prije nego što je obavješćena njegova porodica ili organ socijalnog staranja, o tome treba obavijestiti istražnog sudiju, prilikom predaje lica lišenog slobode.

Zabilješku o zadržavanju potpisuje ovlašteno službeno lice koje vrši nadzor nad zadržanim licem.

Dan i čas kada je zadržavanje prestalo unosi se u službenu zabilješku uz potpis zadržanog lica.

Član 42.

Izuzetno ovlašteno službeno lice može zadržati u skladu sa zakonom i vojno lice ako to ne može da učini nadležna vojna komanda zbog udaljenosti.

Mjera zadržavanja iz stava 1. ovog člana traje do predaje zadržanog lica nadležnoj vojnoj jedinici, odnosno vojnoj ustanovi, a ne može trajati duže nego što je propisano njeno najduže trajanje, zavisno od razloga zbog kojeg je određena.

O zadržavanju vojnog lica organizaciona jedinica Ministarstva u kome je to lice zadržano dužna je odmah obavijestiti najbližu vojnu jedinicu odnosno vojnu ustanovu.

Član 43.

Kad zadržano lice pokazuje znake težeg trovanja alkoholom ili drugim omamljujućim sredstvima, ili mu je zdravije na drugi način ugroženo, ovlašteno službeno lice dužno je da preduzme mjere radi pružanja medicinske pomoći.

Ako zadržano lice bude upućeno u zdravstvenu ustanovu na liječenje, ovlašteno službeno lice upoznat će ustanovu da je protiv tog lica određena mjera zadržavanja i vrijeme njenog trajanja.

Član 44.

Lice za koje se utvrdi da uživa imunitet ne može se zadržati, ako se ono pozove na svoj imunitet.

Lice koje uživa diplomatsko-konzularni imunitet ne može se zadržati.

Član 45.

Prostorije Ministarstva u kojima se zadržavaju lica u smislu odredaba člana 37. ovog pravilnika, moraju ispunjavati potrebne bezbjedonosne, zdravstvene i higijenske uvjete.

Licu zadržanom duže od 12 sati obezbjeđuje se ishrana i uvjeti za noćni odmor.

8. Ograničenje kretanja na određenom prostoru ili objektu

Član 46.

Organizacione jedinice Ministarstva mogu prilikom obavljanja poslova iz svoje nadležnosti ograničiti kretanje lica na određenom prostoru ili objektu.

Član 47.

Ograničenje kretanja lica na određenom prostoru ili objektu sastoji se u zabrani napuštanja određenog prostora ili objekta ili zabrani pristupa na određeni prostor, odnosno u objektu licima koja se tamo zateknu ili nađu - bez odobrenja ovlaštenog službenog lica.

Ograničenje kretanja lica na određenom prostoru ili objektu se preduzima kada je to neophodno radi sprečavanja vršenja krivičnih djela, pronalaženja i hvatanja učinilaca krivičnih djela i lica za kojima se traži, pronalaženja i obezbjeđenja predmeta i tragova krivičnih djela, nestalih lica i stvari, pronalaska žrtava krivičnih djela ili elementarnih nepogoda kao i u slučajevima narušavanja javnog reda i mira u većem obimu.

Odluku o ograničenju kretanja lica na određenom prostoru ili objektu donosi starješina organa koji i odobrava plan njenog izvršenja.

Lica zatečena na prostoru ili objektu u kojima je privremeno ograničeno kretanje, mogu biti zadržana samo onoliko vremena koliko je neophodno za izvršenje određenih zadataka.

Vrijeme trajanja ograničenja kretanja lica i način napuštanja tog prostora ili objekta određuje ovlašteno službeno lice koje rukovodi izvršenjem zadatka.

O preduzetim mjerama iz stava 1. ovog člana hitno se izvještava ministar.

Član 48.

Pod prostorom u smislu odredbe stava 1. prethodnog člana, smatraju se trgovi, putevi, ulice, parkovi, polja, šume, rijeke, jezera i sl.

Pod objektima, u smislu odredbe stava 1. prethodnog člana, smatraju se stambene i poslovne zgrade, tvornice, postrojenja i druge zgrade koje služe za obavljanje djelatnosti, hoteli i druge turističko-ugostiteljske i uslužne radnje, kampovi i sl.

Član 49.

Ograničenje kretanja na određenom prostoru ili objektu može se izvršiti i u slučajevima organizovanja i sprovođenja zasjede, blokade i racije.

Zasjeda se organizuje po pravilima kriminalističke taktike radi hvatanja izvršilaca krivičnih djela kao i sprečavanja izvršenja krivičnih djela.

9. Sprovođenje lica

Član 50.

Sprovođenje lica vrši se kad jedno ili više lica treba dovesti i predati organizacionoj jedinici Ministarstva ili drugom organu van mjesta odakle sprovođenje počinje. Sprovođenje se, po pravilu, vrši neposredno do organi-

zacione jedinice Ministarstva, odnosno organa kome lice treba dovesti.

Ne mogu se sprovoditi očigledno bolesna i iznemogla lica, niti trudne žene nesposobne za putovanje, osim ako nadležni organ traži njihovo dovođenje i pored tih okolnosti.

Član 51.

Sprovođenje lica vrši se, po pravilu, u posebnim prijevornim sredstvima Ministarstva.

Ako se sprovođenje vrši prijevoznim sredstvima javnog saobraćaja, lice koje se sprovodi, kad god je to moguće, treba da bude odvojeno od ostalih putnika.

Član 52.

Ovlašteno službeno lice vezat će lice koje sprovodi u sljedećim slučajevima:

1) ako postoje osnovi sumnje da je učinilo krivično djelo za koje je zakonom predviđena kazna zatvora u trajanju od pet godina ili teža kazna, ili je osuđen na takvu kaznu;

2) ako postoji sumnja da će pokušati bjekstvo, bez obzira na vrstu i težinu krivičnog djela za koje je osuđen ili osuđen;

3) u drugim slučajevima kad to odredi starješina organa ili lice koje on ovlasti, kao i organ po čijem nalogu se vrši sprovođenje.

Član 53.

Sprovođenje lica vrše, po pravilu, policajci.

Broj policajaca koji vrše sprovođenje određuje se zavisno od načina sprovođenja, broja i stepena opasnosti lica koja se sprovode, trajanja sprovođenja i slično.

Rukovodilac organizacione jedinice Ministarstva koji naređuje sprovođenje dužan je da policajce koji vrše sprovođenje prethodno upozna o stepenu opasnosti lica koja se sprovode, a ako su u pitanju lica prema kojima postoje zakonski uvjeti za upotrebu vatrenog oružja radi sprečavanja bjekstva, dužan je da to navede u nalogu za sprovođenje.

Lica koja se sprovode treba prije sprovođenja pretresti i upozoriti na mogućnost upotrebe sredstava prinude ukoliko se ispune zakonski uvjeti za to.

Član 54.

Ovlaštena službena lica koja vrše sprovođenje odgovorna su za bezbjednost lica koja sprovode i dužna su da odbiju svaki napad ili pokušaj napada na njih, kao i pokušaj njihovog oslobođenja od strane trećih lica.

Ovlašteno službeno lice predaje lice koje sprovodi organizacionoj jedinici, odnosno organu kome je upućeno prema nalogu za sprovođenje, a njegove stvari prema spisku. O predaji lica i njegovih stvari izdaje se potvrda ovlaštenom službenom licu.

Po povratku ovlašteno službeno lice koje je izvršilo sprovođenje podnosi izvještaj neposrednom rukovodiocu o izvršenoj predaji lica i njegovih stvari. Uz izvještaj prilaže se potvrda o izvršenoj predaji lica i stvari.

10. Ulaženje u tuđi stan ili druge prostorije

Član 55.

Ovlašteno službeno lice može bez naredbe ući u tuđi stan ili druge prostorije u sljedećim slučajevima:

- 1) ako držalac stana to želi;
- 2) ako neko zove u pomoć;
- 3) ako je potrebno uhvatiti učinioča krivičnog djela koji je na djelu zatečen;
- 4) ako se u stanu ili drugoj prostoriji nalazi lice koje se po pismenoj naredbi nadležnog državnog organa ima pritvoriti ili prinudno dovesti;
- 5) ako se u stanu ili drugoj prostoriji nalazi lice koje se tu sklonilo zbog gonjenja;
- 6) ako je to potrebno radi bezbjednosti ljudi i imovine.

Pod drugom prostorijom, u smislu stava 1. ovog člana, smatra se svaki zatvoreni prostor uz stan ili objekat, kao i zatvoreni prostor prijevoznog sredstva (drumska i šinska vozila, plovni objekti i vazduhoplovi).

Bezbjednost ljudi i imovine, u smislu tačke 6. stava 1. ovog člana, uključuje i postojanje osnova sumnje da se priprema, vrši, ili da je izvršeno krivično djelo.

Član 56.

Prije ulaska u tuđi stan ili druge prostorije ovlašteno službeno lice saopćit će odgovarajućem licu razloge zbog kojih ulazi, osim u slučajevima iz tač. 1. i 2. stava 1. prethodnog člana ovog pravilnika, kao i kad se to ne može učiniti zbog potrebe hitnog i iznenadnog postupanja.

Ovlašteno službeno lice može se zadržati u tuđem stanu i drugim prostorijama samo dok postoje razlozi zbog kojih je tamo ušlo.

Prilikom ulaženja u tuđi stan ili druge prostorije ovlašteno službeno lice može, kad je to neophodno za uspješno izvršenje službenog zadatka, izvršiti pregled stana ili drugih prostorija.

Pregled se vrši u prisustvu držaoca stana ili drugih prostorija, odnosno rukovodioca ili drugog odgovornog lica državnog organa, preduzeća ili drugog pravnog lica.

Ovlašteno službeno lice može izvršiti i pregled lica koja se zateknu u stanu, odnosno prostoriji, kad je to neophodno za uspješno izvršenje službenog zadatka. Pregled lica obuhvata spoljni pregled odjeće i ostalih predmeta (torbe, omoči i sl.).

O ulaženju u tuđi stan ili druge prostorije, kao i o izvršenom pregledu tih prostorija, njihovom držaocu odnosno vlasniku izdat će se pismena potvrda u kojoj će se navesti i razlog ulaženja.

Ako je ulaženje u prostorije državnog organa, preduzeća ili drugog pravnog lica izvršeno bez prisustva rukovodioca odnosno odgovornog lica tog organa ili preduzeća odnosno pravnog lica, službeno lice je dužno da odmah obavijesti ta lica i upozna ih sa razlozima zbog kojih je izvršeno ulaženje u prostorije.

Član 57.

Ovlašteno službeno lice može, u slučajevima navedenim u članu 55. stav 1. tač. 2. do 6. ovog pravilnika, i nasilno ući u tuđi stan ili druge prostorije, ako nji-

hov držalac nije prisutan ili neće da ih dobrovoljno otvori. Prilikom nasilnog ulaženja izbjegavaće se nepotrebna oštećenja.

Član 58.

U slučajevima iz člana 55. ovog pravilnika ovlašteno službeno lice može ući u stan ili druge prostorije vojnog lica, s tim da o tome prethodno obavijesti najbližu komandu vojne jedinice ili vojne ustanove, ako zbog odlaganja ulaženja u stan ili druge prostorije radi tog obavještanja ne bi nastale štetne posljedice za preduzimanje ove radnje.

U slučajevima iz člana 55. tač. 3. do 6. ovog pravilnika, ovlašteno službeno lice može ulaziti u vojne objekte i izvršiti pregled objekta i dokumentacije samo uz prethodno odobrenje rukovodioca vojnog organa ili ustanove.

Član 59.

Ovlašteno službeno lice ne smije ulaziti u prostorije diplomatskih misija ili međunarodnih organizacija koje imaju status diplomatskih misija, niti u konzularne prostorije.

Izuzetno, ovlašteno službeno lice može, po odobrenju svog neposrednog rukovodioca, ući u prostorije diplomatske misije ako to zahtijeva šef misije, a u konzularne prostorije - ako to zahtijeva šef konzulata, lice koje on odredi ili šef diplomatske misije države imenovanja, uz prethodno pismeno ovlaštenje, odnosno naknadnu potvrdu o zahtjevu za ulazak.

Pod prostorijama diplomatskih misija podrazumijevaju se zgrade ili dijelovi zgrade i okolno ograđeno zemljište, koje se, bez obzira na vlasništvo, koristi za potrebe misije, uključujući tu i rezidenciju (stan) šefa misije.

Konzularne prostorije su zgrade ili dijelovi zgrade i okolno ograđeno zemljište koje, bez obzira na vlasništvo, služi isključivo za potrebe konzulata.

Član 60.

U slučaju požara ili druge opće opasnosti koja zahtijeva preduzimanje hitnih mjera bezbjednosti i kad nije moguće čekati poziv za ulazak u prostorije diplomatske misije odnosno konzularne prostorije, ovlašteno službeno lice može ući u te prostorije i bez prethodnog pristanka lica iz stava 2. prethodnog člana ovog pravilnika, ali samo u prisustvu dva punoljetna građanina.

Ovlašteno službeno lice će o postojanju razloga iz stava 1. ovog člana, prije ulaska u prostorije diplomatske misije ili u konzularne prostorije, ako je to moguće, pribaviti prethodnu saglasnost neposrednog rukovodioca.

Član 61.

Ako su preduzete mjere u vezi sa krivičnim djelom za koje se podnosi ili je podnijeta krivična prijava, organizaciona jedinica Ministarstva dužna je primjerak potvrde dostaviti nadležnom javnom tužiocu uz krivičnu prijavu. Ako su mjere preduzete u toku istrage, potvrda se dostavlja istražnom sudiji.

11. Pretresanje stana i drugih prostorija

Član 62.

Ovlašteno službeno lice vrši pretresanje stana i drugih prostorija na osnovu pismene naredbe suda, sudije za prekršaje ili bez pismene naredbe.

Član 63.

Kad se pretresanje stana i drugih prostorija vrši na osnovu pismene naredbe, naredba za pretresanje predaje se prije početka pretresanja licu na koje glasi. Ako se u stanu i drugim prostorijama ne nađe lice označeno u naredbi, naredba će se uručiti nekom od odraslih ukućana, njegovom zastupniku ili susjedu, a ako u stanu nema odraslih ukućana ili njegovog zastupnika, ili ako nema prisutnih susjeda - pretresanje se može odložiti dok neko od navedenih lica ne dođe u stan, ako ne postoji opasnost od odlaganja.

Prije pretresanja pozvat će se lice označeno u naredbi odnosno lice kome je naredba uručena - da dobrovoljno izda lice odnosno predmete koji se traže.

Pretresanju se može pristupiti i bez prethodne predaje naredbe, kao i bez prethodnog poziva za predaju lica ili stvari, ako se pretpostavlja oružani otpor, ako je potrebno da se pretresanje izvrši odmah i iznenada, ili ako se pretresanje ima izvršiti u javnim prostorijama. Ako su prije pretresanja dobrovoljno izdala lica odnosno predmete koji se traže, pretresanje se može preduzeti ako se osnovano može pretpostaviti da nije izdato sve što je traženo.

Član 64.

Bez pismene naredbe ovlašteno službeno lice može izvršiti pretresanje stana i drugih prostorija u istim slučajevima u kojima može ući u tuđi stan bez pismene naredbe.

Pod uvjetima iz stava 1. ovog člana ovlaštena službena lica mogu obaviti pretres stana ili drugih prostorija vojnog lica, s tim da se o tome prethodno obavijesti najbliža komanda vojne jedinice ili vojne ustanove, ako odlaganje pretresa zbog ovog obavještenja ne bi imalo štetnih posljedica za postizanje svrhe pretresanja.

Ovlaštena službena lica ne mogu vršiti pretresanje stana ni drugih prostorija vojnog lica u vezi sa izvršenim prekršajem.

Član 65.

Pretresanjem se traže predmeti, tragovi ili lica.

Prilikom pretresanja ovlašteno službeno lice dužno je da obrati pažnju i na predmete koji ukazuju na postojanje drugog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti ili prekršaja, kao i na predmete koji se po krivičnom zakonu obavezno oduzimaju. Ako se takvi predmeti pronađu, privremeno će se oduzeti uz izdavanje odgovarajuće potvrde, o čemu će se odmah obavijestiti nadležni tužilac radi pokretanja krivičnog postupka.

Član 66.

Pretresanje se, po pravilu, vrši danju.

Pretresanje se može vršiti i noću, ako je danju započeto pa nije dovršeno ili ako se pretresanje vrši bez pismene naredbe.

Pretresanje treba vršiti obazrivo, tako da se pretresanjem ne remeti kućni mir. Prilikom pretresanja ovlaštena službena lica mogu vršiti samo one radnje kojima se ostvaruje svrha pretresanja.

Član 67.

Držalac stana ili drugih prostorija poziva se da prisustvuje pretresanju, a ako je on odsutan, pozvat će se njegov zastupnik ili neko od odraslih ukućana ili susjeda.

Prije započinjanja pretresanja ovlaštena službena lica mogu legitimisati sva lica zatečena u stanu ili drugim prostorijama, kao i lica koja za vrijeme pretresanja uđu u stan i drugu prostoriju. Ova lica ne mogu bez odobrenja ovlaštenih službenih lica napuštati stan i druge prostorije dok se pretresanje ne završi.

Ovlaštena službena lica mogu izvršiti pretresanje lica iz stava 2. ovog člana bez pismene naredbe.

Zaključane prostorije, namještaj ili druge stvari otvorit će se prinudno samo ako njihov držalac nije prisutan ili neće da ih otvori dobrovoljno. Prilikom nasilnog ostvarivanja izbjegavat će se nepotrebno oštećenje.

Član 68.

Pretresanju stana i drugih prostorija prisustvuju dva punoljetna građanina kao svjedoci. Ovlašteno službeno lice će prije početka vršenja pretresanja upoznat svjedoke da obrate pažnju na način vršenja pretresanja i tačnost podataka koji će biti uneseni u zapisnik i upozoriće ih da nikom ne smiju saopštavati ono što su u toku pretresanja saznali.

Kada se vrši pretresanje prostorija državnih organa, preduzeća ili drugog pravnog lica pozvaće se njihov rukovodilac da prisustvuje pretresanju.

O svakom pretresanju stana i drugih prostorija sastavlja se zapisnik koji potpisuje lice kod koga se vrši pretresanje i lica čije je prisustvo obavezno. Lice kod koga se vrši pretresanje i svjedoci koji prisustvuju pretresanju poučice se da prije potpisivanja zapisnika mogu staviti svoje primjedbe, ako smatraju da sadržina zapisnika nije tačna.

Član 69.

Pretresanje stana i drugih prostorija vrše najmanje dva ovlaštena službena lica. Izuzetno, pretresanje bez pismene naredbe može izvršiti i samo jedno ovlašteno službeno lice, ako se pretresanje ne može odložiti do dolaska drugog ovlaštenog službenog lica i ako ne postoji opasnost od otpora ili napada.

Pretresanjem rukovodi ovlašteno službeno lice koje odredi rukovodilac organizacione jedinice koja vrši pretresanje.

Ako pretresanju prisustvuje istražni sudija, ovlašteno službeno lice dužno je da postupa po njegovom naređenju.

Član 70.

Pretraganje bez pismene naredbe može se izvršiti i bez prisustva svjedoka, ako nije moguće da se odmah obezbijedi njihovo prisustvo, a postoji opasnost od odlaganja. Razlozi za pretraganje bez prisustva svjedoka moraju se naznačiti u zapisniku.

Kad ovlaštena službena lica izvrše pretraganje bez naredbe, dužna su da licu kod koga je izvršeno pretraganje daju potvrdu o ulaženju i zapisnik o pretraganju stana i drugih prostorija. Organizaciona jedinica Ministarstva čiji je službenik izvršio pretraganje bez naredbe dostaviće o tome odmah izvještaj istražnom sudiji, a ako se postupak još ne vodi - nadležnom tužiocu.

Član 71.

U slučajevima kada se pretraganje stana i drugih prostorija vrši po naredbi istražnog sudije kao povjerena istražna radnja, ovlaštena službena lica dužna su da o vremenu i mjestu pretraganja obavijeste javnog tužioca i branioca.

Ako lica iz stava 1. ovog člana ne dodu u označeno vrijeme, pretraganje se može izvršiti i u njihovoj odsutnosti što će se konstatovati u zapisniku.

Član 72.

Ne smije se vršiti pretraganje prostorija diplomatske mislije i konzularnih prostorija, namještaja i drugih predmeta koji se u njima nalaze, kao ni prijevoznih sredstava koja su registrovana kao sredstva diplomatskog ili konzularnog predstavnništva.

Kao prijevozna sredstva u smislu odredbe stava 1. ovog člana smatraju se motorna i priključna vozila, plovni objekti, vazduhoplovi i slično, koja nose propisane registarske oznake za ta prijevozna sredstva.

12. Pretraganje lica**Član 73.**

Pretraganje lica može se vršiti na osnovu pismene naredbe suda, sudije za prekršaje ili bez pismene naredbe.

Pretraganje lica vrše ovlaštena lica istog spola, a istog spola moraju biti i lica koja prisustvuju pretraganju.

Član 74.

Bez pismene naredbe ovlaštena službena lica mogu izvršiti pretraganje lica koja dovode ili koja lišavaju slobode:

- 1) ako postoji osnovana sumnja da lice koje se dovodi odnosno lišava slobode ima pri sebi oružje ili oruđe za napad;
- 2) ako postoji sumnja da će lice odbaciti, sakriti ili uništiti predmete koje od njega treba oduzeti kao dokaz u postupku;
- 3) u drugim slučajevima predviđenim ovim pravilnikom.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana pretraganje lica može se izvršiti i bez prisustva svjedoka.

Član 75.

Prije preduzimanja radnje ulaznja u tuđi stan ili druge prostorije, pretraganja istih, kao i pretraganja lica bez naredbe suda, obavijestiti će se istražni sudija i nadležni tužilac, ako je to moguće i ako ne postoji opasnost za osiguranje dokaza.

Član 76.

Odredbe o pretraganju stana i drugih prostorija shodno se primjenjuju i kod pretraganja lica.

Član 77.

Ne smatra se pretraganjem lica spoljni pregled odjeće radi utvrđivanja da li to lice nosi oružje, eksploziv ili druga sredstva ili oruđe pogodno za napad, pregled ličnog prtljaga, kao ni pregled prijevoznih sredstava.

Član 78.

U pogledu pretraganja lica koja uživaju imunitet postupiti će se po odredbama čl. 34. do 36. ovog pravilnika.

Ako ovlašteno službeno lice nije izvršilo pretraganje lica iz stava 1. ovog člana dužno je da odmah obavijesti organ koji je izdao naredbu.

13. Upotreba tuđeg saobraćajnog sredstva i sredstava veze**Član 79.**

Radi hvatanja učinilaca krivičnog djela koga neposredno goni kao i radi prevoženja do najbliže zdravstvene ustanove žrtve krivičnog djela, saobraćajne nezgode, požara, elementarne nepogode ili nesretnog slučaja ako to ne mogu na drugi način izvršiti, ovlaštena službena lica imaju pravo da se posluže tuđim saobraćajnim sredstvima.

Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na saobraćajna sredstva diplomatskih i konzularnih predstavnštava stranih država i lica koja uživaju diplomatski imunitet, stanica za hitnu pomoć i vatrogasnih jedinica.

Ovlašteno službeno lice može i od vozača saobraćajnih sredstava iz stava 2. ovog člana zatražiti da prevezu do najbliže zdravstvene ustanove žrtve krivičnog djela, saobraćajne nezgode, elementarne nepogode ili nesretnog slučaja.

Član 80.

U slučajevima iz stava 1. prethodnog člana ovog pravilnika, ovlašteno službeno lice ima pravo da se posluži sredstvima veze.

Ovlašteno službeno lice može da se posluži tuđim sredstvom veze i radi obavještanja organizacione jedinice Ministarstva, istražnog sudije ili javnog tužioca o stanju na mjestu izvršenja krivičnog djela, saobraćajne nezgode, požara, elementarne nepogode ili nesretnog slučaja, kao i radi pozivanja lica koje treba da sudjeluje u vršenju uvidaja.

Član 81.

O upotrebi saobraćajnog sredstva i sredstava veze, ovlašteno službeno lice izdaje potvrdu korisniku odnosno vlasniku saobraćajnog sredstva ili sredstva veze i

upućuje ga da ima pravo na naknadu stvarne štete prouzrokovane upotrebom ovih sredstava, kome se podnosi zahtjev za naknadu štete i u kom roku.

U potvrdi o upotrebi saobraćajnog sredstva će se naznačiti podaci o vozilu koje je upotrebjeno (vrsta, marka i registarski broj), vrijeme za koje je vozilo bilo upotrebjeno, broj pređenih kilometara i razlozi upotrebe vozila.

III. ODRŽAVANJE JAVNOG REDA I MIRA I SPREČAVANJE VRŠENJA KRIVIČNIH DJELA

Član 82.

Pripadnici policije i ovlaštena službena lica dužna su da preventivno djeluju u cilju zaštite života i lične sigurnosti ljudi i imovine, održavanja javnog reda i mira i sprečavanja vršenja krivičnih djela.

1. Pozornička i patrolna djelatnost

Član 83.

Pozornička i patrolna djelatnost su osnovni vidovi neposrednog preventivnog djelovanja policije u održavanju javnog reda i mira i sprečavanju vršenja krivičnih djela.

Pozorničku i patrolnu djelatnost vrše službenici policije u uniformi.

Član 84.

Policijski koji vrše pozorničku i patrolnu djelatnost dužni su da svojim prisustvom, osmatranjem i drugim mjerama i radnjama za koje su propisima ovlašteni, štite život i ličnu sigurnost ljudi, sprječavaju vršenje krivičnih djela i prekršaja protiv javnog reda i mira i drugih odgovarajućih prekršaja, sprečavaju ugrožavanje bezbjednosti saobraćaja, kao i da preduzimaju potrebne mjere radi otkrivanja krivičnih djela, pronalaženja i hvatanja učinilaca krivičnih djela i prekršaja, uspostavljanja narušenog javnog reda i mira i pružanja pomoći građanima.

Član 85.

Pozornička djelatnost vrši se u gradovima, većim naseljima, industrijskim i saobraćajnim centrima i turističkim mjestima.

Patrolna djelatnost vrši se u manjim naseljima i selima, na određenim saobraćajnim objektima, na rijekama i jezerima, a, po potrebi, i u mjestima iz stava 1. ovog člana.

Član 86.

Područje na kome se vrši pozornička djelatnost dijeli se, po pravilu, na pozorne rejon, a područje na kome se vrši patrolna djelatnost dijeli se na patrolne sektore.

Područja pozornog rejona i patrolnog sektora utvrđuju se prema broju ili značaju objekata, gustini naseljenosti, stanju javnog reda i mira, vrsti, broju i učestalosti krivičnih djela i prekršaja i drugim okolnostima od značaja za policiju.

Rejone ili sektore iz stava 1. ovog člana, na prijedlog komandira policijske stanice, rješenjem određuje rukovodilac organizacione jedinice.

Za svaki rejon ili sektor formira se dosje, u kojem se na osnovu bezbjednosne procjene prati, stanje kriminaliteta, stanje javnog reda i mira, bezbjednosti saobraćaja, požara i eksplozija, kao i drugih pojava i događaja koji su od bezbjednosnog značaja za pravilno usmjeravanje rada policije.

Sadržaj dosjea utvrđuje Ministarstvo.

Član 87.

Pozorni rejonu mogu biti stalni ili povremeni.

Stalni pozorni rejonu određuju se na području na kome je zbog posebnih razloga potrebno stalno prisustvo policajca.

Povremeni pozorni rejonu određuju se na području na kome se potreba za prisustvom policajca javlja samo u određeno vrijeme.

Član 88.

Pozornička djelatnost na određenom pozornom rejonu može se vršiti stalno ili povremeno.

Stalna pozornička djelatnost vrši se neprekidno, a povremena pozornička djelatnost samo u određene dane ili u određeno doba dana.

Član 89.

Pozornička djelatnost vrši se po pravilu u smjenama.

Za svaki pozorni rejon određuje se odgovarajući broj policajaca. Za vršenje pozorničke djelatnosti na istom pozornom rejonu određuju se, po mogućnosti, isti policijski za duže vrijeme.

Za izvršavanje poslova i zadataka pozorničke i patrolne djelatnosti, komandir policijske stanice određuje potreban broj policajaca zavisno od procjene stanja bezbjednosti gdje se obavljaju ove službe.

Izuzetno, pozorničku i patrolnu djelatnost može vršiti i samo jedan policajac i to samo danju i na mjestima gdje to dopušta stanje bezbjednosti.

Član 90.

Pozornička djelatnost vrši se pješice, a patrolna djelatnost pješice ili određenim prijevoznim sredstvima.

Član 91.

Za vršenje pozorničke odnosno patrolne djelatnosti policajce određuje i upućuje komandir policijske stanice ili drugi rukovodni službenik koga on ovlašti.

Policijskima koji se upućuju na vršenje patrolne djelatnosti izdaje se pismeni nalog. Pozornicima se pismeni nalog izdaje po potrebi.

Član 92.

Komandir policijske stanice ili drugi rukovodni službenik koji upućuje policajce na vršenje pozorničke ili patrolne djelatnosti dužan je da:

- 1) odredi i razradi konkretne zadatke koje policajci treba da izvrše, pored općih zadataka koje moraju da vrše na osnovu propisa;
- 2) odredi njihovo naoružanje i opremu, provjeri ispravnost oružja i opreme, kao i fizičko i zdravstveno stanje policajaca;

- 3) odredi vrijeme trajanja patrolne djelatnosti, pravac i način kretanja patrolne imajuci u vidu zadatke, udaljenost, broj i značaj pojedinih objekata, konfiguraciju terena, naseljenost, vremenske prilike, godišnje doba i doba dana.

Policijski komandir policijske stanice ili drugom rukovodnom radniku koji ga upućuje na dužnost dati prijedlog u pogledu načina izvršavanja pojedinih zadataka.

Član 93.

Policijski komandir ne smije napustiti pozorni rejon ili patrolni sektor prije nego što mu istekne vrijeme trajanja smjene, osim ako je to potrebno radi izvršenja vanrednih službenih zadataka ili zbog više sile. Kao vanredni službeni zadaci ili razlozi više sile smatraju se naročito:

- 1) hvatanje učinilaca krivičnog djela ili težeg prekršaja, kao i obezbjeđenje tragova i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku;
- 2) hvatanje lica za kojim je izdata potjernica;
- 3) dovođenje učinilaca krivičnog djela ili težeg prekršaja;
- 4) pružanje pomoći kada to traži policijski komandir sa susjednog pozornog rejona ili patrolnog sektora ili ovlašteno službeno lice iz sastava stalnog dežurstva;
- 5) pružanje pomoći građanima u slučaju opće opasnosti;
- 6) povreda, ranjavanje ili oboljenje policijskog komandira za vrijeme vršenja pozorničke ili patrolne djelatnosti.

Član 94.

Po povratku sa vršenja patrolne djelatnosti policijski komandir podnosi pismeni izvještaj rukovodiocu koji ih je uputio o činjenicama koje su zapazili i radnjama koje su preduzimali.

Komandir policijske stanice može odobriti da policijski komandiri koji vrše pozorničku djelatnost ne podnose pismene izvještaje po povratku sa službe, nego samo izvještaje o konkretnim događajima i izvršenim poslovima (službene zabilješke, zapisnici o uviđajima saobraćajnih nezgoda, prekršajne prijave i dr.).

O rezultatima rada za svakog policijskog komandira, vodi se posebna evidencija.

2. Prikupljanje obavještenja

Član 95.

Radi sprječavanja i otkrivanja krivičnih djela, otkrivanja i hvatanja učinilaca krivičnih djela i težih prekršaja, kao i kad je to potrebno za izvršenje drugih službenih zadataka, policijska, odnosno ovlaštena službena lica prikupljaju obavještenja, i to:

- 1) neposrednim zapažanjem i traženjem obavještenja od građana;
- 2) primanjem obavještenja od građana (pismeno, telefonom i neposredno);
- 3) preko sredstava javnog informisanja (štampa, radio, televizija);

- 4) od državnih organa, preduzeća i drugih pravnih lica;
- 5) privremenim ili stalnim osmatranjem određenih mjesta, komunikacija i drugih objekata gdje se može očekivati vršenje krivičnih djela ili težih prekršaja ili gdje se najčešće okupljaju lica sklona vršenju krivičnih djela ili prekršaja ili proturaju predmeti koji mogu poslužiti za izvršenje krivičnih djela ili su pribavljeni izvršenjem krivičnih djela;
- 6) provjerom drugih dostava i obavještenja (pismeno, usmeno, telefonom, teleprinterom, telefaksom, anonimno i sl.).

Podaci o licu koje je pružilo obavještenje (izvor saznanja) ne smiju se saopštavati neovlaštenim licima.

Član 96.

Kad organizaciona jedinica ili ovlašteno službeno lice, na osnovu prikupljenih odnosno dobivenih obavještenja, zaključi da postoji opasnost da će biti izvršeno krivično djelo ili teži prekršaj preduzet će potrebne mjere da se spriječi njihovo izvršenje odnosno da se učinilac uhvati prilikom izvršenja krivičnog djela, odnosno prekršaja.

Na opasnost iz stava 1. ovog člana mogu se upozoriti ugroženi građani kao i preduzeća ili druga pravna lica.

3. Osmatranje određenih objekata i prostora

Član 97.

U cilju sprečavanja i otkrivanja učinilaca krivičnog djela ovlaštena službena lica mogu, po odobrenju rukovodioca, vršiti osmatranje određenih objekata, prostora ili lica i po potrebi vršiti njihovo fotografisanje ili snimanje.

O preduzetim radnjama u smislu stava 1. ovog člana ovlaštena službena lica podnose pismeni izvještaj rukovodiocu koji ih je uputio. Ako činjenice utvrđene osmatranjem mogu biti od koristi za vođenje krivičnog postupka, organizaciona jedinica dostavlja izvještaj i snimke uz krivičnu prijavu javnom tužiocu.

4. Vršenje nadzora nad određenim učiniocima krivičnih djela i težih prekršaja protiv javnog reda i mira.

Član 98.

Policijska evidencija i ostvaruje potreban nadzor nad određenim učiniocima krivičnih djela (međunarodni kriminalci, višestruki povratnici i sl.) i učiniocima određenih težih prekršaja protiv javnog reda i mira. Neposredan nadzor nad ovim licima vrše ovlaštena službena lica.

Nadzor iz stava 1. ovog člana ne smije se vršiti na način koji bi predstavljao ograničenje slobode kretanja, nastanjanja i zapošljavanja, ili smetnju za uključivanje u redovan život lica pod nadzorom.

Član 99.

Ako se utvrdi da je zbog promijenjenog načina života lica pod nadzorom ili iz drugih razloga prestala potreba za vršenjem daljeg nadzora, nadzor će se obustaviti.

5. Održavanje javnog reda i mira na javnim skupovima i priredbama

Član 100.

Organizaciona jedinica saraduje sa sazivačem i organizatorom priredbe i drugog javnog skupa (u daljem tekstu: javni skup) u cilju omogućavanja nesmetanog održavanja javnog skupa i stara se o bezbjednosti ljudi i imovine na javnom skupu.

Ako sazivač ili organizator javnog skupa ne preduzme ili nije u mogućnosti da preduzme potrebne mjere za održavanje reda ili ako, s obzirom na prirodu skupa i okolnosti pod kojima se on održava, nadležni rukovodilac ocijeni da za održavanje reda treba preduzeti odgovarajuće preventivne mjere, odredit će potreban broj policajaca radi pružanja pomoći za održavanje reda na javnom skupu.

U slučaju iz stava 2. ovog člana nadležni rukovodilac utvrđuje sa sazivačem ili organizatorom način ostvarivanja saradnje i međusobnog pružanja pomoći za održavanje reda.

Član 101.

Ako na javnom skupu dođe do nereda ili narušavanja javnog reda i mira u većem obimu starješina jedinice policije koja održava javni red i mir zatražit će od sazivača odnosno organizatora skupa da prekine održavanje skupa i da pozove prisutna lica da se mirno udalje ako skupu ne prisustvuje drugo za to posebno ovlašteno službeno lice nadležne organizacione jedinice.

Ako organizator neće ili nije u mogućnosti da postupi po zahtjevu iz stava 1. ovog člana, starješina jedinice policije naredit će prekid skupa, ako je za to posebno ovlašten i preduzme potrebne mjere da se skup rasturi, a protiv učinilaca prekršaja ili krivičnih djela preduzet će zakonom predviđene mjere.

Član 102.

U vršenju poslova iz prethodnog člana ovog pravilnika policajci preduzimaju odgovarajuće mjere radi usmjeravanja kretanja prisutnih lica i sprečavaju njihovog pristupa na određene prostore ili objekte, hvatanja organizatora nereda i rasturanja prisutnih lica.

Prije rasturanja prisutnih lica upotrebom sredstava prinude, komandir stanice policije ili drugo ovlašteno službeno lice, dužni su da pozovu prisutna lica da se mirno razidu i da ih upozore da će upotrijebiti sredstva prinude ukoliko se ne razidu. Poziv mora biti jasno i glasno upućen tako da ga mogu čuti sva lica na skupu.

Prilikom rasturanja lica primjenjivat će se metodi i sredstva prinude kojima se sa što manje štetnih posljedica može postići izvršenje zadataka.

U izvršavanju zadataka iz st. 1. i 2. ovog člana primjenjivat će se propisana sredstva prinude, uz mogućnost upotrebe i onih sredstava prinude kada je javni red i mir narušen u većem obimu, kao što su blokada, racija, zasjeda i korištenje zbornih poredaka (kordon, ljestvica, lanac, brana i klin).

O upotrebi sredstava prinude radi rasturanja skupa rukovodilac organizacione jedinice hitno će obavijestiti

Ministarstvo, a u roku od 24 sata dostavit će i pismeni izvještaj.

Član 103.

Ovlaštena službena lica dužna su omogućiti udaljšavanje sa mjesta nereda svim licima koja to žele, ako se protiv njih ne preduzimaju posebne mjere (zadržavanje, lišenje slobode i sl.) i pružiti zaštitu licima koja se po svom pozivu nalaze na mjestu nereda.

6. Vršanje poslova javne bezbjednosti na sredstvima javnog saobraćaja i objektima namijenjenim javnom saobraćaju

Član 104.

Ovlaštena službena lica vrše poslove policije i na sredstvima javnog saobraćaja i objektima namijenjenim javnom saobraćaju.

Sredstvima javnog saobraćaja iz stava 1. ovog člana smatraju se vozovi, plovila na jezerima i rijekama, vazduhoplovi, autobusi i sva druga prijevozna sredstva namijenjena za prijevoz lica u javnom saobraćaju.

Objektima javnog saobraćaja iz stava 1. ovog člana smatraju se željezničke, autobuske, pristanišne i aerodromske zgrade, postrojenja i prostorije i drugi objekti koji služe za obavljanje funkcije javnog saobraćaja (dolazak, zadržavanje i odlazak putnika i prijevoznih sredstava, kao i dopremanje, uskladištavanje i otpremanje robe).

Član 105.

Ovlaštena službena lica ako vrše poslove iz prethodnog člana ovog pravilnika, pored ostalih poslova, dužna su:

- 1) da u slučaju saobraćajne nezgode pruže potrebnu pomoć povrijeđenim licima, da o nezgodi obavijeste nadležnu organizacionu jedinicu Ministarstva i da obezbijede lice mjesta;
- 2) da sarađuju sa ovlaštenim službenim licima koja vrše poslove na usputnim stanicama i pristaništima;
- 3) da pružaju potrebnu pomoć ovlaštenim željezničkim radnicima u sprečavanju narušavanja i uspostavljanju narušenog javnog i unutrašnjeg reda na željeznici, kao i u obezbjeđenju pridržavanja propisa o bezbjednosti u željezničkom saobraćaju;
- 4) da u granicama svojih ovlaštenja pružaju pomoć zaposlenom osoblju na javnom saobraćajnom sredstvu u izvršavanju njihovih dužnosti.

Član 106.

Ako ovlašteno službeno lice pronađe na sredstvu javnog saobraćaja lice koje treba dovesti, zadržati, ili lišiti slobode, predaje ga ovlaštenom službenom licu na prvoj usputnoj stanici, luci ili pristaništu, osim ako je potrebno da se to lice sprovede do koje druge usputne stanice, luke, pristaništa.

Ako treba privedi više lica ili lice koje je poznato kao opasno, ovlašteno službeno lice zatražit će pomoć od drugih ovlaštenih službenih lica koja putuju istim sred-

stvom javnog saobraćaja, a ako ovih nema, od zaposlenog osoblja na sredstvu javnog saobraćaja ili građana.

Član 107.

Stvari i predmete koje ovlašteno službeno lice pronade ili oduzme na sredstvima javnog saobraćaja, a u vezi su sa izvršenim krivičnim djelom ili prekršajem, dužno je predati uz potvrdu dežurnom službeniku policije na prvoj ili narednoj usputnoj stanici, luci ili pristaništu. Ako se ti predmeti iz bilo kojih razloga ne mogu predati na prvoj ili narednoj usputnoj stanici, luci ili pristaništu, predat će se uz izvještaj neposrednom rukovodocu.

O pronađenim ili oduzetim predmetima ovlašteno službeno lice sačinjit će zapisnik u dva primjerka, od kojih jedan zadržava za sebe, a drugi predaje zajedno sa predmetima.

Licu od koga su predmeti oduzeti izdaje se o tome potvrda.

Član 108.

Ovlaštena službena lica koja vrše poslove policije na sredstvima javnog saobraćaja imaju pravo na besplatan prijevoz i na osiguranje koje imaju putnici.

Starješina organizacione jedinice kome pripadaju ovlaštena službena lica koja vrše poslove policije na sredstvima javnog saobraćaja, u sporazumu sa odgovornim licima u preduzećima i drugim pravnim licima na čijem saobraćajnom sredstvu se vrše ovi poslovi, obezbjeđit će odgovarajuće mjesto odnosno prostoriju za službene potrebe ovlaštenih službenih lica.

Ovlaštenim službenim licima iz stava 1. ovog člana izdaje se poseban nalog koji ovjerava preduzeće ili drugo pravno lice na čijem sredstvu javnog saobraćaja se vrše ovi poslovi. U nalogu se navodi prezime i ime ovlaštenog službenog lica, prijevozno sredstvo, relacija i vrijeme važenja naloga.

7. Poslovi obezbjeđenja

Član 109.

Pod obezbjeđenjem, u smislu ovog pravilnika podrazumijeva se preduzimanje potrebnih policijskih mjera radi zaštite određenog područja, objekata i ličnosti, kao i održavanje javnog reda i mira na području na kome se obezbjeđenje vrši.

Obezbjeđenje može biti redovno, vanredno i posebno.

Član 110.

Poslove redovnog, vanrednog i posebnog obezbjeđenja vrše ovlaštena službena lica.

Na poslovima vanrednog i posebnog obezbjeđenja mogu se, ako je to potrebno, angažovati i drugi službenici Ministarstva aktivnog i rezervnog sastava.

Član 111.

Podatke o objektima i ličnostima koje se obezbjeđuju, kao i licima koja su zaposlena ili smještene u objektima koji se obezbjeđuju, ovlaštena službena lica dužna su čuvati kao službenu tajnu.

a) Redovno obezbjeđenje

Član 112.

Pod redovnim obezbjeđenjem u smislu ovog pravilnika podrazumijeva se obezbjeđenje određenih ličnosti i objekata, kao i stranih diplomatsko-konzularnih predstavništava u smislu odgovarajućih odredaba Zakona o unutrašnjim poslovima i Odlukom Vlade FBiH i Vlade Zeničko-dobojskog kantona.

Redovno obezbjeđenje ličnosti i objekata, kao i stranih diplomatsko-konzularnih predstavništava koji se obezbjeđuju u skladu sa Odlukom Vlade FBiH i Vlade Zeničko-dobojskog kantona, vrši posebna organizaciona jedinica Ministarstva u sjedištu.

Ministarstvo može u izuzetnim slučajevima naložiti da ove poslove i zadatke vrši teritorijalno nadležna organizaciona jedinica.

Ličnosti i objekti obezbjeđuju se stražarskom, rejon-skom stražarskom, osmatračkom i interventnom službom, kao i drugom vrstom obezbjeđenja zavisno od procjene ugroženosti ličnosti ili objekta koji se obezbjeđuje.

Za obezbjeđenje diplomatsko-konzularnih predstavništava stranih zemalja, obezbjeđenje se vrši na njihov pisмени zahtjev.

U obavljanju poslova redovnog obezbjeđenja mogu se koristiti tehnička sredstva i posebno dresirani psi.

Član 113.

Ovlaštena službena lica koja vrše poslove obezbjeđenja ne smiju se udaljavati od ličnosti odnosno objekata koje obezbjeđuju, osim u slučajevima:

- 1) kad u neposrednoj blizini objekta treba spriječiti izvršenje teškog krivičnog djela ili uхватiti učiniloca krivičnog djela;
- 2) kad neposrednog rukovodioca treba obavijestiti o događajima koji ozbiljnije ugrožavaju javni red i mir, ličnost ili objekat koje obezbjeđuju, a na drugu način nije moguće to učiniti, kao i u slučaju opće opasnosti.

Ovlaštena službena lica ne smiju se udaljiti od ličnosti odnosno objekata koje obezbjeđuju ni u slučajevima iz stava 1. ovog pravilnika ako bi time ličnost odnosno objekat ostavili neobezbjedene.

Član 114.

Rukovodilac jedinice policije koja vrši obezbjeđenje dužan je izraditi plan obezbjeđenja ličnosti odnosno objekata i odrediti ovlaštenim službenim licima konkretne zadatke.

Ovlaštena službena lica koja vrše obezbjeđenje smjenjuju se na mjestu sa koga se redovno vrši obezbjeđenje. Ovlašteno službeno lice koje predaje dužnost dužno je da lice koje prima dužnost upozna o događajima i okolnostima koje su od značaja za obezbjeđenje objekata.

b) Vanredno obezbjeđenje

Član 115.

Vanredno obezbjeđenje organizuje se za vrijeme održavanja, i to:

- 1) proslava, sajmovi i drugih masovnih skupova;
- 2) masovnih sportskih priredaba, i drugih takmičenja i priredaba;
- 3) parada, povorki i drugih manifestacija u kojima učestvuje veći broj građana;
- 4) u drugim slučajevima kad se za to ukaže potreba.

Član 116.

Vanredno obezbjeđenje naređuje rukovodilac nadležne organizacione jedinice Ministarstva.

Nadležna organizaciona jedinica vrši vanredno obezbjeđenje, po pravilu, sa ovlaštenim službenim licima iz svog sastava.

U slučaju potrebe, organizaciona jedinica Ministarstva koja organizuje obezbjeđenje, može zatražiti pomoć od druge organizacione jedinice, s tim što je organizaciona jedinica koja traži pomoć dužna da o tome prethodno obavijesti Ministarstvo u sjedištu ukoliko je potrebno da se angažuje veći broj policajaca iz druge organizacione jedinice.

Član 117.

Organizaciona jedinica koja organizuje vanredno obezbjeđenje izrađuje plan obezbjeđenja.

Plan vanrednog obezbjeđenja treba da sadrži:

- 1) procjenu bezbjednosne situacije;
- 2) plan podjele terena, putne komunikacije i objekata na potreban broj sektora i podsektora uz evidentiranje pozivnog znaka radio-sistema rukovodioca sektora i podsektora, broja angažovanih pripadnika policije za svaki sektor ili podsektor uz precizno određivanje svakog mjesta gdje se raspoređuje pripadnik policije na obezbjeđenju;
- 3) naoružanje, oprema, materijalno-tehnička sredstva, sredstva veze i druga sredstva kojim će biti opremljeni pripadnici policije;
- 4) način upoznavanja pripadnika policije sa planom obezbjeđenja;
- 5) ime, prezime i funkciju ovlaštenih službenih lica koja vrše nadzor nad sprovođenjem mjera obezbjeđenja;
- 6) rekapitulaciju snaga i sredstava.

Plan obezbjeđenja sačinjava se za fizičko, saobraćajno, operativno, sanitarno-biološko, zdravstveno i tehničko obezbjeđenje kao jedinstven plan, uz donošenje skice i razgovornika UKV radio-sistema.

Za svaki sektor ili podsektor unosi se datum i vrijeme pokrivanja, kao i vrijeme napuštanja mjesta obezbjeđenja.

c) Posebno obezbjeđenje

Član 118.

Posebno obezbjeđenje organizuje se radi lične bezbjednosti šefova stranih država i vlada i drugih određenih ličnosti, prilikom njihovog boravka u Kantonu.

Za pratnju vozila iz prethodnog stava može se formirati bezbjednosni eskort čiji će se raspored utvrditi planom obezbjeđenja.

Posebno obezbjeđenje naređuje ministar.

Član 119.

Policija izvršava zadatke koji su određeni planom posebnog obezbjeđenja kojeg utvrđuje Ministarstvo u sjedištu.

Ako u posebnom obezbjeđenju učestvuju i jedinice Vojske Federacije ili vojna policija, rukovodilac posebnog obezbjeđenja dužan je da neposredno ostvari saradnju sa starješinama tih jedinica.

Ovlaštena službena lica koja učestvuju u posebnom obezbjeđenju ne mogu se udalжити sa mjesta na kome vrše obezbjeđenje i na njih se ne odnosi odredba člana 113. ovog pravilnika.

8. Pružanje pomoći radi obezbjeđenja izvršenja službenih radnji

Član 120.

Policijske uprave dužne su da pruže pomoć radi obezbjeđenja izvršenja poslova i zadataka koji spadaju u nadležnost drugih državnih organa, preduzeća ili drugih pravnih lica kad ovi na osnovu zakona vrše javna ovlaštenja, ako se prilikom vršenja tih poslova naiđe na fizički otpor ili ako se takav otpor može osnovano očekivati.

Otpor se može osnovano očekivati u slučaju kad je pružanje takvog otpora već pokušano prilikom izvršenja službenog posla ili kad postoje ozbiljne prijetnje i druge okolnosti koje ukazuju da će se napasti na tijelo ili na život radnika koji treba da izvrši službenu radnju.

Član 121.

Policajska uprava pruža pomoć iz prethodnog člana ovog pravilnika na pismeni zahtjev državnog organa, preduzeća ili drugog pravnog lica.

Pismeni zahtjev dostavlja se policijskoj upravi najkasnije sedam dana prije pružanja pomoći uz obrazloženje razloga za traženje pomoći policije u izvršavanju poslova i zadataka iz njihove nadležnosti.

O zahtjevu za pružanje pomoći i načinu i obimu pružanja pomoći odlučuje načelnik policijske uprave i o svojoj odluci obavještava podnosioca zahtjeva.

Ukoliko načelnik policijske uprave ocijeni da se prilikom pružanja pomoći, a naročito kad se izvršenje preduzima prema većem broju lica, osnovano može očekivati da će doći do organizovanog i masovnog fizičkog otpora ili do upotrebe vatrenog oružja dužan je, prije donošenja odluke o pružanju pomoći, pribaviti saglasnost ministra.

Član 122.

Načelnik policijske uprave može na zahtjev državnog organa, preduzeća ili drugog pravnog lica odlučiti da se pomoć iz člana 120. ovog pravilnika pruži i kad nije došlo do fizičkog otpora, ako se vršenje poslova ili upravnih radnji preduzima u većem obimu, prema većem broju lica i u dužem vremenskom periodu, a s obzirom na prirodu i značaj tih poslova postoji opravdan interes da se oni izvrše neometano i uspješno.

Član 123.

Za pružanje pomoći iz člana 120. ovog pravilnika, po pravilu, određuju se najmanje dva policajca, uz sačinjavanje plana koga odobrava načelnik policijske uprave.

Policajci prije nego se pristupi izvršenju, pozvat će lice za koje postoji sumnja da će pružiti ili pruža fizički otpor da prestane sa otporom i upozorit će ga da će upotrijebiti sredstvo prinude ukoliko nastavi sa pružanjem otpora.

Prilikom pružanja pomoći policajci preduzimaju samo ona sredstva prinude i druge mjere, koje su potrebne radi savladivanja otpora ili odbijanja napada.

9. Zabrana snimanja i skiciranja određenih objekata**Član 124.**

Ovlaštena službena lica vrše kontrolu nad licima radi sprečavanja snimanja (snimanje filmova, fotografisanje, skiciranje i sl.) objekata čije snimanje je zabranjeno ili objekata za čije snimanje nije dato odobrenje, kad je to odobrenje potrebno.

U vršenju poslova iz stava 1. ovog člana policija i ovlaštena službena lica saraduju sa odgovarajućim vojnim organima kao i drugim državnim organima, preduzećima i drugim pravnim licima i građanima.

Član 125.

Ako ovlašteno službeno lice utvrdi da strani prolizovač filmova, stranac ili državljanin BiH snima objekte čije je snimanje zabranjeno ili snima objekte bez propisanog odobrenja, ili se ne pridržava izdatog odobrenja, naredit će da se snimanje obustavi i privremeno će oduzeti sredstvo za snimanje i snimke.

Ako je izvršeno snimanje vojnog objekta čije je snimanje zabranjeno, ovlašteno službeno lice će o tome odmah obavijestiti nadležnu vojnu komandu.

Za privremeno oduzeta sredstva za snimanje i snimke izdaje se potvrda.

Član 126.

Ako je snimanjem objekta čije je snimanje zabranjeno izvršeno krivično djelo, odnosno učinjen prekršaj, privremeno oduzeti snimci i sredstva za snimanje dostavit će se uz krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu, odnosno uz zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sudu ili za prekršaje.

10. Stalno dežurstvo**Član 127.**

Stalno dežurstvo vrši se u svim organizacionim jedinicama Ministarstva radi vršenja poslova policije, čija priroda zahtijeva da se vrše neprekidno i bez odlaganja ili ako to naredi ministar ili rukovodni službenik.

Zadatke i način vršenja poslova stalnog dežurstva i druga pitanja od značaja za pravilno i blagovremeno izvršavanje poslova određuje rukovodilac organizacione jedinice Ministarstva uz donošenje Elaborata dežurne službe, čiji sadržaj se utvrđuje posebnim uputstvom.

Stalno dežurstvo vodi dnevnik događaja.

Stalno dežurstvo dužno je pratiti tok obrade svakog kriminalnog ili drugog događaja. Kada obradu vode druga ovlaštena službena lica, stalno dežurstvo dužno je pružiti pomoć i postupati u skladu sa njihovim zahtjevima uz evidentiranje toka događaja u dnevnik događaja.

11. Vođenje evidencija i izvještavanje**Član 128.**

Organizacione jedinice Ministarstva dužne su da u skladu sa odgovarajućim uputstvom, vode propisanu statistiku i evidenciju, da izvještavaju Ministarstvo u sjedištu o izvršavanju zakona i drugih propisa iz oblasti unutrašnjih poslova i da mu na njegov zahtjev dostavljaju potrebne podatke.

Organizaciona jedinica dužna je da svakodnevno izvještava Ministarstvo o svim značajnim događajima iz oblasti policije i da dostavljaju druge podatke na zahtjev Ministarstva u sjedištu.

Član 129.

Podatke iz operativno-kriminalističke evidencije mogu koristiti ovlaštena službena lica, kao i drugi službenici organizacione jedinice Ministarstva kada je to potrebno radi izvršenja poslova iz njegovog djelokruga.

Član 130.

Podaci iz kaznene evidencije mogu se dati sudu, tužilaštvu i organima unutrašnjih poslova u vezi sa krivičnim postupkom koji se vodi protiv lica koje je ranije bilo osuđeno, nadležnim organima za izvršenje krivičnih sankcija i nadležnim organima koji sudjeluju u postupku davanja amnestije, pomilovanja ili brisanja osude.

Podaci iz kaznene evidencije mogu se, na obrazložen zahtjev, dati i državnim organima, ako još traju određene pravne posljedice osude ili mjere sigurnosti.

Kada je osuda brisana, podaci o toj osudi se ne daju, osim sudu, tužilaštvu i organima unutrašnjih poslova u vezi s krivičnim postupkom koji se vodi protiv lica čija je osuda brisana.

Građanima se, na njihov zahtjev, mogu davati podaci o njihovoj osuđivanosti ili neosuđivanosti samo ako su im ovi podaci potrebni radi ostvarivanja njihovih prava u inostranstvu.

12. Vršnje nadzora, pružanje stručne pomoći i kontrolna djelatnost**Član 131.**

Ministarstvo u sjedištu u vršenju nadzora nad radom organizacionih jedinica u oblasti policije pored ostalog:

1) utvrđuje zakonitost i pravilnost preduzetih mjera u vršenju poslova iz djelokruga policije;

2) ostvaruje uvid u:

- organizaciju i metode rada,

- stanje naoružanja, materijalno tehničkih sredstava i ostale opreme,

- stanje i probleme bezbjednosti na području organizacione jedinice.

- aktivnost policije i ovlaštenih službenih lica u vršenju poslova iz svog djelokruga,
- realizaciju programa stručnog usavršavanja službenika policije,
- pravilnost i ažurnost vođenja propisanih evidencija i
- stanje unutrašnjeg reda, discipline i međusobnih odnosa.

Ministarstvo u sjedištu i njegovi ovlašteni službenici prilikom vršenja nadzora pružaju stručnu pomoć tim organizacionim jedinicama.

Član 132.

Organizaciona jedinica Ministarstva u kome se vrši nadzor, dužna je da omogućiti uvid u sve predmete koji se odnose na sprovođenje zakona i drugih propisa iz nadležnosti te jedinice i da o tome pruži potrebne podatke i obavještenja.

Član 133.

Službenici Ministarstva u sjedištu koji vrše nadzor dužni su da o nadenom stanju podnesu pismeni izvještaj. Izvještaj treba da sadrži opis nadenog stanja kao i prijedlog konkretnih mjera i rokova za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka.

Jedan primjerak izvještaja iz stava 1. ovog člana dostavlja se rukovodnom službeniku organizacione jedinice u kojoj je kontrola izvršena, a drugi primjerak neposrednom rukovodiocu koji je odredio vršenje inspekcijanskog nadzora.

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i nedostataka organizaciona jedinica u kojoj je izvršen nadzor dužna je da postupi prema uputama datim u izvještaju i da se pridržava predviđenih rokova.

Član 134.

U cilju obezbjeđenja zakonitog, pravilnog i blagovremenog vršenja zadataka, jačanja odgovornosti i unapređenja cjelokupnog rada policije, rukovodioci organizacionih jedinica dužni su da vrše kontrolu nad radom ovlaštenih službenih lica i da im pružaju stručnu pomoć.

Kontrola u smislu stava 1. ovog člana vrši se neposrednim obilaženjem ovlaštenih službenih lica u vrijeme kada se ona nalaze na izvršenju službenog zadatka, kao i putem usmenih i pisanih izvještaja koja ta lica podnose nakon izvršenja službenog zadatka.

Član 135.

Lica koja vrše kontrolu u smislu odredaba člana 134. ovog pravilnika ukazuju ovlaštenom službenom licu na uočene nepravilnosti i propuste u izvršenju zadataka i pružaju mu neposrednu stručnu pomoć.

13. Upotreba helikoptera

Član 136.

Za obavljanje određenih zadataka iz svoje nadležnosti organizacione jedinice Ministarstva koriste helikopter.

U pogledu leta helikoptera primjenjuju se propisi o vazdušnoj plovidbi.

Član 137.

Ovlaštena službena lica, po odobrenju nadležnog rukovodioca organizacione jedinice, koriste helikopter

za obavljanje poslova policije prema posebnom uputstvu o upotrebi helikoptera kojeg donosi ministar.

IV. VRŠENJE POSLOVA BEZBJEDNOSTI SAOBRAĆAJA

Član 138.

Kontrolu i regulisanje saobraćaja na putevima i kontroli nad vozačima i vozilima vrše službenici policije u uniformi.

Kontrolu i regulisanje saobraćaja na putevima vrše patrolne policije sastavljene od dva ili više policajaca, od kojih je jedan vođa patrole.

Kad je u vršenju poslova kontrole saobraćaja potrebno da se određeno vozilo zaustavi, policajac je dužan da prije datog propisanog znaka izabere najpogodnije izgrađeno proširenje ili drugu površinu na kojoj se ta radnja može bezbjedno izvršiti, a noću po mogućnosti na mjestima koja su osvijetljena.

Član 139.

Policajci su dužni da učesnicima u saobraćaju pružaju pomoć kojom se postiže veća bezbjednost saobraćaja ili njegovo nesmetano vršenje.

1. Regulisanje saobraćaja na putevima

Član 140.

Regulisanje saobraćaja koje vrše policajci sastoji se u izdavanju naredjenja učesnicima u saobraćaju o načinu postupanja i ponašanja na određenom mjestu, na putu ili dijelu puta.

Naredjenja iz stava 1. ovog člana policajci saopćavaju učesnicima u saobraćaju davanjem propisanih znakova. Izuzetno, policajci mogu učesnicima u saobraćaju izdavati i usmena naredjenja ako se određeni zahtjev ne može izraziti znakovima, ako treba dopuniti dati znak, ili ako za to postoje drugi opravdani razlog.

Policajci su dužni da se pri davanju znakova na putu postave tako da ih lahko mogu uočiti svi učesnici u saobraćaju kojima su ti znakovi namijenjeni.

Ako se znakovi daju određenom učesniku u saobraćaju, moraju se dati na način da se iz njih nesumnjivo može zaključiti na kojeg se učesnika u saobraćaju odnose.

Član 141.

Regulisanje saobraćaja vrši se na raskrsnicama ili drugim mjestima na putu, za određeno vrijeme ili stalno, kao i na drugim mjestima na putu ako je to potrebno da se uspostavi veća bezbjednost ili protočnost saobraćaja.

Mjesto i vrijeme regulisanja saobraćaja iz stava 1. ovog člana određuje rukovodilac nadležne organizacione jedinice ili drugi rukovodni službenik koga on za to ovlasti.

2. Kontrola saobraćaja na putevima

Član 142.

Kontrola saobraćaja na putevima vrši se radi utvrđivanja da li se učesnici u saobraćaju pridržavaju propisa o saobraćaju na putevima, sprečavanja vršenja

krivičnih djela i prekršaja, preduzimanja propisanih mjera protiv učinilaca tih djela i obezbjeđenja nesmetanog i bezbjednog odvijanja saobraćaja na putevima.

Kontrolu saobraćaja na putevima vrše policajci osmatranjem iz vozila u pokretu ili zadržavanjem na pojedinim mjestima na putu gdje najčešće dolazi do ugrožavanja bezbjednosti saobraćaja.

Ako se kontrola saobraćaja vrši helikopterom, ovlašteno službeno lice koje se nalazi u helikopteru, pored poslova iz stava 1. ovog člana, održava stalnu vezu sa patrolama na putu i dežurnom službom u policijskim stanicama, daje im potrebna obavještenja i uputstva za postupanje u konkretnim slučajevima i sinhronizuje njihov rad.

Član 143.

Policajci su dužni za vrijeme dok vrše poslove kontrole saobraćaja na putu da obavljaju i druge poslove policije, osim ako bi zbog toga nastao takav poremećaj u saobraćaju, da bi zaprijetila opasnost od saobraćajne nezgode ili nastala veća materijalna šteta.

Član 144.

U vršenju poslova kontrole saobraćaja policajci su dužni da nastoje da u što manjoj mjeri ometaju ili uznemiravaju učesnike u saobraćaju, kao i da ne prouzrokuju smetnje u odvijanju saobraćaja.

Član 145.

Kontrola saobraćaja na putevima vrši se stalno ili povremeno.

Pod stalnom kontrolom saobraćaja podrazumijeva se pokrivenost puta patrolama neprekidno u toku 24 sata.

Povremena kontrola saobraćaja na putu vrši se određenog dana u sedmicu ili određeno vrijeme u toku dana (sa jednom, dvije ili tri smjene).

Član 146.

Radi sprečavanja vršenja krivičnih djela i prekršaja u saobraćaju na putevima policija ostvaruje potrebnu saradnju sa preduzećima i drugim pravnim licima.

Član 147.

Kod zaustavljanja vozila policajac stoji na desnoj ivici kolovoza gledano u pravcu vožnje odnosno vozila, a na putu sa jednosmjernim saobraćajem može stajati i na lijevoj ivici kolovoza, ako je to, s obzirom na konkretne uvjete, pogodnije sa gledišta bezbjednosti i nesmetanog odvijanja saobraćaja.

Policajac koji je izdao naređenje za zaustavljanje mora obratiti posebnu pažnju na postupak vozača i na vozilo, za svo vrijeme dok vozač ne zaustavi vozilo na određenom mjestu. Naročito mora obratiti pažnju kod zaustavljanja vozila sa prikolicom ili vozila koje vuče drugo vozilo na motorni pogon.

Član 148.

Policajac pristupa zaustavljenom vozilu, po pravilu, sa desne strane. Zaustavljenom vozilu policajac pristupa sa lijeve strane samo ako je vozilo zaustavljeno van kolovoza, tako da prilikom vršenja poslova kontrole nije

ugrožen od drugih vozila i da svojim prisustvom ili radnjama kojim obavlja ne ometa odvijanje saobraćaja.

Policajac može vozaču narediti da izade iz vozila, ako je zbog pristupa vozilu sa desne strane otežano vršenje poslova kontrole. Ako je potrebno policajac će tom prilikom skrenuti pažnju vozaču da preduzme mjere kako se vozilo samo ne bi pokrenulo sa mjesta zaustavljanja.

Nakon izvršene kontrole policajac je dužan zaustavljenom vozilu omogućiti da se uključi u saobraćaj.

Član 149.

Ako je potrebno obezbijediti mjesto saobraćajne nezgode službenim vozilom, naročito na auto-putu i putu rezervisanom za saobraćaj motornih vozila, policajac mora na službenom vozilu uključiti plavo rotaciono ili treptuće svjetlo i uključiti sve pokazivače pravca.

3. Kontrola vozača

Član 150.

Kontrola vozača vrši se radi utvrđivanja da li ima propisanu važeću vozačku dozvolu i da li ispunjava druge zakonom propisane uvjete, a naročito da li je vozač sposoban za sigurno upravljanje vozilom.

Član 151.

U vršenju poslova iz prethodnog člana ovog pravilnika policajac može od lica koje u saobraćaju na putu upravlja motornim vozilom zahtijevati da mu pokaže i preda na uvid vozačku dozvolu.

Ako se posumnja u ispravnost vozačke dozvole i dozvole za vozača-instruktor (dotrajala, nečitka, prepravljani podaci i sl.), izvršit će se legitimisanje vozača.

Utvrđivanje istovjetnosti lica koja u saobraćaju upravlja vozilima za čije upravljanje nije potrebna vozačka dozvola vrši se legitimisanjem.

Član 152.

Policajac je dužan na licu mjesta privremeno oduzeti vozačku dozvolu i isključiti iz saobraćaja vozača, ako utvrdi:

- 1) da upravlja vozilom ili da pokušava upravljati vozilom ako u organizmu ima alkohola ili pokazuje znake alkoholne poremećenosti;
- 2) da pokušava da upravlja vozilom ako je očigledno da je vozač u takvom psihičkom stanju (umor, bolest, dejstvo opojnih droga ili drugih psihotropnih supstanci ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje) da nije sposoban da bezbjedno upravlja vozilom;
- 3) da upravlja motornim vozilom, a nema vozačku dozvolu određene kategorije ili da upravlja vozilom u vrijeme kad je na snazi mjera bezbjednosti ili zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom;
- 4) da vozač instruktor vrši obučavanje kandidata za vozača pod dejstvom alkohola ili koji pokazuje znake alkoholne poremećenosti, i kad

zatekne instruktora da osposobljava kandidata za vozača, a nema vozačku dozvolu određene kategorije ili u vrijeme kad je na snazi mjera bezbjednosti ili zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom;

5) da vozač neprekidno upravlja autobusom ili tereznim motornim vozilom ili skupom vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kilograma duže od 5 sati, ili da je u toku posljednja 24 sata upravljao navedenim vozilima duže od 8 sati;

6) da vozač autobusa, tereznog motornog vozila ili skupa vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 20.000 kilograma nije zamijenjen drugim vozačem nakon pređenih 500 kilometara ili nakon 8 sati upravljanja vozilom u toku posljednja 24 sata;

7) da upravlja motornim vozilom a ne koristi ili nema pri sebi pomagala navedena u vozačkoj dozvoli;

8) da kao kandidat za vozača motornih vozila ne ispunjava uvjete koji su propisani za kandidata koji se obučava u upravljanju motornim vozilom u saobraćaju na putu.

Ovlašteno službeno lice postupit će na način iz stava 1. ovog člana prema vozaču ili vozaču instruktoru koji odbije da se podvrgne ispitivanju, odnosno stručnom pregledu na koji je upućen.

Kao pokušaj upravljanja motornim vozilom u smislu tačke 1. stava 1. ovog člana smatra se ako vozač svojim radnjama i postupcima pokazuje očiglednu namjeru da to učini (sjedne za upravljač vozila i stavi motor u pokret ili preduzme drugu sličnu radnju).

Vozač se neće isključiti iz saobraćaja po odredbi tačke 7. stava 1. ovog člana, ako na zahtjev policajca upotrijebi pomagala koja ima pri sebi.

Vozačku dozvolu oduzetu po odredbi stava 1. ovog člana policajac je dužan da zajedno sa prijavom o prekršaju preda organizacionoj jedinici radi podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka odnosno radi podnošenja krivične prijave. Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka odnosno krivične prijave protiv vozača mora se podnijeti u roku od 24 sata od časa oduzimanja dozvole.

Vozačka dozvola oduzeta po odredbi tačke 2. stava 1. ovog člana vratit će se vozaču kad istekne vrijeme potrebno da se vozač odmori odnosno oporavi od bolesti ili nepovoljnog psihičkog stanja, a najkasnije u roku od 24 sata od časa oduzimanja dozvole.

Prilikom oduzimanja vozačke dozvole policajac je dužan da vozača saopći u koje vrijeme i na kojem mjestu će mu biti vraćena vozačka dozvola. Podatke o ovako oduzetoj vozačkoj dozvoli policajac je dužan da unese u izvještaj o radnjama koje je preduzeo u toku vršenja službe.

Član 153.

Isključenje vozača iz saobraćaja vrši se na taj način što policajac naređuje vozaču da vozilo skloni sa kolovoza i zabrani mu dalju vožnju sve dok traju razlozi zbog

kojih ga je isključio iz saobraćaja ili do određenog vremena. Za to vrijeme policajac privremeno oduzima od vozača vozačku dozvolu, a ako se može osnovano zaključiti da vozač neće postupiti po naređenju, oduzima mu i ključeve vozila odnosno ključ za stavljanje motora u pogon.

O oduzimanju vozačke dozvole ili vozačke dozvole i ključeva policajac izdaje vozaču potvrdu u kojoj, pored ostalog, naznačuje gdje i kad će se vozaču vratiti oduzete stvari.

Član 154.

Na zahtjev i o trošku vozača koji je isključen iz saobraćaja policajac će se, ako je to moguće, postarati da se njegovo vozilo odvuče na mjesto gdje je organizovano čuvanje vozila.

Na zahtjev isključenog vozača policajac može dozvoliti da njegovim vozilom nastavi vožnju drugo lice koje ispunjava propisane uvjete za upravljanje tim vozilom.

Policajac ne smije upravljati vozilom čiji vozač je isključen iz saobraćaja, osim ako je to neophodno.

Član 155.

Smatra se da je pod utjecajem alkohola ili omamljujućih sredstava vozač za koga se pomoću odgovarajućih sredstava i aparata (alkotest i sl.), izvršenim zdravstvenim pregledom ili analizom krvi ili krvi i urina, utvrdi da je pod utjecajem alkohola.

Policajac je dužan da utvrđivanje alkoholisanosti vozača izvrši na jedan od načina navedenih u stavu 1. ovog člana, pri čemu prvenstveno primjenjuje one načine utvrđivanja alkoholisanosti koji su za vozača povoljniji.

Ako se utvrđivanje alkoholisanosti vrši alkotestom ili uređajem koji pokazuje određeni stepen prisustva alkohola kod vozača, policajac o tome sastavlja zapisnik kojeg potpisuje lice nad kojim je testiranje izvršeno i eventualni svjedoci. Zapisnik se dostavlja uz prijavu i zahtjev za prekršajno gonjenje sudiji za prekršaje, odnosno uz krivičnu prijavu javnom tužiocu.

Član 156.

Ako vozač odbije da izvrši radnje pomoću kojih se utvrđuje alkoholisanost ili ako te radnje ne vrši kako se to od njega zahtijeva, ili ako poriče da je pod utjecajem alkohola, policajac će upozoriti na sankciju i predložiti će mu da pade sa njim u najbližu zdravstvenu ustanovu u kojoj postoji mogućnost da se izvrši zdravstveni pregled odnosno da se uzme krv ili urin radi utvrđivanja stepena alkoholisanosti.

Ako vozač odbije da se podvrgne zdravstvenom pregledu odnosno ne pristane da da krv ili urin, a ne postoje zakonski uvjeti da se uzimanje krvi ili urina izvrši prinudnim putem, o tome će se sastaviti zapisnik koji potpisuje policajac i ljekar zdravstvene ustanove u koju je vozač pristupio.

U zapisniku će se posebno navesti njihova zapažanja o držanju i o postupcima vozača za vrijeme privođenja i boravka u zdravstvenoj ustanovi, a naročito znači na osnovu kojih se osnovano moglo pretpostaviti da je on pod

utjecajem alkohola, nakon čega će policajac isključiti vozača iz saobraćaja.

Ako vozač koji je učestvovao u saobraćajnoj nezgodi u kojoj je bilo mrtvih ili povrijeđenih lica, ili je nastala materijalna šteta većih razmjera, odbije ljekarski pregled, odnosno ne pristane da da krv ili urin, to će se izvršiti prinudno.

Član 157.

Policajac je dužan da omogućiti uzimanje i analizu krvi i urina vozaču koji poriče da je pod utjecajem alkohola, iako je to utvrđeno pomoću odgovarajućih sredstava i aparata ili zdravstvenim pregledom.

Vozač kod koga su utvrđeni znaci alkoholisanosti, a postoji opasnost da će nastaviti upravljanje vozilom u takvom stanju, prvest će se organizacionoj jedinici Ministarstva i zadržati sve dok ne bude sposoban za upravljanje vozilom ali ne duže od 12 sati. Protiv ovakvog vozača u zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka navest će se razlozi i vrijeme zadržavanja.

Član 158.

Organizaciona jedinica Ministarstva vodi evidenciju o kaznama i zaštitnim mjerama izrečenim zbog prekršaja bezbjednosti saobraćaja, kao i mjerama bezbjednosti oduzimanja vozačke dozvole i dozvole za upravljanje traktorom, izrečenim vozačima motornih vozila i vozačima traktora koji se kod njega vode u evidenciji i stara se da se ovim licima ne bi izdala nova vozačka dozvola za vrijeme koje im je ona oduzeta odnosno dok traje zabrana izdavanja vozačke dozvole.

4. Kontrola vozila

Član 159.

Kontrola vozila u saobraćaju na putevima vrši se radi utvrđivanja da li je vozilo registrovano po važećim propisima, da li je na vrijeme izvršen njegov tehnički pregled i da li ono u pogledu tehničkog stanja, opreme i tereta odgovara propisima za vozila u saobraćaju.

Član 160.

Utvrđivanje da li je vozilo uredno registrovano i da li je na vrijeme izvršen njegov tehnički pregled - za vozila za koja se redovan tehnički pregled vrši jedanput godišnje, vrši se uvidom u saobraćajnu dozvolu za to vozilo i upoređivanjem podataka navedenih u dozvoli sa podacima na vozilu (broj motora, broj šasije, reg. oznaka i dr.).

Za vozila za koja se redovan tehnički pregled vrši svakih šest mjeseci utvrđivanje da li je tehnički pregled obavljen na vrijeme, vrši se i uvidom u propisanu potvrdu o tehničkoj ispravnosti vozila.

Za vrijeme vršenja kontrole policajac je dužan da što kraće zadržava vozača i vozilo, kao i da na zahtjev vozača izda potvrdu o razlozima i vremenu za koje su bili zadržani.

Član 161.

Prilikom kontrole vozila policajac može tražiti od vozača da uključi i isključuje uređaje, otvori tahograf i pokaže propisanu opremu.

Član 162.

Kada se za provjeravanje ispravnosti određenih uređaja koriste posebna tehnička sredstva, policajac može tražiti od vozača da postupa u skladu sa tehničkim uputama za upotrebu tih sredstava.

U slučaju da se utvrdi prekršaj osovinskog opterećenja ili dozvoljene mase policajac može tražiti od vozača da mu pokaže isprave o teretu.

Član 163.

Policajac će narediti vozaču da odmah prekine daljnji saobraćaj vozila i otkloni neispravnost ili da vozilo odveze do određenog mjesta gdje može otkloniti neispravnost ako utvrdi:

- 1) da vozilo zbog tehničke neispravnosti ugrožava ili ometa druge učesnike u saobraćaju;
- 2) da je teret na vozilu nepravilno smješten, odnosno nedovoljno obezbijeđen od pomjeranja, rasipanja, odnosno zagađivanja i slično;
- 3) da se vozilom bez dozvole prevozi teret čije dimenzije odnosno masa prekoračuju najveće dozvoljene dimenzije odnosno masu ili osovinsko opterećenje;
- 4) da se vozilo kreće na putu na kojem je u određeno vrijeme ili trajno zabranjen saobraćaj vozila kategorije u koju ono spada;
- 5) da se vozilo kreće u zimskim uvjetima na putu pokrivenom snijegom ili ledom, a nema odgovarajuću zimsku opremu;
- 6) da je vozilo označeno stranim registarskim tablicama na kojima brojevi i oznake nisu u skladu sa međunarodnim ugovorom koje je BiH ratifikovala.

Vozaču se neće narediti da prekine daljnji saobraćaj zbog razloga navedenih u tač. 4. i 5. stava 1. ovog člana, ako postoji mogućnost da vozilom bez većih teškoća za saobraćaj na putu na kome je zatečeno napusti taj put i svoje kretanje produži drugim putem.

Član 164.

Naredenje za prekid daljnje vožnje izvršava se na taj način što se vozaču naredi da prekine daljnju vožnju dok ne otkloni konstatovanu neispravnost odnosno do određenog vremena. Pri tome policajac vodit će računa da vozač preduzme potrebne mjere da zaustavljeno vozilo samo ne krene i da ga ne pokrene nepozvano lice.

Član 165.

Policajac će isključiti iz saobraćaja vozilo za koje utvrdi:

- 1) da je tehnički neispravno ili oštećeno toliko da bi njegovo daljnje učestvovanje u saobraćaju predstavljalo neposrednu opasnost po bezbjednost saobraćaja (kvar na uređajima za upravljanje ili zaustavljanje, oštećenje ili visok stepen dotrajlosti, tako da se može opravdano zaključiti da su mu oštećeni sklopovi ili uređaji koji su bitni za stanovišta bezbjednosti saobraćaja);
- 2) da nije registrovano po važećim propisima;

- 3) da se na njemu prevoze opasne materije, a vozilo ne odgovara propisanim uvjetima ili nisu preduzete propisane mjere za prevoz opasnih materija.

Policajac će isključiti iz saobraćaja vozilo i ako vozač ne postupi po naređenju iz stava 1. člana 163. ovog pravilnika.

Član 166.

Isključivanje vozila iz saobraćaja vrši se tako što policajac naređuje vozaču da vozilo skloni sa kolovoza i zabrani mu da nastavi vožnju sve dok postoje razlozi zbog kojih je vozilo isključeno.

Pri isključivanju vozila iz saobraćaja, policajac će voditi računa da vozač preduzme potrebne mjere da vozilo ne bi samo krenulo sa određenog mjesta i da ga ne bi pokrenulo nepozvano lice.

Član 167.

Ako je vozilo učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi, policajac mora da privremeno oduzme tahografski uložak i priloži ga uz zapisnik o saobraćajnoj nezgodi:

- radi utvrđivanja brzine kojom je vozač vozio;
- radi utvrđivanja vremena trajanja vožnje;
- ako se može osnovano smatrati da je vozač na bilo koji način uticao na pravilnost pisanja tahografskih igala;
- ako tahografski uložak ne odgovara kilometraži za koju je napravljen.

Član 168.

Ako vozilo koje je isključeno iz saobraćaja ostane na putu ili je parkirano na mjestu gdje predstavlja neposrednu opasnost ili smetnju za saobraćaj, ili kada prijeti opasnost da na vozilu odnosno teretu bude pričinjena šteta, policajac može preduzeti odgovarajuće mjere da se vozilo skloni na sigurno mjesto o trošku njegovog vlasnika odnosno nosioca prava korišćenja.

5. Kontrola saobraćajne signalizacije

Član 169.

U vršenju poslova iz oblasti bezbjednosti saobraćaja policajci po saznanju da zbog oštećenja puta može doći do opasnosti po učesnike u saobraćaju, ili da na putu saobraćajni znak nedostaje ili je nepravilno postavljen, dotraja ili suvišan, dužni su da o tome odmah obavijeste neposrednog rukovodioca, radi preduzimanja potrebnih mjera kod nadležnog organa odnosno preduzeća ili drugog pravnog lica koje se stara o održavanju puteva.

6. Izvođenje radova na putu

Član 170.

Kada je policija obaviještena da će preduzeće ili drugo pravno lice izvoditi radove na putu zbog kojih može doći do smetnji u odvijanju saobraćaja, dužna je da odmah stupi u vezu sa tim preduzećem ili drugim pravnim licem radi upoznavanja prirode i obima radova, mjesta, načina i vremena u kome će se radovi izvoditi.

Na osnovu podataka dobivenih od preduzeća ili drugog pravnog lica ili na osnovu neposrednog zapažanja na

mjestu gdje se radovi izvode, policija će ukazati izvođaču radova na mjere koje treba preduzeti radi otklanjanja eventualnih opasnosti u saobraćaju na putu, načinu osiguranja i prohodnosti saobraćaja.

7. Stanje puteva

Član 171.

Kada policajci u vršenju kontrole saobraćaja na putevima ili u vršenju drugih poslova, uoče nedostatke na putu ili u njegovoj okolini koji za učesnike u saobraćaju predstavljaju opasnost, obavijestit će o tome hitno pismenim ili usmenim putem preduzeće ili drugo pravno lice koje je odgovorno za održavanje puteva, kao i nadležni organ inspekcije javnih puteva.

Kao nedostaci na putu u smislu stava 1. ovog člana smatraju se naročito:

- 1) odroni kamena ili zemlje na kolovozu puta;
- 2) odronjavanje nasipa puta zbog čega je došlo do osjetnog suženja kolovoza ili smanjenja nosivosti puta;
- 3) udarne rupe i opasna ulegnuća odnosno ispućenja na kolovozu;
- 4) nepostojanje uredaja i opreme na određenim mjestima na putu neophodnih za bezbjednost saobraćaja (zidovi, odbojne ograde, svjetlosne i druge oznake na ivicama puta, propisno obojeni i označeni objekti na putu i pored njega i sl.);
- 5) oštećenja ili dotrajnost određenih saobraćajnih znakova postavljenih na putu;
- 6) neodržavanje kolovoza zimi u stanju koje omogućava siguran saobraćaj (klizav, neraščišćen kolovoz i sl.);
- 7) dotrajnost mostova ili oštećenja na mostovima koja umanjuju bezbjednost saobraćaja;
- 8) prosuto ulje, nafta, rasuto staklo ili drugi materijal na kolovozu.

Ako zbog nedostataka u održavanju puta prijeti opasnost za učesnike u saobraćaju, nadležna organizaciona jedinica Ministarstva će odmah o tome obavijestiti preduzeće ili drugo pravno lice koje se stara o održavanju puta i pozvati je da hitno preduzme mjere za otklanjanje nedostataka. U tom slučaju o nedostatku treba obavijestiti i općinski organ inspekcije javnih puteva i kad se radi o nedostatku na putu nad kojim nadzor vrši federalni, odnosno kantonalni organ inspekcije.

8. Vozila s pravom prvenstva prolaza i vozila pod pratnjom

Član 172.

Službena vozila Ministarstva, službe hitne pomoći, vatrogasne službe i vozila Vojske Federacije BiH kada posebnim uredajima daju svjetlosne i zvučne znakove mogu koristiti pravo prvenstva prolaza u odnosu na druge učesnike u saobraćaju, osim u odnosu na vozila pod pratnjom, samo kad je to neophodno za izvršenje službenog zadatka.

Odluku o upotrebi propisanih zvučnih i svjetlosnih znakova kojima se zahtijeva pravo prvenstva prolaza

službenog vozila Ministarstva u saobraćaju donosi ovlašteno službeno lice koje rukovodi izvršenjem službenog zadatka.

Na vozila sa pravom prvenstva prolaza i vozila pod pratnjom, kada posebnim uređajima daju svjetlosne i zvučne znake, ne primjenjuju se odredbe o ograničenju brzine kretanja, zabrani preticanja i obilaženja kolone vozila i o zabrani presijecanja kolone pješaka, pod uvjetom da ne ugrožavaju bezbjednost drugih učesnika u saobraćaju.

Vozila sa pravom prvenstva prolaza i vozila pod pratnjom, kada posebnim uređajima daju svjetlosne i zvučne znake, imaju pravo prvenstva prolaza u odnosu na sva druga vozila, osim u odnosu na vozila koja se kreću raskršćem na kojoj je saobraćaj regulisan svjetlosnim saobraćajnim znakovima ili znacima ovlaštenog lica, pod uvjetom da ne ugrožavaju bezbjednost drugih učesnika u saobraćaju.

Kada se službenim vozilom vrši pratnja jednog ili više vozila u kojima se prevoze ličnosti kojima je dodijeljena pratnja, ovlašteno službeno lice iz stava 2. odlučuje o mjerama koje će se preduzeti prema ostalim učesnicima u saobraćaju (smanjenje brzine, zaustavljanje, upotreba zvučnih signala i dva plava ili plavo-crvenih rotacionih ili trepćućih svjetala na motornom vozilu i sl.).

Kod posebnog obezbjeđenja ovlašteno službeno lice koje rukovodi vozilima u pratnji odlučuje o preduzimanju mjera iz prethodnog stava (o obustavi saobraćaja, o upotrebi zvučnih signala i dva signalna plava ili plavo-crvenih rotacionih ili trepćućih svjetala, koja obavezuju sva druga vozila da se zaustave dok ne prođu vozila pod pratnjom).

9. Pratnja određenih vozila

Član 173.

Pratnju vozila kojima se prevoze ličnosti kojima je pratnja dodijeljena, obezbjeđuju organizacione jedinice Ministarstva.

Rukovodilac osnovne organizacione jedinice ili drugi rukovodni službenik koga on za to ovlasti može narediti i pratnju vozila kojima se prevoze opasne materije, kao i vozila kojima se vrši vanredni prijevoz.

Pratnju iz st. 1. i 2. ovog člana vrše policajci na posebnim motornim vozilima koja imaju uređaje za davanje posebnih svjetlosnih i zvučnih znakova.

Član 174.

Policajci su dužni za vrijeme dok vrše pratnju da upozoravaju vozače drugih vozila i ostale učesnike u saobraćaju na prisutnost vozila iz prethodnog člana ovog pravilnika, kao i da po potrebi druga vozila privremeno zaustavljaju ili uklanjaju sa puta, kako bi se omogućio bezbjedan prolaz vozila pod pratnjom.

Upozorenja i mjere iz stava 1. ovog člana vrše se davanjem propisanih znakova, kao i neprekidnim davanjem posebnih svjetlosnih i zvučnih znakova na vozilu.

Član 175.

Kao vanredni prijevoz smatra se prijevoz predmeta čije dimenzije ili masa prelaze najveće dozvoljene di-

menzije, odnosno masu osovinskog opterećenja za vozila u saobraćaju na putevima određene Zakonom o cestama.

Prijevoz iz prethodnog stava rješenjem odobrava nadležno Ministarstvo za promet i komunikacije.

Član 176.

Pratnju vozila kojima se vrši prijevoz opasnih materija organizuju preduzeća ili druga pravna lica za čije se potrebe prijevoz vrši ili organizacija koja vrši prijevoz.

Ako je to potrebno, s obzirom na količinu opasnih materija koje se prevoze ili zbog izuzetno opasnih svojstava tih materija, kao i ako je to uvjetovano u rješenju nadležne policijske uprave, kojim se odobrava prevoženje opasnih materija, ovaj prijevoz se vrši pod pratnjom policajaca koji moraju biti upoznati o posebnim mjerama bezbjednosti.

Prije nego što preduzme praćenje prijevoza opasnih materija, organizaciona jedinica će provjeriti da li je preduzeće ili drugo pravno lice koje daje opasne materije na prijevoz dostavilo preduzeću ili drugom pravnom licu kojoj povjerava vršenje prijevoza, pismeno uputstvo o posebnim mjerama bezbjednosti koje se prilikom prijevoza ovih materija moraju preduzeti, kao i da li su o tim mjerama upoznata sva lica koja učestvuju u prijevozu.

Član 177.

Policija neće vršiti pratnju i spriječiti će prijevoz opasnih materija ako vozila na kojima treba da se izvrši prijevoz ne odgovaraju propisanim uvjetima ili ako nisu preduzete druge propisane i naredene mjere.

Član 178.

Odredbe čl. 176. i 177. ovog pravilnika ne odnose se na prijevoz opasnih materija koji se vrši za potrebe oružanih snaga.

10. Postupanje kod saobraćajnih nezgoda

Član 179.

Policija je dužna da, u skladu sa propisima radi, na razjašnjavanju saobraćajnih nezgoda i da evidentira sve saobraćajne nezgode za koje na bilo koji način sazna.

Ovlašteno službeno lice koje primi obavijest o saobraćajnoj nezgodi dužno je da o tome sačinji službenu zabilješku u koju unosi: prezime, ime i adresu lica koje je obavijestilo o saobraćajnoj nezgodi, vrijeme kada je obavijest primljena, mjesto na kome se dogodila saobraćajna nezgoda i vrijeme kada se dogodila, ima li povrijeđenih lica i gdje se nalaze, okolnosti pod kojima se nezgoda dogodila ako su poznate tom licu a značajne su za preduzimanje potrebnih mjera, kao i druge podatke koji mogu biti od interesa za službu javne bezbjednosti.

Član 180.

Ovlašteno službeno lice dužno je da bez odlaganja izađe na mjesto saobraćajne nezgode ako u nezgodi ima poginulih ili povrijeđenih lica ili je nastala materijalna šteta.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana ili kada postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo, ovlašteno službeno lice dužno je:

- 1) da pruži prvu pomoć povrijeđenim licima i preduzme druge mjere neophodne za njihovo zbrinjavanje;
- 2) da obezbijedi lice mjesta u cilju sprečavanja nastajanja novih saobraćajnih nezgoda;
- 3) da preduzme potrebne mjere da se očuva nelizmijenjeno mjesto saobraćajne nezgode i tragovi koji mogu poslužiti rasvjetljavanju saobraćajne nezgode;
- 4) da preduzme mjere da se pronađe učesnik u saobraćajnoj nezgodi ukoliko je pobjegao sa lica mjesta;
- 5) da preduzme mjere da se nepotrebno ne ometa odvijanje saobraćaja;
- 6) da u slučaju težih posljedica (poginulih, teže povrijeđenih, veće materijalne štete, kao i kad se radi o vozilima strane registracije i vozilima diplomatsko-konzularnih predstavništava) hitno obavijesti dežurnu službu nadležne organizacione jedinice Ministarstva;
- 7) da u slučajevima kada istražni sudija nije u mogućnosti odmah da izađe na mjesto događaja, započne sa vršenjem uviđaja koji će i dovršiti ukoliko istražni sudija u toku vršenja uviđaja ne dođe;
- 8) da ukoliko je došlo do prekida saobraćaja zbog zakrčenosti puta havarisanim vozilima, preduzme mjere da se put raščisti, a po potrebi obavijesti i preduzeće ili drugo pravno lice koje je nadležno za održavanje puta.

Član 181.

Ako je saobraćajnom nezgodom učinjen prekršaj, ovlašteno službeno lice podnijet će prijavu protiv učinioaca i omogućiti učesnicima saobraćajne nezgode međusobnu izmjenu podataka potrebnih za ostvarivanje naknade štete.

Član 182.

Kada zbog saobraćajne nezgode dođe do ugrožavanja, zastoja ili većeg ometanja saobraćaja na putu, ovlašteno službeno lice je dužno da preduzme mjere pružanja prve pomoći povrijeđenim licima, da pozove preduzeća ili druga pravna lica koja se staraju o održavanju puta da odmah ukloni sa puta vozila onesposobljena za kretanje i rasuti teret, kao i da preduzme druge mjere za što hitnije uspostavljanje normalnog saobraćaja.

Ako u saobraćajnoj nezgodi ima poginulih ili povrijeđenih lica, organizaciona jedinica Ministarstva dužna je da obavijesti njihove porodice gdje se ta lica nalaze, a ako je u pitanju stranac ili naš državljanin koji stalno ili privremeno sa porodicom živi u inostranstvu, dostaviće podatke o saobraćajnoj nezgodi Ministarstvu u sjedištu radi obavještanja njegove porodice u inostranstvu. U pogledu vozila i tovara obavijestit će se vlasnik, odnosno korisnik.

U slučajevima kada na mjestu saobraćajne nezgode nema odgovarajućeg lica koje treba da preuzme brigu o oštećenom vozilu i teretu i drugim predmetima od vrijed-

nosti, ovlašteno službeno lice koje je izašlo na lice mjesta preduzet će potrebne mjere za njihovo obezbjeđenje do preuzimanja od strane odgovornog lica.

12. Izdavanje potvrda o oštećenju stranih motornih vozila

Član 183.

Vozačima motornih vozila inostrane registracije koja na teritoriji Bosne i Hercegovine budu oštećena u saobraćajnoj nezgodi, ovlašteno službeno lice izdat će potvrdu o oštećenju vozila na utvrđenom obrascu.

Za motorna vozila inostrane registracije oštećena na teritoriji Bosne i Hercegovine potvrda iz stava 1. ovog člana izdaje se samo za oštećenja koja je ovlašteno službeno lice neposredno utvrdilo na licu mjesta. Izuzetno, potvrda se može izdati i kad ovlašteno službeno lice oštećenje nije utvrdilo na licu mjesta, ako se može nesumnjivo utvrditi da su navodi vozača o oštećenju vozila istiniti.

V. KONTROLA KRETANJA I BORAVKA STRANACA

Član 184.

Ovlaštena službena lica kontrolišu kretanje i boravak stranaca u BiH, te daju se pridržavaju propisa o kretanju i boravku stranaca. Ova se kontrola ostvaruje u operativno-preventivnoj djelatnosti nadležne organizacione jedinice Ministarstva, kao i uvidom u putne i druge isprave, i to: pasoše (lične, porodične i zajedničke), diplomatske pasoše i službene pasoše, putne isprave za izbjeglice, putne isprave za lica bez državljanstva, putne listove za strance, turističke propusnice, lične karte za strance, diplomatske i konzularne karte, potvrde o zadržavanju isprave te potvrde o prijavi nestanka ili gubitka isprave.

U operativno-preventivnoj djelatnosti kontrolišu se da li je kretanje, boravak, ponašanje i djelovanje stranaca u skladu sa pozitivnim propisima.

Uvidom u putne i druge isprave utvrđuje se identitet nosioca isprave, važenje i valjanost isprave, te važenja odobrenja za boravak stranca u BiH.

Član 185.

Ovlašteno službeno lice privest će stranca:

- 1) koji nema putnu ispravu ili drugu ispravu na osnovu koje boravi u BiH,
- 2) koji se poslužuje lažnom ili tuđom ispravom ili koji svoju ispravu da drugom licu da se njom poslužuje,
- 3) protiv koga je izrečena mjera bezbjednosti protjerivanja ili zaštitna mjera udaljenja s teritorije BiH ili kome je otkazan boravak, pa u određenom roku ne napusti teritoriju BiH kad mu je dolazak zabranjen,
- 4) koji se bavi nedopuštenim djelatnostima ili djelatnostima za koje je potrebno odobrenje, a nema takvog odobrenja,
- 5) koji se zatekne na području na kome je kretanje i boravak stranaca zabranjen ili ograničen,
- 6) koji se odao skitnji ili prosjačenju,
- 7) koji nema dokaze o prijavi boravišta,

8) čije je dovođenje naredeno.

Ako se utvrdi da je stranac koji je priveden prema stavu 1. ovog člana učinio prekršaj policijska uprava protiv njega odmah će podnijeti zahtjev za pokretanje postupka i privesti ga sudiji za prekršaje te o tome hitno obavijestiti Ministarstvo.

Član 186.

Ovlaštena službena lica provjeravaju da li se preduzeća i lica koja pružaju usluge smještaja strancima pridržavaju propisa o prijavi boravka stranaca i, s tim u vezi, dužne su ostvarivati uvid u evidenciju o boravku stranaca (knjiga stranaca).

Ovlaštena službena lica provjeravaju da li se lica koja primaju strance, a nisu dužni voditi knjigu stranaca, pridržavaju propisa o prijavi boravka stranaca.

Član 187.

Ovlaštena službena lica privremeno će zadržati putnu ispravu ili drugu ispravu na temelju koje je stranac ušao ili boravi u BiH ako je nužno da se osigura prisustvo stranca u BiH u skladu sa pozitivnim propisima. Zadržanu ispravu ovlaštena službena lica predat će organu nadležnom za vođenje postupka, a strancu će izdati potvrdu o zadržavanju isprave.

Član 188.

Ako stranac prijavi nestanak ili gubitak putne isprave, na osnovu koje boravi u BiH, policijska uprava će, uvidom u druge isprave sa fotografijom, utvrditi njegov identitet i zatražiti izjavu o okolnostima nestanka ili gubitka isprave. Ako se identitet stranca ne može utvrditi na taj način, identitet utvrđuje Ministarstvo.

O utvrđivanju identiteta i okolnostima nestanka ili gubitka putne isprave ili druge isprave, ovlašteno službeno lice sastavlja službenu zabilješku.

O prijavi nestanka ili gubitka putne isprave ili druge isprave na osnovu koje boravi u BiH strancu se izdaje potvrda i isti se upućuje najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavništvu države čiji je državljanin radi pribavljanja nove putne isprave. Ako država čiji je stranac državljanin nema svoje diplomatsko ili konzularno predstavništvo u BiH ni u njene interese zastupa druga država, policijska uprava izdaje strancu putni list za stranca.

Član 189.

Stranca kome je izrečena mjera bezbjednosti protjerivanja iz zemlje ili zaštitna mjera udaljenja s teritorije BiH ili kome je otkazan boravak u BiH ili koji u BiH boravi bez odobrenja nadležnog organa a koji u određenom roku ne napusti teritoriju BiH, policijska uprava sprovede će do državne granice i prisilno udaljiti iz BiH.

Ako stranac koga treba prisilno udaljiti iz BiH nema sredstava, policijska uprava dužna je o tome obavijestiti Ministarstvo radi daljeg postupka.

Ako stranac koji se prisilno udaljava nema važeću putnu ispravu ili drugu ispravu na temelju koje boravi u BiH, sprovede će se, prema dogovoru sa Ministarstvom, diplomatskom ili konzularnom predstavništvu države

čiji je državljanin radi pribavljanja putne isprave ili druge valjane isprave.

Član 190.

O otkazivanju privremenog boravka strancu u BiH, kao i o prisilnom udaljavanju stranca iz BiH, rješenje donosi Ministarstvo u sjedištu.

VI. OTKRIVANJE KRIVIČNIH DJELA I PRONALAZENJE I HVATANJE UČINILACA KRIVIČNIH DJELA

1. Osnovni zadaci

Član 191.

Policijska i ovlaštena službena lica dužna su da rade na otkrivanju djela za koja se goni po službenoj dužnosti i na pronalazanju i hvatanju učinilaca tih djela, kao i da učiniocima tih djela predaju nadležnim organima, ukoliko to nije u nadležnosti sudske policije.

Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, policija i ovlaštena službena lica dužni su preduzeti potrebne mjere, a naročito:

- da se pronade učinilac krivičnog djela i da se učinilac ili saučesnik ne sakrije ili ne pobjegne;
- da se otkriju i obezbijede tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku;
- da se prikupe sva obavještenja koja bi mogla biti od koristi za vođenje krivičnog postupka.

Član 192.

Osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo postoje kad se iz krivične prijave ili saznanja do koga je policija ili ovlašteno službeno lice došlo na bilo koji drugi način, može pretpostaviti da je primljeno obavještenje istinito i omogućava da se u cjelosti sagleda događaj i način ponašanja poznatog ili nepoznatog lica u kojem se vjerovatno nalaze elementi krivičnog djela.

Član 193.

Smatra se da je učinilac krivičnog djela poznat kada na osnovu prikupljenih dokaza i obavještenja u tolikoj mjeri postoji osnovana sumnja da je određeno lice učinilac krivičnog djela da se isključuje mogućnost da bi učinilac moglo biti neko drugo lice.

Član 194.

Sva početna kao i kasnije saznanja vezana za kriminalni događaj, ovlaštena službena lica dužna su da ocjenjuju sa stanovišta da li priroda slučaja zahtijeva hitno preduzimanje određenih kriminalističko-taktičkih i tehničkih mjera ili istražnih radnji.

Policijska je dužna da bez odlaganja hitno uputi ovlašteno službeno lice na mjesto događaja, kad se na osnovu početnih saznanja može pretpostaviti da se radi o krivičnom djelu i da se na mjesto događaja mogu i treba da preduzmu mjere ili radnje razjašnjavanja činjeničnog stanja, pronalazjenja i obezbjeđenja tragova krivičnog djela i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz.

Član 195.

Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, o izlasku na lice mjesta obavijestit će se istražni sudija općinskog ili kantonalnog suda i nadležni tužilac.

Obavješćavanje istražnog sudije i tužioca vrši se telefonom, telefaksom ili drugim pogodnim sredstvima.

Član 196.

O početnom saznanju da je izvršeno krivično djelo sa osnovnim podacima o događaju, izlasku na lice mjesta, kao i o obavještenju istražnog sudije i tužioca, ovlašteno službeno lice sastavlja službenu zabilješku.

2. Primanje i postupanje po krivičnoj prijavi**Član 197.**

Organizacione jedinice i ovlaštena službena lica dužni su da prime krivičnu prijavu koja im je podnesena i da je odmah dostave nadležnom tužiocu. Ako je bilo neophodno da se bez odlaganja izvrši izlazak na lice mjesta ili preduzmu druge hitne mjere, krivična prijava će se dostaviti nadležnom tužiocu neposredno poslije preduzimanja tih mjera.

Kao krivična prijava smatra se svako obavještenje dato u pismenom obliku ili usmenom izjavom, sa ciljem da se:

- ukaže na postojanje krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti;
- izazove (pokrene) krivično gonjenje, bez obzira na ostalu sadržinu obavještenja.

Primljeno pismeno povodom krivičnog djela za koje se goni po privatnoj tužbi dostavit će se nadležnom sudu i o tome obavijestiti podnosioca, a ako se daje usmena izjava, podnosioc će se poučiti o svom pravu da tužbu podnese sudu.

Član 198.

Usmena krivična prijava podnesena u službenim prostorijama organizacione jedinice prima se na zapisnik.

Ako to prilike dozvoljavaju, ovlašteno službeno lice izvrši će zapisničko primanje usmene krivične prijave i van službenih prostorija.

O usmeno podnesenoj krivičnoj prijavi, izuzev slučajeva iz stava 1. 12. ovog člana, sastavlja se službena zabiljška na osnovu koje se sastavlja krivična prijava. Ako se prijava podnosi usmeno, podnosilac prijave će se upozoriti na posljedice lažnog prijavljivanja.

Član 199.

U zapisnik, odnosno u službenu zabiljšku o primanju usmene krivične prijave, unose se potpuni lični podaci za podnosioca prijave i drugi korisni podaci koji su podnosiocu prijave poznati, a naročito:

- opis događaja (kako, kada i gdje je saznao za događaj, odnosno tragove krivičnog djela; šta je od događaja zapazio, odnosno kakve je tragove našao; iz kojih činjenica zaključuje da je izvršeno krivično djelo; vrijeme izvršenja krivičnog djela, odnosno datum, dan u sedmici i čas; mjesto izvršenja-ulica, kućni broj i bliza

oznaka mjesta; potpun opis načina izvršenja krivičnog djela i sredstava upotrijebljenih za izvršenje);

- popis i opis ukradenih predmeta (pojedinačno i detaljno) i približna, odnosno paušalna procjena visine štete;

- da li podnosilac prijave sumnja da je neko lice izvršilac krivičnog djela ili saučesnik u izvršenju, da li to sa sigurnošću tvrdi i na osnovu čega, ili mu se to čini samo vjerovatnim, lični podaci ili lični opis i podaci o licu za koje podnosilac prijave sumnja da je izvršilac ili saučesnik, podaci za krug lica iz koga je to lice;

- dokazi kojima se potvrđuje izjava podnosioca prijave (kod materijalnih dokaza navode se predmeti i tragovi, a za svjedoke-njihovi lični podaci).

Član 200.

Ako se iz primljene krivične prijave i obavještenja o događaju ocjeni da još ne postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo, ovlašteno službeno lice mora obazrivo preduzimati mjere za razjašnjavanje činjeničnog stanja, vodeći računa da ne naškodi dostojanstvu i ugledu lica o kome se prikupljaju podaci. U ovakvom slučaju ovlašteno službeno lice će sa svim licima postupati kao sa nevinim licima i može primjenjivati samo one mjere prinude za čiju su se primjenu stekli propisani uvjeti.

Izlazak na mjesto događaja i preduzimanje mjera na tom mjestu radi općeg informisanja o događaju i radi ocjenjivanja da li postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo, smatraju se mjerama koje se preduzimaju van krivičnog postupka.

Organizacione jedinice postupat će u smislu stava 1. ovog člana i kad rade po zahtjevu nadležnog tužioca.

Član 201.

Policija je dužna da na zahtjev nadležnog tužioca prikuplja potrebna obavještenja i preduzima druge mjere radi otkrivanja krivičnog djela i učinioca, ako nadležni tužilac nije u mogućnosti da to preduzme sam, ili preko drugih organa i da o preduzetim mjerama obavijesti nadležnog tužioca.

3. Podnošenje krivične prijave i izvještaja**Član 202.**

Kad na osnovu prikupljenih obavještenja i preduzetih drugih mjera i radnji utvrdi da postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, protiv poznatog, odnosno nepoznatog učinioca organizaciona jedinica sastavlja krivičnu prijavu koju odmah dostavlja nadležnom tužiocu.

Organizaciona jedinica podnosi krivičnu prijavu i u slučajevima kada samostalno izvrši uviđaj, s tim što sa krivičnom prijavom, pored ostalih priloga, dostavlja nadležnom tužiocu i zapisnik o uviđaju.

Ukoliko uviđaj izvrši istražni sudija uz učešće organizacione jedinice Ministarstva onda ona podnosi krivičnu prijavu u kojoj navodi da se zapisnik o uviđaju nalazi kod istražnog sudije.

Član 203.

Krivična prijava podnosi se protiv poznatog ili nepoznatog učinilaca krivičnog djela. Krivična prijava protiv nepoznatog učinilaca podnosi se ako ne postoje osnovi sumnje da je određeno lice učinilac tog djela.

Krivična prijava sadrži bitne podatke o događaju, dokaze o krivičnom djelu i učiniocu, preduzete mjere i radnje, kao i mjere i radnje koje će se preduzeti. Krivična prijava koju podnosi organizaciona jedinica sadrži naročito sljedeće podatke:

- 1) ko je i kada saopćio događaj, osim podataka o izvoru informacije ako bi saopćenje tog podatka bilo štetno po interes pojedinca, preduzeća ili drugog pravnog lica;
- 2) da li je izlazak na lice mjesta izvršen neposredno pošto se došlo do početnih saznanja, kad i ko je izvršio izlazak;
- 3) koje su mjere i radnje preduzete na licu mjesta, a posebno:
 - a) da li su dobivena obavještenja od građana, sa naznačenjem ličnih podataka građana koji su ih dali i da li je građanin za koga je vjerovatno da zna za važne činjenice odbio da da obavještenje;
 - b) da li je izvršeno privremeno oduzimanje predmeta, broj izdate potvrde i gdje se ti predmeti nalaze, sa obrazloženjem u čemu se sastojala opasnost od odlaganja zbog koje je privremeno oduzimanje predmeta izvršeno bez naredbe;
 - c) da li je izvršeno pretresanje stana, drugih prostorija ili lica, sa navođenjem razloga zbog kojih je pretresanje trebalo izvršiti bez naredbe i kakvi su rezultati postignuti pretresanjem;
 - d) da li je uvidaj izvršio istražni sudija ili ovlašteno službeno lice sa navođenjem razloga zbog kojih je uvidaj trebalo da izvrši ovlašteno službeno lice;
 - e) da li su sa lica mjesta pojedina lica upućena istražnom sudiji radi saslušanja ili su zadržana do njegovog dolaska;
 - f) da li su na licu mjesta preduzete druge mjere, u koju svrhu i sa kojim rezultatom;
- 4) koje su mjere i radnje preduzete van postupanja na licu mjesta, a posebno mjere i radnje iz odredaba pod a) do c) tačke 3. ovog člana;
- 5) na osnovu kojih činjenica se zaključuje da postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo, činjenični opis krivičnog djela za koje se sumnja da je izvršeno, a posebno:
 - a) da li je sporan obim kriminalne djelatnosti (da li postoji vjerovatnoća da je učinilac prijavljenog krivičnog djela izvršio i druga krivična djela ili da je imao saučesnika);
 - b) da li je sporno postojanje krivičnog djela zbog smanjene dokazne vrijednosti izvora saznanja (nije sigurno da li je istinito sve ono što je o slučaju poznato), zbog spornosti i nedostataka odlučujućih činjenica (o slučaju se ne zna toliko da bi se postojanje krivičnog djela moglo smatrati nesporim) ili zbog spornosti pravne kvalifi-

kacije činjenica (postojanje krivičnog djela zavisi od pravne ocjene slučaja, jer se u djelu stiču obilježja krivičnog djela i prekršaja);

- 6) lične podatke za lice za koje se sumnja da je učinilac krivičnog djela, sa razlozima na kojima se sumnja zasniva;
- 7) koje se isprave prilažu krivičnoj prijavi (potvrda o privremenom oduzimanju predmeta, potvrda o ulaženju u stan i druge prostorije, zapisnik o pretresanju, zapisnik o uvidaju i dr.).

Na početku krivične prijave protiv poznatog učinilaca navest će se, ako su organizacione jedinice poznati, sljedeći lični podaci: ime i prezime učinilaca, njegov nadimak i lažno ime ako ga ima, ime i prezime roditelja, djevojačko porodično ime majke, mjesto rođenja, prebivalište i adresa stana, dan, mjesec i godina rođenja, narodnost, državljanstvo, zanimanje, porodične prilike, da li je pismen, kakve je škole završio, da li je, gdje i kada služio vojsku, da li se vodi u vojnoj evidenciji i kod koga vojnog odsjeka - organa, da li je odlikovan, da li posjeduje putnu ispravu, kakvog je imovnog stanja, da li je, kada i zašto osuđivan, da li je i kada je izrečenu kaznu izdržao, da li se protiv njega vodi postupak za koje drugo krivično djelo, a ako je maloljetan - ko mu je zakonski zastupnik. U prijavi će se naznačiti da li se prijavljeni nalazi na slobodi ili je sproveden istražnom sudiji i kad je to učinjeno.

U krivičnu prijavu ne unose se podaci koje sadrže priloz.

Član 204.

Uz krivičnu prijavu dostavljaju se predmeti, skice, fotografije, pribavljeni izvještaji, spisi o preduzetim mjerama i radnjama, službene zabilješke, izjave i drugi materijali koji mogu biti od koristi za uspješno vođenje krivičnog postupka.

Ako je prijavljeni lišen slobode i sproveden istražnom sudiji, jedan primjerak prijave i priloga dostavlja se istražnom sudiji.

Organizaciona jedinica dužna je pribaviti i priložiti uz krivičnu prijavu i izvod iz kaznene evidencije o svim kaznama, zaštitnim mjerama i mjerama bezbjednosti izrečenim za krivična djela i prekršaje licu protiv koga se podnosi prijava.

Prilikom dostavljanja krivične prijave organizaciona jedinica će obavijestiti nadležnog tužioca da li će i dalje raditi i u kom pravcu.

Član 205.

Ako iz prikupljenih obavještenja ili preduzetih mjera organizaciona jedinica ocijeni da ne postoji osnov za podnošenje krivične prijave, prijava se neće podnijeti. Međutim, ako postoje razlozi da se nastavi sa prikupljanjem podataka o događaju ili licu, organizaciona jedinica je dužna da i dalje radi na razrješavanju, odnosno prikupljanju tih podataka i dokaza.

Član 206.

Poslije podnošenja krivične prijave organizaciona jedinica i ovlaštena službena lica, ako je to potrebno, nastavit će sa prikupljanjem obavještenja i preduzimanjem potrebnih mjera i radnji u cilju utvrđivanja učinilaca,

odnosno saučesnika i drugih krivičnih djela poznatog učinilaca.

O svim saznanjima, mjerama i istražnim radnjama koje su preduzete poslije podnošenja krivične prijave, organizaciona jedinica dužna je dostaviti izvještaj sa eventualnim prilogima nadležnom tužiocu, kao dopunu krivične prijave.

Ako se radi o licu protiv koga se sprovodi istraga, izvještaj će se dostaviti istražnom sudiji.

4. Traženje obavještenja od građana

Član 207.

Ovlaštena službena lica dužna su pronaći lica koja mogu dati obavještenja korisna za uspješno vođenje krivičnog postupka i od njih tražiti takva obavještenja. Traženje obavještenja od građana vrši se po pravilima kriminalističke taktike i, po pravilu, van službenih prostorija organizacione jedinice Ministarstva.

Kad prikupljaju obavještenja, ovlaštena službena lica ne mogu saslušavati građane u svojstvu okrivljenog, svjedoka ili vještaka.

Član 208.

Ovlaštena službena lica mogu prikupljati obavještenja i od lica koje se nalazi u pritvoru, u slučajevima kad je potrebno prikupiti podatke:

- 1) o drugim krivičnim djelima istog lica;
- 2) o saučesnicima lica koje se nalazi u pritvoru;
- 3) o krivičnim djelima drugih učinilaca.

Ovlaštena službena lica prikupljaju obavještenja od lica koja se nalaze u pritvoru u vrijeme i u prisutnosti lica koje odredi istražni sudija, odnosno predsjednik vijeća.

Prikupljanje obavještenja od lica koje se nalazi u pritvoru može se obaviti u zatvorskim prostorijama, kad je to neophodno radi obezbjeđenja dokaza u krivičnom postupku i to u vrijeme za koje nije zakazano preduzimanje istražne radnje kojoj treba da prisustvuje pritvoreno lice.

Član 209.

Ovlaštena službena lica mogu pod uvjetima iz stava 1. prethodnog člana ovog pravilnika, tražiti obavještenja od lica koja se nalaze na izdržavanju kazne ili vaspitno-popravne mjere.

Kad prikupljaju obavještenja iz prethodnog stava ovlaštena službena lica obraćaju se rukovodlocu kazneno-popravne odnosno vaspitno-popravne ustanove.

Odredbe st. 1 i 2. ovog člana odnose se i na slučajeve traženja obavještenja od lica koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora zbog prekršaja.

Član 210.

Ovlašteno službeno lice sačiniti će službenu zabilješku o primljenim obavještenjima ili uzeti izjavu koju potpisuje davalac obavještenja. Kad god okolnosti to omogućavaju treba uzeti izjavu napisanu svojeručno od građanina koji daje obavještenja.

Obavještenja dobivena od lica za koja se pretpostavlja da će u krivičnom postupku biti okrivljena, kao

i od privilegovanih svjedoka po ZKP moraju se fiksirati u odvojenim službenim zabilješcima.

Član 211.

Obavještenja se mogu snimati na magnetofon ili magnetoskop, sa znanjem građanina koji ih daje. Ovako dobijena obavještenja, koja mogu biti korisna za uspješno vođenje krivičnog postupka, prepisuju se u cijelosti ili djelimično i njihov sadržaj ovjerava ovlašteno službeno lice koje ih je prikupilo. Traka na kojoj je snimljeno takvo obavještenje i primjerak prepisa službena zabilješke, dostavljaju se nadležnom tužiocu uz krivičnu prijavu ako mu isti nisu ranije dostavljeni.

Snimljena obavještenja moraju sadržavati podatke o licu koje je dalo obavještenja, kada, gdje, povodom čega, pred kojim licima i konstataciju da je lice obavješteno o magnetofonskom odnosno magnetoskopskom snimanju.

5. Uvidaj

Član 212.

Uvidaj, u smislu ovog pravilnika, je skup kriminalističko-taktičkih i tehničkih radnji kojima se na licu mjesta neposrednim opažanjem utvrđuju ili razjašnjavaju određene činjenice.

Pod licem mjesta, u smislu ovog pravilnika, podrazumijeva se mjesto gdje je učinilac preduzeo radnju ili je bio dužan da je preduzme, mjesto gdje je nastupila posljedica, kao i svako drugo mjesto gdje se mogu pronaći tragovi i predmeti krivičnog djela.

Uvidaj je hitna istražna radnja.

Član 213.

Dolaskom na lice mjesta ovlaštena službena lica dužna su preduzeti potrebne mjere da se očuva nezamijenjeno mjesto događaja, a naročito tragovi i predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz.

Ako je na lice mjesta izašao istražni sudija, ovlaštena službena lica postupit će u skladu sa zahtjevima koje on postavi, ali su dužna da samostalno preduzimaju i druge mjere u cilju otkrivanja nepoznatog učinilaca i prikupljanja dokaza o krivičnom djelu i učinocu.

Ako istražni sudija ne može odmah izaći na mjesto događaja, ovlaštena službena lica mogu i sama izvršiti uvidaj. Smatrat će se da istražni sudija ne može odmah izaći na mjesto događaja, ako prilikom pokušaja obavještenja o događaju u smislu odredbe stava 2 člana 195. ovog pravilnika nije zatečen u njegovoj službenoj prostoriji odnosno na dogovorenom ili naznačenom mjestu.

Ako istražni sudija stigne na mjesto događaja on može nastaviti vršenje uvidaja.

Član 214.

Kad vrši uvidaj ili rekonstrukciju, organizaciona jedinica može zatražiti pomoć stručnog lica odgovarajuće struke koje će, po potrebi, preduzeti i pronalaženje, obezbjeđenje ili opisivanje tragova, izvršiti potrebna mjerenja i snimanja, sačiniti skice ili prikupiti druge podatke.

Na uvidaj ili rekonstrukciju se može pozvati i vještak ako bi njegovo prisustvo bilo korisno za davanje nalaza i mišljenja.

Član 215.

Ako se pregledom lica mjesta utvrdi da ne postoje osnovni sumnje da je izvršeno krivično djelo, ovlaštena službena lica sačinjavaju umjesto zapisnika o uvidaju, službenu zabilješku o pregledu lica mjesta.

Član 216.

U zapisniku o uvidaju navode se: podaci o događaju povodom koga je preduzet izlazak na lice mjesta; podaci o izvršenom obavještenju nadležnog tužila, istražnog sudije i oštećenog; ko vrši uvidaj, lica koja su prisustvovala uvidaju i u kom svojstvu; da li je lice mjesta obezbijedeno i od koga.

Osim podataka iz prethodnog stava u zapisnik o uvidaju se, po pravilu, unosi:

- 1) lokacija mjesta na kome se vrši uvidaj i vrijeme vršenja i trajanja uvida, podaci o eventualnim prekidima i nastavljanju uvida i atmosferskim i svjetlosnim prilikama za vrijeme vršenja uvida;
- 2) prezime i ime, službena funkcija i adresa lica zatečenih na licu mjesta;
- 3) opći izgled lica mjesta;
- 4) opis tragova krivičnog djela i tragova koji mogu poslužiti kao dokaz, ili podatak da na mjestu događaja nema određenih tragova ili predmeta, ako to može biti od važnosti za krivični postupak;
- 5) kriminalističko-tehničke metode koje su primijenjene prilikom fiksiranja tragova i predmeta krivičnog djela, i to pojedinačno za svaki trag i predmet ako su fiksirani po različitim metodama;
- ime i prezime lica koja su vršila fiksiranje, sa naznačenjem;
- koji su predmeti privremeno oduzeti i broj potvrde;
- da li je izvršeno skiciranje, ko je sačinio skicu (kroki), osnovne dimenzije predmeta i objekata, njihov međusobni položaj i udaljenost;
- da li je izvršeno fotografsko ili filmsko snimanje, ko ga je izvršio i kakvim aparatom; osnovni tehnički podaci o izvršenom snimanju, sa kojih mjesta su pojedini snimci napravljeni, itd;
- 6) podaci o radu vještaka;
- 7) da li su lica koja su prisustvovala uvidaju zahtijevala da se u zapisnik unesu njihove primjedbe na vršenje uvida i koje su to primjedbe.

U zapisnik o uvidaju ne unosi se sadržaj obavještenja dobivenih putem informativnih razgovora na licu mjesta (podaci o ukradenim predmetima, o visini štete i sl.), kao ni zaključci ovlaštenih službenih lica izvedeni iz činjenica utvrđenih uvidajem ili iz datih izjava (verzija o načinu izvršenja krivičnog djela, o kretanju učinoca, o osnovanoj sumnji i sl.). Podaci o tim činjenicama unose se u posebnu službenu zabilješku.

Član 217.

Ako je izvršeno skiciranje i fotografisanje ili filmsko snimanje lica mjesta zapisniku se prilaže skica (kroki) izrađena prilikom vršenja uvida, skica u razmjeri (tlocrt), filmska traka i fotografije.

Zapisnik o uvidaju treba, po pravilu, dovršiti i potpisati na licu mjesta. Ako nije moguće da se zapisnik piše pisaćom mašinom, može se pisati rukom, s tim što će se naknadno izraditi potreban broj prepisa zapisnika.

Zapisnik o uvidaju potpisuje lice koje je vršilo uvidaj i zapisničar.

Član 218.

Ako istražni sudija ne unese u zapisnik o uvidaju određene činjenice za koje ovlašteno službeno lice koje učestvuje u vršenju uvida smatra da mogu biti od značaja za krivični postupak, ovlašteno službeno lice sastaviće o tim činjenicama posebnu službenu zabilješku.

Član 219.

U slučajevima kada istražni sudija povjeri sprovođenje istražnih radnji organizacionoj jedinici, uvidaju mogu prisustvovati, pored nadležnog tužila, oštećenog i vještaka, okrivljeni i njegov branilac. U takvim slučajevima ovlašteno službeno lice dužno je da ova lica na pogodan način obavijesti o mjestu i vremenu vršenja uvida.

Ako lice koje je obavješteno o uvidaju ne dođe na uvidaj, uvidaj će se vršiti i bez njegovog prisustva.

Ovlašteno službeno lice neće obavijestiti o uvidaju lica navedena u stavu 1. ovog člana, ako postoji opasnost od odlaganja.

Član 220.

Za vrijeme vršenja uvida ovlašteno lice može da lica zatečena na mjestu izvršenja krivičnog djela odnosno na licu mjesta uputi istražnom sudiji ili da ih zadrži do njegovog dolaska, ako bi ta lica mogla da daju podatke važne za krivični postupak.

U toku vršenja uvida ovlašteno službeno lice može privremeno oduzeti predmete.

Ovlašteno službeno lice može uzimati otiske prstiju i dlanova od lica za koje postoji vjerovatnoća da su mogla doći u dodir sa određenim predmetima i upoređivati ih sa otiscima nadenim na mjestu izvršenja krivičnog djela.

6. Vještačenje

Član 221.

Vještačenje je, u smislu ovog pravilnika, radnja koja se preduzima u slučajevima kada je za razjašnjavanje određenih činjenica potreban poseban nalaz i mišljenje stručnog lica-vještaka, stručne ili posebne ustanove ili državnog organa.

Organizaciona jedinica vještačenje određuje pismenom naredbom u kojoj se naznačuje kome se povjerava vještačenje, predmet i zadaci vještačenja, kao i pitanja na koja vještak treba da odgovori.

Član 222.

Ako postoji opasnost da se vještačenje kasnije ne bi moglo sa uspjehom izvršiti, vještačenje može odrediti i ovlašteno službeno lice koje vrši uvidaj, s tim što ne može odrediti da se izvrši obdukcija i ekshumacija leša.

Ako istražni sudija stigne na lice mjesta u toku vršenja uvida, a ovlašteno službeno lice je već odredilo vještačenje, istražni sudija odlučuje da li će se vještačenje nastaviti pod njegovim rukovodstvom ili pod rukovodstvom ovlaštenog službenog lica.

Kad se vještačenje i uvidaj vrše istovremeno, ovlašteno službeno lice dužno je u zapisniku o uvidaju navesti zadatke koji su vještaku postavljeni i njegov nalaz i mišljenje.

7. Tjelesni pregled lica i uzimanje krvi ili krvi i urina**Član 223.**

Kada postoje osnovi sumnje da je određeno lice izvršilo krivično djelo, ovlašteno službeno lice može narediti da se izvrši tjelesni pregled tog lica, da mu se uzme krv ili krv i urin i izvrše druge ljekarske radnje koje se po pravilima medicinske nauke preduzimaju radi analize i utvrđivanja činjenica važnih za krivični postupak.

Uzimanje krvi i druge ljekarske radnje po odredbi prethodnog stava mogu se preduzeti bez pristanka lica prema kome se one preduzimaju, ako zbog toga ne bi nastupila kakva štetna posljedica po njegovo zdravlje.

Tjelesni pregled okrivljenog može se vršiti i bez njegovog pristanka.

Tjelesni pregled drugih lica može se izvršiti bez njihovog pristanka samo ako treba utvrditi da li se na njihovom tijelu nalaze određeni tragovi ili posljedice krivičnog djela.

Tjelesni pregled naređuje se pismenom naredbom kojom se određuje i vještak odnosno stručna ustanova za izvršenje pregleda.

Ovlašteno službeno lice može i usmeno narediti izvršenje tjelesnog pregleda iz st. 3. i 4. ovog člana, ako postoji opasnost da se zbog proteka vremena kasnije pregled ne bi mogao sa uspjehom izvršiti.

9. Pregled određenih objekata i prostorija organa, preduzeća ili drugih pravnih lica i pregled prijevoznih sredstava, putnika i prtljaga**Član 224.**

U cilju pronalaženja i hvatanja učinilaca krivičnog djela i njegovih saučesnika, kao i radi otkrivanja i obezbjeđenja tragova krivičnog djela i predmeta koji mogu da posluže kao dokaz u krivičnom postupku, ovlaštena službeno lica mogu, u prisustvu odgovornog lica, da izvrše pregled određenih objekata i prostorija državnih organa, preduzeća i drugih pravnih lica.

Ako se prilikom pregleda nadu predmeti koje treba privremeno oduzeti ili se ukaže potreba za pretresanjem, ovlaštena službeno lica izvršit će i ove radnje. O privremeno oduzetim predmetima izdat će se potvrda, a o izvršenom pretresanju sačinil će se zapisnik.

Ako je pregled prostorija državnog organa, preduzeća ili drugog pravnog lica izvršen bez prisustva rukovodilaca organa, odnosno odgovornog lica, ovlaštena službeno lica dužna su da odmah obavijeste ta lica i upoznaju ih sa razlozima zbog kojih je izvršen pregled prostorija.

Član 225.

Ovlaštena službeno lica mogu, u slučajevima iz stava 1. prethodnog člana ovog pravilnika, da izvrše pregled vojnih objekata i uvid u dokumentaciju samo uz prethodno odobrenje nadležnog vojnog starješine.

Član 226.

Ovlaštena službeno lica mogu da izvrše pregled prijevoznih sredstava, putnika i prtljaga ako se na osnovu okolnosti slučaja ili podataka može osnovano pretpostaviti da se u prijevoznom sredstvu ili kod putnika odnosno u njihovom prtljagu, nalaze tragovi ili predmeti krivičnog djela, učinilac krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti ili njegovi saučesnici.

Pri vršenju pregleda ovlaštena službeno lica mogu od putnika zahtijevati da pokaže predmete koje ima kod sebe i u prtljagu, a mogu i da izvrše potreban pregled dijelova odjeće i stvari koje se nalaze kod putnika ili u prtljagu, kao i da upotrebe odgovarajuća tehnička sredstva.

Ovlaštena službeno lica ako ocijene potrebnim mogu izvršiti pretresanje putnika, prijevoznih sredstava ili prtljaga.

Kao putnici, u smislu ovog člana, smatraju se lica koja se zateknu u prijevoznim sredstvima, kao i lica koja se zateknu na prostoru određenom za okupljanje putnika, neposredno pred polazak na put ili neposredno po dolasku sa puta (čekaonice, peroni željezničkih i autobuskih stanica, pristaništa i aerodroma).

9. Uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju**Član 227.**

Kad postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo ili kad je potrebno radi otkrivanja krivičnog djela, razjašnjavanja činjeničnog stanja, pronalaženja tragova krivičnog djela i podataka koji mogu biti od koristi za uspješno vođenje krivičnog postupka, ovlašteno službeno lice može, uz prethodno odobrenje rukovodilaca organizacione jedinice, vršiti uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju preduzeća ili drugih pravnih lica, državnih organa i građana.

Član 228.

Ako preduzeća ili druga pravna lica, državni organ ili građanin kod koga se vrši uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju zatraži da se ne objavljuju podaci iz tih knjiga i dokumentacije, ovlašteno službeno lice dužno je te podatke čuvati kao službeni tajnu.

Uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju vrši se uz prisustvo odgovornog lica organa ili preduzeća ili drugog pravnog lica.

Ukoliko se ukaže potreba da se radi pronalaženja dokumentacije izvrši pretresanje, postupit će se po odgovarajućim odredbama ovog pravilnika.

O izvršenom uvidu u poslovne knjige i drugu dokumentaciju ovlašteno službeno lice sastavit će službenu zabilješku a na zahtjev izdat će i potvrdu.

Ako se prilikom uvida pronadu predmeti koji su po odredbama krivičnog zakona moraju oduzeti ili koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku, postupit će se po odredbama ZKP.

Uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju vojnih organa može se vršiti samo uz prethodno odobrenje nadležnog vojnog starješine.

Član 229.

Državni organi mogu uskratiti pokazivanje ili izdavanje svojih spisa i drugih isprava ako smatraju da bi objavljivanje njihove sadržine bilo od štete za opće interese.

Ako državni organ uskrati pokazivanje svojih spisa i drugih isprava, ovlašteno službeno lice dužno je takve spise i isprave izdvojiti i zapečatiti i o tome odmah obavijestiti vijeće nadležnog suda koje donosi konačnu odluku.

Državni organi, ustanove, preduzeća i druga pravna lica ili samostalni privrednik mogu zahtijevati da se ne objave podaci koji se odnose na njihovo poslovanje.

10. Privremeno oduzimanje predmeta i zadržavanje pošiljaka

Član 230.

Ovlašteno službeno lice može privremeno oduzeti predmete na osnovu pismene naredbe suda, sudije za prekršaje, ili bez pismene naredbe u slučajevima predviđenim zakonom.

Član 231.

Ovlašteno službeno lice može bez pismene naredbe privremeno oduzeti:

- 1) predmete krivičnog djela koje se po krivičnom zakonu i drugim propisima imaju oduzeti ili koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku, i to:
 - ako se ne može čekati da istražni sudija naredi njihovo privremeno oduzimanje, ili
 - ako se nađu prilikom pretresanja stana ili drugih prostorija, pretresanja lica ili njegovog prtljaga;
- 2) predmete koji su upotrebljavani za izvršenje prekršaja, pribavljeni prekršajem, ili su nastali izvršenjem prekršaja, i to:
 - ako su nađeni pretresanjem stana, drugih prostorija, pretresanjem lica i njihovog prtljaga, ili
 - ako je posebnim propisom određeno da se privremeno oduzmu bez naredbi sudije za prekršaje.

Član 232.

Ovlašteno službeno lice zatražit će od lica koji drži predmete, a treba ih privremeno oduzeti, da ih preda. Ukoliko ono to odbije oduzimanje će se izvršiti prinudno.

Za oduzete predmete izdat će se potvrda. U potvrdi će se, pored ostalog, navesti gdje su predmeti pronađeni i opisati će se, a po potrebi će se i na drugi način obezbijediti utvrđivanje njihove istovjetnosti.

Predmeti iz stava 1. tačke 1. člana 231. predaju se uz potvrdu sudu odnosno depozit organizacione jedinice ili se na drugi način obezbjeđuje njihovo čuvanje. Predmeti iz stava 1. tačke 2. člana 231. ovog pravilnika predaju se sudiji za prekršaje uz potvrdu.

Član 233.

Ako ovlašteno službeno lice nađe kod okrivljenog tuđu stvar za koju se ne zna čija je, ili kad stvar pripada nepoznatom učiniocu, privremeno će je oduzeti i predati organu koji vodi postupak.

Kad ovlašteno službeno lice utvrdi da stvari iz stava 1. ovog člana nisu u vezi sa izvršenjem krivičnog djela, postupit će sa njima kao stvarima nepoznatog vlasnika.

Član 234.

Predmeti i spisi koji se oduzimaju, a nisu popisani, stavit će se u omot i zapečatiti. Na zapečaćeni omot stavlja se potpis ovlaštenog službenog lica koje je izvršilo pečaćenje, a može i vlasnik ili lice od kojeg je predmet oduzet staviti svoj pečat.

Lice čiji su predmeti ili spisi zapečaćeni pozvat će se da prisustvuje otvaranju omota. Ako se to lice ne odazove, omot će se otvoriti u prisustvu dva svjedoka, predmeti i spisi pregledati i potpisati. Ove radnje izvršit će se zapisnički.

U smislu stava 2. ovog člana postupit će se i u slučajevima kada se radi o povjerenim istražnim radnjama, a obavještene stranke se nisu odazvale.

Pri pregledanju spisa mora se voditi računa da njihov sadržaj ne saznaju neovlaštena lica.

Član 235.

Ne može se privremeno oduzeti arhiva, dokumenti i službena prepiska diplomatskih mislija i konzulata, kao propisno obilježene diplomatske i konzularne torbe.

Izuzetno, ako postoji osnovana sumnja da se u konzularnoj torbi nalaze i drugi predmeti osim prepiske, dokumenata, arhiva i predmeta koji služe isključivo za službenu upotrebu, ovlašteno službeno lice može zahtijevati da konzularnu torbu u njegovom prisustvu otvori ovlašten predstavnik države imenovanja. Ako ovaj to odbije, konzularna torba vraća se pošiljaocu.

Član 236.

Ovlašteno službeno lice dužno je da po naredbi istražnog sudije oduzme poštansku, telegrafsku i drugu pošiljku upućenu okrivljenom ili koju on šalje, i da je preda istražnom sudiji.

Kad organizaciona jedinica vrši istražnu radnju privremenog oduzimanja predmeta koju mu je povjerio istražni sudija, može narediti da poštanska, telegrafska i druga saobraćajna preduzeća zadrže i njemu uz potvrdu prijema predaju pošiljku iz stava 1. ovog člana, ako postoje okolnosti zbog kojih se osnovano može očekivati da će ove pošiljke poslužiti kao dokaz.

Član 237.

Organizaciona jedinica koja sprovodi istražne radnje otvara pošiljku u prisustvu dva svjedoka i sastavlja zapisnik o otvaranju.

Prilikom otvaranja pošiljke treba paziti da se ne oštete pečati i da se sačuva adrese.

11. Utvrđivanje istovjetnosti lica i predmeta

Član 238.

Policija sprovodi postupak za utvrđivanje istovjetnosti lica kad je to potrebno radi vršenja poslova iz svoje nadležnosti, a naročito za:

- 1) lica lišena slobode;
- 2) lica za koje postoje osnovi sumnje da su izvršila krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 3) lica koja uskraćuju davanje podataka o sebi ili ako postoji sumnja da o sebi daju lažne podatke ili da im je lična karta ili putna isprava falsifikovana;
- 4) strane državljane koji na teritoriji BiH učine krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti ili teži prekršaj;
- 5) strane državljane kojima je izrečena mjera bezbjednosti protjerivanja iz zemlje ili zaštitna mjera udaljenja iz zemlje, ili im je zabranjen dolazak u zemlju;
- 6) lica koja zbog svojih fizičkih ili psihičkih nedostataka nisu u stanju da o sebi daju podatke;
- 7) nađene nepoznate leševe;
- 8) po zahtjevu istražnog sudije, nadležnog tužioca ili nadležnog državnog organa.

Član 239.

Pod postupkom utvrđivanja istovjetnosti podrazumjeva se utvrđivanje svih obilježja pravne, faktičke i fizičke prirode, po kojima se određeno fizičko lice razlikuje od svih ostalih lica i to:

- prezime i ime; jedinstveni matični broj, pol, dan, mjesec, godina rođenja; mjesto, općina i država; ime oca, ime i djevojačko prezime majke; nacionalnost, državljanstvo, zanimanje, bračno stanje i tjelesna obilježja.

Organizacione jedinice Ministarstva sprovode postupak utvrđivanja istovjetnosti za sva lica koja liše slobode, kao i u svim slučajevima kada je utvrđivanje istovjetnosti lica potrebno radi vršenja poslova iz nadležnosti organizacione jedinice ili kada se pojavi sumnja u pogledu istovjetnosti određenog fizičkog lica, a naročito:

- 1) kad postoje osnovi sumnje da je lice izvršilo krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 2) ako lice uskraćuje davanje podataka o sebi, ako postoji sumnja da je dokumenat kojim se dokazuje istovjetnost (lična karta, putna isprava, putni list i dr.) falsifikovan ili ako postoji sumnja da lice o sebi daje lažne podatke;
- 3) ako lice zbog svojih fizičkih i psihičkih nedostataka nije u stanju da o sebi pruža podatke.

Postupak utvrđivanja istovjetnosti sprovodi se u svim slučajevima kada se pronade nepoznati leš.

Organizaciona jedinica sprovodi postupak utvrđivanja istovjetnosti i za svrhe krivičnog postupka, kada to zahtjeva ili odredi istražni sudija.

Član 240.

Postupak utvrđivanja istovjetnosti sprovodi se na način koji obezbjeđuje nesumnjivo utvrđivanje obilježja iz stava 1. prethodnog člana ovog pravilnika.

Postupak utvrđivanja istovjetnosti obuhvata:

- uzimanje ličnog opisa, uključujući tjelesni pregled radi utvrđivanja postojanja osobenih znakova i upoređivanje sa već postojećim ličnim opisom lica za koje je postupak utvrđivanja istovjetnosti ranije bio sproveden;
- fotografisanje, upoređivanje fotografije sa već postojećim fotografijama lica za koje je postupak utvrđivanja istovjetnosti ranije bio sproveden;
- uzimanje otisaka prstiju i upoređivanje kroz postojeće daktiloskopske zbirke sa otiscima prstiju lica za koje je postupak istovjetnosti ranije bio sproveden, a ako se radi o licu koje nije bilo ranije daktiloskopirano, njegovi otisci prstiju upoređuju se s otiskom desnog kažiprsta odnosno drugog prsta čiji otisak se nalazi na kartonu lične karte;
- prepoznavanje lica suočavanjem, ili po fotografiji koja se pokazuje roditeljima, rođacima ili drugim licima koja to lice lično poznaju;
- proveravanje podataka koje je o sebi dalo lice preko roditelja, rođaka i drugih lica koja to lice lično poznaju;
- uvid u matične knjige (rođeni, vjenčani, umrli) ili u druge službene evidencije i isprave (evidencija državljana, Izvod iz matičnih knjiga rođenih i vjenčanih i drugo).

Ako se postupak utvrđivanja istovjetnosti sprovodi na način predviđen u alinejama 4., 5. i 6. stava 2. ovog člana, ovlašteno lice dužno je o tome sačiniti zapisnik ili službenu zabilješku koja je sastavni dio dokumentacije o sprovedenom postupku istovjetnosti.

Član 241.

Organizacione jedinice dužne su da postupak utvrđivanja istovjetnosti sprovode obazrivo, vodeći računa da ne naškode dostojanstvu i ugledu lica čiju istovjetnost utvrđuju.

Za maloljetna lica i za djecu postupak utvrđivanja istovjetnosti mora se sprovesti sa posebnom pažnjom i obazrivošću, pri čemu će se uzeti u obzir njihov uzrast.

Postupak utvrđivanja istovjetnosti sprovodi mjesno nadležna organizaciona jedinica kad se steknu uvjeti iz stava 2. člana 239. ovog pravilnika.

U slučajevima kada se postupak utvrđivanja istovjetnosti sprovodi za strane državljane, nadležna organizaciona jedinica prema potrebi sprovodi taj postupak putem Ministarstva u sjedištu.

Dokumentacija o sprovedenom postupku utvrđivanja istovjetnosti čuva se kod organizacione jedinice Ministarstva koja je sprovela postupak.

Član 242.

Prepoznavanje lica i predmeta se vrši na taj način da ovlaštena službena lica traže od lica koje može prepoznati lice ili predmet, da ih opiše i navede znakove po kojima se razlikuje od drugih lica odnosno predmeta.

Nakon toga, licu koje vrši prepoznavanje, pokazat će se lice odnosno predmet radi prepoznavanja između više drugih njemu nepoznatih lica odnosno predmeta iste vrste.

Član 243.

U cilju utvrđivanja istovjetnosti lica, predmeta ili leševa, policija raspisuje potrage.

Ako je to potrebno radi uspješnog sprovođenja postupka za utvrđivanje istovjetnosti, policija može u štampi ili preko televizije objaviti fotografiju lica, predmeta ili leša.

12. Fotografisanje lica i uzimanje otisaka papirnih linija

Član 244.

Organizaciona jedinica odnosno ovlaštena službena lica mogu fotografisati (snimati) fotografiju i uzeti otiske papirnih linija lica:

- 1) za koje postoje osnovi sumnje da je učinilac krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 2) protiv koga je podnesena krivična prijava zbog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 3) protiv koga je pokrenuta istraga na zahtjev istražnog sudijske;
- 4) čija istovjetnost se na drugi način ne može utvrditi.

Član 245.

Organizaciona jedinica može putem sredstava javnog informisanja ili na drugi shodan način objaviti fotografiju lica osumnjičenog da je učinilo krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti kad je to potrebno radi utvrđivanja istovjetnosti ili u drugim slučajevima od interesa za uspješno vodenje krivičnog postupka.

Objavljivanje fotografije vrši se po odobrenju istražnog sudijske.

13. Traganje za licima i predmetima

Član 246.

Traganje za licima i predmetima je sistem operativno-taktičkih i tehničkih mjera i radnji koje preduzima policija radi pronalaska i hvatanja učinilaca krivičnih djela, pronalaska predmeta koji stoje u vezi sa određenim krivičnim djelom, pronalaska određenih lica, utvrđivanja istovjetnosti nepoznatih lica i leševa i pribavljanja podataka o licima ili predmetima (potražna djelatnost).

U potražnoj djelatnosti organizuju se zasjede, ograničenja kretanja lica na određenom prostoru ili obliku, kontrole, osmatranje pojedinih punktova, pri-

jevoznih sredstava i lica, pretresanje terena i druge odgovarajuće mjere.

Član 247.

Potražna djelatnost pokreće se raspisivanjem odnosno izdavanjem potjernice, objave ili raspisa o traganju (potraga).

Potjernica je akt organizacione jedinice koji se izdaje u cilju traganja i pronalaska:

- okrivljenog koji se nalazi u bjekstvu, a protiv koga je pokrenut krivični postupak zbog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti i za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, a postoji naredba za njegovo dovođenje ili rješenje o određivanju pritvora;

- osuđenog lica koje je pobjeglo iz ustanove u kojoj izdržava kaznu, bez obzira na visinu kazne, ili iz ustanove u kojoj izdržava zavodsku mjeru vezanu sa lišenjem slobode, a postoji naredba upravnika ustanove.

Objava je akt suda ili organizacione jedinice kojim se naređuje prikupljanje podataka o predmetima koji stoje u vezi sa krivičnim djelom ili pronalaska ovih predmeta, pronalaska nestalog lica kad postoje osnovi sumnje da je do njegovog nestanka došlo u vezi sa izvršenjem krivičnog djela ili utvrđivanje istovjetnosti pronađenog nepoznatog leša.

Raspis je akt kojim se naređuje traganje za licima u slučajevima predviđenim u članu 254. ovog pravilnika. Raspis izdaje organizaciona jedinica Ministarstva po sopstvenoj inicijativi ili na zahtjev zainteresovanih organa i lica (član 254. ovog pravilnika).

Prema teritoriji na kojoj se sprovodi potražna djelatnost, potrage mogu biti lokalne, centralne i međunarodne.

Član 248.

Potragu raspisuje organizaciona jedinica nadležna po sjedištu organa koji je donio akt o njenom izdavanju.

Organizaciona jedinica cijeni koje mjere traganja treba preduzeti i odlučuje da li će raspisati lokalnu, centralnu ili predložiti raspisivanje međunarodne potrage, a nakon raspisivanja potrage brine se o preduzimanju potrebnih mjera i prati njihovo ostvarivanje.

Član 249.

Lokalna potraga može se raspisati na području jedne ili više općina.

Lokalna potraga raspisuje se kad se pretpostavlja da se predmet potrage nalazi na određenom užem području, da se nalazi u jednom od više određenih mjesta ili da se lice udaljilo u određenom pravcu.

Prema značaju razloga traganja (težina krivičnog djela, stepen opasnosti lica i druge okolnosti) odlučuje se o tome koje će se organizacione jedinice uključiti u traganje.

Član 250.

Centralna potraga je zahtjev da traganje preduzmu sve organizacione jedinice u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Zahtjev za raspisivanje centralne potrage i njeno objavljivanje u Glasniku dostavlja se pismeno MUP F BiH. U hitnim slučajevima zahtjev se može dostaviti i najbržim raspoloživim sredstvom veze.

Član 251.

Organizaciona jedinica može predložiti raspisivanje međunarodne potrage ako se lice ili predmet za kojim je bila raspisana centralna potraga ne pronade, a prikupljeni podaci osnovano ukazuju da se lice ili predmet mogu nalaziti u inostranstvu.

Prijedlog se dostavlja MUP-u F BiH.

U naročito hitnim i važnim slučajevima organizaciona jedinica Ministarstva može dati predlog da se istovremeno raspišu međunarodna i centralna potraga.

Član 252.

Po naredbi suda pred kojim se vodi krivični postupak ili po naredbi upravnika kazneno-popravne ustanove, nadležna organizaciona jedinica raspisat će potjernicu za okrivljenim odnosno osuđenim licem.

Za osuđenim licem koje treba da otpočne da izdržava kaznu zatvora, a krije se ili se nalazi u bjekstvu, nadležna organizaciona jedinica raspisat će potjernicu po naredbi organa nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija.

Radi obavještanja javnosti o licu za kojim je raspisana potjernica mogu se koristiti i sredstva javnog informisanja. O korištenju ovih sredstava odlučuje organ koji je dao naredbu za raspisivanje potjernice.

Član 253.

Po naredbi suda pred kojim se vodi krivični postupak, odnosno organizacione jedinice koja radi na otkrivanju i obezbjeđenju tragova krivičnog djela i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz, ili na prikupljanju drugih obavještenja koja bi mogla biti od koristi za uspješno vođenje krivičnog postupka, raspisat će se objava radi:

- 1) prikupljanja podataka o pojedinim predmetima koji stoje u vezi sa krivičnim djelom ili pronalaženjem ovih predmeta;
- 2) pronalaženja nestalog lica kad postoje osnovi sumnje da je do njegovog nestanka došlo u vezi sa izvršenjem krivičnog djela;
- 3) radi utvrđivanja istovjetnosti nadenog nepoznatog lica.

Član 254.

Organizacione jedinice mogu raspisom pokrenuti potražnu djelatnost:

- 1) u naročito hitnim slučajevima - za licem za koje postoji osnovana sumnja da je učinilo krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, radi njegovog pronalaženja i lišenja slobode i hitnog sprovođenja nadležnom organu;
- 2) za oštećenim, svjedokom ili drugim licem koje može da pruži podatke važne za krivični postupak ili za operativnu djelatnost organizacione jedinice radi utvrđivanja boravišta i obavještanja o adresi takvog lica;

- 3) na zahtjev suda - za okrivljenim čije je prebivalište ili boravište nepoznato, radi utvrđivanja njegove adrese;
- 4) na zahtjev nadležnog organa - za licem kome je sud izrekao zatvorsku mjeru vezanu za lišenje slobode, odnosno prema kome je primijenjena uz osnovnu osudu mjera bezbjednosti obaveznog liječenja alkoholičara i narkomana, a boravište ovog lica je nepoznato, radi njegovog sprovođenja organu;
- 5) na zahtjev zdravstvene ustanove iz koje je pobjeglo duševno oboljelo lice opasno po okolinu, radi njegovog sprovođenja uz pomoć medicinskog osoblja u tu ustanovu;
- 6) na zahtjev nadležnog organa ili ustanove za maloljetnikom prema kome je izrečena vaspitna mjera upućivanja u vaspitnu ustanovu ili vaspitno-popravni dom, ako je njegovo boravište nepoznato;
- 7) na zahtjev roditelja ili staratelja - za djetetom ili maloljetnikom koji je pobjegao od kuće;
- 8) za drugim licima, ako postoji interes suda, nadležnog tužilaštva, organizacione jedinice, organa vojne bezbjednosti ili javnog pravobranilaštva, da se utvrdi njegovo prebivalište ili boravište, kad rukovodilac nadležne organizacione jedinice ocijeni da je zahtjev opravdan.

Član 255.

Prema maloljetnicima koji se pronadu na osnovu raspisane potrage, ovlašteno službeno lice dužno je postupiti obazrivo, vodeći računa o uzrastu, duševnoj razvijenosti i ličnim svojstvima maloljetnika. Maloljetnik se odmah predaje organu starateljstva općine na čijem području je pronaden, ako nije drukčije određeno u potrazi koja je za njim raspisana. Sprovođenje maloljetnika do organa starateljstva ovlašteno službeno lice vrši po pravilu u građanskom odijelu.

Organizaciona jedinica koja, na inicijativu ustanove, roditelja ili staratelja, predloži izdavanje međunarodnog raspisa za odbjeglim djetetom ili maloljetnikom, treba da dostavi Ministarstvu lične podatke, lični opis, opis odjeće i najnoviju fotografiju djeteta odnosno maloljetnika, da navede kako sa njim treba postupati ako bude pronaden, kao i ko će snositi troškove njegovog izdržavanja u inostranstvu i sprovođenja u Bosnu i Hercegovinu.

Član 256.

Radi pronalaženja žrtve krivičnog djela, predmeta ili tragova krivičnog djela, kao i nestalih ili zalutalih lica ili lica koja su nastradala od elementarnih nepogoda, može se vršiti pretraživanje zemljišta, šuma, rijeka, jezera i sl. lično.

Kada se traže žrtve krivičnog djela, nastradala ili zalutala lica, organizaciona jedinica može zahtijevati pomoć građana.

14. Potjere

Član 257.

U cilju hvatanja učinilaca težih krivičnih djela, odbjeglim osuđenika, lica lišenih slobode, kao i lica or-

organizovanih radi vršenja krivičnih djela, policija organizuje i vrši potjere, kada se hvatanje ovih lica ne može izvršiti kroz redovno vršenje poslova.

Potjera se vrši sistematskim i neprekidnim preduzimanjem odgovarajućih mjera i radnji na određenom području, a naročito putem neposrednog traganja policajaca i drugih ovlaštenih službenih lica za licima koja treba uhvatiti, pretresanjem zemljišta i objekata, postavljanjem zasjeda, ograničenjem kretanja lica na određenom prostoru ili objektu i dr.

Član 258.

Potjerom rukovodi rukovodilac organizacione jedinice ili službenik koga on ovlasti. Ako potjeru treba organizovati na području više općina, rukovodioca potjere odnosno posebne jedinice policije koja se u tu svrhu obrazuje, određuje ministar.

Potjera se organizuje i izvodi prema planu koga sastavlja rukovodilac potjere. Planom se određuje područje djelovanja, broj službenika koji učestvuju u potjeri, zadaci i način njihovog izvršenja, vrsta naoružanja, tehnička i druga pomoćna sredstva i sl.

U izvršenju ovih zadataka policija saraduje sa drugim organima, preduzećima i građanima.

16. Prikupljanje obavještenja na traženje nadležnog tužioca

Član 259.

Ako nadležni tužilac iz same prijave ne može ocijeniti jesu li vjerovatni navodi prijave ili ako podaci u prijavi ne pružaju dovoljno osnova da može odlučiti hoće li zahtijevati provođenje istrage, ili ako je do nadležnog tužioca samo dopro glas da je izvršeno krivično djelo, ako je izvršilac nepoznat, nadležni tužilac će zahtijevati od organa unutrašnjih poslova da prikupe potrebne izvještaje i da preduzmu druge mjere radi otkrivanja krivičnog djela i učinilaca.

Organizaciona jedinica Ministarstva obavezna je postupiti po zahtjevu nadležnog tužioca i odmah izvjestiti nadležnog tužioca o preduzetim mjerama, a ako ih ne može preduzeti, odmah će izvjestiti nadležnog tužioca o razlozima nemogućnosti preduzimanja mjera

Član 260.

O preduzetim radnjama sačiniti će se zapisnik ili službena zabilješka i isti se dostavljaju nadležnom tužiocu zajedno sa krivičnom prijavom ili izvještajem o dopuni krivične prijave.

17. Sprovođenje istražnih radnji povjerenih od istražnog sudijske

Član 261.

Istražni sudija može organizacionim jedinicama Ministarstva povjeriti izvršenje naredbe o pretresanju stana ili lica ili o privremenom oduzimanju predmeta.

Istražni sudija, na prijedlog nadležnog tužioca, može organizacionoj jedinici Ministarstva povjeriti vršenje i drugih istražnih radnji:

- ako se istraga vodi za djela čiji su učinitelji povezani s inostranstvom,

- za djela međunarodnog terorizma ili trgovine drogom, a takvo povjeravanje je, s obzirom na veći značaj krivičnog djela, neophodno za uspješno vođenje istrage.

Član 262.

Organizaciona jedinica kojoj je povjereno izvršenje pojedinih istražnih radnji izvršit će, po potrebi, i druge istražne radnje koje sa ovima stoje u vezi ili iz njih proističu samo uz prethodnu pismenu saglasnost istražnog sudijske.

Ako organizaciona jedinica kojoj je povjereno izvršenje pojedinih istražnih radnji nije za to mjesno nadležna, poslat će predmet nadležnoj organizacionoj jedinici i o tom će obavijestiti istražnog sudijske koji mu je predmet dostavio.

Član 263.

U preduzimanju istražnih radnji organizacione jedinice dužne su da postupaju prema odredbama ZKP o istražnim radnjama.

VII. PRUŽANJE POMOĆI RADI OTKLANJANJA OPĆE OPASNOSTI PROUZROKOVANE ELEMENTARNIM NEPOGODAMA I EPIDEMIJAMA

Član 264.

Pod elementarnim nepogodama većih razmjera, u smislu Zakona o zaštiti od elementarnih nepogoda podrazumijevaju se: zemljotres, poplava, atmosferska nepogoda, suša, snježni nanosi i lavine, nagomilovanje leda na vodotocima, odranjanje i klizanje zemljišta i druge elementarne nepogode koje mogu da ugroze život ljudi ili da prouzrokuju štetu većeg obima.

Sa elementarnim nepogodama, u smislu stava 1. ovog člana, izjednačuju se nepogode prouzrokovane požarom, eksplozijom, ekspanzijom gasa, saobraćajnim udesima, pucanjem brane na vodotoku, epidemijom, stočnim zaraznim bolestima, biljnim bolestima i štetočinama i sličnim pojavama većih razmjera koje mogu da ugroze živote ljudi ili da prouzrokuju štetu većeg obima.

Član 265.

Policija je dužna da pruži neophodnu pomoć radi otklanjanja posljedica prouzrokovanih elementarnim nepogodama ili drugim općim opasnostima.

U pružanju pomoći iz stava 1. ovog člana policija, osim vršenja redovnih poslova koji su u njenom djelokrugu, učestvuje i u:

- 1) spasavanju ugroženih lica i imovine i obezbjeđenju važnijih objekata;
- 2) pronalaženju nestalih i utvrđivanju istovjetnosti nastradalih lica;
- 3) pružanju pomoći nadležnim organima u sprovođenju mobilizacije građana i prijevoznih sredstava radi otklanjanja nastalih štetnih posljedica i u evakuaciji stanovništva sa ugroženih područja.

Pored poslova iz stava 2. ovog člana policija je dužna da odmah po saznanju za pojavu elementarne nepogode ili opasnost od njenog izbijanja obavijesti nadležni organ.

Član 266.

Ako se, s obzirom na klimatske i druge uvjete, u pojedinim krajevima, mogu očekivati određene elementarne nepogode, policija je dužna da unaprijed izvrši odgovarajuće pripreme za pružanje pomoći, a naročito u pogledu stavljanja u pripravnost određenog broja ljudi i tehničkih sredstava.

Policija je dužna da sarađuje sa organima nadležnim za organizaciju zaštite od opće opasnosti i pružanje pomoći nastradalom stanovništvu (štabovi civilne zaštite).

VIII. POSLOVI U VEZI SA NABAVLJANJEM, DRŽANJEM I NOŠENJEM ORUŽJA I MUNICIJE, PROMETOM I PRIJEVOZOM EKSPLOZIVNIH I DRUGIH MATERIJALA I PROTIVPOŽARNA ZAŠTITA

1. Poslovi u vezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije

Član 267.

Kao oružje, u smislu Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije, smatra se :

- 1) vatreno oružje;
- 2) vazdušno oružje;
- 3) rasprskavajuće i gasno oružje;
- 4) hladno oružje.

Kao vatreno oružje smatraju se sve vrste pušaka, pištolja i revolvera, kao i sve vrste naprava koje pod pritiskom barutnih gasova izbacuju kroz cijev zrno, kuglu ili sačmu.

Kao vazdušno oružje smatraju se sve vrste pušaka, pištolja i drugih naprava koje pod pritiskom vazduha izbacuju zrno kroz cijev.

Kao rasprskavajuće i gasno oružje smatraju se sve vrste bombi i drugih naprava koje sadrže rasprskavajuću ili gasnu materiju.

Kao hladno oružje smatraju se bokseri, bodeži, kame, mačevi, sablje, bajoneti, kao i drugi predmeti kojima je osnovna namjena vršenje napada.

Član 268.

Vatreno i vazdušno oružje, municija za puške sa olučenim cijevima, pištolji i revolveri mogu se nabavljati samo na osnovu odobrenja policijske uprave.

Za oružje iz prethodnog stava izdaje se oružni list, a imalac oružja dužan je, kada drži ili nosi oružje, imati uz sebe i oružni list izdat za to oružje i na zahtjev službenika policije i drugih ovlaštenih službenih lica omogućiti uvid u to oružje i oružni list.

Za držanje trofejnog oružja potrebno je odobrenje koje izdaje nadležna policijska uprava.

Član 269.

Licu koje upotrebljava oružje na javnim mjestima ili na mjestima na kojima se može ugroziti život ljudi ili koje oružjem učini prekršaj odnosno krivično djelo, ovlaštena službena lica privremeno će oduzeti na licu mjesta oružje i municiju.

Ovlašteno službeno lice privremeno će oduzeti oružje i municiju čije je nabavljanje, držanje i nošenje zakonom zabranjeno, kao i oružje i municiju za koje držalac nema oružni list odnosno odobrenje za držanje, kada je oružni list odnosno odobrenje potrebno imati.

Ovlašteno službeno lice dužno je da privremeno oduzeto oružje i municiju preda nadležnoj organizacionoj jedinici Ministarstva odmah a najkasnije narednog radnog dana od dana oduzimanja oružja i municije.

Član 270.

Protiv lica kome je oružje ili municija oduzeta zbog prekršaja za koji se može izreći zaštitna mjera oduzimanja oružja i municije nadležna organizaciona jedinica Ministarstva podnijet će zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i predložiti će izricanje zaštitne mjere oduzimanja oružja i municije, a privremeno oduzeto oružje i municiju predat će nadležnom sudiji za prekršaje.

Ovlašteno službeno lice o privremeno oduzetom oružju i municiji izdaje potvrdu koja sadrži: prezime, ime i prebivalište lica od koga je oružje i municija oduzeta, podatke o vrsti oružja i municije, kalibru, fabričkom broju oružja, godini proizvodnje i datumu oduzimanja.

Član 271.

Policijska uprava vrši kontrolu vođenja propisanih evidencija o prometu i smještaju oružja i municije i o popravljenom i prepravljenom oružju, kao i nadzor u pogledu držanja, smještaja, čuvanja i korišćenja oružja i municije u streljačkim organizacijama, preduzećima i državnim organima koji drže oružje radi obezbjeđenja državne imovine.

Ako se u vršenju kontrole i nadzora, u smislu prethodnog stava utvrdi da je izvršeno krivično djelo ili prekršaj, policijska uprava podnijet će protiv učinilaca krivičnu prijavu odnosno zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i o tome obavijestiti odgovarajući organ. A ako se utvrdi da oružje nije bezbjedno smješteno, obavijestit će odgovarajući organ.

Član 272.

Ako lice koje ima oružje promijeni prebivalište, policijska uprava na čijem području se nalazi novo prebivalište dužna je o tome obavijestiti policijsku upravu na čijem području je bilo ranije prebivalište.

2. Promet opasnih materija

Član 273.

Promet opasnih materija podrazumijeva njihovu:

- proizvodnju i prerađu,
- skladištenje,
- pretovar (utovar, istovar, pretakanje),

- prijevoz i transport,
- nabavku i prodaju i
- upotrebu.

Član 274.

Opasne materije dijele se na:

- Klasa 1 - eksplozivne materije, predmeti punjeni eksplozivnim materijama i sredstva za paljenje, vatrometni i drugi predmeti;
- Klasa 2 - zbijeni gasovi, gasovi pretvoreni u tečnost ili gasovi rastvoreni pod pritiskom;
- Klasa 3 - zapaljive tečnosti;
- Klasa 4 - zapaljive čvrste materije, materije sklone samoupaljenju ili koje u dodiru sa vodom razvijaju zapaljive gasove;
- Klasa 5 - oksidirajuće materije i organski peroksidi;
- Klasa 6 - otrovi, gadne i zarazne materije;
- Klasa 7 - radioaktivne materije;
- Klasa 8 - korozivne (nagrizajuće) materije;
- Klasa 9 - ostale opasne materije.

Član 275.

Ovlaštena službena lica ostvaruju nadzor nad prometom opasnih materija klase 1,2,3,4,5 i imaju pravo da u svom djelokrugu u preduzećima, drugim pravnim licima, kod samostalnih privrednika i pojedinaca pregledaju mjesta, objekte, uređaje, instalacije i sl. gdje se nalaze navedene opasne materije i u vezi s tim prikupljaju obavještenja o licima koja neposredno rukuju ili posjeduju opasne materije i da preduzimaju druge radnje potrebne za utvrđivanje primjene propisanih mjera normativna zaštite sigurnosti.

Član 276.

Opasnim materijama u prometu mogu rukovati samo psihofizički zdrava lica stručno osposobljena za rukovanje određenom opasnom materijom sa napunjenih 18 godina života i koja nisu krivično kažnjavana za krivična djela u vezi sa prometom opasnih materija.

Član 277.

Uz opasne materije u svim fazama prometa mora postojati deklaracija o identifikaciji i količini, oznake u skladu s propisima i standardima, kao i uputstva za sigurno rukovanje.

Član 278.

Proizvodnjom i preradom opasnih materija mogu se baviti preduzeća, druga pravna lica i pojedinci samo ako imaju za to odobrenje od nadležnog organa iako ispunjavaju uvjete u pogledu tehničke ispravnosti objekata i postrojenja.

Skladištenje opasnih materija može se vršiti samo u skladu sa tehničkim propisima.

Član 279.

Pretovar opasnih materija vrši se samo na mjestu za koje je izdao odobrenje nadležni organ i ako su ispunjeni svi uvjeti u pogledu tehničkih i drugih mjera sigurnosti, tako da se ne ugrožavaju ljudi, susjedni objekti i životna sredina.

Član 280.

Ovlaštena službena lica ostvaruju nadzor nad primjenom propisa u vezi prijevoza svih klasa opasnih materija i imaju pravo da obavljaju kontrolu naročito:

- certifikata, odnosno potvrda o ispravnosti motornih vozila za prijevoz opasnih materija;
- certifikata, odnosno potvrda o stručnosti vozača za prijevoz opasnih materija;
- isprava o prijevozu s podacima o vrsti i količini opasne materije, pošiljaocu i primaocu, ispunjenosti uvjeta za propisan prijevoz opasne materije i uputstva o posebnim mjerama sigurnosti, koje se pri prijevozu opasne materije moraju preduzimati;
- motornog vozila;
- opremljenost i označenost vozila za prijevoz pojedine opasne materije;
- pravca kretanja i vremena zadržavanja motornog vozila u toku prijevoza određenih u odobrenju za prijevoz za klase opasnih materija 1,6 i 7.

Član 281.

Ovlaštena službena lica imaju pravo da preduzmu i druge mjere pri vršenju kontrole predviđene Zakonom o prijevozu opasnih materija, propisima donesenim na osnovu međunarodne konvencije o prijevozu opasnih materija i pravilnika o prijevozu opasnih materija u drumskom saobraćaju.

Član 282.

Eksplozivne materije mogu nabavljati preduzeća i druga pravna lica i pojedinci samo na osnovu odobrenja koje izdaje policijska uprava na čijem području je sjedište, odnosno prebivalište podnosioca zahtjeva.

Odredbe prethodnog stava ne odnose se na kapisle za uobičajene dječije igračke.

Član 283.

Rješenje kojim se odobrava nabavka eksplozivnih materija sadrži pored ostalog: vrstu i količinu eksplozivnih materija, rok važenja odobrenja, svrhu u koju se eksplozivne materije mogu upotrijebiti, rok do kada se one imaju upotrijebiti, odnosno uništiti ili vratiti pravnom licu od kojeg su eksplozivne materije nabavljene.

U rješenju se mogu odrediti sigurnosne i druge mjere koje je preduzeće, drugo pravno lice ili pojedinac dužan preduzeti prilikom prijevoza, prijenosa, smještaja, rukovanja i upotrebe eksplozivnih materija.

Član 284.

U vršenju poslova iz svog djelokruga u oblasti prometa eksplozivnih materija organizacione jedinice Ministarstva i ovlaštena lica utvrđuju:

- da li lice koje nosi odnosno prevozi eksplozivne materije ima propisano odobrenje za nabavku odnosno prijevoz i da li eksplozivne materije po vrsti i količini odgovaraju odobrenju za njihovu nabavku;
- da li se lice pri prijevozu odnosno prometu pridržava posebnih mjera određenih u rješenju;
- da li pojedinac upotrebljava eksplozivne materije u svrhu koja je određena u rješenju;

- da li pojedinac koji drži eksplozivne materije u svom domaćinstvu ima zato propisano odobrenje, da li je istekao rok za korišćenje tih materija, da li ima potvrdu od minera da su eksplozivne materije utrošene, odnosno da li se zatečena količina slaže sa nabavljenom količinom i utrošenim eksplozivom prema potvdama izdatim od minera;

- da li se eksplozivne materije čuvaju tako da ne mogu dospjeti u ruke neovlaštenim i maloljetnim licima;

- da li se imalac eksplozivnih materija kod njihovog čuvanja i korišćenja pridržava i posebnih mjera određenih rješenjem kojim je odobreno njihovo nabavljanje kao i uputama proizvođača.

Kod vršenja provjere iz prethodnog stava treba voditi računa da li eksplozivne materije koje lice nosi, prevozi, koristi ili posjeduje u pogledu vrste i količine odgovaraju vrsti i količini određenoj u odobrenju, kao i datum nabavke, vrsti, količini i oznakama na pakovanju koje je na odobrenju za nabavku navela prodavница od koje su eksplozivne materije nabavljene.

O utvrđenim nepravilnostima ovlašteno službeno lice će upozoriti imaoća eksplozivnih materija da je dužan te nepravilnosti otkloniti, kao i podnijeti prijavu za učinjeni prekršaj.

U slučaju kad imalac nema propisano odobrenje za nabavku eksplozivnih materija, ovlašteno službeno lice će na licu mjesta oduzeti eksplozivnu materiju i preduzeti mjere i radnje da se iste smjeste na sigurno mjesto, a protiv imaoća će podnijeti odgovarajuću prijavu nadležnom organu.

3. Zaštita od požara, eksplozija i incidenata sa opasnom materijom

Član 285.

Ovlaštena službena lica dužna su da odmah po saznanju za požar, eksploziju ili incident sa opasnom materijom obavijeste vatrogasnu jedinicu ili policijsku upravu.

Član 286.

Za slučaj očigledne i neposredne opasnosti od nastanka ili širenja požara, eksplozije ili incidenta sa opasnom materijom ovlaštena službena lica mogu izdavati naredjenja pojedincima, građanima, samostalnim privrednicima, preduzećima i drugim pravnim licima da preduzmu neophodne mjere u svrhu otklanjanja neposredne opasnosti, da se uzdrže od određenih aktivnosti dok neposredna opasnost od nastanka požara, eksplozije ili incidenta sa opasnom materijom ne prestane.

O obavještenjima iz prethodnog člana i izdatim naredjenjima ovlaštena službena lica podnose izvještaj neposredno pretpostavljenom starješini o čemu je isti dužan informisati inspekciju zaštite od požara u nadležnom Ministarstvu u cilju preduzimanja potrebnih upravnih radnji.

Član 287.

Policijska uprava dužna je da: preduzima neophodne mjere u svrhu obezbjeđenja mjesta požara, eksplozije ili incidenta sa opasnom materijom; utvrđuje mjesto njho-

vog nastanka; otkriva, obezbjeđuje tragove i druge dokaze za namjeru, višu silu, nehat, nepažnju, nepridržavanje propisanih mjera, tehničkih ili tehnoloških propisa i sl. i preduzima neophodne mjere koordinacije sa nadležnim organima, organizacijama i preduzećima u cilju smanjenja posljedica odnosno smanjenja nastalih opasnosti koje ugrožavaju ljudske živote i materijalna dobra.

Član 288.

Ovlaštena službena lica su dužna da rukovodiocu akcije gašenja požara, rukovodiocu akcije spasavanja, rukovodiocu otklanjanja posljedica od incidenta sa opasnom materijom pruže neophodnu pomoć u svrhu omogućavanja: nesmetanog gašenja požara, evakuaciju ljudi i materijalnih dobara iz ugroženog prostora, objekta ili područja, obezbjeđenja evakuisanja imovine, korištenja motornih vozila iz privatnog i državnog sektora za potrebe hitnog prebacivanja povrijeđenih u zdravstvenu ustanovu radi ukazivanja hitne pomoći i drugih radnji za uspješno otklanjanje posljedica.

Član 289.

Ovlaštena službena lica u skladu sa ovlaštenjima dužna su da: ostvaruju nadzor i preduzimaju potrebne radnje u preduzećima, drugim pravnim licima, kod samostalnih privrednika i pojedinaca u cilju sprovođenja zakona, tehničkih i drugih propisa vezanih za zaštitu od požara, eksplozija i incidenata sa opasnom materijom u proizvodnji, preradi, skladištenju, prevozu, transportu, pretovaru, nabavci, prodaji i upotrebi tih materija.

Kad u vršenju poslova policije ovlaštena službena lica saznaju da zbog nesprovođenja ili kršenja propisa iz nadležnosti drugih organa može doći do požara, eksplozije ili incidenta sa opasnim materijama, sastavljaju o tome službenu zabilješku, koju policijska uprava hitno dostavlja nadležnom organu.

IX. POSLOVI U VEZI SA PRIJAVLJIVANJEM PREBIVALIŠTA I BORAVIŠTA GRAĐANA I POSTUPANJE SA NADENIM STVARIMA

1. Kontrola prijavljivanja prebivališta i boravišta građana

Član 290.

Radi uspješnog otkrivanja i hvatanja učinilaca krivičnih djela i prekršaja, kao i radi utvrđivanja prebivališta i adrese građana, kad je to potrebno, ovlaštena službena lica vrše kontrolu prijavljivanja prebivališta i boravišta građana.

Član 291.

Organizacione jedinice koriste evidenciju prebivališta i boravišta građana za:

- 1) utvrđivanje istovjetnosti lica,
- 2) pronalaženje lica za kojima je raspisana potraga,
- 3) utvrđivanje koja lica nisu prijavila prebivalište odnosno boravište ili promjenu adrese, kao i za utvrđivanje lica koja su bila dužna da prijave prebivalište odnosno boravište za druga lica,

- 4) utvrđivanje prebivališta odnosno boravišta određenih lica kad je to potrebno radi vršenja drugih poslova.

Član 292.

Ovlaštena službena lica vrše kontrolu vođenja propisane evidencije boravišta građana u ugostiteljskim objektima i drugim organizacijama, kao i kod pojedinaca koji pružaju usluge smještaja građanima.

Član 293.

Prilikom vršenja kontrole prijavljivanja prebivališta i boravišta građana ovlaštena službena lica mogu vršiti legitimisanje građana i preduzimati druge mjere i radnje neophodne za utvrđivanje potrebnih činjenica.

Član 294.

Ako se kontrolom sprovođenja propisa o evidenciji prebivališta i boravišta građana utvrdi povreda propisa, protiv učinioca prekršaja ovlašteno službeno lice podnijet će prijavu za prekršaj.

2. Postupanje sa nadenim stvarima

Član 295.

Ovlašteno službeno lice dužno je da primi stvar za koju se može pretpostaviti da ju je raniji držalac izgubio. Prilikom prijema stvari ovlašteno službeno lice izdaje o tome potvrdu licu koje je predalo stvar.

Nadena stvar predaje se, poslije prethodne provjere u evidenciji ukradenih stvari, općinskom organu uprave nadležnom za postupanje sa nadenim stvarima, uz pismenu potvrdu.

XI. PODNOŠENJE PRIJAVE I ZAHTJEVA ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA

1. Podnošenje prijave za prekršaj

Član 296.

Za prekršaje određene zakonom ili drugim propisom čije je neposredno izvršenje ili vršenje nadzora nad izvršenjem tih propisa stavljeno u nadležnost organizacione jedinice Ministarstva, ovlašteno službeno lice podnijet će prijavu organizacionoj jedinici Ministarstva.

Prijava za prekršaj podnosi se na osnovu neposrednog opažanja ili na osnovu provjerenog obavještenja dobivenog od građana, državnih organa, preduzeća ili drugih pravnih lica.

O prekršaju o kome je policija ili ovlašteno službeno lice obavješteno usmeno i putem sredstava veze sastavlja se službena zabilješka.

Član 297.

Prijava treba da sadrži:

- 1) naziv organa kome se podnosi;
- 2) podatke za lice koje se prijavljuje kao učinilac prekršaja (ime i prezime, nadimak ako ga ima, ime i prezime roditelja, jedinstveni matični broj, mjesto rođenja i općina, mjesto stanovanja i općina, ulica i broj, čiji je državljanin i zani-

manje, pravno lice ili preduzeće gdje je zaposlen);

- 3) opis prekršaja (vrijeme, mjesto i način izvršenja prekršaja);

- 4) način saznanja o prekršaju;

- 5) dokaze, broj i vrstu priloga (službena zabilješka o zadržavanju ako je prijavljeno lice zadržano, privremeno oduzeti predmeti koji se dostavljaju uz prijavu i sl.);

- 6) datum i mjesto podnošenja prijave i potpis ovlaštenog službenog lica.

Za pravno lice, umjesto podataka iz tačke 2. prethodnog stava, prijava treba da sadrži naziv, sjedište i adresu, a za odgovorno lice u pravnom licu, pored podataka iz tačke 2. prethodnog stava, prijava treba da sadrži funkciju koju ono obavlja u tom pravnom licu.

Član 298.

Predmete koji se uz prijavu prilažu treba u prijavi bliže odrediti ili opisati (broj, vrsta, boja, marka, veličina, karakteristične oznake i sl.).

Ako se predmeti ne dostavljaju uz prijavu, naznačiti će se gdje se oni nalaze.

Član 299.

Kad ovlašteno službeno lice zatekne neko lice u vršenju prekršaja koji je određen propisom čije je neposredno izvršenje ili nadzor nad njegovim izvršenjem stavljeno u nadležnost drugog organa uprave, o tome sastavlja službenu zabilješku, koju policija dostavlja organu u čiju nadležnost spada izvršenje tog propisa.

2. Podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka

Član 300.

Ministarstvo u sjedištu odnosno druga organizaciona jedinica Ministarstva ili policijska stanica ako je za to ovlašten rukovodilac organizacione jedinice u čijem je sastavu, po prijemu prijave za učinjeni prekršaj, utvrđuje da li se prijava odnosi na prekršaj određen propisom čije je neposredno izvršenje odnosno vršenje nadzora nad njegovim izvršenjem stavljeno u nadležnost organizacione jedinice Ministarstva, da li je prijava potpuna i da li postoji osnov za pokretanje prekršajnog postupka.

Kada se utvrdi da su ispunjeni uvjeti iz stava 1. ovog člana organizaciona jedinica, odnosno policijska stanica podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Član 301.

Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka sadrži:

- 1) osnovne podatke za okrivljenog kako je predviđeno članom 297. stav 1. tačka 2. ovog pravilnika;
- 2) činjenični opis radnji iz kojih proizilaze pravna obilježja prekršaja, vrijeme i mjesto izvršenja prekršaja i druge okolnosti potrebne da se prekršaj što bliže odredi;
- 3) pravnu kvalifikaciju prekršaja;

- 4) prijedlog za izricanje zaštitne mjere ako je to potrebno i prijedlog o dokazima koje treba izvesti.

Član 302.

Organizaciona jedinica Ministarstva, odnosno policijska stanica prati ishod prekršajnog postupka, i u slučajevima kad su nezadovoljni rješenjem, podnose žalbu.

3. Naplata novčane kazne na licu mjesta

Član 303.

Policijski naplaćuju na licu mjesta novčanu kaznu za prekršaj kad su na to ovlašteni propisom o prekršajima.

Član 304.

Policijski naplaćuju novčanu kaznu na licu mjesta samo od lica koja su zatekli u izvršenju prekršaja.

Licu od koga je za učinjeni prekršaj naplaćena novčana kazna na licu mjesta izdaje se potvrda na kojoj se navodi koji je prekršaj učinjen i iznos novčane kazne koja je izrečena i naplaćena.

Policijski koji naplaćuju novčanu kaznu na licu mjesta dužni su naplaćene novčane kazne predavati organizacionoj jedinici kojoj pripadaju najkasnije narednog dana od dana izvršene naplate.

Član 305.

Ako učinilac prekršaja ne plati novčanu kaznu na licu mjesta, policajac će mu uručiti poziv da kaznu uplati u roku od 15 dana.

U pozivu će se naznačiti na koji način kažnjeno lice može uplatiti novčanu kaznu.

Ako učinilac prekršaja odbije da plati novčanu kaznu na licu mjesta ili je ne plati u roku od 15 dana, policajac će podnijeti protiv učinilca prekršajnu prijavu.

4. Podnošenje prijave za privredni prestup

Član 306.

Ako ovlašteno službeno lice vršeći poslove iz nadležnosti Ministarstva na bilo koje način sazna da je izvršen privredni prestup, podnijet će prijavu koju će nadležna organizaciona jedinica Ministarstva dostaviti nadležnom tužiocu, nadležnom organu uprave ili nadležnoj inspekciji. U prijavi će navesti činjenice koje mogu biti od značaja za vođenje postupka, a uz prijavu će priložiti eventualne dokaze.

Član 307.

Ako građani, preduzeća i druga pravna lica podnesu organizacionoj jedinici Ministarstva prijavu za privredni prestup, istu će bez odlaganja dostaviti javnom tužiocu, nadležnom organu uprave ili nadležnoj inspekciji.

XI. NOŠENJE ORUŽJA I POSEBNE OPREME OVLAŠTENIH SLUŽBENIH LICA

Član 308.

Ovlaštena službena lica prilikom vršenja redovnih poslova policije dužna su da nose lično naoružanje i odgovarajuća sredstva posebne opreme.

Kad vrše pozorišnu i patrolnu djelatnost, službenici policije nose lično naoružanje, gumenu palicu, sredstva za vezivanje, torbice i dr.

Službenici policije prilikom vršenja pozorišne i patrolne djelatnosti mogu biti naoružani i puškama i snabdjeveni drugim sredstvima posebne opreme, o čemu za svaki konkretan slučaj odlučuje komandir policijske stanice, odnosno starješina organa.

O vrsti naoružanja i ostale opreme koju koriste službenici policije prilikom vršenja drugih poslova (obezbjedjenja, dežurstva, asistencija i dr.) odlučuje komandir policijske stanice.

Član 309.

Naoružanje, oprema i odjeća posebne jedinice policije određuje se aktom o njenom obrazovanju.

Član 310.

Rukovodilci policije pri vršenju određenih poslova su naoružani.

Član 311.

Ovlaštena službena lica dužna su da oružje i opremu čuvaju i održavaju u ispravnom stanju i da sa njima rukuju u skladu sa propisima.

Rukovodilac organizacione jedinice, komandir policijske stanice ili drugi rukovodni službenik koga oni za to ovlaste, vrše kontrolu nad pravilnim čuvanjem, održavanjem, nošenjem, smještajem i rukovanjem oružjem i sredstvima posebne opreme.

XII. ZAVRŠNA ODREDBA

Član 312.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona".

Broj: 10-01/1-02-1-1118

18.06.1999. godine

Zenica

MINISTAR

Zuhdija Rovčanin, s.r.

218.

Na temelju članka 82. alineja 1. Zakona o unutarnjim poslovima Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 1/97) ministar Ministarstva unutarnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona, donosi

PRAVILNIK

**o načinu obavljanja poslova i zadataka
policije i drugih ovlaštenih službenih
osoba Ministarstva**

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim pravilnikom utvrđuje se način obavljanja poslova i postupanje ovlaštenih službenih osoba u obavljanju poslova policije i primjeni ovlaštenja propisanih Zakonom o unutarnjim poslovima Zeničko-

dobojskog kantona, Zakonom o krivičnom postupku (u daljem tekstu: ZKP) i drugim zakonima.

Članak 2.

Poslovi policije su poslovi koji se odnose na:

1. zaštitu od nasilne promjene i ugrožavanja ustavnog poretka;
2. zaštitu života i osobne sigurnosti građana;
3. sprječavanje i otkrivanje krivičnih djela;
4. pronalaženje i hvatanje učinitelja krivičnih djela i njihovo privođenje nadležnim organima u slučajevima kada to nije u nadležnosti sudske policije;
5. održavanje javnog reda i mira;
6. zaštitu od terorističkog i drugog nasilnog djelovanja, odnosno oružane pobune;
7. osiguranje određenih osoba i objekata i stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava;
8. kriminalističko-tehnička vještačenja;
9. sigurnost prometa na putevima i zadatke sigurnosti u drugim oblastima prometa;
10. boravak i kretanje stranaca, putne isprave za prelazak državne granice;
11. nabavljanje, držanje i nošenje oružja i municije;
12. protupožarnu zaštitu;
13. promet, odnosno prijevoz određenih opasnih materija;
14. pružanje pomoći radi otklanjanja posljedica u slučaju opće opasnosti prouzrokovane elementarnim nepogodama i epidemijama.

Članak 3.

Pod ovlaštenjima ovlaštenih službenih osoba, u smislu ovog pravilnika, podrazumijeva se pravo ovlaštenih službenih osoba, da u slučajevima predviđenim zakonom i na način propisan ovim pravilnikom, prema osobama poduzimaju određene mjere i radnje, i to da:

- daju upozorenja i izdaju naredjenja;
- obavljaju legitimiranje, pozivanje, upućivanje, dovodenje, sprovođenje, ograničenje kretanja, zadržavanje, lišenje slobode;
- ulaze u tudi stan, druge prostorije ili objekte, obavljaju pregled i pretragu tih prostorija, kao i pregled i pretragu osoba, prijevoznih sredstava, prtljaga i uvid u dokumentaciju;
- obavljaju privremeno oduzimanje predmeta i dokumentacije;
- obavljaju nadzor nad određenim učiniteljima krivičnih djela i prekršaja;
- prikupljaju obavijesti i traže podatke od građana, uzimaju otiske papirarnih linija i utvrđuju istovjetnost osoba i predmeta;
- uporabljavaju lude prijevozno sredstvo i sredstvo veze;
- obavljaju očevid i određuju vještačenje;
- reguliraju i kontrolišu promet na putevima;
- kontrolišu kretanje i boravak stranaca;
- poduzimaju druge mjere i radnje sukladno zakonu na zahtjev ovlaštenih državnih organa,

poduzeća ili drugih pravnih osoba i u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

Ovlaštene službene osobe mogu poduzimati pojedinačne istražne radnje i prije pokretanja istrage kada su na to ovlaštene ZKP, ili na zahtjev javnog tužitelja kada je učinitelj krivičnog djela nepoznat.

Ovlaštene službene osobe mogu poslije pokretanja istrage poduzimati samo one istražne radnje koje im povjeri istražni sudac, kao i one koje su sa njima u svezi ili iz njih proističu.

Članak 4.

Ovlaštene službene osobe, u smislu Zakona o unutarnjim poslovima, su:

- policajci;
- djelatnici koji neposredno rade na operativnim poslovima policije;
- djelatnici čiji poslovi i zadaci su vezani za poslove iz prethodne alineje, a za koje to utvrdi ministar unutarnjih poslova;
- učenici Srednje policijske škole koji su navršili 18 godina života i slušatelji specijalističkih kurseva i seminara u Centru za obrazovanje kadrova unutarnjih poslova kad obavljaju zadatke u postrojbi policije koja je obrazovana za izvršenje određenog zadatka;

Pripadnici pričuvnog sastava kada se angažiraju na obavljanju poslova i zadataka policije, dok obavljaju te poslove smatraju se ovlaštenim službenim osobama i za to vrijeme imaju prava iz zdravstvenog i invalidskog osiguranja kao ovlaštene službene osobe.

Djelatnicima iz stavka 1. ovog članka izdaje se službena iskaznica i značka.

Članak 5.

Poslove i zadatke neposrednog održavanja javnog reda i mira, zaštite od terorističkog i drugog nasilnog djelovanja, odnosno oružane pobune, sprječavanja i otkrivanja krivičnih djela, kontrole i reguliranja prometa na putevima, poslove i zadatke osiguranja u željezničkom prometu, kao i druge poslove i zadatke čija priroda i uvjeti u kojima se obavljaju zahtijevaju da ih obavljaju ovlaštene službene osobe u uniformi, obavljaju pripadnici policije u uniformi (u daljem tekstu: policajci), a po potrebi pripadnici policije pričuvnog sastava.

Policajci nose propisanu uniformu sa određenim oznakama i, sukladno propisima o obavljanju službe, naoružani su.

Ministar ili službenik koga on za to ovlasti, mogu odrediti da policajci određene poslove i zadatke obavljaju u civilnom odijelu.

Kad interes javnog poretka ili održavanje javnog reda i mira zahtijevaju, ministar ili djelatnik koga on za to ovlasti može narediti da i druge ovlaštene službene osobe obavljaju određene policijske poslove i zadatke u uniformi.

Članak 6.

Ovlaštene službene osobe u policiji dužne su da poslove neposredne zaštite života i osobne sigurnosti ljudi,

sprječavanja otkrivanja krivičnih djela i hvatanja njihovih učitelja, kao i poslove održavanja javnog reda i mira, obavljaju u svakoj prilici, bez obzira da li se nalaze na službenoj dužnosti i da li im je to posebno stavljeno u zadatak.

Članak 7.

Rukovođenje u Ministarstvu zasniva se na načelima jedinstvenog rukovođenja obavljanjem poslova iz djelokruga Ministarstva i odlučivanja o usmjeravanju rada i uporabi snaga i sredstava policije, kao i obveznog izvršavanja odluka, naređenja i rješenja prepostavljenog rukovoditelja, odnosno starješine radi obavljanja službenih poslova i zadataka, osim onih čije bi obavljanje bilo suprotno ustavu i zakonu Federacije i Kantona.

Članak 8.

U obavljanju poslova policije ovlaštene službene osobe dužne su da štite i čuvaju život ljudi i dostojanstvo čovjeka i mogu primjenjivati samo one mjere prinude koje su predviđene zakonom i kojima se sa najmanje štetnih posljedica za građane, državne organe, poduzeća i druge pravne osobe i njihova prava, postiže obavljanje službenog posla.

Članak 9.

U obavljanju poslova policije ovlaštena službena osoba dužna je da se građanima obraća pristojno i da osobi kojoj se obraća na jasan i razumljiv način saopći razlog zbog koga mu se obraća.

Članak 10.

Ovlaštena službena osoba koja obavlja poslove policije u civilnom odijelu dužna je, ako je to s obzirom na prirodu radnje koju poduzima moguće, da osobi kojoj se obraća prethodno saopći da je službenik policije i da mu pokaže svoju iskaznicu i značku.

Ovlaštena službena osoba prigodom pokazivanja zadržava iskaznicu i značku u ruci, a svoje prezime i ime, a po potrebi i naziv organizacione jedinice kojoj pripada, saopćava usmeno, ako osoba kojoj se obraća to zahtijeva.

Članak 11.

Policajci koji poslove policije obavljaju u uniformi dužni su da osobi kojoj se obraćaju, na njen izričit zahtjev, pokažu iskaznicu i značku, pod uvjetima i na način propisan u prethodnom članku ovog pravilnika.

Članak 12.

U obavljanju unutarnjih poslova Ministarstvo suraduje sa odgovarajućim ministarstvima drugih kantona i Ministarstvom unutarnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu MUP FBiH).

Članak 13.

Organizacione jedinice Ministarstva u Kantonu dužne su da u poslovima iz svoje nadležnosti, naročito u poslovima policije, suraduju, usklađuju svoje aktivnosti i jedni drugima ukazuju pomoć.

Službenici policije iz prethodnog stavka mogu poduzeti mjere i radnje na području druge organizacione jedinice Ministarstva ako postoji opasnost od odlaganja. U tom slučaju policija je dužna da o tome odmah obavijesti organizacionu jedinicu na čijem području je radnja izvršena.

Službenici policije prigodom boravka na području druge organizacione jedinice dužni su ako se zateknu na mjestu događaja, da policiji tog organa pruže pomoć u sprječavanju izvršenja krivičnog djela koje neposredno predstoji, u osiguranju tragova krivičnog djela, kao i u sprječavanju da se učinitelj krivičnog djela ne sakrije ili ne pobjegne.

II. OVLAŠTENJA

1. Davanje upozorenja

Članak 14.

Ovlaštena službena osoba dužna je da upozori osobu za koju ocijeni da svojim ponašanjem ili izvršenjem odnosno propuštanjem određene radnje može narušiti javni red i mir ili dovesti u opasnost svoj život ili život i osobnu sigurnost druge osobe, kao i kad se opravdano očekuje da bi ta osoba mogla da učini ili izazove drugu osobu da učini prekršaj ili krivično djelo.

Ovlaštene službene osobe dužne su da upozore osobe na okolnosti koje ugrožavaju njihovu osobnu sigurnost, život ili imovinu, kao i na postojanje neke opće opasnosti.

Članak 15.

Upozorenje se daje usmeno, svjetlosnim ili drugim znakom, zvukom pištaljke ili na drugi pogodan način i mora biti jasno i kratko.

Upozorenja koja se daju zvukom pištaljke dopunjuju se davanjem odgovarajućeg znaka ili usmenim upozorenjem.

Upozorenja koja se daju znacima ili zvukom pištaljke moraju se dati na propisan način, ako je njihovo davanje za određene slučajeve propisano.

2. Izdavanje naređenja

Članak 16.

Organizacione jedinice Ministarstva, u hitnim slučajevima i ovlaštene službene osobe, mogu izdavati naređenja građanima, poduzećima i drugim pravnim osobama, kao i odgovornim osobama u državnim organima u cilju:

- 1) zaštite života i osobne sigurnosti ljudi i imovine i osiguranja određenih osoba i objekata i stranih diplomatsko-konzularnih predstavništava;
- 2) sprječavanja izvršenja krivičnih djela, otkrivanja krivičnih djela, pronalaženja i hvatanja učitelja krivičnih djela, otkrivanja i osiguranja tragova krivičnih djela i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku;
- 3) zaštite od terorističkog i drugog nasilnog djelovanja, odnosno oružane pobune;
- 4) održavanja javnog reda i mira ili uspostavljanja narušenog javnog reda i mira;

- 5) obavljanje kontrole i reguliranja prometa na putevima;
- 6) sprječavanja i otklanjanja posljedica prouzrokovanih elementarnim nepogodama, epidemijama, požarima, eksplozijama, otrovnim gasovima i drugim opasnim materijama.

Naredjenja se mogu odnositi na poduzimanju određenih mjera i radnji ili na uzdržavanje od određene aktivnosti.

Naređivali se mogu samo mjere i radnje od kojih neposredno zavisi obavljanje službenih zadataka, i to samo za vrijeme koje je neophodno da se ti zadaci obave.

U poduzećima i drugim pravnim osobama naređenje se izdaje rukovoditelju, odnosno osobi koja ga zamjenjuje, a ako su ovi odsutni, osobama koja se zateknu u prostorijama ili prostorima poduzeća ili druge pravne osobe.

Naređenje se izdaje pismeno ili preko sredstava javnog informiranja, a ovlaštena službena osoba neposredno i usmeno.

3. Legitimiranje

Članak 17.

Legitimiranje je službena radnja koju poduzimaju ovlaštene službene osobe radi utvrđivanja istovjetnosti osobe.

Legitimiranje se obavlja usmenim obraćanjem osobi koju treba legitimirati, zahtjevom da pokaže i preda na uvid ovlaštenoj službenoj osobi osobnu kartu ili putnu ispravu. Iznimno, istovjetnost može se vršiti i pomoću drugih isprava koje su snabdjevene fotografijom, kao i pomoću poznatih i pouzdanih svjedoka.

Članak 18.

Poznate osobe legitimirati će se samo u slučajevima kada je potrebno utvrditi određene osobne podatke radi podnošenja prijave ili kada treba pomoći građanima, organima, poduzećima i drugim pravnim osobama u ostvarivanju određenih prava.

Ako legitimiranu osobu treba privedi ili zadržati, ovlaštena službena osoba zadržat će osobu ispravu do predaje odnosne osobe nadležnom organu.

Prigodom otpuštanja iz organa oduzeta osobna isprava mora se vratiti njegovom vlasniku.

Članak 19.

Ovlaštene službene osobe imaju pravo legitimirati i vojnu osobu koja nosi civilno odijelo.

Ako je vojna osoba u uniformi, legitimirati će se samo u slučajevima kada to ne mogu pravodobno obaviti ovlaštene vojne osobe.

Članak 20.

Ovlaštene službene osobe mogu prigodom legitimiranja zatražiti pomoć drugih službenih osoba i građana kada je to neophodno za uspješno obavljanje službenog zadatka uz primjenu policijske taktike.

4. Upućivanje

Članak 21.

Ovlaštena službena osoba uputit će osobu zatečenu na mjestu izvršenja krivičnog djela istražnom sucu, ako

bi ta osoba mogla pružiti podatke važne za krivični postupak i ako je vjerojatno da se njegovo saslušanje docnije ne bi moglo obaviti ili ako bi to bilo skupčano sa znatnim odugovlačenjem ili drugim teškoćama.

Upućivanje u smislu prethodnog stavka obaviti će se samo u slučajevima kada na mjestu događaja nije prisutan istražni sudac, kao i u slučajevima kada ovlaštena službena osoba nije ovlaštena da obavlja saslušanje.

Članak 22.

Ovlaštena službena osoba upozorit će osobu koju upućuje da je dužna da se odmah ili u određenom roku javi istražnom sucu i upoznat će ga sa razlozima upućivanja.

Ovlaštena službena osoba koja izvrši upućivanje u smislu stavka 1. ovog članka dužna je provjeriti da li se upućena osoba javila istražnom sucu i, ako je potrebno, upoznat će istražnog suca sa podacima koje je ta osoba mogla dati.

O obavljenom upućivanju ovlaštena službena osoba sastavlja službenu bilješku u kojoj navodi: osobne podatke upućene osobe, vrijeme kada je toj osobi saopćila da se javi istražnom sucu i u kom roku, razloge upućivanja, da li je i na koji način istražnog suca obavijestila o obavljenom upućivanju i da li je provjerila da li se upućena osoba javila istražnom sucu, kao i rezultat tog provjeravanja.

5. Pozivanje

Članak 23.

Ovlaštene službene osobe mogu, kada je to neophodno za uspješno obavljanje poslova policije, pozivati osobe radi davanja obavijesti ili upozorenja.

Osobe se, po pravilu, pozivaju pismeno, s tim da se u pozivu mora naznačiti razlog pozivanja, a u hitnim slučajevima i usmeno.

Članak 24.

U pozivu će se naznačiti kada i gdje osoba treba da se javi.

Ovlaštena službena osoba dužna je da vodi računa da se pozvanoj osobi zbog kratkoće vremena za dolazak ne stvaraju nepotrebne teškoće ili smetnje.

Ako je potrebno da pozvana osoba odmah da obavijest, po nju se može uputiti ovlaštena službena osoba sa pismenim pozivom koji će pozvanoj predati i saopćiti razloge hitnosti. Kad je to potrebno i moguće, pozvanoj osobi će se do mjesta pozivanja obezbijediti prijevoz.

6. Dovodenje

Članak 25.

Dovodenje je, u smislu ovog pravilnika, mjera koju poduzimaju ovlaštene službene osobe u cilju da određenu osobu dovedu odnosno privedu u prostorije određenog organa ili do određenog mjesta.

Dovodenje se može obavljati samo u slučajevima predviđenim zakonom, i to na temelju pismene naredbe, ili bez pismene naredbe, ako su se za to ispunili zakonski uvjeti.

Članak 26.

Dovodenje u smislu prethodnog članka obavlja se na temelju:

- 1) naredbe suda za dovodenje okrivljenog;
- 2) naredbe suda za prinudno dovodenje svjedoka ili vještaka;
- 3) naredbe suca za prekršaje za dovodenje osobe;
- 4) zaključka nadležnog organa u upravnom postupku za dovodenje osobe;
- 5) izdate tjeralice i raspisa o potrazi;
- 6) naredbe suda ili organa nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija za dovodenje osobe osuđene na kaznu zatvora;

Ovlaštena službena osoba predaje pismenu naredbu o dovodenju, osim u slučaju iz točke 5. stavka 1. ovog članka, osobi koju treba dovesti i poziva je da sa njime ode. Ako osoba odbije da ode sa ovlaštenom službenom osobom, dovest će se prinudno.

Prinudnom dovodenju može se pristupiti i bez prethodne predaje pismene naredbe, ako se pretpostavlja da će ta osoba pružiti otpor ili ako je potrebno da se dovodenje obavi odmah i iznenada.

Tjeralica i objava smatraju se kao naredba za dovodenje u slučajevima kada se traži dovodenje ili ako to proizilazi iz naredne mjere.

Članak 27.

Ovlaštena službena osoba dužna je da obavi dovodenje bez naredbe kada:

- 1) lišava slobode osobu koja je izvršila krivično djelo za koje je obavezan pritvor;
- 2) lišava slobode osobu koja je zatečena na izvršenju krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti, kao i osobu za koju postoji osnovi sumnje da je izvršila takvo djelo, ako postoji neki od zakonskih razloga:
 - a) ako se krije ili ako postoje druge okolnosti koje ukazuju na opasnost od bijega;
 - b) ako postoji osnovana bojazan da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za krivični postupak ili ako osobite okolnosti ukazuju da će ometati krivični postupak utjecajem na svjedoke, ortake ili prikrivače;
 - c) ako osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti krivično djelo, ili da će dovršiti pokušano krivično djelo, ili da će učiniti krivično djelo kojim prijeti, a za to krivično djelo je predviđena kazna zatvora od tri godine ili teža kazna;
 - d) ako je u pitanju krivično djelo kod kojeg je zbog načina izvršenja ili posljedica krivičnog djela određivanje pritvora neophodno za sigurnost građana. To su krivična djela predviđena u Krivičnom zakonu Federacije: terorizam (članak 146.), genocid (članak 153.), ratni zločin protiv civilnog pučanstva (članak 154.), ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika (članak 155.), ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (članak 156.), organiziranje skupine i poticanje na izvršenje

genocida i ratnih zločina (članak 157. stavak 1. i 2.), protivpravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja (članak 158.), uporaba nedopuštenih sredstava borbe (članak 160.), međunarodni terorizam (članak 168.), ugrožavanje osoba pod međunarodnom zaštitom (članak 169.), uzimanje talaca (članak 170.), ubojstvo (članak 171. stavak 1. i 2.), navođenje na samoubojstvo i pomaganje u samoubojstvu (članak 175. stavak 2. i 3.), teška tjelesna ozljeda (članak 177. stavak 3. do 5.), otmica (članak 184. stavak 2. i 3.), silovanje (članak 221.), obljava nad nemoćnom osobom (članak 223. stavak 2.), obljava nad maloljetnom osobom (članak 224. stavak 2. i 3.), obljava zloupotrebom položaja (članak 225. stavak 3.), neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga (članak 252.), razbojnička krađa (članak 275.), razbojništvo (članak 276.), teški slučajevi razbojničke krađe i razbojništva (članak 277.), otmica zrakoplova ili plovila (članak 321.) i ugrožavanje sigurnosti leta zrakoplova (članak 322.);

- 3) građani liše slobode osobu zatečenu na izvršenju krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 4) treba dovesti sucu za prekršaje osobu koja je zatečena u vršenju prekršaja protiv javnog reda i mira ako ona nema prebivalište, ili ako odlaskom u inozemstvo može izbjeći odgovornost za prekršaj, kao i kada je dovodenje potrebno da bi se spriječilo nastavljanje vršenja težeg prekršaja;
- 5) koje remeti ili ugrožava javni red i mir, ili ugrožava sigurnost prometa, ako se uspostavljanje javnog reda i mira ili otklanjanje ugrožavanja, ne može postići na drugi način;
- 6) koje ugrožava sigurnost druge osobe ozbiljnom prijetnjom da će napasti na njen život ili tijelo;
- 7) čiji identitet se ne može utvrditi na licu mjesta, a postoje osnovi sumnje da je izvršila težak prekršaj protiv javnog reda i mira ili krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 8) su osobu izručili inozemni organi;
- 9) stranac koji na teritoriji BiH boravi, kreće se ili obavlja djelatnost suprotno propisima;
- 10) u drugim slučajevima kada je to predviđeno zakonom.

Članak 28.

Kad ovlaštena službena osoba vrši dovodenje u slučajevima iz prethodnog članka ovog pravilnika, saopćit će osobi koju treba dovesti razloge dovodenja.

Ako osoba odbije poziv ovlaštene službene osobe da ode sa njim, dovest će se prinudno.

Prinudnom dovodenju može se pristupiti i bez prethodnog saopćenja razloga za dovodenje ako postoji vjerojatnoća da će osoba koju treba dovesti pružiti otpor.

Članak 29.

Ovlaštena službena osoba dužna je da osobu lišenu slobode odmah sprovede istražnom sucu ili nadležnoj

organizacionoj jedinici Ministarstva, odnosno organu za izvršenje krivičnih sankcija koji je izdao nalog za lišenje slobode.

Pod sprovođenjem istražnom sucu, odnosno organizacionoj jedinici Ministarstva u smislu stavka 1. ovog članka, podrazumijeva se privođenje osobe lišene slobode u zatvor koji je pod nadzorom nadležnog suda, odnosno prostorije za zadržavanje u okviru Ministarstva, uz istovremeno dostavljanje istražnom sucu odnosno odgovarajućoj organizacionoj jedinici Ministarstva izvješća o izvršenom lišenju slobode.

Članak 30.

Ovlaštena službena osoba dužna je prije dovodenja da utvrdi istovjetnost osobe koju treba dovesti (legitimacijom ili na drugi način).

Ako postoji sumnja da osoba koju treba dovesti ima pri sebi oružje, oruđe, druge predmete ili sredstva podobna za vršenje napada, nanošenje ozljeda ili samoozljeda, ili ako postoji sumnja da će ona odbaciti, sakriti ili uništiti predmete koje od nje treba oduzeti kao dokaz u krivičnom ili prekršajnom postupku, obaviti će se pretraga te osobe bez naredbe o pretrazi i bez prisustva svjedoka.

Članak 31.

Dovođenje u slučajevima iz članka 26. stavak 1. toč. 1, 3, 5, 6. i članka 27. ovog pravilnika, po pravilu, obavljaju najmanje dva policajca.

Dovođenje se obavlja odgovarajućim prijevoznim sredstvom.

Članak 32.

Ovlaštena službena osoba obaviti će, u slučajevima iz članka 27. alineja 1. do 7. ovog pravilnika i dovodenje vojne osobe, ako to ne mogu pravodobno obaviti ovlaštene vojne osobe.

Vojne osobe se dovode u najbližu vojnu postrojbu, a ako u mjestu nema vojne postrojbe u prostorije Ministarstva. O dovodenju vojne osobe u prostorije Ministarstva odmah se obavještava najbliža komanda vojne postrojbe ili ustanove.

Članak 33.

Ovlaštena službena osoba neće dovesti osobu čije je kretanje znatno otežano zbog bolesti, iznemoglosti ili trudnoće, niti osobu čije bi se zdravstveno stanje dovodenjem pogoršalo, ali je dužno da o tome odmah obavijesti rukovoditelja koji je izdao naredenje za dovodenje, koji o tome odmah obavještava organ odnosno osobe koje su izdale naredbu za dovodenje.

Dovođenje osobe koja obavlja poslove, a čijim bi se prekidanjem ili napuštanjem mogla ugroziti sigurnost ljudi ili prouzrokovati znatna materijalna šteta, može se odložiti za vrijeme koje je potrebno da se odredi zamjena i predaja dužnosti drugoj osobi. O razlozima odlaganja mora se odmah i najbržim putem izvijestiti rukovoditelja koji je izdao naredenje za dovodenje.

Članak 34.

Neće se dovesti osoba za koju se utvrdi da po zakonu uživa imunitet, ukoliko se pozove na imunitet.

U slučaju iz stavka 1. ovog članka ovlaštena službena osoba dužna je da odmah izvijesti rukovoditelja koji je izdao naredenje za dovodenje.

Članak 35.

Ovlaštena službena osoba dužna je da obavi dovodenje i osobe iz prethodnog članka ovog pravilnika ako je zatečena na izvršenju krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora u trajanju dužem od pet godina.

Članak 36.

Osoba koja uživa diplomatsko-konzularni imunitet ne može se dovoditi.

7. Zadržavanje

Članak 37.

U prostorijama organizacionih jedinica Ministarstva mogu se zadržati osobe iz članka 27. ovog pravilnika do 24 sata.

Članak 38.

Izvan prostorija Ministarstva može se zadržati osoba:

- 1) zatečena na mjestu izvršenja krivičnog djela koja bi mogla dati podatke važne za krivični postupak, a vjerojatno je da se ona kasnije ne bi mogla saslušati ili bi kasnije saslušanje bilo skopčano sa znatnim odugovlačenjem ili drugim poteškoćama - do dolaska istražnog suca, a najduže šest sati;
- 2) zatečena na prostoru ili u objektu u kojem je privremeno ograničeno kretanje radi sprječavanja vršenja krivičnih djela, pronalaženja i hvatanja učinitelja krivičnih djela, pronalaženja i osiguranja predmeta i tragova krivičnih djela - onoliko vremena koliko je neophodno da se obavi potrebna kontrola i hvatanje učinitelja krivičnih djela;
- 3) zatečena u stanu i drugim prostorijama ili prostorima u kojima se obavlja pretraga ili pregled - dok se pretraga ili pregled ne obavi.

Članak 39.

O zadržavanju kao i o trajanju zadržavanja u granicama propisanog vremena po odredbama članka 37. ovog pravilnika, odlučuje rukovoditelj organizacione jedinice Ministarstva ili drugi rukovodni službenik koga on za to ovlasti, a po odredbama prethodnog članka ovlaštena službena osoba.

Ovlaštena službena osoba dužna je da osobu koja se zadržava prethodno legitimira i obavi osobni pretnes, ukoliko te radnje nisu obavljene prije zadržavanja.

Odredba iz prethodnog stavka ne odnosi se na osobu koja se zadržava na mjestu izvršenja krivičnog djela u smislu odredbe točke 1. prethodnog članka ovog pravilnika.

Članak 40.

Zadržavanje iz članka 37. ovog pravilnika, određuje se rješenjem.

Rješenje o zadržavanju sadrži identifikacione podatke osobe, vrijeme za koje se zadržavanje određuje, os-

nov zadržavanja, sat početka zadržavanja i naputak o pravu na žalbu.

Proti rješenja iz prethodnog stavka, osoba koja je zadržana može u roku od 24 sata, računajući od momenta uručenja rješenja, izjaviti žalbu ministru.

O izjavljenoj žalbi organizaciona jedinica Ministarstva će odmah obavijestiti ministra.

Žalba izjavljena na rješenje o zadržavanju ne odlaže izvršenje rješenja.

Članak 41.

Ovlaštena službena osoba saopćit će zadržanoj osobi razloge zadržavanja, osim u slučajevima iz članka 38. točka 2.

Ovlaštena službena osoba sastavlja službenu bilješku o zadržavanju osobe iz članka 37. i točke 1. članka 38. ovog pravilnika, u koju unosi: osobne podatke zadržane osobe, razlog zadržavanja, dan i čas kada je zadržavanje počelo, kada je saopćeno i kada je prestalo. U službenu bilješku o zadržavanju ovlaštena službena osoba unosi i izjavu zadržane osobe glede obavješćavanja njegove obitelji ili druge osobe o zadržavanju, kao i podatke o obavješćavanju i vremenu obavješćavanja obitelji ili druge osobe.

Ako je osoba iz članka 37. ovog pravilnika zadržana duže od 6 sati, ili to zahtjeva zadržana osoba, ovlaštena službena osoba dužna je da o tome obavijesti njegovu obitelj ili drugu osobu koju odredi zadržana osoba.

O lišenju slobode obavijestit će se nadležni organ socijalne skrbi ako je potrebno da se poduzmu mjere za zbrinjavanje djece i drugih članova obitelji osobe lišene slobode o kojima se ona skrbi.

Ako se osoba lišena slobode predaje istražnom sucu prije nego što je obavješćena njena obitelj ili organ socijalne skrbi, o tome treba obavijestiti istražnog suca, prigodom predaje osobe lišene slobode.

Bilješku o zadržavanju potpisuje ovlaštena službena osoba koja obavlja nadzor nad zadržanom osobom.

Dan i čas kada je zadržavanje prestalo unosi se u službenu zabilješku uz potpis zadržane osobe.

Članak 42.

Iznimno ovlaštena službena osoba može zadržati sukladno zakonu i vojnu osobu ako to ne može učiniti nadležna vojna komanda zbog udaljenosti.

Mjera zadržavanja iz stavka 1. ovog članka traje do predaje zadržane osobe nadležnoj vojnoj postrojbi, odnosno vojnoj ustanovi, a ne može trajati duže nego što je propisano njeno najduže trajanje, zavisno od razloga zbog kojeg je određena.

O zadržavanju vojne osobe organizaciona jedinica Ministarstva u kome je ta osoba zadržana dužna je odmah obavijestiti najbližu vojnu postrojbu odnosno vojnu ustanovu.

Članak 43.

Kad zadržana osoba pokazuje znake težeg trovanja alkoholom ili drugim omamjujućim sredstvima, ili joj je zdravlje na drugi način ugroženo, ovlaštena službena

osoba dužna je da poduzme mjere radi pružanja medicinske pomoći.

Ako zadržana osoba bude upućena u zdravstvenu ustanovu na liječenje, ovlaštena službena osoba upoznat će ustanovu da je protiv te osobe određena mjera zadržavanja i vrijeme njenog trajanja.

Članak 44.

Osoba za koju se utvrdi da uživa imunitet ne može se zadržati, ako se ona pozove na svoj imunitet.

Osoba koja uživa diplomatsko-konzularni imunitet ne može se zadržati.

Članak 45.

Prostorije Ministarstva u kojima se zadržavaju osobe u smislu određivanja članka 37. ovog pravilnika, moraju ispunjavati potrebne sigurnosne, zdravstvene i higijenske uvjete.

Osobi zadržanoj duže od 12 sati osiguravaju se ishrana i uvjeti za noćni odmor.

8. Ograničenje kretanja na određenom prostoru ili objektu

Članak 46.

Organizacione jedinice Ministarstva mogu prigodom obavljanja poslova iz svoje nadležnosti ograničiti kretanje osoba na određenom prostoru ili objektu.

Članak 47.

Ograničenje kretanja osoba na određenom prostoru ili objektu sastoji se u zabrani napuštanja određenog prostora ili objekta ili zabrani pristupa na određeni prostor, odnosno u objekat osobama koje se tamo zateknu ili naidu - bez odobrenja ovlaštene službene osobe.

Ograničenje kretanja osoba na određenom prostoru ili objektu se poduzima kada je to neophodno radi sprječavanja vršenja krivičnih djela, pronalaženja i hvatanja učinitelja krivičnih djela i osoba za kojima se traži, pronalaženja i osiguranja predmeta i tragova krivičnih djela, nestalih osoba i stvari, pronalaska žrtava krivičnih djela ili elementarnih nepogoda, kao i u slučajevima narušavanja javnog reda i mira u većem obujmu.

Odluku o ograničenju kretanja osoba na određenom prostoru ili objektu donosi starješina organa koji i odobrava plan njenog izvršenja.

Osobe zatečene na prostoru ili objektu u kojima je privremeno ograničeno kretanje, mogu biti zadržane samo onoliko vremena koliko je neophodno za obavljanje određenih zadataka.

Vrijeme trajanja ograničenja kretanja osoba i način napuštanja tog prostora ili objekta određuje ovlaštena službena osoba koja rukovodi izvršenjem zadatka.

O poduzetim mjerama iz stavka 1. ovog članka hitno se izvješćuje ministar.

Članak 48.

Pod prostorom u smislu odredbe stavka 1. prethodnog članka, smatraju se trgovci, putevi, ulice, parkovi, polja, šume, rijeke, jezera i sl.

Pod objektima, u smislu odredbe stavka 1. prethodnog članka, smatraju se stambene i poslovne zgrade, tvornice, postrojenja i druge zgrade koje služe za obavljanje djelatnosti, hoteli i druge turističko-ugostiteljske i uslužne radnje, kampovi i sl.

Članak 49.

Ograničenje kretanja na određenom prostoru ili objektu može se obaviti i u slučajevima organiziranja i sprovođenja zasjede, blokade i racije.

Zasjeda se organizira po pravilima kriminalističke taktike radi hvatanja izvršitelja krivičnih djela kao i sprječavanja izvršenja krivičnih djela.

9. Sprovođenje osobe

Članak 50.

Sprovođenje osobe obavlja se kad jednu ili više osoba treba dovesti i predati organizacionoj jedinici Ministarstva ili drugom organu izvan mjesta odakle sprovođenje počinje.

Sprovođenje se, po pravilu, obavlja neposredno do organizacione jedinice Ministarstva, odnosno organa kome osobu treba dovesti.

Ne mogu se provoditi očigledno bolesne i iznemogle osobe, niti trudne žene nesposobne za putovanje, osim ako nadležni organ traži njihovo dovođenje i pored tih okolnosti.

Članak 51.

Sprovođenje osobe obavlja se, po pravilu, u posebnim prijevoznim sredstvima Ministarstva.

Ako se sprovođenje obavlja prijevoznim sredstvima javnog prometa, osoba koja se provodi, kad god je to moguće, treba da bude odvojena od ostalih putnika.

Članak 52.

Ovlaštena službena osoba vezat će osobu koju provodi u sljedećim slučajevima:

1) ako postoje osnovi sumnje da je učinila krivično djelo za koje je zakonom predviđena kazna zatvora u trajanju od pet godina ili teža kazna, ili je osuđena na takvu kaznu;

2) ako postoji sumnja da će pokušati bjekstvo, bez obzira na vrstu i težinu krivičnog djela za koje je osuđena ili osuđena;

3) u drugim slučajevima kad to odredi starješina organa ili osoba koju on ovlašti, kao i organ po čijem nalogu se obavlja sprovođenje.

Članak 53.

Sprovođenje osobe obavljaju, po pravilu, policajci.

Broj policajaca koji obavljaju sprovođenje određuje se zavisno od načina sprovođenja, broja i stupnja opasnosti osoba koje se sprovode, trajanja sprovođenja i slično.

Rukovoditelj organizacione jedinice Ministarstva koji naređuje sprovođenje dužan je da policajce koji obavljaju sprovođenje prethodno upozna o stupnju opasnosti osoba koje se sprovode, a ako su u pitanju osobe prema kojima postoje zakonski uvjeti za uporabu

vatrenog oružja radi sprječavanja bjekstva, dužan je da to navede u nalogu za sprovođenje.

Osobe koje se sprovode treba prije sprovođenja pretesti i upozoriti na mogućnost uporabe sredstava prinude ukoliko se ispune zakonski uvjeti za to.

Članak 54.

Ovlaštene službene osobe koje obavljaju sprovođenje odgovorne su za sigurnost osoba koje sprovode i dužne su da odbiju svaki napad ili pokušaj napada na njih, kao i pokušaj njihovog oslobodenja od strane trećih osoba.

Ovlaštena službena osoba predaje osobu koju provodi organizacionoj jedinici, odnosno organu kome je upućena prema nalogu za sprovođenje, a njene stvari prema spisku. O predaji osobe i njenih stvari izdaje se potvrda ovlaštenoj službenoj osobi.

Po povratku ovlaštena službena osoba koja je izvršila sprovođenje podnosi izvješće neposrednom rukovoditelju o obavljenoj predaji osobe i njenih stvari. Uz izvješće prilaže se potvrda o obavljenoj predaji osobe i stvari.

10. Ulaženje u tuđi stan ili druge prostorije

Članak 55.

Ovlaštena službena osoba može bez naredbe ući u tuđi stan ili druge prostorije u sljedećim slučajevima:

- 1) ako držalac stana to želi;
- 2) ako neko zove u pomoć;
- 3) ako je potrebno uhvatiti učinitelja krivičnog djela koji je na djelu zatečen;
- 4) ako se u stanu ili drugoj prostoriji nalazi osoba koja se po pismenoj naredbi nadležnog državnog organa ima pritvoriti ili prinudno dovesti;
- 5) ako se u stanu ili drugoj prostoriji nalazi osoba koja se tu sklonila zbog gonjenja;
- 6) ako je to potrebno radi sigurnosti ljudi i imovine.

Pod drugom prostorijom, u smislu stavka 1. ovog članka, smatra se svaki zatvoreni prostor uz stan ili objekat, kao i zatvoreni prostor prijevoznog sredstva (drumska i šinska vozila, plovni objekti i zrakoplovi).

Sigurnost ljudi i imovine, u smislu točke 6. stavka 1. ovog članka, uključuje i postojanje osnova sumnje da se priprema, vrši, ili da je izvršeno krivično djelo.

Članak 56.

Prije ulaska u tuđi stan ili druge prostorije ovlaštena službena osoba saopćit će odgovarajućoj osobi razloge zbog kojih ulazi, osim u slučajevima iz toč. 1. i 2. stavka 1. prethodnog članka ovog pravilnika, kao i kad se to ne može učiniti zbog potrebe hitnog i iznenadnog postupanja.

Ovlaštena službena osoba može se zadržati u tuđem stanu i drugim prostorijama samo dok postoje razlozi zbog kojih je tamo ušla.

Prigodom ulaženja u tuđi stan ili druge prostorije ovlaštena službena osoba može, kad je to neophodno za uspješno obavljanje službenog zadatka, obaviti pregled stana ili drugih prostorija.

Pregled se obavlja u nazočnosti držaoca stana ili drugih prostorija, odnosno rukovoditelja ili druge odgovorne osobe državnog organa, poduzeća ili druge pravne osobe.

Ovlaštena službena osoba može obaviti i pregled osoba koje se zateknu u stanu, odnosno prostoriji, kad je to neophodno za uspješno obavljanje službenog zadatka. Pregled osoba obuhvata spoljni pregled odjece i ostalih predmeta (torbe, omoči i sl.).

O ulazanju u tuđi stan ili druge prostorije, kao i o obavljanom pregledu tih prostorija, njihovom držaocu odnosno vlasniku izdat će se pismena potvrda u kojoj će se navesti i razlog ulazanja.

Ako je ulazanje u prostorije državnog organa, poduzeća ili druge pravne osobe obavljeno bez nazočnosti rukovoditelja odnosno odgovorne osobe tog organa ili poduzeća odnosno pravne osobe, službena osoba je dužna da odmah obavijesti te osobe i upozna ih sa razlozima zbog kojih je obavljeno ulazanje u prostorije.

Članak 57.

Ovlaštena službena osoba može, u slučajevima navedenim u članku 55. stavak 1. toč. 2. do 6. ovog pravilnika, i nasilno ući u tuđi stan ili druge prostorije, ako njihov držalac nije nazočan ili neće da ih dobrovoljno otvori.

Prigodom nasilnog ulazanja izbjegavati će se nepotrebna oštećenja.

Članak 58.

U slučajevima iz članka 55. ovog pravilnika ovlaštena službena osoba može ući u stan ili druge prostorije vojne osobe, s tim da o tome prethodno obavijesti najbližu komandu vojne postrojbe ili vojne ustanove, ako zbog odlaganja ulazanja u stan ili druge prostorije radi te obavijesti ne bi nastale štetne posljedice za poduzimanje ove radnje.

U slučajevima iz članka 55. toč. 3. do 6. ovog pravilnika, ovlaštena službena osoba može ulaziti u vojne objekte i obaviti pregled objekta i dokumentacije samo uz prethodno odobrenje rukovoditelja vojnog organa ili ustanove.

Članak 59.

Ovlaštena službena osoba ne smije ulaziti u prostorije diplomatskih misija ili međunarodnih organizacija koje imaju status diplomatskih misija, niti u konzularne prostorije.

Iznimno, ovlaštena službena osoba može, po odobrenju svog neposrednog rukovoditelja, ući u prostorije diplomatske misije ako to zahtijeva šef misije, a u konzularne prostorije - ako to zahtijeva šef konzulata, osoba koju on odredi ili šef diplomatske misije države imenovanja, uz prethodno pismeno ovlaštenje, odnosno naknadnu potvrdu o zahtjevu za ulazak.

Pod prostorijama diplomatskih misija podrazumijevaju se zgrade ili dijelovi zgrade i okolno ograđeno zemljište, koje se, bez obzira na vlasništvo, koristi za potrebe misije, uključujući tu i rezidenciju (stan) šefa misije.

Konzularne prostorije su zgrade ili dijelovi zgrade i okolno ograđeno zemljište koje, bez obzira na vlasništvo, služi isključivo za potrebe konzulata.

Članak 60.

U slučaju požara ili druge opće opasnosti koja zahtijeva poduzimanje hitnih mjera sigurnosti i kad nije moguće čekati poziv za ulazak u prostorije diplomatske misije odnosno konzularne prostorije, ovlaštena službena osoba može ući u te prostorije i bez prethodnog pristanka osobe iz stavka 2. prethodnog članka ovog pravilnika, ali samo u nazočnosti dva punoljetna građanina.

Ovlaštena službena osoba će o postojanju razloga iz stavka 1. ovog članka, prije ulaska u prostorije diplomatske misije ili u konzularne prostorije, ako je to moguće, pribaviti prethodnu suglasnost neposrednog rukovoditelja.

Članak 61.

Ako su poduzete mjere u svezi sa krivičnim djelom za koje se podnosi ili je podnijeta krivična prijava, organizaciona jedinica Ministarstva dužna je primjerak potvrde dostaviti nadležnom javnom tužitelju uz krivičnu prijavu. Ako su mjere poduzete u tijeku istrage, potvrda se dostavlja istražnom sucu.

11. Pretraga stana i drugih prostorija

Članak 62.

Ovlaštena službena osoba obavlja pretragu stana i drugih prostorija na pismene naredbe suda, suca za prekršaje ili bez pismene naredbe.

Članak 63.

Kad se pretraga stana i drugih prostorija obavlja na temelju pismene naredbe, naredba za pretragu predaje se prije početka pretrage osobi na koju glasi. Ako se u stanu i drugim prostorijama ne nađe osoba označeno u naredbi, naredba će se uručiti nekom od odraslih ukućana, njenom zastupniku ili susjedu, a ako u stanu nema odraslih ukućana ili njenog zastupnika, ili ako nema prisutnih susjeda - pretraga se može odložiti dok neka od navedenih osoba ne dođe u stan, ako ne postoji opasnost od odlaganja.

Prije pretrage pozvat će se osoba označena u naredbi odnosno osoba kojoj je naredba uručena - da dobrovoljno preda osobu odnosno predmete koji se traže.

Pretrazi se može pristupiti i bez prethodne predaje naredbe, kao i bez prethodnog poziva za predaju osobe ili stvari, ako se pretpostavlja oružani otpor, ako je potrebno da se pretraga obavi odmah i iznenada, ili ako se pretraga ima obaviti u javnim prostorijama.

Ako su prije pretrage dobrovoljno izdate osobe odnosno predmeti koji se traže, pretraga se može poduzeti ako se utemeljeno može pretpostaviti da nije izdato sve što je traženo.

Članak 64.

Bez pismene naredbe ovlaštena službena osoba može obaviti pretragu stana i drugih prostorija u istim

slučajevima u kojima može ući u tuđi stan bez pismene naredbe.

Pod uvjetima iz stavka 1. ovog članka ovlaštene službene osobe mogu obaviti pretragu stana ili drugih prostorija vojne osobe, s tim da se o tome prethodno obavijesti najbliža komanda vojne postrojbe ili vojne ustanove, ako odlaganje pretrage zbog ove obavijesti ne bi imalo štetnih posljedica za postizanje svrhe pretrage.

Ovlaštene službene osobe ne mogu obavljati pretragu stana ni drugih prostorija vojne osobe u svezi sa izvršenim prekršajem.

Članak 65.

Pretragom se traže predmeti, tragovi ili osobe.

Prigodom pretrage ovlaštena službena osoba dužna je obratiti pozornost i na predmete koji ukazuju na postojanje drugog krivičnog djela za koje se goni po službenaj dužnosti ili prekršaja, kao i na predmete koji se po krivičnom zakonu obvezno oduzimaju. Ako se takvi predmeti pronađu, privremeno će se oduzeti uz izdavanje odgovarajuće potvrde, o čemu će se odmah obavijestiti nadležni tužitelj radi pokretanja krivičnog postupka.

Članak 66.

Pretraga se, po pravilu, obavlja danju.

Pretraga se može obavljati i noću, ako je danju započeta pa nije dovršena ili ako se pretraga obavlja bez pismene naredbe.

Pretragu treba obavljati obazrivo, tako da se pretragom ne remeti kućni mir. Prigodom pretrage ovlaštene službene osobe mogu obavljati samo one radnje kojima se ostvaruje svrha pretrage.

Članak 67.

Držalac stana ili drugih prostorija poziva se da prisustvuje pretrazi, a ako je on izočan, pozvat će se njegov zastupnik ili neko od odraslih ukućana ili susjeda.

Prije započinjanja pretrage ovlaštene službene osobe mogu legitimirati sve osobe zatečene u stanu ili drugim prostorijama, kao i osobe koje za vrijeme pretrage uđu u stan i drugu prostoriju. Ove osobe ne mogu bez odobrenja ovlaštenih službenih osoba napuštati stan i druge prostorije dok se pretraga ne završi.

Ovlaštene službene osobe mogu obaviti pretres osobe iz stavka 2. ovog članka bez pismene naredbe.

Zaključane prostorije, namještaj ili druge stvari otvorić će se prinudno samo ako njihov držalac nije nazočan ili neće da ih otvori dobrovoljno. Prigodom nasilnog osvajanja izbjegavat će se nepotrebno oštećenje.

Članak 68.

Pretraga stana i drugih prostorija prisustvuju dva punoljetna građanina kao svjedoci. Ovlaštena službena osoba će prije početka obavljanja pretrage upoznati svjedoke da obrate pozornost na način obavljanja pretrage i točnost podataka koji će biti uneseni u zapisnik i upozorit će ih da nikom ne smiju saopćavati ono što su u tijeku pretrage saznali.

Kada se obavlja pretraga prostorija državnih organa, poduzeća ili druge pravne osobe pozvat će se njihov rukovoditelj da prisustvuje pretrazi.

O svakoj pretrazi stana i drugih prostorija sastavlja se zapisnik koji potpisuje osoba kod koje se obavlja pretraga i osobe čija je nazočnost obavezna. Osoba kod koje se obavlja pretraga i svjedoci koji prisustvuju pretrazi poučit će se da prije potpisivanja zapisnika mogu staviti svoje primjedbe, ako smatraju da sadržina zapisnika nije točna.

Članak 69.

Pretraga stana i drugih prostorija obavlja najmanje dvije ovlaštene službene osobe. Iznimno, pretragu bez pismene naredbe može obaviti i samo jedna ovlaštena službena osoba, ako se pretraga ne može odložiti do dolaska druge ovlaštene službene osobe i ako ne postoji opasnost od otpora ili napada.

Pretragom rukovodi ovlaštena službena osoba koju odredi rukovoditelj organizacione jedinice koja obavlja pretragu.

Ako pretrazi prisustvuje istražni sudac, ovlaštena službena osoba dužna je da postupi po njegovom naređenju.

Članak 70.

Pretraga bez pismene naredbe može se obaviti i bez nazočnosti svjedoka, ako nije moguće da se odmah obezbijedi njihova nazočnost, a postoji opasnost od odlaganja. Razlozi za pretragu bez nazočnosti svjedoka moraju se naznačiti u zapisniku.

Kad ovlaštene službene osobe obave pretragu bez naredbe, dužne su da osobi kod koje je obavljena pretraga daju potvrdu o ulaženju i zapisnik o pretrazi stana i drugih prostorija. Organizaciona jedinica Ministarstva čiji je službenik izvršio pretragu bez naredbe dostavit će o tome odmah izvješće istražnom sucu, a ako se postupak još ne vodi - nadležnom tužitelju.

Članak 71.

U slučajevima kada se pretraga stana i drugih prostorija obavlja po naredbi istražnog suca kao povjerena istražna radnja, ovlaštene službene osobe dužne su da o vremenu i mjestu pretrage obavijeste javnog tužitelja i branitelja.

Ako osobe iz stavka 1. ovog članka ne dodu u označeno vrijeme, pretraga se može obaviti i u njihovoj odsutnosti što će se konstatirati u zapisniku.

Članak 72.

Ne smije se obavljati pretraga prostorija diplomatske misije i konzularnih prostorija, namještaja i drugih predmeta koji se u njima nalaze, kao ni prijevoznih sredstava koja su registrirana kao sredstva diplomatskog ili konzularnog predstavništva.

Kao prijevozna sredstva u smislu odredbe stavka 1. ovog članka smatraju se motorna i priključna vozila, plovni objekti, zrakoplovi i slično, koja nose propisane registarske oznake za ta prijevozna sredstva.

12. Pretres osoba

Članak 73.

Pretres osoba može se obavljati na temelju pismene naredbe suda, suca za prekršaje ili bez pismene naredbe.

Pretres osoba obavlja ovlaštena osoba istog spola, a istog spola moraju biti i osobe koje prisustvuju pretresu.

Članak 74.

Bez pismene naredbe ovlaštene službene osobe mogu obaviti pretres osoba koje dovode ili koje lišavaju slobode:

- 1) ako postoji utemeljena sumnja da osoba koja se dovodi odnosno lišava slobode ima pri sebi oružje ili oruđe za napad;
- 2) ako postoji sumnja da će osoba odbaciti, sakriti ili uništiti predmete koje od nje treba oduzeti kao dokaz u postupku;
- 3) u drugim slučajevima predviđenim ovim pravilnikom.

U slučajevima iz stavka 1. ovog članka pretres osobe može se obaviti i bez nazočnosti svjedoka.

Članak 75.

Prije poduzimanja radnje ulazanja u tuđi stan ili druge prostorije, pretres istih, kao i pretres osoba bez naredbe suda, obavijestit će se istražni sudac i nadležni tužitelj, ako je to moguće i ako ne postoji opasnost za osiguranje dokaza.

Članak 76.

Odredbe o pretrazi stana i drugih prostorija shodno se primjenjuju i kod pretresa osobe.

Članak 77.

Ne smatra se pretresom osoba spoljni pregled odjece radi utvrđivanja da li ta osoba nosi oružje, eksploziv ili druga sredstva ili oruđe pogodno za napad, pregled osobnog prtljaga, kao ni pregled prijevoznih sredstava.

Članak 78.

Glede pretresa osoba koje uživaju imunitet postupit će se po odredbama čl. 34. do 36. ovog pravilnika.

Ako ovlaštena službena osoba nije obavila pretres osoba iz stavka 1. ovog članka dužna je da odmah obavijesti organ koji je izdao naredbu.

13. Uporaba tuđeg prometnog sredstva i sredstava veze

Članak 79.

Radi hvatanja učinitelja krivičnog djela koga neposredno gone kao i radi prevoženja do najbliže zdravstvene ustanove žrtve krivičnog djela, prometne nezgode, požara, elementarne nepogode ili nesretnog slučaja ako to ne mogu na drugi način obaviti, ovlaštene službene osobe imaju pravo da se posluže tuđim prevoznim sredstvima.

Odredba stavka 1. ovog članka ne odnosi se na prometna sredstva diplomatskih i konzularnih predstavništava stranih država i osoba koje uživaju diplomatski imunitet, stanica za hitnu pomoć i vatrogasnih postrojbi.

Ovlaštena službena osoba može i od vozača prometnih sredstava iz stavka 2. ovog članka zahtijevati da prevezu do najbliže zdravstvene ustanove žrtve krivičnog djela, prometne nezgode, elementarne nepogode ili nesretnog slučaja.

Članak 80.

U slučajevima iz stavka 1. prethodnog članka ovog pravilnika, ovlaštena službena osoba ima pravo da se posluži sredstvima veze.

Ovlaštena službena osoba može da se posluži tuđim sredstvom veze i radi obavještanja organizacione jedinice Ministarstva, istražnog suca ili javnog tužitelja o stanju na mjestu izvršenja krivičnog djela, prometne nezgode, požara, elementarne nepogode ili nesretnog slučaja, kao i radi pozivanja osoba koje treba da sudjeluje u obavljanju očevida.

Članak 81.

O uporabi prometnog sredstva i sredstava veze, ovlaštena službena osoba izdaje potvrdu korisniku odnosno vlasniku prometnog sredstva ili sredstva veze i upućuje ga da ima pravo na nadoknadu stvarne štete prouzrokovane uporabom ovih sredstava, kome se podnosi zahtjev za nadoknadu štete i u kom roku.

U potvrdi o uporabi prometnog sredstva će se naznačiti podaci o vozilu koje je uporabljeno (vrsta, marka i registarski broj), vrijeme za koje je vozilo bilo uporabljeno, broj pređenih kilometara i razlozi uporabe vozila.

III. ODRŽAVANJE JAVNOG REDA I MIRA I SPREČAVANJE VRŠENJA KRIVIČNIH DJELA**Članak 82.**

Pripadnici policije i ovlaštene službene osobe dužni su da preventivno djeluju u cilju zaštite života i osobne sigurnosti ljudi i imovine, održavanja javnog reda i mira i sprječavanja vršenja krivičnih djela.

1. Pozornička i ophodna djelatnost

Članak 83.

Pozornička i ophodna djelatnost su temeljni vidovi neposrednog preventivnog djelovanja policije u održavanju javnog reda i mira i sprječavanju vršenja krivičnih djela.

Pozorničku i ophodnu djelatnost obavljaju službenici policije u uniformi.

Članak 84.

Policajci koji obavljaju pozorničku i ophodnu djelatnost dužni su da svojom nazočnošću, osmatranjem i drugim mjerama i radnjama za koje su propisima ovlašteni, štite život i osobnu sigurnost ljudi, sprječavaju vršenje krivičnih djela i prekršaja protiv javnog reda i mira i drugih odgovarajućih prekršaja, sprječavaju ugrožavanje sigurnosti prometa, kao i da poduzimaju potrebne mjere radi otkrivanja krivičnih djela, pronalaženja i hvatanja učinitelja krivičnih djela i prekršaja, uspostavljanja narušenog javnog reda i mira i pružanja pomoći građanima.

Članak 85.

Pozornička djelatnost obavlja se u gradovima, većim naseljima, industrijskim i prometnim centrima i turističkim mjestima.

Ophodna djelatnost obavlja se u manjim naseljima i selima, na određenim prometnim objektima, na rijekama i jezerima, a, po potrebi, i u mjestima iz stavka 1. ovog članka.

Članak 86.

Područje na kome se obavlja pozornička djelatnost dijeli se, po pravilu, na pozorne rejone, a područje na kome se obavlja ophodna djelatnost dijeli se na ophodne sektore.

Područja pozornog rejonu i ophodnog sektora utvrđuju se prema broju ili značaju objekata, gustini naseljenosti, stanju javnog reda i mira, vrsti, broju i učestalosti krivičnih djela i prekršaja i drugim okolnostima od značenja za policiju.

Rejone ili sektore iz stavka 1. ovog članka, na prijedlog komandira policijske postaje, rješenjem određuje rukovoditelj organizacione jedinice.

Za svaki rejon ili sektor formira se dosje, u kojem se na temelju sigurnosne procjene prati, stanje kriminaliteta, stanje javnog reda i mira, sigurnosti prometa, požara i eksplozija, kao i drugih pojava i događaja koji su od sigurnosnog značenja za pravilno usmjeravanje rada policije.

Sadržaj dosjea utvrđuje Ministarstvo.

Članak 87.

Pozorni rejonu mogu biti stalni ili povremeni.

Stalni pozorni rejonu određuju se na području na kome je zbog posebnih razloga potrebno stalna nazočnost policajca.

Povremeni pozorni rejonu određuju se na području na kome se potreba za nazočnošću policajca javlja samo u određeno vrijeme.

Članak 88.

Pozornička djelatnost na određenom pozornom rejonu može se obavljati stalno ili povremeno.

Stalna pozornička djelatnost obavlja se neprekidno, a povremena pozornička djelatnost samo u određene dane ili u određeno doba dana.

Članak 89.

Pozornička djelatnost obavlja se po pravilu u smjenama.

Za svaki pozorni rejon određuje se odgovarajući broj policajaca. Za obavljanje pozorničke djelatnosti na istom pozornom rejonu određuju se, po mogućnosti, isti policajci za duže vrijeme.

Za obavljanje poslova i zadataka pozorničke i ophodne djelatnosti, komandir policijske postaje određuje potreban broj policajaca zavisno od procjene stanja sigurnosti gdje se obavljaju ove službe.

Iznimno, pozorničku i ophodnu djelatnost može obavljati i samo jedan policajac i to samo danju i na mjestima gdje to dopušta stanje sigurnosti.

Članak 90.

Pozornička djelatnost obavlja se pješice, a ophodna djelatnost pješice ili određenim prijevoznim sredstvima.

Članak 91.

Za obavljanje pozorničke odnosno ophodne djelatnosti policajce određuje i upućuje komandir policijske postaje ili drugi rukovodni službenik koga on ovlasti.

Policajcima koji se upućuju na obavljanje ophodne djelatnosti izdaje se pismeni nalog. Pozornicima se pismeni nalog izdaje po potrebi.

Članak 92.

Komandir policijske postaje ili drugi rukovodni službenik koji upućuje policajce na obavljanje pozorničke ili ophodne djelatnosti dužan je da:

- 1) odredi i razradi konkretne zadatke koje policajci treba da obave, pored općih zadataka koje moraju da obavljaju na temelju propisa;
- 2) odredi njihovo naoružanje i opremu, provjeri ispravnost oružja i opreme, kao i fizičko i zdravstveno stanje policajaca;
- 3) odredi vrijeme trajanja ophodne djelatnosti, pravac i način kretanja ophodnje imajući u vidu zadatke, udaljenost, broj i značaj pojedinih objekata, konfiguraciju terena, naseljenost, vremenske prilike, godišnje doba i doba dana.

Policajac može komandiru policijske postaje ili drugom rukovodnom djelatniku koji ga upućuje na dužnost dati prijedlog glede načina obavljanja pojedinih zadataka.

Članak 93.

Policajac ne smije napustiti pozorni rejon ili ophodni sektor prije nego što mu istekne vrijeme trajanja smjene, osim ako je to potrebno radi obavljanja izvanrednih službenih zadataka ili zbog više sile. Kao izvanredni službeni zadaci ili razlozi više sile smatraju se naročito:

- 1) hvatanje učinitelja krivičnog djela ili težeg prekršaja, kao i osiguravanje tragova i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku;
- 2) hvatanje osobe za kojom je izdata tjeralica;
- 3) dovođenje učinitelja krivičnog djela ili težeg prekršaja;
- 4) pružanje pomoći kada to traži policajac sa susjednog pozornog rejonu ili ophodnog sektora ili ovlaštena službena osoba iz sastava stalnog dežurstva;
- 5) pružanje pomoći građanima u slučaju opće opasnosti;
- 6) ozljeda, ranjavanje ili oboljenje policajca za vrijeme obavljanja pozorničke ili ophodne djelatnosti.

Članak 94.

Po povratku sa obavljanja ophodne djelatnosti policajci podnose pismeno izvješće rukovoditelju koji ih je uputio o činjenicama koje su zapazili i radnjama koje su poduzimali.

Komandir policijske postaje može odobriti da policajci koji obavljaju pozorničku djelatnost ne podnose pismena izvješća po povratku sa službe, nego samo izvješća o konkretnim događajima i obavljenim poslovima (službene bilješke, zapisnici o očividima prometnih nezgoda, prekršajne prijave i dr.).

O rezultatima rada za svakog policajca, vodi se posebna evidencija.

2. Prikupljanje obavijesti

Članak 95.

Radi sprječavanja i otkrivanja krivičnih djela, otkrivanja i hvatanja učinitelja krivičnih djela i težih prekršaja, kao i kad je to potrebno za obavljanje drugih službenih zadataka, policija, odnosno ovlaštene službene osobe prikupljaju obavijesti, i to:

- 1) neposrednim zapažanjem i traženjem obavijesti od građana;
- 2) primanjem obavijesti od građana (pismeno, telefonom i neposredno);
- 3) preko sredstava javnog informiranja (tisak, radio, televizija);
- 4) od državnih organa, poduzeća i drugih pravnih osoba;
- 5) privremenim ili stalnim osmatranjem određenih mjesta, komunikacija i drugih objekata gdje se može očekivati vršenje krivičnih djela ili težih prekršaja ili gdje se najčešće okupljaju osobe sklone vršenju krivičnih djela ili prekršaja ili proturaju predmeti koji mogu poslužiti za izvršenje krivičnih djela ili su pribavljeni izvršenjem krivičnih djela;
- 6) provjerom drugih dostava i obavijesti (pismeno, usmeno, telefonom, teleprinterom, telefaksom, anonimno i sl.).

Podaci o osobi koja je pružila obavijest (izvor saznanja) ne smiju se saopćavati neovlaštenim osobama.

Članak 96.

Kad organizaciona jedinica ili ovlaštena službena osoba, na temelju prikupljenih odnosno dobivenih obavijesti, zaključi da postoji opasnost da će biti izvršeno krivično djelo ili težak prekršaj poduzet će potrebne mjere da se spriječi njihovo izvršenje odnosno da se učinitelj uhvati prilikom izvršenja krivičnog djela, odnosno prekršaja.

Na opasnost iz stavka 1. ovog članka mogu se upozoriti ugroženi građani kao i poduzeća ili druge pravne osobe.

3. Osmatranje određenih objekata i prostora

Članak 97.

U cilju sprječavanja i otkrivanja učinitelja krivičnog djela ovlaštene službene osobe mogu, po odobrenju rukovoditelja, obavljati osmatranje određenih objekata, prostora ili osoba i po potrebi obavljati njihovo fotografiranje ili snimanje.

O poduzetim radnjama u smislu stavka 1. ovog članka ovlaštene službene osobe podnose pismeno izvješće rukovoditelju koji ih je uputio. Ako činjenice utvrđene osmatranjem mogu biti od koristi za vođenje krivičnog postupka, organizaciona jedinica dostavlja izvješće i snimke uz krivičnu prijavu javnom tužitelju.

4. Obavljanje nadzora nad određenim učiniteljima krivičnih djela i težih prekršaja protiv javnog reda i mira.

Članak 98.

Policija evidentira i ostvaruje potreban nadzor nad određenim učiniteljima krivičnih djela (međunarodni kriminalci, višestruki povratnici i sl.) i učiniteljima određenih težih prekršaja protiv javnog reda i mira. Neposredan nadzor nad ovim osobama obavljaju ovlaštene službene osobe.

Nadzor iz stavka 1. ovog članka ne smije se obavljati na način koji bi predstavljao ograničenje slobode kretanja, nastanjivanja i zapošljavanja, ili smetnju za uključivanje u redovan život osobe pod nadzorom.

Članak 99.

Ako se utvrdi da je zbog promijenjenog načina života osoba pod nadzorom ili iz drugih razloga prestala potreba za obavljanjem daljeg nadzora, nadzor će se obustaviti.

5. Održavanje javnog reda i mira na javnim skupovima i priredbama

Članak 100.

Organizaciona jedinica suraduje sa sazivačem i organizatorom priredbe i drugog javnog skupa (u daljem tekstu: javni skup) u cilju omogućavanja nesmetanog održavanja javnog skupa i stara se o sigurnosti ljudi i imovine na javnom skupu.

Ako sazivač ili organizator javnog skupa ne poduzme ili nije u mogućnosti da poduzme potrebne mjere za održavanje reda ili ako, glede, prirode skupa i okolnosti pod kojima se on održava, nadležni rukovoditelj ocijeni da za održavanje reda treba poduzeti odgovarajuće preventivne mjere, naredit će potreban broj policajaca radi pružanja pomoći za održavanje reda na javnom skupu.

U slučaju iz stavka 2. ovog članka nadležni rukovoditelj utvrđuje sa sazivačem ili organizatorom način ostvarivanja suradnje i međusobnog pružanja pomoći za održavanje reda.

Članak 101.

Ako na javnom skupu dode do nereda ili narušavanja javnog reda i mira u većem obujmu starješina postrojbe policije koja održava javni red i mir zatražit će od sazivača odnosno organizatora skupa da prekine održavanje skupa i da pozove prisutne osobe da se mirno udalje ako skupu nije nazočna druga za to posebna ovlaštena službena osoba nadležne organizacione postrojbe.

Ako organizator neće ili nije u mogućnosti da postupi po zahtjevu iz stavka 1. ovog članka, starješina postrojbe

policije naredit će prekid skupa, a, ako je za to posebno ovlašten, poduzet će potrebne mjere da se skup rasturi, a protiv učinitelja prekršaja ili krivičnih djela poduzet će zakonom predviđene mjere.

Članak 102.

U obavljanju poslova iz prethodnog članka ovog pravilnika policajci poduzimaju odgovarajuće mjere radi usmjeravanja kretanja nazočnih osoba i sprječavanja njihovog pristupa na određene prostore ili objekte, hvatanja organizatora nereda i rasturanja prisutnih osoba.

Prije rasturanja nazočnosti osoba uporabom sredstava prinude, komandir postaje policije ili druga ovlaštena službena osoba, dužni su da pozovu nazočne osobe da se mirno razidu i da ih upoznaju da će uporabiti sredstva prinude ukoliko se ne razidu. Poziv mora biti jasno i glasno upućen tako da ga mogu čuti sve osobe na skupu.

Prigodom rasturanja osoba primjenjivat će se metodi i sredstva prinude kojima se sa što manje štetnih posljedica može postići obavljanje zadataka.

U obavljanju zadataka iz st. 1. i 2. ovog članka primjenjivat će se propisana sredstva prinude, uz mogućnost uporabe i onih sredstava prinude kada je javni red i mir narušen u većem obujmu, kao što su blokada, racija, zasjeda i korištenje zbornih poredaka (kordon, ljestvica, lanac, brana i klin).

O uporabi sredstava prinude radi rasturanja skupa rukovoditelj organizacione jedinice hitno će obavijestiti Ministarstvo, a u roku od 24 sata dostavit će i pismo izvješće.

Članak 103.

Ovlaštene službene osobe dužne su omogućiti udaljšivanje sa mjesta nereda svim osobama koje to žele, ako se protiv njih ne poduzimaju posebne mjere (zadržavanje, lišenje slobode i sl.) i pružiti zaštitu osobama koje se po svom pozivu nalaze na mjestu nereda.

6. Obavljanje poslova javne sigurnosti na sredstvima javnog prometa i objektima namijenjenim javnom prometu.

Članak 104.

Ovlaštene službene osobe obavljaju poslove policije i na sredstvima javnog prometa i objektima namijenjenim javnom prometu.

Sredstvima javnog prometa iz stavka 1. ovog članka smatraju se vozovi, plovila na jezerima i rijekama, zrakoplovi, autobusi i sva druga prijevozna sredstva namijenjena za prijevoz osoba u javnom prometu.

Objektima javnog prometa iz stavka 1. ovog članka smatraju se željezničke, autobuske, pristanišne i aerodromske zgrade, postrojenja i prostorije i drugi objekti koji služe za obavljanje funkcije javnog prometa (dolazak, zadržavanje i odlazak putnika i prijevoznih sredstava, kao i dopremanje, uskladištavanje i otpremanje robe).

Članak 105.

Ovlaštene službene osobe ako obavljaju poslove iz prethodnog članka ovog pravilnika, pored ostalih poslova, dužne su:

- 1) da u slučaju prometne nezgode pruže potrebnu pomoć ozlijeđenim osobama, da o nezgodi obavijeste nadležnu organizacionu jedinicu Ministarstva i da osiguraju lice mjesta;
- 2) da suraduju sa ovlaštenim službenim osobama koje obavljaju poslove na usputnim kolodvorima i pristaništima;
- 3) da pružaju potrebnu pomoć ovlaštenim željezničkim djelatnicima u sprječavanju narušavanja i uspostavljanju narušenog javnog i unutarnjeg reda na željeznici, kao i u osiguranju pridržavanja propisa o sigurnosti u željezničkom prometu;
- 4) da u granicama svojih ovlaštenja pružaju pomoć zaposlenom osoblju na javnom prometnom sredstvu u obavljanju njihovih dužnosti.

Članak 106.

Ako ovlaštena službena osoba pronade na sredstvu javnog prometa osobu koju treba dovesti, zadržati, ili lišiti slobode, predaje je ovlaštenoj službenoj osobi na prvom usputnom kolodvoru, luci ili pristaništu, osim ako je potrebno da se ta osoba sprovede do kojeg drugog usputnog kolodvora, luke, pristaništa.

Ako treba privedi više osoba ili osobu koja je poznata kao opasna, ovlaštena službena osoba zatražit će pomoć od drugih ovlaštenih službenih osoba koje putuju istim sredstvom javnog prometa, a ako ovih nema, od zaposlenom osoblja na sredstvu javnog prometa ili građana.

Članak 107.

Stvari i predmete koje ovlaštena službena osoba pronade ili oduzme na sredstvima javnog prometa, a u svezi su sa izvršenim krivičnim djelom ili prekršajem, dužna je predati uz potvrdu dežurnom službeniku policije na prvoj ili narednom usputnom kolodvoru, luci ili pristaništu. Ako se ti predmeti iz bilo kojih razloga ne mogu predati na prvoj ili narednoj usputnoj stanici, luci ili pristaništu, predat će se uz izvješće neposrednom rukovoditelju.

O pronadenim ili oduzetim predmetima ovlaštena službena osoba sačinjit će zapisnik u dva primjerka, od kojih jedan zadržava za sebe, a drugi predaje zajedno sa predmetima.

Osobi od koga su predmeti oduzeti izdaje se o tome potvrda.

Članak 108.

Ovlaštene službene osobe koje obavljaju poslove policije na sredstvima javnog prometa imaju pravo na besplatan prijevoz i na osiguranje koje imaju putnici.

Starješina organizacione jedinice kome pripadaju ovlaštene službene osobe koje obavljaju poslove policije na sredstvima javnog prometa, u sporazumu sa odgovornim osobama u poduzećima i drugim pravnim osobama na čijem prometnom sredstvu se obavljaju ovi pos-

lovi, obezbijedit će odgovarajuće mjesto odnosno prostoru za službene potrebe ovlaštenih službenih osoba.

Ovlaštenim službenim osobama iz stavka 1. ovog članka izdaje se poseban nalog koji ovjerava poduzeće ili druga pravna osoba na čijem sredstvu javnog prometa se obavljaju ovi poslovi. U nalogu se navodi prezime i ime ovlaštene službene osobe, prijevozno sredstvo, relacija i vrijeme važenja naloga.

7. Poslovi osiguranja

Članak 109.

Pod osiguranjem, u smislu ovog pravilnika, podrazumijeva se poduzimanje potrebnih policijskih mjera radi zaštite određenog područja, objekata i ličnosti, kao i održavanje javnog reda i mira na području na kome se osiguranje obavlja.

Osiguranje može biti redovito, izvanredno i posebno.

Članak 110.

Poslove redovitog, izvanrednog i posebnog osiguranja obavljaju ovlaštene službene osobe.

Na poslovima izvanrednog i posebnog osiguranja mogu se, ako je to potrebno, angažirati i drugi službenici Ministarstva aktivnog i pričuvnog sastava.

Članak 111.

Podatke o objektima i ličnostima koje se osiguravaju, kao i osobama koje su zaposlene ili smještene u objektima koji se osiguravaju, ovlaštene službene osobe dužne su čuvati kao službenu tajnu.

a) Redovito osiguranje

Članak 112.

Pod redovitim osiguranjem u smislu ovog pravilnika podrazumijeva se osiguranje određenih ličnosti i objekata, kao i stranih diplomatsko-konzularnih predstavništava u smislu odgovarajućih odredaba Zakona o unutarnjim poslovima i Odlukom Vlade FBiH i Vlade Zeničko-dobojskog kantona.

Redovito osiguranje ličnosti i objekata, kao i stranih diplomatsko-konzularnih predstavništava koji se osiguravaju sukladno Odluci Vlade FBiH i Vlade Zeničko-dobojskog kantona, obavlja posebna organizaciona jedinica Ministarstva u sjedištu.

Ministarstvo može u iznimnim slučajevima naložiti da ove poslove i zadatke obavlja teritorijalno nadležna organizaciona jedinica.

Ličnosti i objekti osiguravaju se stražarskom, rejonskom stražarskom, osmatračkom i interventnom službom, kao i drugom vrstom osiguranja zavisno od procjene ugroženosti ličnosti ili objekta koji se osigurava.

Za osiguravanje diplomatsko-konzularnih predstavništava stranih zemalja, osiguranje se obavlja na njihov pismeni zahtjev.

U obavljanju poslova redovitog osiguranja mogu se koristiti tehnička sredstva i posebno dresirani psi.

Članak 113.

Ovlaštene službene osobe koje obavljaju poslove osiguranja ne smiju se udaljavati od ličnosti odnosno objekata koje osiguravaju, osim u slučajevima:

- 1) kad u neposrednoj blizini objekta treba spriječiti izvršenje težeg krivičnog djela ili uhapsiti učinitelja krivičnog djela;
- 2) kad neposrednog rukovoditelja treba obavijestiti o događajima koji ozbiljnije ugrožavaju javni red i mir, ličnost ili objekat koje obezbjeđuju, a na drugu način nije moguće to učiniti, kao i u slučaju opće opasnosti.

Ovlaštene službene osobe ne smiju se udaljiti od ličnosti odnosno objekata koje osiguravaju ni u slučajevima iz stavka 1. ovog pravilnika ako bi time ličnost odnosno objekat ostavili neobezbjedene.

Članak 114.

Rukovoditelj postrojbe policije koja obavlja osiguranje dužan je izraditi plan osiguranja ličnosti odnosno objekata i odrediti ovlaštenim službenim osobama konkretne zadatke.

Ovlaštene službene osobe koje obavljaju osiguranje smjenjuju se na mjestu sa koga se redovito obavlja osiguravanje. Ovlaštena službena osoba koja predaje dužnost dužna je da osobu koja prima dužnost upozna o događajima i okolnostima koje su od značenja za osiguranje objekata.

b) Izvanredno osiguranje

Članak 115.

Izvanredno osiguranje organizira se za vrijeme održavanja, i to:

- 1) proslava, sajmovi i drugih masovnih skupova;
- 2) masovnih športskih priredaba i drugih natjecanja i priredaba;
- 3) rada, povorki i drugih manifestacija u kojima učestvuje veći broj građana;
- 4) u drugim slučajevima kad se za to ukaže potreba.

Članak 116.

Izvanredno osiguranje naređuje rukovoditelj nadležne organizacione jedinice Ministarstva.

Nadležna organizaciona jedinica obavlja izvanredno osiguranje, po pravilu, sa ovlaštenim službenim osobama iz svog sastava.

U slučaju potrebe, organizaciona jedinica Ministarstva koja organizira osiguranje, može zatražiti pomoć od druge organizacione jedinice, s tim što je organizaciona jedinica koja traži pomoć dužna da o tome prethodno obavijesti Ministarstvo u sjedištu ukoliko je potrebno da se angažira veći broj policajaca iz druge organizacione jedinice.

Članak 117.

Organizaciona jedinica koja organizira izvanredno osiguranje izrađuje plan osiguranja.

Plan izvanrednog osiguranja treba da sadrži:

- 1) procjenu sigurnosne situacije;

- 2) plan podjele terena, putne komunikacije i objekata na potreban broj sektora i podsektora uz evidentiranje pozivnog znaka radio-sustava rukovoditelja sektora i podsektora, broja angažiranih pripadnika policije za svaki sektor ili podsektor uz precizno određivanje svakog mjesta gdje se raspoređuje pripadnik policije na osiguranju;
- 3) naoružanje, oprema, materijalno-tehnička sredstva, sredstva veze i druga sredstva kojim će biti opremljeni pripadnici policije;
- 4) način upoznavanja pripadnika policije sa planom osiguranja;
- 5) ime, prezime i funkciju ovlaštenih službenih osoba koje obavljaju nadzor nad sprovođenjem mjera osiguranja;
- 6) rekapitulaciju snaga i sredstava.

Plan osiguranja sačinjava se za fizičko, prometno, operativno, sanitarno-bloško, zdravstveno i tehničko osiguranje kao jedinstven plan, uz donošenje skice i razgovornika UKV radio-sustava.

Za svaki sektor ili podsektor unosi se datum i vrijeme pokrivanja, kao i vrijeme napuštanja mjesta osiguranja.

c) Posebno osiguranje

Članak 118.

Posebno osiguranje organizira se radi osobne sigurnosti šefova stranih država i vlada i drugih određenih ličnosti, prigodom njihovog boravka u Kantonu.

Za prateću vozila iz prethodnog stavka može se formirati sigurnosni eskort čiji će se raspored utvrditi planom osiguranja.

Posebno osiguranje naređuje ministar.

Članak 119.

Policija obavlja zadatke koji su određeni planom posebnog osiguranja kojeg utvrđuje Ministarstvo u sjedištu.

Ako u posebnom osiguranju učestvuju i postrojbe Vojske Federacije ili vojne policije, rukovoditelj posebnog osiguranja dužan je da neposredno ostvari suradnju sa starješinama tih postrojbi.

Ovlaštene službene osobe koje učestvuju u posebnom osiguranju ne mogu se udalжити sa mjesta na kome obavljaju osiguranje i na njih se ne odnosi odredba članka 113. ovog pravilnika.

8. Pružanje pomoći radi osiguranja obavljanja službenih radnji

Članak 120.

Policijske uprave dužne su da pruže pomoć radi osiguranja obavljanja poslova i zadataka koji spadaju u nadležnost drugih državnih organa, poduzeća ili drugih pravnih osoba kad ovi na temelju zakona obavljaju javna ovlaštenja, ako se prigodom obavljanja tih poslova nađe na fizički otpor ili ako se takav otpor može utemeljeno očekivati.

Otpor se može utemeljeno očekivati u slučaju kad je pružanje takvog otpora već pokušano prigodom

obavljanja službenog posla ili kad postoje ozbiljne prijetnje i druge okolnosti koje ukazuju da će se napasti na tijelo ili na život djelatnika koji treba da obavi službenu radnju.

Članak 121.

Policajska uprava pruža pomoć iz prethodnog članka ovog pravilnika na pismeni zahtjev državnog organa, poduzeća ili druge pravne osobe.

Pismeni zahtjev dostavlja se policijskoj upravi najkasnije sedam dana prije pružanja pomoći uz obrazloženje razloga za traženje pomoći policije u obavljanju poslova i zadataka iz njihove nadležnosti.

O zahtjevu za pružanje pomoći i načinu i obujmu pružanja pomoći odlučuje načelnik policijske uprave i o svojoj odluci obavještava podnosioca zahtjeva.

Ukoliko načelnik policijske uprave ocijeni da se prigodom pružanja pomoći, a naročito kad se izvršenje poduzima prema većem broju osoba, utemeljeno može očekivati da će doći do organiziranog i masovnog fizičkog otpora ili do uporabe vatrenog oružja dužan je, prije donošenja odluke o pružanju pomoći, pribaviti suglasnost ministra.

Članak 122.

Načelnik policijske uprave može na zahtjev državnog organa, poduzeća ili druge pravne osobe odlučiti da se pomoć iz članka 120. ovog pravilnika pruži i kad nije došlo do fizičkog otpora, ako se obavljanje poslova ili upravnih radnji poduzima u većem obimu, prema većem broju osoba i u dužem vremenskom periodu, a glede prirode i značenja tih poslova postoji opravdan interes da se oni obave neometano i uspješno.

Članak 123.

Za pružanje pomoći iz članka 120. ovog pravilnika, po pravilu, određuju se najmanje dva policajca, uz sačinjavanje plana koga odobrava načelnik policijske uprave.

Policajci prije nego se pristupi izvršenju, pozvat će osobu za koju postoji sumnja da će pružiti ili pruža fizički otpor da prestane sa otporom i upozorit će je da će upotrijebiti sredstvo prinude ukoliko nastavi sa pružanjem otpora.

Prigodom pružanja pomoći policajci poduzimaju samo ona sredstva prinude i druge mjere, koje su potrebne radi savladivanja otpora ili odbijanja napada.

9. Zabrana snimanja i skiciranja određenih objekata

Članak 124.

Ovlaštene službene osobe obavljaju kontrolu nad osobama radi sprječavanja snimanja (snimanje filmova, fotografiranje, skiciranje i sl.) objekata čije snimanje je zabranjeno ili objekata za čije snimanje nije dato odobrenje, kad je to odobrenje potrebno.

U obavljanju poslova iz stavka 1. ovog članka policija i ovlaštene službene osobe suraduju sa odgovarajućim vojnim organima kao i drugim državnim organima, poduzećima i drugim pravnim osobama i građanima.

Članak 125.

Ako ovlaštena službena osoba utvrdi da strani proizvođač filmova, stranac ili državljani BiH snima objekte čije je snimanje zabranjeno ili snima objekte bez propisanog odobrenja, ili se ne pridržava izdatog odobrenja, naredit će da se snimanje obustavi i privremeno će oduzeti sredstvo za snimanje i snimke.

Ako je obavljeno snimanje vojnog objekta čije je snimanje zabranjeno, ovlaštena službena osoba će o tome odmah obavijestiti nadležnu vojnu komandu.

Za privremeno oduzeta sredstva za snimanje i snimke izdaje se potvrda.

Članak 126.

Ako je snimanjem objekta čije je snimanje zabranjeno izvršeno krivično djelo, odnosno učinjen prekršaj, privremeno oduzeti snimci i sredstva za snimanje dostavit će se uz krivičnu prijavu nadležnom tužiteljstvu, odnosno uz zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sucu za prekršaje.

10. Stalno dežurstvo**Članak 127.**

Stalno dežurstvo obavlja se u svim organizacionim jedinicama Ministarstva radi obavljanja poslova policije, čija priroda zahtijeva da se obavlja neprekidno i bez odlaganja ili ako to naredi ministar ili rukovodni službenik.

Zadatke i način obavljanja poslova stalnog dežurstva i druga pitanja od značenja za pravilno i pravodobno obavljanje poslova određuje rukovoditelj organizacione jedinice Minsitarstva uz donošenje Elaborata dežurne službe, čiji sadržaj se utvrđuje posebnim nalogom.

Stalno dežurstvo vodi dnevnik događaja.

Stalno dežurstvo dužno je pratiti tijek obrade svakog kriminalnog ili drugog događaja. Kada obradu vode druge ovlaštene službene osobe, stalno dežurstvo dužno je pružiti pomoć i postupati sukladno njihovim zahtjevima uz evidentiranje tijeka događaja u dnevnik događaja.

11. Vodenje evidencija i izvještavanje**Članak 128.**

Organizacione jedinice Ministarstva dužne su da sukladno odgovarajućim nalogom, vode propisanu statistiku i evidenciju, da izvještavaju Ministarstvo u sjedištu o izvršavanju zakona i drugih propisa iz oblasti unutarnjih poslova i da mu na njegov zahtjev dostavljaju potrebne podatke.

Organizaciona jedinica dužna je da svakodnevno izvještava Ministarstvo o svim značajnim događajima iz oblasti policije i da dostavljaju druge podatke na zahtjev Ministarstva u sjedištu.

Članak 129.

Podatke iz operativno-kriminalističke evidencije mogu koristiti ovlaštene službene osobe, kao i drugi službenici organizacione jedinice Ministarstva kada je to potrebno radi izvršenja poslova iz njegovog djelokruga.

Članak 130.

Podaci iz kaznene evidencije mogu se dati sudu, tužiteljstvu i organima unutarnjih poslova u svezi sa krivičnim postupkom koji se vodi protiv osobe koja je ranije bila osuđena, nadležnim organima za izvršenje kaznenih sankcija i nadležnim organima koji sudjeluju u postupku davanja amnestije, pomilovanja ili brisanja osude.

Podaci iz kaznene evidencije mogu se, na obrazložen zahtjev, dati i državnim organima, ako još traju određene pravne posljedice osude ili mjere sigurnosti.

Kada je osuda brisana, podaci o toj osudi se ne daju, osim sudu, tužiteljstvu i organima unutarnjih poslova u svezi sa krivičnim postupkom koji se vodi protiv osobe čija je osuda brisana.

Gradanima se, na njihov zahtjev, mogu davati podaci o njihovoj osuđivanosti ili neosuđivanosti samo ako su im ovi podaci potrebni radi ostvarivanja njihovih prava u inozemstvu.

12. Obavljanje nadzora, pružanje stručne pomoći i kontrolna djelatnost**Članak 131.**

Ministarstvo u sjedištu u obavljanju nadzora nad radnom organizacionih jedinica u oblasti policije pored ostalog:

- 1) utvrđuje zakonitost i pravilnost poduzetih mjera u obavljanju poslova iz djelokruga policije;
- 2) ostvaruje uvid u:
 - organizaciju i metode rada,
 - stanje naoružanja, materijalno tehničkih sredstava i ostale opreme,
 - stanje i probleme sigurnosti na području organizacione jedinice,
 - aktivnost policije i ovlaštenih službenih osoba u obavljanju poslova iz svog djelokruga,
 - realizaciju programa stručnog usavršavanja službenika policije,
 - pravilnost i ažurnost vođenja propisanih evidencija i
 - stanje unutarnjeg reda, discipline i međusobnih odnosa.

Ministarstvo u sjedištu i njegovi ovlašteni službenici prigodom obavljanja nadzora pružaju stručnu pomoć tim organizacionim jedinicama.

Članak 132.

Organizaciona jedinica Ministarstva u kome se obavlja nadzor, dužna je da omogućiti uvid u sve predmete koji se odnose na sprovođenje zakona i drugih propisa iz nadležnosti te jedinice i da o tome pruži potrebne podatke i obavijesti.

Članak 133.

Službenici Ministarstva u sjedištu koji obavljaju nadzor dužni su da o nadenom stanju podnesu pismeno izvješće. Izvješće treba da sadrži opis nadenog stanja kao i prijedlog konkretnih mjera i rokova za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka.

Jedan primjerak izvješća iz stavka 1. ovog članka dostavlja se rukovodnom službeniku organizacione jedinice u kojoj je kontrola obavljena, a drugi primjerak neposrednom rukovoditelju koji je odredio obavljanje inspekcijaskog nadzora.

U cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i nedostataka organizaciona jedinica u kojoj je obavljen nadzor dužna je da postupi prema nalogu datim u izvješću i da se pridržava predviđenih rokova.

Članak 134.

U cilju osiguranja zakonitog, pravilnog i pravodobnog obavljanja zadataka, jačanja odgovornosti i unapređenja cjelokupnog rada policije, rukovoditelji organizacionih jedinica dužni su da obavljaju kontrolu nad radom ovlaštenih službenih osoba i da im pružaju stručnu pomoć.

Kontrola u smislu stavka 1. ovog članka obavlja se neposrednim obilaženjem ovlaštenih službenih osoba u vrijeme kada se one nalaze na obavljanju službenog zadatka, kao i putem usmenih i pismenih izvješća koja te osobe podnose nakon obavljanja službenog zadatka.

Članak 135.

Osobe koje obavljaju kontrolu u smislu odredaba članka 134. ovog pravilnika ukazuju ovlaštenoj službenoj osobi na uočene nepravilnosti i propuste u obavljanju zadataka i pružaju joj neposrednu stručnu pomoć.

13. Uporaba helikoptera

Članak 136.

Za obavljanje određenih zadataka iz svoje nadležnosti organizacione jedinice Ministarstva koriste helikopter.

Glede leta helikoptera primjenjuju se propisi o zračnoj plovidbi.

Članak 137.

Ovlaštene službene osobe, po odobrenju nadležnog rukovoditelja organizacione jedinice, koriste helikopter za obavljanje poslova policije prema posebnom nalogu o uporabi helikoptera kojeg donosi ministar.

IV. OBAVLJANJE POSLOVA SIGURNOSTI PROMETA

Članak 138.

Kontrolu i reguliranje prometa na putevima i kontrolu nad vozačima i vozilima obavljaju službenici policije u uniformi.

Kontrolu i reguliranje prometa na putevima obavljaju patrole policije sastavljene od dva ili više policajaca, od kojih je jedan vođa ophodnje.

Kad je u obavljanju poslova kontrole prometa potrebno da se određeno vozilo zaustavi, policajac je dužan da prije datog propisanog znaka izabere najpogodnije izgrađeno proširenje ili drugu površinu na kojoj se ta radnja može sigurno izvesti, a noću po mogućnosti na mjestima koja su osvijetljena.

Članak 139.

Policajci su dužni da sudionicima u prometu pružaju pomoć kojom se postiže veća sigurnost prometa ili njegovo nesmetano obavljanje.

1. Reguliranje prometa na putevima

Članak 140.

Reguliranje prometa koje obavljaju policajci sastoji se u izdavanju naredjenja sudionicima u prometu o načinu postupanja i ponašanja na određenom mjestu, na putu ili dijelu puta.

Naredjenja iz stavka 1. ovog članka policajci saopćavaju sudionicima u prometu davanjem propisanih znakova. Iznimno, policajci mogu sudionicima u prometu izdavati i usmena naredjenja ako se određeni zahtjev ne može izraziti znakovima, ako treba dopuniti dati znak, ili ako za to postoji drugi opravdani razlog.

Policajci su dužni da se pri davanju znakova na putu postave tako da ih lako mogu uočiti svi sudionici u prometu kojima su ti znakovi namijenjeni.

Ako se znakovi daju određenom sudioniku u prometu, moraju se dati na način da se iz njih nesumnjivo može zaključiti na kojeg se sudionika u prometu odnose.

Članak 141.

Regulisanje prometa obavlja se na križanju ili drugim mjestima na putu, za određeno vrijeme ili stalno, kao i na drugim mjestima na putu ako je to potrebno da se uspostavi veća sigurnost ili protočnost prometa.

Mjesto i vrijeme reguliranja prometa iz stavka 1. ovog članka određuje rukovoditelj nadležne organizacione jedinice ili drugi rukovodni službenik koga on za to ovlasti.

2. Kontrola prometa na putevima

Članak 142.

Kontrola prometa na putevima obavlja se radi utvrđivanja da li se sudionici u prometu pridržavaju propisa o prometu na putevima, sprječavanja vršenja krivičnih djela i prekršaja, poduzimanja propisanih mjera protiv učinitelja tih djela i osiguranja nesmetanog i sigurnog odvijanja prometa na putevima.

Kontrolu prometa na putevima obavljaju policajci osmatranjem iz vozila u pokretu ili zadržavanjem na pojedinim mjestima na putu gdje najčešće dolazi do ugrožavanja sigurnosti prometa.

Ako se kontrola prometa obavlja helikopterom, ovlaštena službena osoba koja se nalazi u helikopteru, pored poslova iz stavka 1. ovog članka, održava stalnu vezu sa ophodnjama na putu i dežurnom službom u policijskim postojama, daje im potrebne obavijesti i naputke za postupanje u konkretnim slučajevima i sinhronizira njihov rad.

Članak 143.

Policajci su dužni za vrijeme dok obavljaju poslove kontrole prometa na putu obavljati i druge poslove policije, osim ako bi zbog toga nastao takav poremećaj u

prometu, da bi zaprijetila opasnost od prometne nezgode ili nastala veća materijalna šteta.

Članak 144.

U obavljanju poslova kontrole prometa policajci su dužni da nastoje da u što manjoj mjeri ometaju ili uznemiravaju sudionike u prometu, kao i da ne prouzrokuju smetnje u odvijanju prometa.

Članak 145.

Kontrola prometa na putevima obavlja se stalno ili povremeno.

Pod stalnom kontrolom prometa podrazumijeva se pokrivenost puta ophodnjama neprekidno u toku 24 sata.

Povremena kontrola prometa na putu obavlja se određenog dana u tjednu ili određeno vrijeme u tijeku dana (sa jednom, dvije ili tri smjene).

Članak 146.

Radi sprječavanja vršenja krivičnih djela i prekršaja u prometu na putevima policija ostvaruje potrebnu suradnju sa poduzećima i drugim pravnim osobama.

Članak 147.

Kod zaustavljanja vozila policajac stoji na desnoj ivici kolovoza gledano u pravcu vožnje odnosno vozila, a na putu sa jednosmjernim prometom može stajati i na lijevoj ivici kolovoza, ako je to, s obzirom na konkretne uvjete, pogodnije sa gledišta sigurnosti i nesmetanog odvijanja prometa.

Policajac koji je izdao naređenje za zaustavljanje mora obratiti posebnu pozornost na postupak vozača i na vozilo za svo vrijeme dok vozač ne zaustavi vozilo na određenom mjestu. Naročito mora obratiti pozornost kod zaustavljanja vozila sa prikolicom ili vozila koje vuče drugo vozilo na motorni pogon.

Članak 148.

Policajac pristupa zaustavljenom vozilu, po pravilu, sa desne strane. Zaustavljenom vozilu policajac pristupa sa lijeve strane samo ako je vozilo zaustavljeno izvan kolovoza, tako da prilikom obavljanja poslova kontrole nije ugrožen od drugih vozila i da svojom nazočnošću ili radnjama koje obavlja ne ometa odvijanje prometa.

Policajac može vozaču narediti da izađe iz vozila, ako je zbog pristupa vozilu sa desne strane otežano obavljanje poslova kontrole. Ako je potrebno policajac će tom prilikom skrenuti pozornost vozaču da poduzme mjere kako se vozilo samo ne bi pokrenulo sa mjesta zaustavljanja.

Nakon obavljene kontrole policajac je dužan zaustavljenom vozilu omogućiti da se uključi u promet.

Članak 149.

Ako je potrebno obezbijediti mjesto prometne nezgode službenim vozilom, naročito na autocesti i putu rezerviranom za promet motornih vozila, policajac mora na službenom vozilu uključiti plavo rotaciono ili trepćuće svjetlo i uključiti sve pokazivače pravca.

3. Kontrola vozača

Članak 150.

Kontrola vozača obavlja se radi utvrđivanja da li ima propisanu važeću vozačku dozvolu i da li ispunjava druge zakonom propisane uvjete, a naročito da li je vozač sposoban za sigurno upravljanje vozilom.

Članak 151.

U obavljanju poslova iz prethodnog članka ovog pravilnika policajac može od osobe koja u prometu na putu upravlja motornim vozilom zahtijevati da mu pokaže i preda na uvid vozačku dozvolu.

Ako se posumnja u ispravnost vozačke dozvole i dozvole za vozača-instruktora (dotrajala, nečitka, prepravljani podaci i sl.), obaviti će se legitimiranje vozača.

Utvrđivanje istovjetnosti osoba koja u prometu upravlja vozilima za čije upravljanje nije potrebna vozačka dozvola obavlja se legitimiranjem.

Članak 152.

Policajac je dužan na licu mjesta privremeno oduzeti vozačku dozvolu i isključiti iz prometa vozača, ako utvrdi:

- 1) da upravlja vozilom ili da pokušava upravljati vozilom ako u organizmu ima alkohola ili pokazuje znake alkoholne poremećenosti;
- 2) da pokušava da upravlja vozilom ako je očigledno da je vozač u takvom psihičkom stanju (umor, bolest, dejstvo opojnih droga ili drugih psihotropnih supstanci ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje) da nije sposoban da bezbjedno upravlja vozilom;
- 3) da upravlja motornim vozilom, a nema vozačku dozvolu određene kategorije ili da upravlja vozilom u vrijeme kad je na snazi mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom;
- 4) da vozač instruktor obavlja obučavanje kandidata za vozača pod dejstvom alkohola ili koji pokazuje znake alkoholne poremećenosti, i kad zatekne instruktora da osposobljava kandidata za vozača, a nema vozačku dozvolu određene kategorije ili u vrijeme kad je na snazi mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom;
- 5) da vozač neprekidno upravlja autobusom ili teretnim motornim vozilom ili skupom vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kilograma duže od 5 sati, ili da je u tijeku posljednja 24 sata upravljao navedenim vozilima duže od 8 sati;
- 6) da vozač autobusa, teretnog motornog vozila ili skupa vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 20.000 kilograma nije zamijenjen drugim vozačem nakon pređenih 500 kilometara ili nakon 8 sati upravljanja vozilom u tijeku posljednja 24 sata;

- 7) da upravlja motornim vozilom a ne koristi ili nema pri sebi pomagala navedena u vozačkoj dozvoli;
- 8) da kao kandidat za vozača motornih vozila ne ispunjava uvjete koji su propisani za kandidata koji se obučava u upravljanju motornim vozilom u prometu na putu.

Ovlaštena službena osoba postupit će na način iz stavka 1. ovog članka prema vozaču ili vozaču instruktoru koji odbije da se podvrgne ispitivanju, odnosno stručnom pregledu na koji je upućen.

Kao pokušaj upravljanja motornim vozilom u smislu točke 1. stavka 1. ovog članka smatra se ako vozač svojim radnjama i postupcima pokazuje očiglednu namjeru da to učini (sjedne za upravljač vozila i stavi motor u pokret ili poduzme drugu sličnu radnju).

Vozač se neće isključiti iz prometa po odredbi točke 7. stavka 1. ovog članka, ako na zahtjev policajca uporabi pomagala koja ima pri sebi.

Vozačku dozvolu oduzetu po odredbi stavka 1. ovog članka policajac je dužan da zajedno sa prijavom o prekršaju preda organizacionoj jedinici radi podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka odnosno radi podnošenja krivične prijave. Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka odnosno krivične prijave protiv vozača mora se podnijeti u roku od 24 sata od časa oduzimanja dozvole.

Vozačka dozvola oduzeta po odredbi točke 2. stavka 1. ovog članka vratit će se vozaču kad istekne vrijeme potrebno da se vozač odmori odnosno oporavi od bolesti ili nepovoljnog psihičkog stanja, a najkasnije u roku od 24 sata od časa oduzimanja dozvole.

Prigodom oduzimanja vozačke dozvole policajac je dužan da vozaču saopći u koje vrijeme i na kojem mjestu će mu biti vraćena vozačka dozvola. Podatke o ovako oduzetoj vozačkoj dozvoli policajac je dužan da unese u izvješće o radnjama koje je poduzeo u toku obavljanja službe.

Članak 153.

Isključenje vozača iz prometa obavlja se na taj način što policajac naređuje vozaču da vozilo skloni sa kolovoza i zabrani mu dalju vožnju sve dok traju razlozi zbog kojih ga je isključio iz prometa ili do određenog vremena. Za to vrijeme policajac privremeno oduzima od vozača vozačku dozvolu, a ako se može utemeljeno zaključiti da vozač neće postupiti po naređenju, oduzima mu i ključeve vozila odnosno ključ za stavljanje motora u pogon.

O oduzimanju vozačke dozvole ili vozačke dozvole i ključeva policajac izdaje vozaču potvrdu u kojoj, pored ostalog, naznačuje gdje i kad će se vozaču vratiti oduzete stvari.

Članak 154.

Na zahtjev i o trošku vozača koji je isključen iz prometa policajac će se, ako je to moguće, poskrbiti da se njegovo vozilo odvuče na mjesto gdje je organizirano čuvanje vozila.

Na zahtjev isključenog vozača policajac može dozvoliti da njegovim vozilom nastavi vožnju druga osoba koja ispunjava propisane uvjete za upravljanje tim vozilom.

Policajac ne smije upravljati vozilom čiji vozač je isključen iz prometa, osim ako je to neophodno.

Članak 155.

Smatra se da je pod utjecajem alkohola ili omamljujućih sredstava vozač za koga se pomoću odgovarajućih sredstava i aparata (alkotest i sl.), obavljenim zdravstvenim pregledom ili analizom krvi ili krvi i urina, utvrdi da je pod utjecajem alkohola.

Policajac je dužan da utvrđivanje alkoholisanosti vozača obavi na jedan od načina navedenih u stavku 1. ovog članka, pri čemu prvenstveno primjenjuje one načine utvrđivanja alkoholisanosti koji su za vozača povoljniji.

Ako se utvrđivanje alkoholisanosti obavlja alkotestom ili uređajem koji pokazuje određeni stupanj prisustva alkohola kod vozača, policajac o tome sastavlja zapisnik kojeg potpisuje osoba nad kojom je testiranje obavljeno i eventualni svjedoci. Zapisnik se dostavlja uz prijavu i zahtjev za prekršajno gonjenje sucu za prekršaje, odnosno uz krivičnu prijavu javnom tužiteljstvu.

Članak 156.

Ako vozač odbije da obavi radnje pomoću kojih se utvrđuje alkoholisanost ili ako te radnje ne obavi kako se to od njega zahtijeva, ili ako poriče da je pod utjecajem alkohola, policajac će upozoriti na sankciju i predložiti će mu da pade sa njim u najbližu zdravstvenu ustanovu u kojoj postoji mogućnost da se obavi zdravstveni pregled odnosno da se uzme krv ili krv i urin radi utvrđivanja stupnja alkoholisanosti.

Ako vozač odbije da se podvrgne zdravstvenom pregledu odnosno ne pristane da da krv ili krv i urin, a ne postoje zakonski uvjeti da se uzimanje krvi ili krvi i urina obavi prinudnim putem, o tome će se sastaviti zapisnik koji potpisuje policajac i liječnik zdravstvene ustanove u koju je vozač pristupio.

U zapisniku će se posebno navesti njihova zapažanja o držanju i o postupcima vozača za vrijeme privođenja i boravka u zdravstvenoj ustanovi, a naročito znaci na temelju kojih se utemeljeno moglo pretpostaviti da je on pod utjecajem alkohola, nakon čega će policajac isključiti vozača iz prometa.

Ako vozač koji je učestvovao u prometnoj nezgodi u kojoj je bilo mrtvih ili ozlijeđenih osoba, ili je nastala materijalna šteta većih razmjera, odbije ljekarski pregled, odnosno ne pristane da da krv ili krv i urin, to će se obaviti prinudno.

Članak 157.

Policajac je dužan da omogućiti uzimanje i analizu krvi i krvi i urina vozaču koji poriče da je pod utjecajem alkohola, iako je to utvrđeno pomoću odgovarajućih sredstava i aparata ili zdravstvenim pregledom.

Vozač kod koga su utvrđeni znaci alkoholisanosti, a postoji opasnost da će nastaviti upravljanje vozilom u

takvom stanju, privede će se organizacionoj jedinici Ministarstva i zadržati sve dok ne bude sposoban za upravljanje vozilom ali ne duže od 12 sati. Protiv ovakvog vozača u zahtjevu za pokretanje prekršajnog postupka navest će se razlozi i vrijeme zadržavanja.

Članak 158.

Organizaciona jedinica Ministarstva vodi evidenciju o kaznama i zaštitnim mjerama izrečenim zbog prekršaja sigurnosti prometa, kao i mjerama sigurnosti oduzimanja vozačke dozvole i dozvole za upravljanje traktorom, izrečenim vozačima motornih vozila i vozačima traktora koji se kod njega vode u evidenciji i stara se da se ovim osobama ne bi izdala nova vozačka dozvola za vrijeme koje im je ona oduzeta odnosno dok traje zabrana izdavanja vozačke dozvole.

4. Kontrola vozila

Članak 159.

Kontrola vozila u prometu na putevima obavlja se radi utvrđivanja da li je vozilo registrirano po važećim propisima, da li je na vrijeme obavljen njegov tehnički pregled i da li ono u pogledu tehničkog stanja, opreme i tereta odgovara propisima za vozila u prometu.

Članak 160.

Utvrđivanje da li je vozilo uredno registrirano i da li je na vrijeme obavljen njegov tehnički pregled - za vozila za koja se redovit tehnički pregled obavlja jedanput godišnje, vrši se uvidom u prometnu dozvolu za to vozilo i upoređivanjem podataka navedenih u dozvoli sa podacima na vozilu (broj motora, broj šasije, reg. oznaka i dr.).

Za vozila za koja se redovit tehnički pregled obavlja svakih šest mjeseci utvrđivanje da li je tehnički pregled obavljen na vrijeme, vrši se i uvidom u propisanu potvrdu o tehničkoj ispravnosti vozila.

Za vrijeme obavljanja kontrole policajac je dužan da što kraće zadržava vozača i vozilo, kao i da na zahtjev vozača izda potvrdu o razlozima i vremenu za koje su bili zadržani.

Članak 161.

Prigodom kontrole vozila policajac može tražiti od vozača da uključi i isključuje uređaje, otvori tahograf i pokaže propisanu opremu.

Članak 162.

Kada se za provjeravanje ispravnosti određenih uređaja koriste posebna tehnička sredstva, policajac može tražiti od vozača da postupa sukladno tehničkim naputcima za uporabu tih sredstava.

U slučaju da se utvrdi prekršaj osovinskog opterećenja ili dozvoljene mase policajac može tražiti od vozača da mu pokaže isprave o teretu.

Članak 163.

Policajac će narediti vozaču da odmah prekine daljnji promet vozila i otkloni nelspravnost ili da vozilo odveze do određenog mjesta gdje može otkloniti nelspravnost ako utvrdi:

- 1) da vozilo zbog tehničke nelspravnosti ugrožava ili ometa druge sudionike u prometu;
- 2) da je teret na vozilu nepravilno smješten, odnosno nedovoljno osiguran od pomjeranja, rasipanja, odnosno zagađivanja i slično;
- 3) da se vozilom bez dozvole prevozi teret čije dimenzije odnosno masa prekoračuju najveće dozvoljene dimenzije odnosno masu ili osovinsko opterećenje;
- 4) da se vozilo kreće na putu na kojem je u određeno vrijeme ili trajno zabranjen promet vozila kategorije u koju ono spada;
- 5) da se vozilo kreće u zimskim uvjetima na putu pokrivenom snijegom ili ledom, a nema odgovarajuću zimsku opremu;
- 6) da je vozilo označeno stranim registarskim tablicama na kojima brojevi i oznake nisu sukladne sa međunarodnim ugovorom koje je BiH ratificirala.

Vozaču se neće narediti da prekine daljnji promet zbog razloga navedenih u toč. 4. i 5. stavka 1. ovog članka, ako postoji mogućnost da vozilom bez većih teškoća za promet na putu na kome je zatečeno napusti taj put i svoje kretanje produži drugim putem.

Članak 164.

Naredenje za prekid daljnje vožnje obavlja se na taj način što se vozaču naredi da prekine daljnju vožnju dok ne otkloni konstatovanu nelspravnost odnosno do određenog vremena. Pri tome policajac vodit će računa da vozač poduzme potrebne mjere da zaustavljeno vozilo samo ne krene i da ga ne pokrene nepozvana osoba.

Članak 165.

Policajac će isključiti iz prometa vozilo za koje utvrdi:

- 1) da je tehnički nelspravno ili oštećeno toliko da bi njegovo daljnje sudjelovanje u prometu predstavljalo neposrednu opasnost po sigurnost prometa (kvar na uređajima za upravljanje ili zaustavljanje, oštećenje ili visok stupanj dotrajalosti, tako da se može opravdano zaključiti da su mu oštećeni sklopovi ili uređaji koji su bitni sa gledišta sigurnosti prometa);
- 2) da nije registrirano po važećim propisima;
- 3) da se na njemu prevoze opasne materije, a vozilo ne odgovara propisanim uvjetima ili nisu poduzete propisane mjere za prijevoz opasnih materija.

Policajac će isključiti iz prometa vozilo i ako vozač ne postupi po naređenju iz stavka 1. članka 163. ovog pravilnika.

Članak 166.

Isključivanje vozila iz prometa obavlja se tako što policajac naređuje vozaču da vozilo skloni sa kolovoza i zabrani mu da nastavi vožnju sve dok postoje razlozi zbog kojih je vozilo isključeno.

Pri isključivanju vozila iz prometa, policajac će voditi računa da vozač poduzme potrebne mjere da vozilo ne bi

samo krenulo sa određenog mjesta i da ga ne bi pokrenula nepozvana osoba.

Članak 167.

Ako je vozilo učestvovalo u prometnoj nezgodi, policajac mora da privremeno oduzme tahografski uložak i priloži ga uz zapisnik o prometnoj nezgodi:

- radi utvrđivanja brzine kojom je vozač vozio;
- radi utvrđivanja vremena trajanja vožnje;
- ako se može utemeljeno smatrati da je vozač na bilo koji način utjecao na pravilnost pisanja tahografskih igala;
- ako tahografski uložak ne odgovara kilometraži za koju je napravljen.

Članak 168.

Ako vozilo koje je isključeno iz prometa ostane na putu ili je parkirano na mjestu gdje predstavlja neposrednu opasnost ili smetnju za promet, ili kada prijeti opasnost da na vozilu odnosno teretu bude pričinjena šteta, policajac može poduzeti odgovarajuće mjere da se vozilo skloni na sigurno mjesto o trošku njegovog vlasnika odnosno nositelja prava korišćenja.

5. Kontrola prometne signalizacije

Članak 169.

U obavljanju poslova iz oblasti sigurnosti prometa policajci, po saznanju da zbog oštećenja puta može doći do opasnosti po sudionike u prometu, ili da na putu prometni znak nedostaje ili je nepravilno postavljen, dotrajavao ili suvišan, dužni su da o tome odmah obavijeste neposrednog rukovoditelja, radi poduzimanja potrebnih mjera kod nadležnog organa odnosno poduzeća ili druge pravne osobe koja se stara o održavanju puteva.

6. Izvođenje radova na putu

Članak 170.

Kada je policija obaviještena da će poduzeće ili druga pravna osoba izvoditi radove na putu zbog kojih može doći do smetnji u odvijanju prometa, dužna je da odmah stupi u vezu sa tim poduzećem ili drugom pravnom osobom radi upoznavanja prirode i obujma radova, mjesta, načina i vremena u kome će se radovi izvoditi.

Na temelju podataka dobivenih od poduzeća ili druge pravne osobe ili na temelju neposrednog zapažanja na mjestu gdje se radovi izvode, policija će ukazati izvođaču radova na mjere koje treba poduzeti radi otklanjanja eventualnih opasnosti u prometu na putu, načinu osiguranja i prohodnosti prometa.

7. Stanje puteva

Članak 171.

Kada policajci u obavljanju kontrole prometa na putevima ili u obavljanju drugih poslova, uoče nedostatke na putu ili u njegovoj okolini koji za sudionike u prometu predstavljaju opasnost, obavijestiti će o tome hitno pismenim ili usmenim putem poduzeće ili drugu pravnu osobu koja je odgovorna za održavanje puteva, kao i nadležni organ inspekcije javnih puteva.

Kao nedostaci na putu u smislu stavka 1. ovog članka smatraju se naročito:

- 1) odroni kamena ili zemlje na kolovozu puta;
- 2) odronjavanje nasipa puta zbog čega je došlo do osjetnog suženja kolovoza ili smanjenja nosivosti puta;
- 3) udarne rupe i opasna ulegnuća odnosno is-pupčenja na kolovozu;
- 4) nepostojanje uređaja i opreme na određenim mjestima na putu neophodnih za sigurnost prometa (zidovi, odbojne ograde, svjetlosne i druge oznake na ivicama puta, propisno obojeni i označeni objekti na putu i pored njega i sl.);
- 5) oštećenja ili dotrajalošću određenih prometnih znakova postavljenih na putu;
- 6) neodržavanje kolovoza zimi u stanju koje omogućava siguran promet (klizav, neraščišćen kolovoz i sl.);
- 7) dotrajalošću mostova ili oštećenja na mostovima koja umanjuju sigurnost prometa;
- 8) prosuto ulje, nafta, rasuto staklo ili drugi materijal na kolovozu.

Ako zbog nedostataka u održavanju puta prijeti opasnost za sudionike u prometu, nadležna organizaciona jedinica Ministarstva će odmah o tome obavijestiti poduzeće ili drugu pravnu osobu koja se stara o održavanju puta i pozvati je da hitno poduzme mjere za otklanjanje nedostataka. U tom slučaju o nedostatku treba obavijestiti i općinski organ inspekcije javnih puteva i kad se radi o nedostatku na putu nad kojim nadzor obavlja federalni, odnosno kantonalni organ inspekcije.

8. Vozila s pravom prvenstva prolaza i vozila pod pratnjom

Članak 172.

Službena vozila Ministarstva, službe hitne pomoći, vatrogasne službe i vozila Vojske Federacije BiH kada posebnim uređajima daju svjetlosne i zvučne znakove mogu koristiti pravo prvenstva prolaza u odnosu na druge sudionike u prometu, osim u odnosu na vozila pod pratnjom, samo kad je to neophodno za obavljanje službenog zadatka.

Odluku o uporabi propisanih zvučnih i svjetlosnih znakova kojima se zahtijeva pravo prvenstva prolaza službenog vozila Ministarstva u prometu donosi ovlaštena službena osoba koja rukovodi obavljanjem službenog zadatka.

Na vozila sa pravom prvenstva prolaza i vozila pod pratnjom, kada posebnim uređajima daju svjetlosne i zvučne znake, ne primjenjuju se odredbe o ograničenju brzine kretanja, zabrani preticanja i obilaženja kolone vozila i o zabrani prestjecanja kolone pješaka, pod uvjetom da ne ugrožavaju sigurnost drugih sudionika u prometu.

Vozila sa pravom prvenstva prolaza i vozila pod pratnjom, kada posebnim uređajima daju svjetlosne i zvučne znake, imaju pravo prvenstva prolaza u odnosu na sva druga vozila, osim u odnosu na vozila koja se

kreću raskrižjem na kom je promet reguliran svjetlosnim prometnim znakovima ili znakovima ovlaštene osobe, pod uvjetom da ne ugrožavaju sigurnost drugih sudionika u prometu.

Kada se službenim vozilom obavlja pratnja jednog ili više vozila u kojima se prevoze ličnosti kojima je dodijeljena pratnja, ovlaštena službena osoba iz stavka 2. odlučuje o mjerama koje će se poduzeti prema ostalim sudionicima u prometu (smanjenje brzine, zaustavljanje, uporaba zvučnih signala i dva plava ili plavo-crvenih rotacionih ili treptućih svjetala na motornom vozilu i sl.).

Kod posebnog osiguranja ovlaštena službena osoba koja rukovodi vozilima u pratnji odlučuje o poduzimanju mjera iz prethodnog stavka (o obustavi prometa, o uporabi zvučnih signala i dva signalna plava ili plavo-crvenih rotacionih ili treptućih svjetala, koja obavezuju sva druga vozila da se zaustave dok ne prođu vozila pod pratnjom).

9. Pratnja određenih vozila

Članak 173.

Pratnju vozila kojima se prevoze ličnosti kojima je pratnja dodijeljena, osiguravaju organizacione jedinice Ministarstva.

Rukovoditelj osnovne organizacione jedinice ili drugi rukovodni službenik koga on za to ovlasti može narediti i pratnju vozila kojima se prevoze opasne materije, kao i vozila kojima se obavlja izvanredni prijevoz.

Pratnju iz st. 1. i 2. ovog članka obavljaju policajci na posebnim motornim vozilima koja imaju uređaje za davanje posebnih svjetlosnih i zvučnih znakova.

Članak 174.

Policajci su dužni za vrijeme dok obavljaju pratnju da upozoravaju vozače drugih vozila i ostale sudionike u prometu na prisutnost vozila iz prethodnog članka ovog pravilnika, kao i da po potrebi druga vozila privremeno zaustavljaju ili uklanjaju sa puta, kako bi se omogućilo bezbjedan prolaz vozila pod pratnjom.

Upozorenja i mjere iz stavka 1. ovog članka obavljaju se davanjem propisanih znakova, kao i neprekidnim davanjem posebnih svjetlosnih i zvučnih znakova na vozilu.

Članak 175.

Kao izvanredni prijevoz smatra se prijevoz predmeta čije dimenzije ili masa prelaze najveće dozvoljene dimenzije, odnosno masu osovinskog opterećenja za vozila u prometu na putevima određene Zakonom o cestama.

Prijevoz iz prethodnog stavka rješenjem odobrava nadležno Ministarstvo za promet i komunikacije.

Članak 176.

Pratnju vozila kojima se obavlja prijevoz opasnih materija organiziraju poduzeća ili druge pravne osobe za čije se potrebe prijevoz obavlja ili organizacija koja obavlja prijevoz.

Ako je to potrebno, glede količine opasnih materija koje se prevoze ili zbog iznimno opasnih svojstava tih materija, kao i ako je to uvjetovano u rješenju nadležne

policijske uprave kojim se odobrava prevoženje opasnih materija, ovaj prijevoz se obavlja pod pratnjom policajaca koji moraju biti upoznati o posebnim mjerama sigurnosti.

Prije nego što poduzme praćenje prijevoza opasnih materija, organizaciona jedinica će provjeriti da li je poduzeće ili druga pravna osoba koja daje opasne materije na prijevoz dostavila poduzeću ili drugoj pravnoj osobi kojoj povjerava obavljanje prijevoza, pismeni naputak o posebnim mjerama sigurnosti koje se prilikom prijevoza ovih materija moraju poduzeti, kao i da li su o tim mjerama upoznate sve osobe koje učestvuju u prijevozu.

Članak 177.

Policija neće obavljati pratnju i spriječiti će prijevoz opasnih materija ako vozila na kojima treba da se obavi prijevoz ne odgovaraju propisanim uvjetima ili ako nisu poduzete druge propisane i naredene mjere.

Članak 178.

Određbe čl. 176. i 177. ovog pravilnika ne odnose se na prijevoz opasnih materija koji se obavljaju za potrebe oružanih snaga.

10. Postupanje kod prometnih nezgoda

Članak 179.

Policija je dužna da sukladno propisima radi na razjašnjavanju prometnih nezgoda i da evidentira sve prometne nezgode za koje na bilo koji način sazna.

Ovlaštena službena osoba koja primi obavijest o prometnoj nezgodi dužna je da o tome sačini službenu bilješku u koju unosi: prezime, ime i adresu osobe koja je obavijestila o prometnoj nezgodi, vrijeme kada je obavijest primljena, mjesto na kome se dogodila prometna nezgoda i vrijeme kada se dogodila, ima li ozlijeđenih osoba i gdje se nalaze, okolnosti pod kojima se nezgoda dogodila ako su poznate toj osobi a značajne su za poduzimanje potrebnih mjera, kao i druge podatke koji mogu biti od interesa za službu javne sigurnosti.

Članak 180.

Ovlaštena službena osoba dužna je da bez odlaganja izađe na mjesto prometne nezgode ako u nezgodi ima poginulih ili ozlijeđenih osoba ili je nastala materijalna šteta.

U slučajevima iz stavka 1. ovog članka ili kada postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo, ovlaštena službena osoba dužna je:

- 1) da pruži prvu pomoć ozlijeđenim osobama i poduzme druge mjere neophodne za njihovo zbrinjavanje;
- 2) da osigura lice mjesta u cilju sprječavanja nastajanja novih prometnih nezgoda;
- 3) da poduzme potrebne mjere da se očuva neizmijenjeno mjesto prometne nezgode i tragovi koji mogu poslužiti rasvjetljavanju prometne nezgode;

- 4) da poduzme mjere da se pronade sudionik u prometnoj nezgodi ukoliko je pobjegao sa lica mjesta;
- 5) da poduzme mjere da se nepotrebno ne ometa odvijanje prometa;
- 6) da u slučaju težih posljedica (poginulih, teže ozlijeđenih, veće materijalne štete, kao i kad se radi o vozilima strane registracije i vozilima diplomatsko-konzularnih predstavništava) hitno obavijesti dežurnu službu nadležne organizacione jedinice Ministarstva;
- 7) da u slučajevima kada istražni sudac nije u mogućnosti odmah da izađe na mjesto događaja, započne sa obavljanjem očevida koji će i obaviti ukoliko istražni sudac u toku obavljanja očevida ne dođe;
- 8) da ukoliko je došlo do prekida prometa zbog zakrčenosti puta havarisanim vozilima, poduzme mjere da se put raščisti, a, po potrebi, obavijesti i poduže ili drugu pravnu osobu koja je nadležna za održavanje puta.

Članak 181.

Ako je prometnom nezgodom učinjen prekršaj, ovlaštena službena osoba podnijet će prijavu protiv učinitelja i omogućiti sudionicima prometne nezgode međusobnu izmjenu podataka potrebnih za ostvarivanje nadoknade štete.

Članak 182.

Kada zbog prometne nezgode dođe do ugrožavanja, zastoja ili većeg ometanja prometa na putu, ovlaštena službena osoba je dužna da poduzme mjere pružanja prve pomoći ozlijeđenim osobama, da pozove poduzeća ili druge pravne osobe koje se staraju o održavanju puta da odmah uklone sa puta vozila onesposobljena za kretanje i rasuti teret, kao i da poduzme druge mjere za što hitnije uspostavljanje normalnog prometa.

Ako u prometnoj nezgodi ima poginulih ili ozlijeđenih osoba, organizaciona jedinica Ministarstva dužna je da obavijesti njihove obitelji gdje se te osobe nalaze, a ako je u pitanju stranac ili naš državljani koji stalno ili privremeno sa obitelji živi u inozemstvu, dostaviće podatke o prometnoj nezgodi Ministarstvu u sjedištu radi obavješćavanja njegove obitelji u inozemstvu. Glede vozila i tovara obavijestit će se vlasnik, odnosno korisnik.

U slučajevima kada na mjestu prometne nezgode nema odgovarajuće osobe koja treba da preuzme brigu o oštećenom vozilu i teretu i drugim predmetima od vrijednosti, ovlaštena službena osoba koja je izašla na lice mjesta poduzet će potrebne mjere za njihovo osiguranje do preuzimanja od strane odgovorne osobe.

12. Izdavanje potvrda o oštećenju stranih motornih vozila

Članak 183.

Vozačima motornih vozila inozemne registracije koja na teritoriji Bosne i Hercegovine budu oštećena u prometnoj nezgodi, ovlaštena službena osoba izdat će potvrdu o oštećenju vozila na utvrđenom obrascu.

Za motorna vozila inozemne registracije oštećena na teritoriji Bosne i Hercegovine potvrda iz stavka 1. ovog članka izdaje se samo za oštećenja koja je ovlaštena službena osoba neposredno utvrdila na licu mjesta. Iznimno, potvrda se može izdati i kad ovlaštena službena osoba oštećenje nije utvrdila na licu mjesta, ako se može nesumnjivo utvrditi da su navodi vozača o oštećenju vozila istiniti.

V. KONTROLA KRETANJA I BORAVKA STRANACA

Članak 184.

Ovlaštene službene osobe kontrolišu kretanje i boravak stranaca u BiH, te da li se pridržavaju propisa o kretanju i boravku stranaca. Ova se kontrola ostvaruje u operativno-preventivnoj djelatnosti nadležne organizacione jedinice Ministarstva, kao i uvidom u putne i druge isprave, i to: putovnice (osobne, obiteljske i zajedničke), diplomatske putovnice i službene putovnice, putne isprave za izbjeglice, putne isprave za osobe bez državljanstva, putne listove za strance, turističke propusnice, osobne karte za strance, diplomatske i konzularne karte, potvrde o zadržavanju isprave, te potvrde o prijavi nestanka ili gubitka isprave.

U operativno-preventivnoj djelatnosti kontrolira se da li je kretanje, boravak, ponašanje i djelovanje stranaca sukladno pozitivnim propisima.

Uvidom u putne i druge isprave utvrđuje se identitet nositelja isprave, važenje i valjanost isprave, te važenja odobrenja za boravak stranca u BiH.

Članak 185.

Ovlaštena službena osoba privede će stranca:

- 1) koji nema putnu ispravu ili drugu ispravu na temelju koje boravi u BiH;
- 2) koji se posluži lažnom ili tuđom ispravom ili koji svoju ispravu da drugoj osobi da se njom posluži;
- 3) protiv koga je izrečena mjera sigurnosti protjerivanja ili zaštitna mjera udaljenja s teritorije BiH ili kome je otkazan boravak, pa u određenom roku ne napusti teritoriju BiH kad mu je dolazak zabranjen;
- 4) koji se bavi nedopuštenim djelatnostima ili djelatnostima za koje je potrebno odobrenje, a nema takvog odobrenja;
- 5) koji se zatekne na području na kome je kretanje i boravak stranaca zabranjen ili ograničen;
- 6) koji se odao skitnji ili prosjačenju;
- 7) koji nema dokaze o prijavi boravišta;
- 8) čije je dovođenje naređeno.

Ako se utvrdi da je stranac koji je priveden prema stavku 1. ovog članka učinio prekršaj policijska uprava protiv njega odmah će podnijeti zahtjev za pokretanje postupka i privedu ga sucu za prekršaje te o tome hitno obavijestiti Ministarstvo.

Članak 186.

Ovlaštene službene osobe provjeravaju da li se poduzeća i osobe koje pružaju usluge smještaja strancima pridržavaju propisa o prijavi boravka stranaca i, s

tim u svezi, dužne su ostvarivati uvid u evidenciju o boravku stranaca (knjiga stranaca).

Ovlaštene službene osobe provjeravaju da li se osobe koje primaju strance, a nisu dužne voditi knjigu stranaca, pridržavaju propisa o prijavi boravka stranaca.

Članak 187.

Ovlaštene službene osobe privremeno će zadržati putnu ispravu ili drugu ispravu na temelju koje je stranac ušao ili boravi u BiH ako je nužno da se osigura prisustvo stranca u BiH sukladno pozitivnim propisima. Zadržanu ispravu ovlaštene službene osobe predat će organu nadležnom za vođenje postupka, a strancu će izdati potvrdu o zadržavanju isprave.

Članak 188.

Ako stranac prijavi nestanak ili gubitak putne isprave, na temelju koje boravi u BiH, policijska uprava će, uvidom u druge isprave sa fotografijom, utvrditi njegov identitet i zatražiti izjavu o okolnostima nestanka ili gubitka isprave. Ako se identitet stranca ne može utvrditi na taj način, identitet utvrđuje Ministarstvo.

O utvrđivanju identiteta i okolnostima nestanka ili gubitka putne isprave ili druge isprave, ovlaštena službena osoba sastavlja službenu zabilješku.

O prijavi nestanka ili gubitka putne isprave ili druge isprave na temelju koje boravi u BiH strancu se izdaje potvrda i isti se upućuje najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavništvu države čiji je državljanin radi pribavljanja nove putne isprave.

Ako država čiji je stranac državljanin nema svoje diplomatsko ili konzularno predstavništvo u BiH niti njene interese zastupa druga država, policijska uprava izdaje strancu putni list za stranca.

Članak 189.

Stranca kome je izrečena mjera sigurnosti protjerivanja iz zemlje ili zaštitna mjera udaljenja s teritorije BiH ili kome je otkazan boravak u BiH ili koji u BiH boravi bez odobrenja nadležnog organa a koji u određenom roku ne napusti teritoriju BiH, policijska uprava sprovest će do državne granice i prisilno udaljiti iz BiH.

Ako stranac koga treba prisilno udaljiti iz BiH nema sredstava, policijska uprava dužna je o tome obavijestiti Ministarstvo radi daljeg postupka.

Ako stranac koji se prisilno udaljava nema važeću putnu ispravu ili drugu ispravu na temelju koje boravi u BiH, sprovest će se, prema dogovoru sa Ministarstvom, diplomatskom ili konzularnom predstavništvu države čiji je državljanin radi pribavljanja putne isprave ili druge valjane isprave.

Članak 190.

O otkazivanju privremenog boravka strancu u BiH, kao i o prisilnom udaljavanju stranca iz BiH, rješenje donosi Ministarstvo u sjedištu.

VI. OTKRIVANJE KRIVIČNIH DJELA I PRONALAZENJE I HVATANJE UČINITELJA KRIVIČNIH DJELA

1. Temeljni zadaci

Članak 191.

Policijska i ovlaštene službene osobe dužne su raditi na otkrivanju djela za koja se goni po službenaj dužnosti i na pronalazanju i hvatanju učinitelja tih djela, kao i da učinitelje tih djela predaju nadležnim organima, ukoliko to nije u nadležnosti sudske policije.

Ako postoje osnovi sumnje da je učinjeno krivično djelo za koje se goni po službenaj dužnosti, policija i ovlaštene službene osobe dužne su poduzeti potrebne mjere, a naročito:

- da se pronade učinitelj krivičnog djela i da se učinitelj ili ortak ne sakrije ili ne pobjegne;
- da se otkriju i obezbijede tragovi krivičnog djela i predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz u - krivičnom postupku;
- da se prikupe sve obavijesti koje bi mogle biti od koristi za vođenje krivičnog postupka.

Članak 192.

Osnovi sumnje da je učinjeno krivično djelo postoje kad se iz krivične prijave ili saznanja do koga je policija ili ovlaštena službena osoba došla na bilo koji drugi način, može pretpostaviti da je primljena obavijest istinita i omogućava da se u cjelosti sagleda događaj i način ponašanja poznate ili nepoznate osobe u kojem se vjerovatno nalaze elementi krivičnog djela.

Članak 193.

Smatra se da je učinitelj krivičnog djela poznat kada na temelju prikupljenih dokaza i obavijesti u tolikoj mjeri postoji utemeljena sumnja da je određena osoba učinitelj krivičnog djela da se isključuje mogućnost da bi učinitelj mogla biti neka druga osoba.

Članak 194.

Sva početna kao i kasnija saznanja vezana za kriminalni događaj, ovlaštene službene osobe dužne su da ocjenjuju sa stanovišta da li priroda slučaja zahtijeva hitno poduzimanje određenih kriminalističko-taktičkih i tehničkih mjera ili istražnih radnji.

Policijska je dužna da bez odlaganja hitno uputi ovlaštenu službenu osobu na mjesto događaja kad se na temelju početnih saznanja može pretpostaviti da se radi o krivičnom djelu i da se na mjesto događaja mogu i treba da poduzmu mjere ili radnje razjašnjavanja činjeničnog stanja, pronalazanja i osiguranja tragova krivičnog djela i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz.

Članak 195.

Ako postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenaj dužnosti, o izlasku na lice mjesta obavijestit će se istražni sudac općinskog ili kantonalnog suda i nadležni tužitelj.

Obavješćavanje istražnog suca i tužitelja obavlja se telefonom, telefaksom ili drugim pogodnim sredstvima.

Članak 196.

O početnom saznanju da je učinjeno krivično djelo sa temeljnim podacima o događaju, izlasku na lice mjesta, kao i o obavještenju istražnog suca i tužitelja, ovlaštena službena osoba sastavlja službeni bilješku.

2. Primanje i postupanje po krivičnoj prijavi**Članak 197.**

Organizacione jedinice i ovlaštene službene osobe dužne su da prime krivičnu prijavu koja im je podnesena i da je odmah dostave nadležnom tužitelju. Ako je bilo neophodno da se bez odlaganja obavi izlazak na lice mjesta ili poduzmu druge hitne mjere, krivična prijava će se dostaviti nadležnom tužitelju neposredno poslije poduzimanja tih mjera.

Kao krivična prijava smatra se svaka obavijest data u pismenom obliku ili usmenom izjavom, sa ciljem da se:

- ukaže na postojanje krivičnog djela za koje se goni po službenaj dužnosti;
- izazove (pokrene) krivično gonjenje, bez obzira na ostalu sadržinu obavijesti.

Primljeno pismo povodom krivičnog djela za koje se goni po privatnoj tužbi dostavit će se nadležnom sudu i o tome obavijestiti podnosioca, a ako se daje usmena izjava, podnositelj će se poučiti o svom pravu da tužbu podnese sudu.

Članak 198.

Usmena krivična prijava podnesena u službenim prostorijama organizacione jedinice prima se na zapisnik.

Ako to prilike dozvoljavaju, ovlaštena službena osoba izvršit će zapisničko primanje usmene krivične prijave i izvan službenih prostorija.

O usmeno podnesenoj krivičnoj prijavi, izuzev slučajeva iz stavka 1. i 2. ovog članka, sastavlja se službena bilješka na temelju koje se sastavlja krivična prijava. Ako se prijava podnosi usmeno, podnositelj prijave će se upozoriti na posljedice lažnog prijavljivanja.

Članak 199.

U zapisnik, odnosno u službeni bilješku o primanju usmene krivične prijave, unose se potpuni osobni podaci za podnosioca prijave i drugi korisni podaci koji su podnosiocu prijave poznati, a naročito:

- opis događaja (kako, kada i gdje je saznao za događaj, odnosno tragove krivičnog djela; šta je od događaja zapazio, odnosno kakve je tragove našao; iz kojih činjenica zaključuje da je izvršeno krivično djelo; vrijeme izvršenja krivičnog djela, odnosno datum, dan u tjednu i čas; mjesto izvršenja-ulica, kućni broj i bliža oznaka mjesta; potpun opis načina izvršenja krivičnog djela i sredstava upotrijebljenih za izvršenje);
- popis i opis ukradenih predmeta (pojedinačno i detaljno) i približna, odnosno paušalna procjena visine štete;
- da li podnositelj prijave sumnja da je neka osoba izvršitelj krivičnog djela ili ortak u izvršenju, da li to sa sigurnošću tvrdi i na temelju čega, ili mu se to čini samo vjerovatnim, osobni podaci ili osobni opis i podaci o osobi

za koju podnositelj prijave sumnja da je izvršitelj ili ortak, podaci za krug osoba iz koga je ta osoba;

- dokazi kojima se potvrđuje izjava podnosioca prijave (kod materijalnih dokaza navode se predmeti i tragovi, a za svjedoke-njihovi osobni podaci).

Članak 200.

Ako se iz primljene krivične prijave i obavijesti o događaju ocjeni da još ne postoje osnovi sumnje da je učinjeno krivično djelo, ovlaštena službena osoba mora obazrivo poduzimati mjere za razjašnjavanje činjeničnog stanja, vodeći računa da ne naškodi dostojanstvu i ugledu osobe o kojoj se prikupljaju podaci. U ovakvom slučaju ovlaštena službena osoba će sa svim osobama postupati kao sa nevinim osobama i može primjenjivati samo one mjere prinude za čiju su se primjenu stekli propisani uvjeti.

Izlazak na mjesto događaja i poduzimanje mjera na tom mjestu radi općeg informiranja o događaju i radi ocjenjivanja da li postoje osnovi sumnje da je učinjeno krivično djelo, smatraju se mjerama koje se poduzimaju izvan krivičnog postupka.

Organizacione jedinice postupat će u smislu stavka 1. ovog članka i kad rade po zahtjevu nadležnog tužitelja.

Članak 201.

Policija je dužna da na zahtjev nadležnog tužitelja prikuplja potrebne obavijesti i poduzima druge mjere radi otkrivanja krivičnog djela i učinitelja, ako nadležni tužitelj nije u mogućnosti da to poduzme sam, ili preko drugih organa i da o poduzetim mjerama obavijesti nadležnog tužitelja.

3. Podnošenje krivične prijave i izvješća**Članak 202.**

Kad na temelju prikupljenih obavijesti i poduzetih drugih mjera i radnji utvrdi da postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenaj dužnosti, protiv poznatog, odnosno nepoznatog učinitelja organizaciona jedinica sastavlja krivičnu prijavu koju odmah dostavlja nadležnom tužitelju.

Organizaciona jedinica podnosi krivičnu prijavu i u slučajevima kada samostalno obavi očevid, s tim što sa krivičnom prijavom, pored ostalih priloga, dostavlja nadležnom tužitelju i zapisnik o očevidu.

Ukoliko očevid obavi istražni sudac uz učešće organizacione jedinice Ministarstva onda ona podnosi krivičnu prijavu u kojoj navodi da se zapisnik o očevidu nalazi kod istražnog suca.

Članak 203.

Krivična prijava podnosi se protiv poznatog ili nepoznatog učinitelja krivičnog djela. Krivična prijava protiv nepoznatog učinitelja podnosi se ako ne postoje osnovi sumnje da je određena osoba učinitelj tog djela.

Krivična prijava sadrži bitne podatke o događaju, dokaze o krivičnom djelu i učinitelju, poduzete mjere i radnje, kao i mjere i radnje koje će se poduzeti. Krivična prijava koju podnosi organizaciona jedinica sadrži naročito sljedeće podatke:

- 1) ko je i kada saopćio događaj, osim podataka o izvoru informacije ako bi saopćenje tog podatka bilo štetno po interes pojedinca, poduzeća ili druge pravne osobe;
- 2) da li je izlazak na lice mjesta obavljen neposredno pošto se došlo do početnih saznanja, kad i ko je obavio izlazak;
- 3) koje su mjere i radnje poduzete na licu mjesta, a posebno:
 - a) da li su dobivene obavijesti od građana, sa naznačenjem osobnih podataka građana koji su ih dali i da li je građanin za koga je vjerojatno da zna za važne činjenice odbio da obavijesti;
 - b) da li je obavljeno privremeno oduzimanje predmeta, broj izdate potvrde i gdje se ti predmeti nalaze, sa obrazloženjem u čemu se sastojala opasnost od odlaganja zbog koje je privremeno oduzimanje predmeta obavljeno bez naredbe;
 - c) da li je obavljena pretraga stana, drugih prostora ili osoba, sa navođenjem razloga zbog kojih je pretragu trebalo obaviti bez naredbe i kakvi su rezultati postignuti pretragom;
 - d) da li je očevid obavio istražni sudac ili ovlaštena službena osoba sa navođenjem razloga zbog kojih je očevid trebala obaviti ovlaštena službena osoba;
 - e) da li su sa lica mjesta pojedine osobe upućene istražnom sucu radi saslušanja ili su zadržane do njegovog dolaska;
 - f) da li su na licu mjesta poduzete druge mjere, u koju svrhu i sa kojim rezultatom;
- 4) koje su mjere i radnje poduzete izvan postupanja na licu mjesta, a posebno mjere i radnje iz odredaba pod a) do c) točke 3. ovog članka;
- 5) na temelju kojih činjenica se zaključuje da postoje osnovi sumnje da je učinjeno krivično djelo, činjenični opis krivičnog djela za koje se sumnja da je učinjeno, a posebno:
 - a) da li je sporan obujam kriminalne djelatnosti (da li postoji vjerojatnoća da je učinitelj prijavljenog krivičnog djela učinio i druga krivična djela ili da je imao ortaka);
 - b) da li je sporno postojanje krivičnog djela zbog smanjene dokazne vrijednosti izvora saznanja (nije sigurno da li je istinito sve ono što je o slučaju poznato), zbog spornosti i nedostataka odlučujućih činjenica (o slučaju se ne zna toliko da bi se postojanje krivičnog djela moglo smatrati nespornim) ili zbog spornosti pravne kvalifikacije činjenica (postojanje krivičnog djela zavisi od pravne ocjene slučaja, jer se u djelu slječu obilježja krivičnog djela i prekršaja);
- 6) osobne podatke za osobu za koju se sumnja da je učinitelj krivičnog djela, sa razlozima na kojima se sumnja zasniva;
- 7) koje se isprave prilažu krivičnoj prijavi (potvrda o privremenom oduzimanju predmeta, potvrda o ulazenju u stan i druge prostorije, zapisnik o pretrazi, zapisnik o očevidu i dr.).

Na početku krivične prijave protiv poznatog učinitelja navesti će se, ako su organizacionoj jedinici poznati, sljedeći osobni podaci: ime i prezime učinitelja, njegov nadimak i lažno ime ako ga ima, ime i prezime roditelja, djevojačko obiteljsko ime majke, mjesto rođenja, prebivalište i adresa stana, dan, mjesec i godina rođenja, narodnost, državljanstvo, zanimanje, obiteljske prilike, da li je pismen, kakve je škole završio, da li je, gdje i kada služio vojsku, da li se vodi u vojnoj evidenciji i kod koga vojne odsjeka - organa, da li je odlikovan, da li posjeduje putnu ispravu, kakvog je imovnog stanja, da li je, kada i zašto osuđivan, da li je i kada je izrečenu kaznu izdržao, da li se protiv njega vodi postupak za koje drugo krivično djelo, a ako je maloljetan - ko mu je zakonski zastupnik. U prijavi će se naznačiti da li se prijavljeni nalazi na slobodi ili je sproveden istražnom sucu i kad je to učinjeno.

U krivičnu prijavu ne unose se podaci koje sadrže priloge.

Članak 204.

Uz krivičnu prijavu dostavljaju se predmeti, skice, fotografije, pribavljena izvješća, spisi o poduzetim mjerama i radnjama, službene bilješke, izvještaji i drugi materijali koji mogu biti od koristi za uspješno vođenje krivičnog postupka.

Ako je prijavljeni lišen slobode i sproveden istražnom sucu, jedan primjerak prijave i priloga dostavlja se istražnom sucu.

Organizaciona jedinica dužna je pribaviti i priložiti uz krivičnu prijavu i izvod iz kaznene evidencije o svim kaznama, zaštitnim mjerama i mjerama sigurnosti izrečenim za krivična djela i prekršaje osobi protiv koje se podnosi prijava.

Prigodom dostavljanja krivične prijave organizaciona jedinica će obavijestiti nadležnog tužitelja da li će i dalje raditi i u kom pravcu.

Članak 205.

Ako iz prikupljenih obavijesti ili poduzetih mjera organizaciona jedinica ocijeni da ne postoji osnov za podnošenje krivične prijave, prijava se neće podnijeti. Međutim, ako postoje razlozi da se nastavi sa prikupljanjem podataka o događaju ili osobi, organizaciona jedinica je dužna da i dalje radi na razrješavanju, odnosno prikupljanju tih podataka i dokaza.

Članak 206.

Poslije podnošenja krivične prijave organizaciona jedinica i ovlaštene službene osobe, ako je to potrebno, nastavit će sa prikupljanjem obavijesti i poduzimanjem potrebnih mjera i radnji u cilju utvrđivanja učinitelja, odnosno ortaka i drugih krivičnih djela poznatog učinitelja.

O svim saznanjima, mjerama i istražnim radnjama koje su poduzete poslije podnošenja krivične prijave, organizaciona jedinica dužna je dostaviti izvješće sa eventualnim prilogima nadležnom tužitelju, kao dopunu krivične prijave.

Ako se radi o osobi protiv koje se provodi istraga, izvješće će se dostaviti istražnom sucu.

4. Traženje obavijesti od građana

Članak 207.

Ovlaštene službene osobe dužne su pronaći osobe koje mogu dati obavijest korisne za uspješno vođenje krivičnog postupka i od njih tražiti takve obavijesti. Traženje obavijesti od građana obavlja se po pravilima kriminalističke taktike i, po pravilu, izvan službenih prostorija organizacione jedinice Ministarstva.

Kad prikupljaju obavijesti, ovlaštene službene osobe ne mogu saslušavati građane u svojstvu okrivljenog, svjedoka ili vještaka.

Članak 208.

Ovlaštene službene osobe mogu prikupljati obavijesti i od osobe koja se nalazi u pritvoru, u slučajevima kad je potrebno prikupiti podatke:

- 1) o drugim krivičnim djelima iste osobe;
- 2) o ortacima osobe koja se nalazi u pritvoru;
- 3) o krivičnim djelima drugih učinitelja.

Ovlaštene službene osobe prikupljaju obavijesti od osoba koje se nalaze u pritvoru u vrijeme i u prisutnosti osobe koju odredi istražni sudac, odnosno predsjednik vijeća.

Prikupljanje obavijesti od osobe koja se nalazi u pritvoru može se obaviti u zatvorskim prostorijama, kad je to neophodno radi osiguranja dokaza u krivičnom postupku i to u vrijeme za koje nije zakazano poduzimanje istražne radnje kojoj treba da prisustvuje pritvorena osoba.

Članak 209.

Ovlaštene službene osobe mogu pod uvjetima iz stavka 1. prethodnog članka ovog pravilnika, tražiti obavijesti od osoba koje se nalaze na izdržavanju kazne ili odgojno-popravne mjere.

Kad prikupljaju obavijesti iz prethodnog stavka ovlaštene službene osobe obraćaju se rukovoditelju kazneno-popravne odnosno odgojno-popravne ustanove.

Odredbe st. 1 i 2. ovog članka odnose se i na slučajeve traženja obavijesti od osoba koje se nalaze na izdržavanju kazne zatvora zbog prekršaja.

Članak 210.

Ovlaštena službena osoba sačiniti će službenu bilješku o primljenim obavijestima ili uzeti izjavu koju potpisuje davalac obavijesti. Kad god okolnosti to omogućavaju treba uzeti izjavu napisanu svojeručno od građanina koji daje obavijest.

Obavijesti dobivena od osoba za koje se pretpostavlja da će u krivičnom postupku biti okrivljene, kao i od privilegovanih svjedoka po ZKP moraju se fiksirati u odvojenim službenim bilješkama.

Članak 211.

Obavijesti se mogu snimati na magnetofon ili magnetoskop, sa znanjem građanina koji ih daje. Ovako dobijene obavijesti, koje mogu biti korisne za uspješno vođenje krivičnog postupka, prepisuju se u cijelosti ili djelimično i njihov sadržaj ovjerava ovlaštena službena

osoba koja ih je prikupila. Traka na kojoj je snimljena takva obavijest i primjerak prijepisa službene bilješke, dostavljaju se nadležnom tužitelju uz krivičnu prijavu ako mu isti nisu ranije dostavljeni.

Snimljene obavijesti moraju sadržavati podatke o osobi koja je dala obavijest, kada, gdje, povodom čega, pred kojim osobama i konstataciju da je osoba obaviještena o magnetofonskom odnosno magnetoskopskom snimanju.

5. Očevid

Članak 212.

Očevid, u smislu ovog pravilnika, je skup kriminalističko-taktičkih i tehničkih radnji kojima se na licu mjesta neposrednim opažanjem utvrđuju ili razjašnjavaju određene činjenice.

Pod licem mjesta, u smislu ovog pravilnika, podrazumijeva se mjesto gdje je učinitelj preduzeo radnju ili je bio dužan da je poduzme, mjesto gdje je nastupila posljedica, kao i svako drugo mjesto gdje se mogu pronaći tragovi i predmeti krivičnog djela.

Očevid je hitna istražna radnja.

Članak 213.

Dolaskom na lice mjesta ovlaštene službene osobe dužne su poduzeti potrebne mjere da se očuva nezmi-jenjeno mjesto događaja, a naročito tragovi i predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz.

Ako je na lice mjesta izašao i istražni sudac, ovlaštene službene osobe postupit će sukladno zahtjevima koje on postavi, ali su dužna da samostalno poduzimaju i druge mjere u cilju otkrivanja nepoznatog učinitelja i prikupljanja dokaza o krivičnom djelu i učinitelju.

Ako istražni sudac ne može odmah da izađe na mjesto događaja, ovlaštene službene osobe mogu i same obaviti očevid. Smatrat će se da istražni sudac ne može odmah izaći na mjesto događaja, ako prigodom pokušaja obavijesti o događaju u smislu odredbe stavka 2 članka 195. ovog pravilnika nije zatečen u njegovoj službenoj prostoriji odnosno na dogovorenom ili naznačenom mjestu.

Ako istražni sudac stigne na mjesto događaja on može nastaviti obavljanje očevida.

Članak 214.

Kad obavlja očevid ili rekonstrukciju, organizaciona jedinica može zatražiti pomoć stručne osobe odgovarajuće struke koja će, po potrebi, poduzeti i pronalaženje, osiguranje ili opisivanje tragova, obaviti potrebna mjerenja i snimanja, sačiniti skice ili prikupiti druge podatke.

Na očevid ili rekonstrukciju se može pozvati i vještak ako bi njegovo prisustvo bilo korisno za davanje nalaza i mišljenja.

Članak 215.

Ako se pregledom lica mjesta utvrdi da ne postoje os-novi sumnje da je izvršeno krivično djelo, ovlaštena službena osoba sačiniti će umjesto zapisnika o očevidu, službenu bilješku o pregledu lica mjesta.

Članak 216.

U zapisnik o očevidu navode se: podaci o događaju povodom koga je poduzet izlazak na lice mjesta; podaci o izvršenom obavještenju nadležnog tužitelja, istražnog suca i oštećenog; ko obavlja očevid, osobe koje su prisustvovala očevidu i u kom svojstvu; da li je lice mjesta obezbjeđeno i od koga.

Osim podataka iz prethodnog stavka u zapisnik o očevidu se, po pravilu, unosi:

- 1) lokacija mjesta na kome se obavlja očevid i vrijeme obavljanja i trajanja očevida, podaci o eventualnim prekidima i nastavljanju očevida i atmosferskim i svjetlosnim prilikama za vrijeme obavljanja očevida;
- 2) prezime i ime, službena funkcija i adresa osoba zatečenih na licu mjesta;
- 3) opći izgled lica mjesta;
- 4) opis tragova krivičnog djela i tragova koji mogu poslužiti kao dokaz, ili podatak da na mjestu događaja nema određenih tragova ili predmeta, ako to može biti od važnosti za krivični postupak;
- 5) kriminalističko-tehničke metode koje su primijenjene prigodom fiksiranja tragova i predmeta krivičnog djela, i to pojedinačno za svaki trag i predmet ako su fiksirani po različitim metodama;
- ime i prezime osoba koje su obavljale fiksiranje, sa naznačenjem;
- koji su predmeti privremeno oduzeti i broj potvrde;
- da li je obavljeno skiciranje, ko je sačinio skicu (kroki), osnovne dimenzije predmeta i objekata, njihov međusobni položaj i udaljenost;
- da li je obavljeno fotografsko ili filmsko snimanje, ko ga je obavio i kakvim aparatom; temeljni tehnički podaci o obavljenom snimanju, sa kojih mjesta su pojedini snimci napravljeni, itd;
- 6) podaci o radu vještaka;
- 7) da li su osobe koje su prisustvovala očevidu zahitjevale da se u zapisnik unesu njihove primjedbe na obavljanje očevida i koje su to primjedbe.

U zapisnik o očevidu ne unosi se sadržaj obavijesti dobivenih putem informativnih razgovora na licu mjesta (podaci o ukradenim predmetima, o visini štete i sl.), kao ni zaključci ovlaštenih službenih osoba izvedeni iz činjenica utvrđenih očevidom ili iz datih izjava (verzija o načinu obavljanja krivičnog djela, o kretanju učinitelja, o utemeljenoj sumnji i sl.). Podaci o tim činjenicama unose se u posebnu službenu bilješku.

Članak 217.

Ako je obavljeno skiciranje i fotografisanje ili filmsko snimanje lica mjesta zapisniku se prilaže skica (kroki) izrađena prigodom obavljanja očevida, skica u razmjeri (tlocrt), filmska traka i fotografije.

Zapisnik o očevidu treba, po pravilu, dovršiti i potpisati na licu mjesta. Ako nije moguće da se zapisnik piše pisaćim strojem, može se pisati rukom, s tim što će se naknadno izaditi potreban broj prijepisa zapisnika.

Zapisnik o očevidu potpisuje osoba koja je obavljala očevid i zapisničar.

Članak 218.

Ako istražni sudac ne unese u zapisnik o očevidu određene činjenice za koje ovlaštena službena osoba koja učestvuje u obavljanju očevida smatra da mogu biti od važnosti za krivični postupak, ovlaštena službena osoba sastavit će o tim činjenicama posebnu službenu bilješku.

Članak 219.

U slučajevima kada istražni sudac povjeri sprovođenje istražnih radnji organizacionoj jedinici, očevidu mogu prisustvovati, pored nadležnog tužitelja, oštećenog i vještaka, okrivljeni i njegov branitelj. U takvim slučajevima ovlaštena službena osoba dužna je da ove osobe na pogodan način obavijesti o mjestu i vremenu obavljanja očevida.

Ako osoba koja je obaviještena o očevidu ne dođe na očevid, očevid će se obaviti i bez njene nazočnosti.

Ovlaštena službena osoba neće obavijestiti o očevidu osobe navedene u stavku 1. ovog članka, ako postoji opasnost od odlaganja.

Članak 220.

Za vrijeme obavljanja očevida ovlaštena osoba može da osobe zatečene na mjestu izvršenja krivičnog djela odnosno na licu mjesta uputi istražnom sucu ili da ih zadrži do njegovog dolaska, ako bi te osobe mogle dati podatke važne za krivični postupak.

U toku obavljanja očevida ovlaštena službena osoba može privremeno oduzeti predmete.

Ovlaštena službena osoba može uzimati otiske prstiju i dlanova od osobe za koju postoji vjerojatnoća da je mogla doći u dodir sa određenim predmetima i upoređivati ih sa otiscima nadenim na mjestu izvršenja krivičnog djela.

6. Vještačenje**Članak 221.**

Vještačenje je, u smislu ovog pravilnika, radnja koja se poduzima u slučajevima kada je za razjašnjavanje određenih činjenica potreban poseban nalaz i mišljenje stručne osobe-vještaka, stručne ili posebne ustanove ili državnog organa.

Organizaciona jedinica vještačenje određuje pismenom naredbom u kojoj se naznačuje kome se povjerava vještačenje, predmet i zadaci vještačenja, kao i pitanja na koja vještak treba da odgovori.

Članak 222.

Ako postoji opasnost da se vještačenje kasnije ne bi moglo sa uspjehom obaviti, vještačenje može odrediti i ovlaštena službena osoba koja obavlja očevid, s tim što ne može odrediti da se obavi obdukcija i ekshumacija leša.

Ako istražni sudac stigne na lice mjesta u toku obavljanja očevida, a ovlaštena službena osoba je već odredila vještačenje, istražni sudac odlučuje da li će se vještačenje nastaviti pod njegovim rukovodstvom ili pod rukovodstvom ovlaštene službene osobe.

Kad se vještačenje i očevid obavljaju istovremeno, ovlaštena službena osoba dužna je u zapisniku o očevidu navesti zadatke koji su vještaku postavljeni i njegov nalaz i mišljenje.

7. Tjelesni pregled osoba i uzimanje krvi ili urina

Članak 223.

Kada postoje osnovi sumnje da je određena osoba izvršila krivično djelo, ovlaštena službena osoba može narediti da se obavi tjelesni pregled te osobe, da mu se uzme krv ili urin i obave druge liječničke radnje koje se po pravilima medicinske znanosti poduzimaju radi analize i utvrđivanja činjenica važnih za krivični postupak.

Uzimanje krvi i druge liječničke radnje po odredbi prethodnog stavka mogu se poduzeti bez pristanka osobe prema kojoj se one poduzimaju, ako zbog toga ne bi nastupila kakva štetna posljedica po njegovo zdravlje.

Tjelesni pregled okrivljenog može se obaviti i bez njegovog pristanka.

Tjelesni pregled drugih osoba može se obaviti bez njihovog pristanka samo ako treba utvrditi da li se na njihovom tijelu nalaze određeni tragovi ili posljedice krivičnog djela.

Tjelesni pregled naređuje se pismenom naredbom kojom se određuje i vještak odnosno stručna ustanova za obavljanje pregleda.

Ovlaštena službena osoba može i usmeno narediti obavljanje tjelesnog pregleda iz. st. 3. i 4. ovog članka, ako postoji opasnost da se zbog protoka vremena kasnije pregled ne bi mogao sa uspjehom obaviti.

8. Pregled određenih objekata i prostorija organa, poduzeća ili drugih pravnih osoba i pregled prijevoznih sredstava, putnika i prtljaga

Članak 224.

U cilju pronalazjenja i hvatanja učinitelja krivičnog djela i njegovih ortaka, kao i radi otkrivanja i osiguranja tragova krivičnog djela i predmeta koji mogu da posluže kao dokaz u krivičnom postupku, ovlaštene službene osobe mogu, u nazočnosti odgovorne osobe, obaviti pregled određenih objekata i prostorija državnih organa, poduzeća i drugih pravnih osoba.

Ako se prigodom pregleda nadu predmeti koje treba privremeno oduzeti ili se ukaže potreba za pretragom, ovlaštene službene osobe izvršit će i ove radnje. O privremeno oduzetim predmetima izdat će se potvrda, a o izvršenoj pretrazi sačinjit će se zapisnik.

Ako je pregled prostorija državnog organa, poduzeća ili druge pravne osobe obavljen bez nazočnosti rukovoditelja organa, odnosno odgovorne osobe, ovlaštene službene osobe dužne su da odmah obavijeste te osobe i

upoznaju ih sa razlozima zbog kojih je obavljen pregled prostorija.

Članak 225.

Ovlaštene službene osobe mogu, u slučajevima iz stavka 1. prethodnog članka ovog pravilnika, da obave pregled vojnih objekata i uvid u dokumentaciju samo uz prethodno odobrenje nadležnog vojnog starješine.

Članak 226.

Ovlaštene službene osobe mogu obaviti pregled prijevoznih sredstava, putnika i prtljaga ako se na temelju okolnosti slučaja ili podataka može utemeljeno pretpostaviti da se u prijevoznom sredstvu ili kod putnika odnosno u njihovom prtljagu, nalaze tragovi ili predmeti krivičnog djela, učinitelj krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti ili njegovi ortaci.

Pri obavljanju pregleda ovlaštene službene osobe mogu od putnika zahtijevati da pokaže predmete koje ima kod sebe i u prtljagu, a mogu i da obave potreban pregled dijelova odjeće i stvari koje se nalaze kod putnika ili u prtljagu, kao i da upotrebe odgovarajuća tehnička sredstva.

Ovlaštene službene osobe ako ocijene potrebnim mogu obaviti pretres putnika, prijevoznih sredstava ili prtljaga.

Kao putnici, u smislu ovog članka, smatraju se osobe koje se zateknu u prijevoznim sredstvima, kao i osobe koje se zateknu na prostoru određenom za okupljanje putnika, neposredno pred polazak na put ili neposredno po dolasku sa puta (čekaonice, peroni željezničkih i autobuskih kolodvora, pristaništa i zračne luke).

9. Uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju

Članak 227.

Kad postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično djelo ili kad je potrebno radi otkrivanja krivičnog djela, razjašnjavanja činjeničnog stanja, pronalazjenja tragova krivičnog djela i podataka koji mogu biti od koristi za uspješno vođenje krivičnog postupka, ovlaštena službena osoba može, uz prethodno odobrenje rukovoditelja organizacione jedinice obaviti uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju poduzeća ili drugih pravnih osoba, državnih organa i građana.

Članak 228.

Ako poduzeća ili druge pravne osobe, državni organ ili građanin kod koga se obavlja uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju zatraži da se ne objavljuju podaci iz tih knjiga i dokumentacije, ovlaštena službena osoba dužna je te podatke čuvati kao službenu tajnu.

Uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju obavlja se uz nazočnost odgovorne osobe organa ili poduzeća ili druge pravne osobe.

Ukoliko se ukaže potreba da se radi pronalazjenja dokumentacije obavi pretraga, postupit će se po odgovarajućim odredbama ovog pravilnika.

O obavljanom uvidu u poslovne knjige i drugu dokumentaciju ovlaštena službena osoba sastavit će službenu bilješku a na zahtjev izdat će i potvrdu.

Ako se prigodom uvida pronadu predmeti koji su po odredbama krivičnog zakona moraju oduzeti ili koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku, postupit će se po odredbama ZKP.

Uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju vojnih organa može se obaviti samo uz prethodno odobrenje nadležnog vojnog starješine.

Članak 229.

Državni organi mogu uskratiti pokazivanje ili izdavanje svojih spisa i drugih isprava ako smatraju da bi objavljivanje njihove sadržine bilo od štete za opće interese.

Ako državni organ uskrati pokazivanje svojih spisa i drugih isprava, ovlaštena službena osoba dužna je takve spise i isprave izdvojiti i zapečatiti i o tome odmah obavijestiti vijeće nadležnog suda koje donosi konačnu odluku.

Državni organi, ustanove, poduzeća i druge pravne osobe ili samostalni gospodarstvenik mogu zahtijevati da se ne objave podaci koji se odnose na njihovo poslovanje.

10. Privremeno oduzimanje predmeta i zadržavanje pošiljaka

Članak 230.

Ovlaštena službena osoba može privremeno oduzeti predmete na temelju pismene naredbe suda, suca za prekršaje, ili bez pismene naredbe u slučajevima predviđenim zakonom.

Članak 231.

Ovlaštena službena osoba može bez pismene naredbe privremeno oduzeti:

- 1) predmete krivičnog djela koje se po krivičnom zakonu i drugim propisima imaju oduzeti ili koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku, i to:
 - ako se ne može čekati da istražni sudac naredi njihovo privremeno oduzimanje, ili
 - ako se nadu prigodom pretresanja stana ili drugih prostorija, pretresa osobe ili njenog prtljaga;
- 2) predmete koji su uporabljeni za izvršenje prekršaja, pribavljeni prekršajem, ili su nastali izvršenjem prekršaja, i to:
 - ako su nađeni pretragom stana, drugih prostorija, pretresom osoba i njihovog prtljaga, ili
 - ako je posebnim propisom određeno da se privremeno oduzmu bez naredbi suca za prekršaje.

Članak 232.

Ovlaštena službena osoba zatražit će od osobe koja drži predmete, a treba ih privremeno oduzeti, da ih preda. Ukoliko ona to odbije oduzimanje će se obaviti prinudno.

Za oduzete predmete izdat će se potvrda. U potvrdi će se, pored ostalog, navesti gdje su predmeti pronađeni i opisati će se, a po potrebi će se i na drugi način osigurati utvrđivanje njihove istovjetnosti.

Predmeti iz stavka 1. točke 1. članka 231. predaju se uz potvrdu sudu odnosno depozit organizacione jedinice ili se na drugi način osigurava njihovo čuvanje. Predmeti iz stavka 1. točke 2. članka 231. ovog pravilnika predaju se sucu za prekršaje uz potvrdu.

Članak 233.

Ako ovlaštena službena osoba nađe kod okrivljenog tuđu stvar za koju se ne zna čija je, ili kad stvar pripada nepoznatom učinitelju, privremeno će je oduzeti i predati organu koji vodi postupak.

Kad ovlaštena službena osoba utvrdi da stvari iz stavka 1. ovog članka nisu u svezi sa izvršenjem krivičnog djela, postupit će sa njima kao stvarima nepoznatog vlasnika.

Članak 234.

Predmeti i spisi koji se oduzimaju, a nisu popisani, staviti će se u omot i zapečatiti. Na zapečaćeni omot stavlja se potpis ovlaštene službene osobe koja je izvršila pečačenje, a može i vlasnik ili osoba od koje je predmet oduzet staviti svoj pečat.

Osoba čiji su predmeti ili spisi zapečaćeni pozvat će se da prisustvuje otvaranju omota. Ako se ta osoba ne odazove, omot će se otvoriti u nazočnosti dva svjedoka, predmeti i spisi pregledati i potpisati. Ove radnje izvršit će se zapisnički.

U smislu stavka 2. ovog članka postupit će se i u slučajevima kada se radi o povjerenim istražnim radnjama, a obaviještene stranke se nisu odazvale.

Pri pregledanju spisa mora se voditi računa da njihov sadržaj ne saznaju neovlaštene osobe.

Članak 235.

Ne može se privremeno oduzeti arhiva, dokumenti i službena prepiska diplomatskih misija i konzulata, kao propisno obilježene diplomatske i konzularne torbe.

Iznimno, ako postoji utemeljena sumnja da se u konzularnoj torbi nalaze i drugi predmeti osim prepiske, dokumenata, arhiva i predmeta koji služe isključivo za službenu uporabu, ovlaštena službena osoba može zahtijevati da konzularnu torbu u njenom prisustvu otvori ovlašten predstavnik države imenovanja. Ako ovaj to odbije, konzularna torba vraća se pošiljaocu.

Članak 236.

Ovlaštena službena osoba dužna je da po naredbi istražnog suca oduzme poštansku, telegrafsku i drugu pošiljku upućenu okrivljenom ili koju on šalje, i da je preda istražnom sucu.

Kad organizaciona jedinica obavlja istražnu radnju privremenog oduzimanja predmeta koju mu je povjerio istražni sudac, može narediti da poštanska, telegrafska i druga prometna poduzeća zadrže i njemu uz potvrdu prijama predaju pošiljku iz stavka 1. ovog članka, ako postoje okolnosti zbog kojih se utemeljeno može očekivati da će ove pošiljke poslužiti kao dokaz.

Članak 237.

Organizaciona jedinica koja provodi istražne radnje otvara pošiljku u nazočnosti dva svjedoka i sastavlja zapisnik o otvaranju.

Prigodom otvaranja pošiljke treba paziti da se ne oštete pečati i da se sačuvaju adrese.

11. Utvrđivanje istovjetnosti osoba i predmeta**Članak 238.**

Policijska jedinica provodi postupak za utvrđivanje istovjetnosti osoba kad je to potrebno radi obavljanja poslova iz svoje nadležnosti, a naročito za:

- 1) osobe lišene slobode;
- 2) osobe za koje postoje osnovi sumnje da su izvršile krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 3) osobe koje uskraćuju davanje podataka o sebi ili ako postoji sumnja da o sebi daju lažne podatke ili da im je osobna karta ili putna isprava krivotvorena;
- 4) strane državljane koji na teritoriji BiH učine krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti ili teži prekršaj;
- 5) strane državljane kojima je izrečena mjera sigurnosti protjerivanja iz zemlje ili zaštitna mjera udaljenja iz zemlje, ili im je zabranjen dolazak u zemlju;
- 6) osobe koje zbog svojih fizičkih ili psihičkih nedostataka nisu u stanju da o sebi daju podatke;
- 7) nađene nepoznate leševe;
- 8) po zahtjevu istražnog suca, nadležnog tužioca ili nadležnog državnog organa.

Članak 239.

Pod postupkom utvrđivanja istovjetnosti podrazumijeva se utvrđivanje svih obilježja pravne, faktičke i fizičke prirode, po kojima se određena fizička osoba razlikuje od svih ostalih osoba i to:

- prezime i ime; jedinstveni matični broj, pol, dan, mjesec, godina rođenja; mjesto, općina i država; ime oca, ime i djevojačko prezime majke; nacionalnost, državljanstvo, zanimanje, bračno stanje i tjelesna obilježja.

Organizacione jedinice Ministarstva provode postupak utvrđivanja istovjetnosti za sve osobe koje liše slobode, kao i u svim slučajevima kada je utvrđivanje istovjetnosti osoba potrebno radi obavljanja poslova iz nadležnosti organizacione jedinice ili kada se pojavi sumnja glede istovjetnosti određene fizičke osobe, a naročito:

- 1) kad postoje osnovi sumnje da je osoba izvršila krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 2) ako osoba uskraćuje davanje podataka o sebi, ako postoji sumnja da je dokumenat kojim se dokazuje istovjetnost (osobna karta, putna isprava, putni list i dr.) krivotvoren ili ako postoji sumnja da osoba o sebi daje lažne podatke;
- 3) ako osoba zbog svojih fizičkih ili psihičkih nedostataka nije u stanju da o sebi pruža podatke.

Postupak utvrđivanja istovjetnosti provodi se u svim slučajevima kada se pronađe nepoznat leš.

Organizaciona jedinica provodi postupak utvrđivanja istovjetnosti i za svrhe krivičnog postupka, kada to zahtjeva ili odredi istražni sudac.

Članak 240.

Postupak utvrđivanja istovjetnosti provodi se na način koji osigurava nesumnjivo utvrđivanje obilježja iz stavka 1. prethodnog članka ovog pravilnika.

Postupak utvrđivanja istovjetnosti obuhvata:

- uzimanje osobnog opisa, uključujući tjelesni pregled radi utvrđivanja postojanja osobnih znakova i upoređivanje sa već postojećim osobnim opisom osobe za koju je postupak utvrđivanja istovjetnosti ranije bio proveden;
- fotografiranje, upoređivanje fotografije sa već postojećim fotografijama osobe za koju je postupak utvrđivanja istovjetnosti ranije bio proveden;
- uzimanje otisaka prstiju i upoređivanje kroz postojeće daktiloskopske zbirke sa otiscima prstiju osobe za koje je postupak utvrđivanja istovjetnosti ranije bio sproveden, a ako se radi o osobi koja nije bilo ranije daktiloskopirana, njeni otisci prstiju upoređuju se s otiskom desnog kažiprsta odnosno drugog prsta čiji otisak se nalazi na kartonu osobne karte;
- prepoznavanje osobe suočavanjem, ili po fotografiji koja se pokazuje roditeljima, rođacima ili drugim osobama koja tu osobu osobno poznaju;
- provjeravanje podataka koje je o sebi dala osoba preko roditelja, rođaka i drugih osoba koja tu osobu lično poznaju;
- uvid u matične knjige (rođenih, vjenčanih, umrlih) ili u druge službene evidencije i isprave (evidencija državljana, Izvod iz matičnih knjiga rođenih i vjenčanih i drugo).

Ako se postupak utvrđivanja istovjetnosti provodi na način predviđen u alinejama 4., 5. i 6. stavka 2. ovog članka, ovlaštena osoba dužna je o tome sačiniti zapisnik ili službeni bilješku koja je sastavni dio dokumentacije o provedenom postupku utvrđivanja istovjetnosti.

Članak 241.

Organizacione jedinice dužne su da postupak istovjetnosti provode pažljivo, vodeći računa da ne naškoda dostojanstvu i ugledu osobe čiju istovjetnost utvrđuju.

Za maloljetne osobe i za djecu postupak istovjetnosti mora se provesti sa posebnom pažnjom i obzirnošću, pri čemu će se uzeti u obzir njihov uzrast.

Postupak utvrđivanja istovjetnosti provodi mjesno nadležna organizaciona jedinica kad se steknu uvjeti iz stavka 2. članka 239. ovog pravilnika.

U slučajevima kada se postupak utvrđivanja istovjetnosti provodi za strane državljane, nadležna organizaciona jedinica prema potrebi provodi taj postupak putem Ministarstva u sjedištu.

Dokumentacija o provedenom postupku utvrđivanja istovjetnosti čuva se kod organizacione jedinice Ministarstva koja je sprovela postupak.

Članak 242.

Prepoznavanje osobe i predmeta se obavlja na taj način da ovlaštena službena osoba traži od osobe koja može prepoznati osobu ili predmet, da ih opiše i navede znakove po kojima se razlikuje od drugih osoba odnosno predmeta.

Nakon toga, osobi koja vrši prepoznavanje, pokazat će se osoba odnosno predmet radi prepoznavanja između više drugih njemu nepoznatih osoba odnosno predmeta iste vrste.

Članak 243.

U cilju utvrđivanja istovjetnosti osoba, predmeta ili leševa, policija raspisuje potrage.

Ako je to potrebno radi uspješnog sprovođenja postupka za utvrđivanje istovjetnosti, policija može u štampi ili preko televizije objaviti fotografiju osobe, predmeta ili leša.

12. Fotografiranje osobe i uzimanje otisaka papilarnih linija

Članak 244.

Organizaciona jedinica odnosno ovlaštene službene osobe mogu fotografirati (sinjaletička fotografija) i uzeti otiske papilarnih linija osobe:

- 1) za koju postoje osnovi sumnje da je učinitelj krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 2) protiv koje je podnesena krivična prijava zbog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 3) protiv koje je pokrenuta istraga na zahtjev istražnog suca;
- 4) čija istovjetnost se na drugi način ne može utvrditi.

Članak 245.

Organizaciona jedinica može putem sredstava javnog informiranja ili na drugi shodan način objaviti fotografiju osobe osumnjičene da je učinila krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti kad je to potrebno radi utvrđivanja istovjetnosti ili u drugim slučajevima od interesa za uspješno vođenje krivičnog postupka.

Objavljivanje fotografije obavlja se po odobrenju istražnog suca.

13. Traganje za osobama i predmetima

Članak 246.

Traganje za osobama i predmetima je sustav operativno-taktiličkih i tehničkih mjera i radnji koje poduzima policija radi pronalaska i hvatanja učinitelja krivičnih djela, pronalaska predmeta koji stoje u svezi sa određenim krivičnim djelom, pronalaska određenih osoba, utvrđivanja istovjetnosti nepoznatih osoba i leševa i pribavljanja podataka o osobama ili predmetima (potražna djelatnost).

U potražnoj djelatnosti organiziraju se zasjede, ograničenja kretanja osoba na određenom prostoru ili objektu, kontrole, osmatranje pojedinih punktova, prijevoznih sredstava i osoba, pretraga terena i druge odgovarajuće mjere.

Članak 247.

Potražna djelatnost pokreće se raspisivanjem odnosno izdavanjem tjeralice, objave ili raspisa o traganju (potraga).

Tjeralica je akt organizacione jedinice koji se izdaje u cilju traganja i pronalaska:

- otkrivenog koji se nalazi u bjekstvu, a protiv koga je pokrenut krivični postupak zbog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti i za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, a postoji naredba za njegovo dovođenje ili rješenje o određivanju pritvora;
- osuđene osobe koja je pobjegla iz ustanove u kojoj izdržava kaznu, bez obzira na visinu kazne, ili iz ustanove u kojoj izdržava zavodsku mjeru vezanu sa lišenjem slobode, a postoji naredba ravnatelja ustanove;

Objava je akt suda ili organizacione jedinice kojim se naređuje prikupljanje podataka o predmetima koji stoje u svezi sa krivičnim djelom ili pronalaska ovih predmeta, pronalaska nestale osobe kad postoje osnovi sumnje da je do njenog nestanka došlo u svezi sa izvršenjem krivičnog djela ili utvrđivanje istovjetnosti pronađenog nepoznatog leša.

Raspis je akt kojim se naređuje traganje za osobama u slučajevima predviđenim u članku 254. ovog pravilnika. Raspis izdaje organizaciona jedinica Ministarstva po sopstvenoj inicijativi ili na zahtjev zainteresovanih organa i osoba (članak 254. ovog pravilnika).

Prema teritoriji na kojoj se sprovodi potražna djelatnost, potrage mogu biti lokalne, centralne i međunarodne.

Članak 248.

Potragu raspisuje organizaciona jedinica nadležna po sjedištu organa koji je donio akt o njenom izdavanju.

Organizaciona jedinica cijeni koje mjere traganja treba poduzeti i odlučuje da li će raspisati lokalnu, centralnu ili predložiti raspisivanje međunarodne potrage, a nakon raspisivanja potrage brine se o poduzimanju potrebnih mjera i prati njihovo ostvarivanje.

Članak 249.

Lokalna potraga može se raspisati na području jedne ili više općina.

Lokalna potraga raspisuje se kad se pretpostavlja da se predmet potrage nalazi na određenom užem području, da se nalazi u jednom od više određenih mjesta ili da se osoba udaljila u određenom pravcu.

Prema značaju razloga traganja (težina krivičnog djela, stupanj opasnosti osobe i druge okolnosti) odlučuje se o tome koje će se organizacione jedinice uključiti u traganje.

Članak 250.

Centralna potraga je zahtjev da traganje poduzmu sve organizacione jedinice u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Zahtjev za raspisivanje centralne potrage i njeno objavljivanje u Glasniku dostavlja se pismeno MUP F BiH. U hitnim slučajevima zahtjev se može dostaviti i najbržim raspoloživim sredstvom veze.

Članak 251.

Organizaciona jedinica može predložiti raspisivanje međunarodne potrage ako se osoba ili predmet za kojim je bila raspisana centralna potraga ne pronade, a prikupljeni podaci utemeljeno ukazuju da se osoba ili predmet mogu nalaziti u inozemstvu.

Prijedlog se dostavlja MUP-u F BiH.

U naročito hitnim i važnim slučajevima organizaciona jedinica Ministarstva može dati prijedlog da se istovremeno raspišu međunarodna i centralna potraga.

Članak 252.

Po naredbi suda pred kojim se vodi krivični postupak ili po naredbi upravitelja kazneno-popravne ustanove, nadležna organizaciona jedinica raspisat će tjeralicu za okrivljenom odnosno osuđenom osobom.

Za osuđenom osobom koja treba otpočeti izdržavati kaznu zatvora, a krije se ili se nalazi u bjekstvu, nadležna organizaciona jedinica raspisat će tjeralicu po naredbi organa nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija.

Radi obavještanja javnosti o osobi za kojom je raspisana tjeratica mogu se koristiti i sredstva javnog informisanja. O korištenju ovih sredstava odlučuje organ koji je dao naredbu za raspisivanje tjeralice.

Članak 253.

Po naredbi suda pred kojim se vodi krivični postupak, odnosno organizaciona jedinica koja radi na otkrivanju i osiguranju tragova krivičnog djela i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz, ili na prikupljanju drugih obavijesti koje bi mogle biti od koristi za uspješno vođenje krivičnog postupka, raspisat će se objava radi:

- 1) prikupljanja podataka o pojedinim predmetima koji stoje u svezi sa krivičnim djelom ili pronalaženjem ovih predmeta;
- 2) pronalaženja nestale osobe kad postoje osnovi sumnje da je do njenog nestanka došlo u svezi sa izvršenjem krivičnog djela;
- 3) radi utvrđivanja istovjetnosti nadenog nepoznatog leša.

Članak 254.

Organizacione jedinice mogu raspisom pokrenuti potražnu djelatnost:

- 1) u naročito hitnim slučajevima - za osobom za koju postoji utemeljena sumnja da je učinila krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, radi njenog pronalaženja i lišenja slobode i hitnog sprovođenja nadležnom organu;
- 2) za oštećenim, svjedokom ili drugom osobom koja može da pruži podatke važne za krivični postupak ili za operativnu djelatnost organi-

zacione jedinice radi utvrđivanja boravišta i obavještanja o adresi takve osobe;

- 3) na zahtjev suda - za okrivljenim čije je prebivalište ili boravište nepoznato, radi utvrđivanja njegove adrese;
- 4) na zahtjev nadležnog organa - za osobom kojoj je sud izrekao zatvorsku mjeru vezanu za lišenje slobode, odnosno prema kojoj je primijenjena uz uvjetnu osudu mjera sigurnosti obveznog liječenja alkoholičara i narkomana, a boravište ove osobe je nepoznato, radi njenog sprovođenja organu;
- 5) na zahtjev zdravstvene ustanove iz koje je pobjeglo duševno oboljela osoba opasna po okolinu, radi njenog sprovođenja uz pomoć medicinskog osoblja u tu ustanovu;
- 6) na zahtjev nadležnog organa ili ustanove za maloljetnikom prema kome je izrečena odgojna mjera upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojno-popravni dom, ako je njegovo boravište nepoznato;
- 7) na zahtjev roditelja ili skrbnika - za djetetom ili maloljetnikom koji je pobjegao od kuće;
- 8) za drugim osobama, ako postoji interes suda, nadležnog tužiteljstva, organizacione jedinice, organa vojne sigurnosti ili javnog pravobranilaštva, da se utvrdi njeno prebivalište ili boravište, kad rukovoditelj nadležne organizacione jedinice ocijeni da je zahtjev opravdan.

Članak 255.

Prema maloljetnicima koji se pronadu na temelju raspisane potrage, ovlaštena službena osoba dužna je postupiti obzirno, vodeći računa o uzrastu, duševnoj razvijenosti i osobnim svojstvima maloljetnika. Maloljetnik se odmah predaje organu skrbništva općine na čijem području je pronađen, ako nije drukčije određeno u potrazi koja je za njim raspisana. Sprovođenje maloljetnika do organa skrbništva ovlaštena službena osoba obavlja, po pravilu, u građanskom odjelu.

Organizaciona jedinica koja, na inicijativu ustanove, roditelja ili skrbnika, predloži izdavanje međunarodnog raspisa za odbjegli djetetom ili maloljetnikom, treba da dostavi Ministarstvu osobne podatke, osobni opis, opis odjeće i najnoviju fotografiju djeteta odnosno maloljetnika, da navede kako sa njim treba postupiti ako bude pronađen, kao i ko će snositi troškove njegovog izdržavanja u inozemstvu i sprovođenja u Bosnu i Hercegovinu.

Članak 256.

Radi pronalaženja žrtve krivičnog djela, predmeta ili tragova krivičnog djela, kao i nestalih ili zalutalih osoba ili osoba koje su nastradale od elementarnih nepogoda, može se obavljati pretraživanje zemljišta, šuma, rijeka, jezera i slično.

Kada se traže žrtve krivičnog djela, nastradale ili zalutale osobe, organizaciona jedinica može zatražiti pomoć građana.

14. Potjere

Članak 257.

U cilju hvatanja učinitelja težih krivičnih djela, odbjeglih osuđenika, osoba lišenih slobode, kao i osoba organiziranih radi vršenja krivičnih djela, policija organizira i obavlja potjere, kada se hvatanje ovih osoba ne može obaviti kroz redovito obavljanje poslova.

Potjera se obavlja sustavno i neprekidnim poduzimanjem odgovarajućih mjera i radnji na određenom području, a naročito putem neposrednog traganja policajaca i drugih ovlaštenih službenih osoba za osobama koje treba uhvatiti, pretragom zemljišta i objekata, postavljanjem zasjeda, ograničenjem kretanja osoba na određenom prostoru ili objektu i dr.

Članak 258.

Potjerom rukovodi rukovoditelj organizacione jedinice ili službenik koga on ovlasti. Ako potjeru treba organizirati na području više općina, rukovoditelja potjere odnosno posebne postrojbe policije koja se u tu svrhu obrazuje, određuje ministar.

Potjera se organizira i izvodi prema planu koga sastavlja rukovoditelj potjere. Planom se određuje područje djelovanja, broj službenika koji učestvuju u potjeri, zadaci i način njihovog obavljanja, vrsta naoružanja, tehnička i druga pomoćna sredstva i sl.

U obavljanju ovih zadataka policija suraduje sa drugim organima, poduzećima i građanima.

16. Prikupljanje obavijesti na traženje nadležnog tužitelja

Članak 259.

Ako nadležni tužitelj iz same prijave ne može ocijeniti jesu li vjerovatni navodi prijave ili ako podaci u prijavi ne pružaju dovoljno temelja da može odlučiti hoće li zahtijevati provođenje istrage, ili ako je do nadležnog tužitelja samo dopro glas da je izvršeno krivično djelo, ako je izvršitelj nepoznat, nadležni tužitelj će zahtijevati od organa unutarnjih poslova da prikupe potrebna izvješća i da poduzmu druge mjere radi otkrivanja krivičnog djela i učinitelja.

Organizaciona jedinica Ministarstva obvezna je postupiti po zahtjevu nadležnog tužitelja i odmah izvijestiti nadležnog tužitelja o poduzetim mjerama, a ako ih ne može poduzeti, odmah će izvijestiti nadležnog tužitelja o razlozima nemogućnosti poduzimanja mjera

Članak 260.

O poduzetim radnjama sačinat će se zapisnik ili službena bilješka i isti se dostavljaju nadležnom tužitelju zajedno sa krivičnom prijavom ili izvješćem o dopuni krivične prijave.

17. Provođenje istražnih radnji povjerenih od istražnog suca

Članak 261.

Istražni sudac može organizacionim jedinicama Ministarstva povjeriti izvršenje naredbe o pretresu stana ili osoba ili o privremenom oduzimanju predmeta.

Istražni sudac, na prijedlog nadležnog tužitelja, može organizacionoj jedinici Ministarstva povjeriti obavljanje i drugih istražnih radnji:

- ako se istraga vodi za djela čiji su učinitelji povezani s inozemstvom,

- za djela međunarodnog terorizma ili trgovine drogom, a takvo povjeravanje je, glede većeg značenja krivičnog djela, neophodno za uspješno vođenje istrage.

Članak 262.

Organizaciona jedinica kojoj je povjereno obavljanje pojedinih istražnih radnji obaviti će, po potrebi, i druge istražne radnje koje sa ovima stoje u svezi ili iz njih proističu samo uz prethodnu pismenu suglasnost istražnog suca.

Ako organizaciona jedinica kojoj je povjereno obavljanje pojedinih istražnih radnji nije za to mjesno nadležna, poslat će predmet nadležnoj organizacionoj jedinici i o tom će obavijestiti istražnog suca koji mu je predmet dostavio.

Članak 263.

U poduzimanju istražnih radnji organizacione jedinice dužne su da postupaju prema odredbama ZKP o istražnim radnjama.

VII. PRUŽANJE POMOĆI RADI OTKLANJANJA OPĆE OPASNOSTI PROUZROKOVANE ELEMENTARNIM NEPOGODAMA I EPIDEMIJAMA

Članak 264.

Pod elementarnim nepogodama većih razmjera, u smislu Zakona o zaštiti od elementarnih nepogoda podrazumijevaju se: zemljotres, poplava, atmosferska nepogoda, suša, snježni nanosi i lavine, nagomilovanje leda na vodotocima, odranjanje i klizanje zemljišta i druge elementarne nepogode koje mogu da ugroze život ljudi ili da prouzrokuju štetu većeg obujma.

Sa elementarnim nepogodama, u smislu stavka 1. ovog članka, izjednačuju se nepogode prouzrokovane požarom, eksplozijom, ekspanzijom plina, prometnim udesima, pucanjem brane na vodotoku, epidemijom, stočnim zaraznim bolestima, biljnim bolestima i štetnicima i sličnim pojavama većih razmjera koje mogu da ugroze živote ljudi ili da prouzrokuju štetu većeg obujma.

Članak 265.

Policija je dužna da pruži neophodnu pomoć poradi otklanjanja posljedica prouzrokovanih elementarnim nepogodama ili drugim općim opasnostima.

U pružanju pomoći iz stavka 1. ovog članka policija, osim vršenja redovitih poslova koji su u njenom djelokrugu, učestvuje i u:

- 1) spasavanju ugroženih osoba i imovine i osiguranju važnijih objekata;
- 2) pronalaženju nestalih i utvrđivanju istovjetnosti nastradalih osoba;

3) pružanju pomoći nadležnim organima u sprovođenju mobilizacije građana i prijevoznih sredstava radi otklanjanja nastalih štetnih posljedica i u evakuaciji pučanstva sa ugroženih područja.

Pored poslova iz stavka 2. ovog članka policija je dužna da odmah po saznanju za pojavu elementarne nepogode ili opasnost od njenog izbijanja obavijesti nadležni organ.

Članak 266.

Ako se, glede klimatskih i drugih uvjeta, u pojedinim krajevima, mogu očekivati određene elementarne nepogode, policija je dužna da unaprijed izvrši odgovarajuće pripreme za pružanje pomoći, a naročito glede stavljanja u pripravnost određenog broja ljudi i tehničkih sredstava.

Policija je dužna da suraduje sa organima nadležnim za organizaciju zaštite od opće opasnosti i pružanje pomoći nastradalom pučanstvu (štabovi civilne zaštite).

VIII. POSLOVI U SVEZI SA NABAVLJANJEM, DRŽANJEM I NOŠENJEM ORUŽJA I MUNICIJE, PROMETOM I PRIJEVOZOM EKSPLOZIVNIH I DRUGIH MATERIJALA I PROTUPOŽARNA ZAŠTITA

1. Poslovi u svezi sa nabavljanjem, držanjem i nošenjem oružja i municije

Članak 267.

Kao oružje, u smislu Zakona o nabavljanju, držanju i nošenju oružja i municije, smatra se :

- 1) vatreno oružje;
- 2) zračno oružje;
- 3) rasprskavajuće i plinsko oružje;
- 4) hladno oružje.

Kao vatreno oružje smatraju se sve vrste pušaka, pištolja i revolvera, kao i sve vrste naprava koje pod pritiskom barutnih plinova izbacuju kroz cijev zrno, kuglu ili sačmu.

Kao zračno oružje smatraju se sve vrste pušaka, pištolja i drugih naprava koje pod pritiskom zraka izbacuju zrno kroz cijev.

Kao rasprskavajuće i plinsko oružje smatraju se sve vrste bombi i drugih naprava koje sadrže rasprskavajuću ili plinsku materiju.

Kao hladno oružje smatraju se bokseri, bodeži, kame, mačevi, sablje, bajunete, kao i drugi predmeti kojima je osnovna namjena vršenje napada.

Članak 268.

Vatreno i zračno oružje, municija za puške sa olučenim cijevima, pištolji i revolveri mogu se nabavljati samo na temelju odobrenja policijske uprave.

Za oružje iz prethodnog stavka izdaje se oružni list, a imalac oružja dužan je, kada drži ili nosi oružje, imati uz sebe i oružni list izdat za to oružje i na zahtjev službenika policije i drugih ovlaštenih službenih osoba omogućiti uvid u to oružje i oružni list.

Za držanje trofejnog oružja potrebno je odobrenje koje izdaje nadležna policijska uprava.

Članak 269.

Osobi koja upotrebljava oružje na javnim mjestima ili na mjestima na kojima se može ugroziti život ljudi ili koja oružjem učini prekršaj odnosno krivično djelo, ovlaštene službene osobe privremeno će oduzeti na licu mjesta oružje i municiju.

Ovlaštena službena osoba privremeno će oduzeti oružje i municiju čije je nabavljanje, držanje i nošenje zakonom zabranjeno, kao i oružje i municiju za koje držalac nema oružni list odnosno odobrenje za držanje, kada je oružni list odnosno odobrenje potrebno imati.

Ovlaštena službena osoba dužna je da privremeno oduzeto oružje i municiju preda nadležnoj organizacionoj jedinici Ministarstva odmah a najkasnije narednog radnog dana od dana oduzimanja oružja i municije.

Članak 270.

Protiv osobe kojoj je oružje ili municija oduzeta zbog prekršaja za koji se može izreći zaštitna mjera oduzimanja oružja i municije nadležna organizaciona jedinica Ministarstva podnijet će zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i predložiti će izricanje zaštitne mjere oduzimanja oružja i municije, a privremeno oduzeto oružje i municiju predat će nadležnom sucu za prekršaje.

Ovlaštena službena osoba o privremeno oduzetom oružju i municiji izdaje potvrdu koja sadrži: prezime, ime i prebivalište osobe od koje je oružje i municija oduzeta, podatke o vrsti oružja i municije, kalibru, fabričkom broju oružja, godini proizvodnje i datumu oduzimanja.

Članak 271.

Policijska uprava obavlja kontrolu vođenja propisanih evidencija o prometu i smještaju oružja i municije i o popraavljenom i prepravljeno oružju, kao i nadzor glede držanja, smještaja, čuvanja i korišćenja oružja i municije u streljačkim organizacijama, poduzećima i državnim organima koji drže oružje radi obezbjeđenja državne imovine.

Ako se u obavljanju kontrole i nadzora, u smislu prethodnog stavka, utvrdi da je izvršeno krivično djelo ili prekršaj, policijska uprava podnijet će protiv učinitelja krivičnu prijavu odnosno zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka i o tome obavijestiti odgovarajući organ. Ako se utvrdi da oružje nije bezbjedno smješteno, obavijestit će odgovarajući organ za društvenu samozaštitu.

Članak 272.

Ako osoba koja ima oružje promijeni prebivalište, policijska uprava na čijem području se nalazi novo prebivalište dužna je o tome obavijestiti policijsku upravu na čijem području je bilo ranije prebivalište.

2. Promet opasnih materija

Članak 273.

Promet opasnih materija podrazumijeva njihovu:

- proizvodnju i preradu,
- skladištenje,

- pretovar (utovar, istovar, pretakanje),
- prijevoz i transport,
- nabavku i prodaju i
- uporabu.

Članak 274.

Opasne materije dijele se na:

- Klasa 1 - eksplozivne materije, predmeti punjeni eksplozivnim materijama i sredstva za paljenje, vatrometni i drugi predmeti;
- Klasa 2 - zbijeni plinovi, plinovi pretvoreni u tečnosti ili plinovi rastvoreni pod pritiskom;
- Klasa 3 - zapaljive tečnosti;
- Klasa 4 - zapaljive čvrste materije, materije sklone samoupaljenju ili koje u dodiru sa vodom razvijaju zapaljive plinove;
- Klasa 5 - oksidirajuće materije i organski peroksidi;
- Klasa 6 - otrovi, gadne i zarazne materije;
- Klasa 7 - radioaktivne materije;
- Klasa 8 - korozivne (nagrizajuće) materije;
- Klasa 9 - ostale opasne materije.

Članak 275.

Ovlaštene službene osobe ostvaruju nadzor nad prometom opasnih materija klase 1, 2, 3, 4, 5 i imaju pravo da u svom djelokrugu u poduzećima, drugim pravnim osobama, kod samostalnih gospodarstvenika i pojedinaца pregledaju mjesta, objekte, uređaje, instalacije i sl. gdje se nalaze navedene opasne materije i u svezi s tim prikupljaju obavijesti o osobama koje neposredno rukuju ili posjeduju opasne materije i da poduzimaju druge radnje potrebne za utvrđivanje primjene propisanih mjera normativna zaštite sigurnosti.

Članak 276.

Opasnim materijama u prometu mogu rukovati samo psihofizički zdrave osobe stručno osposobljene za rukovanje određenom opasnom materijom sa napunjenih 18 godina života i koje nisu krivično kažnjavane za krivična djela u svezi sa prometom opasnih materija.

Članak 277.

Uz opasne materije u svim fazama prometa mora posojati deklaracija o identifikaciji i količini, oznake sukladne propisima i standardima, kao i naputci za sigurno rukovanje.

Članak 278.

Proizvodnjom i preradom opasnih materija mogu se baviti poduzeća, druge pravne osobe i pojedinci samo ako imaju za to odobrenje od nadležnog organa i ako ispunjavaju uvjete glede tehničke ispravnosti objekata i postrojenja.

Skladištenje opasnih materija može se obavljati samo sukladno tehničkim propisima.

Članak 279.

Pretovar opasnih materija obavlja se samo na mjestu za koje je izdao odobrenje nadležni organ i ako su ispunjeni svi uvjeti glede tehničkih i drugih mjera sigurnosti,

tako da se ne ugrožavaju ljudi, susjedni objekti i životna sredina.

Članak 280.

Ovlaštene službene osobe ostvaruju nadzor nad primjenom propisa u svezi prijevoza svih klasa opasnih materija i imaju pravo da obavljaju kontrolu naročito:

- certifikata, odnosno potvrda o ispravnosti motornih vozila za prijevoz opasnih materija;
- certifikata, odnosno potvrda o stručnosti vozača za prijevoz opasnih materija;
- isprava o prijevozu s podacima o vrsti i količini opasne materije, pošiljaocu i primaocu, ispunjenosti uvjeta za propisan prijevoz opasne materije i naputci o posebnim mjerama sigurnosti, koje se pri prijevozu opasne materije moraju poduzimati;
- motornog vozila;
- opremljenost i označenost vozila za prijevoz pojedine opasne materije;
- pravca kretanja i vremena zadržavanja motornog vozila u tijeku prijevoza određenih u odobrenju za prijevoz za klase opasnih materija 1, 6 i 7.

Članak 281.

Ovlaštene službene osobe imaju pravo da poduzmu i druge mjere pri obavljanju kontrole predviđene Zakonom o prijevozu opasnih materija, propisima donesenim na temelju međunarodne konvencije o prijevozu opasnih materija i pravilnika o prijevozu opasnih materija u drumskom prometu.

Članak 282.

Eksplozivne materije mogu nabavljati poduzeća i druge pravne osobe i pojedinci samo na temelju odobrenje koje izdaje policijska uprava na čijem području je sjedište, odnosno prebivalište podnositelja zahtjeva.

Odredbe prethodnog stavka ne odnose se na kapije za uobičajene dječje igračke.

Članak 283.

Rješenje kojim se odobrava nabavka eksplozivnih materija sadrži pored ostalog: vrstu i količinu eksplozivnih materija, rok važenja odobrenja, svrhu u koju se eksplozivne materije mogu uporabiti, rok do kada se one imaju uporabiti, odnosno uništiti ili vratiti pravnoj osobi od koje su eksplozivne materije nabavljene.

U rješenju se mogu odrediti sigurnosne i druge mjere koje je poduzeće, druga pravna osoba ili pojedinac dužan poduzeti prigodom prijevoza, prijenosa, smještaja, rukovanja i uporabe eksplozivnih materija.

Članak 284.

U obavljanju poslova iz svog djelokruga u oblasti prometa eksplozivnih materija organizacione jedinice Ministarstva i ovlaštene osobe utvrđuju:

- da li osoba koja nosi odnosno prevozi eksplozivne materije ima propisano odobrenje za nabavku odnosno prijevoz i da li eksplozivne materije po vrsti i količini odgovaraju odobrenju za njihovu nabavku;

- da li se osoba pri prijevozu odnosno prometu pridržava posebnih mjera određenih u rješenju;

- da li pojedinac upotrebljava eksplozivne materije u svrhu koja je određena u rješenju;

- da li pojedinac koji drži eksplozivne materije u svom kućanstvu ima zato propisano odobrenje, da li je istekao rok za korišćenje tih materija, da li ima potvrdu od minera da su eksplozivne materije utrošene, odnosno da li se zatečena količina slaže sa nabavljenom količinom i utrošenim eksplozivom prema potvrđama izdatim od minera;

- da li se eksplozivne materije čuvaju tako da ne mogu dospjeti u ruke neovlaštenim i maloljetnim osobama;

- da li se imalac eksplozivnih materija kod njihovog čuvanja i korišćenja pridržava i posebnih mjera određenih rješenjem kojim je odobreno njihovo nabavljanje kao i naputcima proizvođača.

Kod obavljanja provjere iz prethodnog stavka treba voditi računa da li eksplozivne materije koje osoba nosi, prevozi, koristi ili posjeduje glede vrste i količine odgovaraju vrsti i količini određenoj u odobrenju, kao i datum nabavke, vrsti, količini i oznakama na pakovanju koje je na odobrenju za nabavku navela prodavaonica od koje su eksplozivne materije nabavljene.

O utvrđenim nepravilnostima ovlaštena službena osoba će upozoriti imaoce eksplozivnih materija da je dužan te nepravilnosti otkloniti, kao i podnijeti prijavu za učinjeni prekršaj.

U slučaju kad imalac nema propisano odobrenje za nabavku eksplozivnih materija, ovlaštena službena osoba će na licu mjesta oduzeti eksplozivnu materiju i poduzeti mjere i radnje da se iste smjeste na sigurno mjesto, a protiv imaoce će podnijeti odgovarajuću prijavu nadležnom organu.

3. Zaštita od požara, eksplozija i incidenata sa opasnom materijom.

Članak 285.

Ovlaštene službene osobe dužne su da odmah po saznanju za požar, eksploziju ili incident sa opasnom materijom obavijeste vatrogasnu jedinicu ili policijsku upravu.

Članak 286.

Za slučaj očigledne i neposredne opasnosti od nastanka ili širenja požara, eksplozije ili incidenta sa opasnom materijom ovlaštene službene osobe mogu izdavati naredjenja pojedincima, građanima, samostalnim gospodarstvenicima, poduzećima i drugim pravnim osobama da preduzmu neophodne mjere u svrhu otklanjanja neposredne opasnosti, da se uzdrže od određenih aktivnosti dok neposredna opasnost od nastanka požara, eksplozije ili incidenta sa opasnom materijom ne prestane.

O obavještim iz prethodnog članka i izdatim naredjenjima ovlaštene službene osobe podnose izvješće neposredno pretpostavljenom starješini o čemu je isti dužan informirati inspekciju zaštite od požara u nadležnom Ministarstvu u cilju poduzimanja potrebnih upravnih radnji.

Članak 287.

Policijska uprava dužna je da: poduzme neophodne mjere u svrhu osiguranja mjesta požara, eksplozije ili incidenta sa opasnom materijom; utvrđuje mjesto njihovog nastanka; otkriva, osigurava tragove i druge dokaze za namjeru, višu silu, nehat, nepozornost, nepridržavanje propisanih mjera, tehničkih ili tehnoloških propisa i sl. i poduzima neophodne mjere koordinacije sa nadležnim organima, organizacijama i poduzećima u cilju smanjenja posljedica odnosno smanjenja nastalih opasnosti koje ugrožavaju ljudske živote i materijalna dobra.

Članak 288.

Ovlaštene službene osobe su dužne da rukovoditelju akcije gašenja požara, rukovoditelju akcije spasavanja, rukovoditelju otklanjanja posljedica od incidenta sa opasnom materijom pruže neophodnu pomoć u svrhu omogućavanja: nesmetanog gašenja požara, evakuaciju ljudi i materijalnih dobara iz ugroženog prostora, objekta ili područja, osiguranja evakuisanja imovine, korištenja motornih vozila iz privatnog i državnog sektora za potrebe hitnog prebacivanja ozlijeđenih u zdravstvenu ustanovu radi ukazivanja hitne pomoći i drugih radnji za uspješno otklanjanje posljedica.

Članak 289.

Ovlaštene službene osobe sukladno ovlaštenjima dužne su da: ostvaruju nadzor i poduzimaju potrebne radnje u poduzećima, drugim pravnim osobama, kod samostalnih gospodarstvenika i pojedinaca u cilju sprovođenja zakona, tehničkih i drugih propisa vezanih za zaštitu od požara, eksplozija i incidenata sa opasnom materijom u proizvodnji, preradi, skladištenju, prijevozu, transportu, pretovaru, nabavci, prodaji i uporabi tih materija.

Kad u obavljanju poslova policije ovlaštene službene osobe saznaju da zbog nesprovođenja ili kršenja propisa iz nadležnosti drugih organa može doći do požara, eksplozije ili incidenta sa opasnim materijama, sastavljaju o tome službenu bilješku, koju policijska uprava hitno dostavlja nadležnom organu.

IX. POSLOVI U SVEZI SA PRIJAVLJIVANJEM PREBIVALIŠTA I BORAVIŠTA GRAĐANA, I POSTUPANJE SA NADENIM STVARIMA

1. Kontrola prijavljivanja prebivališta i boravišta građana

Članak 290.

Radi uspješnog otkrivanja i hvatanja učinitelja krivičnih djela i prekršaja, kao i radi utvrđivanja prebivališta i adrese građana, kad je to potrebno, ovlaštene službene osobe obavljaju kontrolu prijavljivanja prebivališta i boravišta građana.

Članak 291.

Organizacije jedinice koriste evidenciju prebivališta i boravišta građana za:

1) utvrđivanje istovjetnosti osoba,

- 2) pronalaženje osoba za kojima je raspisana potraga,
- 3) utvrđivanje koje osobe nisu prijavile prebivalište odnosno boravište ili promjenu adrese i stana, kao i za utvrđivanje osoba koje su bile dužne da prijave prebivalište odnosno boravište za druge osobe,
- 4) utvrđivanje prebivališta odnosno boravišta određenih osoba kad je to potrebno radi obavljanja drugih poslova.

Članak 292.

Ovlaštene službene osobe obavljaju kontrolu vođenja propisane evidencije boravišta građana u ugovornim objektima i drugim organizacijama, kao i kod pojedinaca koji pružaju usluge smještaja građanima.

Članak 293.

Prigodom obavljanja kontrole prijavljivanja prebivališta i boravišta građana ovlaštene službene osobe mogu obavljati legitimiranje građana i poduzeti druge mjere i radnje neophodne za utvrđivanje potrebnih činjenica.

Članak 294.

Ako se kontrolom sprovođenja propisa o evidenciji prebivališta i boravišta građana utvrdi povrijeđa propisa, protiv učinitelja prekršaja ovlaštena službena osoba podnijet će prijavu za prekršaj.

2. Postupanje sa nadenim stvarima

Članak 295.

Ovlaštena službena osoba dužna je da primi stvar za koju se može pretpostaviti da ju je raniji držalac izgubio. Prigodom prijama stvari ovlaštena službena osoba izdaje o tome potvrdu osobi koja je predala stvar.

Nadena stvar predaje se, poslije prethodne provjere u evidenciji ukradenih stvari, općinskom organu uprave nadležnom za postupanje sa nadenim stvarima, uz pismenu potvrdu.

XI. PODNOŠENJE PRIJAVE I ZAHTJEVA ZA POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA

1. Podnošenje prijave za prekršaj

Članak 296.

Za prekršaje određene zakonom ili drugim propisom čije je neposredno izvršenje ili obavljanje nadzora nad izvršenjem tih propisa stavljeno u nadležnost organizacione jedinice Ministarstva, ovlaštena službena osoba podnijet će prijavu organizacionoj jedinici Ministarstva.

Prijava za prekršaj podnosi se na temelju neposrednog opažanja ili na temelju provjerenih obavijesti dobivenih od građana, državnih organa, poduzeća ili drugih pravnih osoba.

O prekršaju o kome je policija ili ovlaštena službena osoba obaviještena usmeno i putem sredstava veze sastavlja se službena bilješka.

Članak 297.

Prijava treba da sadrži:

- 1) naziv organa kome se podnosi;
- 2) podatke za osobu koja se prijavljuje kao učinitelj prekršaja (ime i prezime, nadimak ako ga ima, ime i prezime roditelja, jedinstveni matični broj, mjesto rođenja i općina, mjesto stanovanja i općina, ulica i broj, čiji je državljanin i zanimanje, pravna osoba ili poduzeće gdje je zaposlen);
- 3) opis prekršaja (vrijeme, mjesto i način izvršenja prekršaja);
- 4) način saznanja o prekršaju;
- 5) dokaze, broj i vrstu priloga (službena bilješka o zadržavanju ako je prijavljena osoba zadržana, privremeno oduzeti predmeti koji se dostavljaju uz prijavu i sl.);
- 6) datum i mjesto podnošenja prijave i potpis ovlaštene službene osobe.

Za pravnu osobu, umjesto podataka iz točke 2. prethodnog stavka, prijava treba da sadrži naziv, sjedište i adresu, a za odgovornu osobu u pravnoj osobi, pored podataka iz točke 2. prethodnog stavka, prijava treba da sadrži funkciju koju ono obavlja u toj pravnoj osobi.

Članak 298.

Predmete koji se uz prijavu prilažu treba u prijavi bliže odrediti ili opisati (broj, vrsta, boja, marka, veličina, karakteristične oznake i sl.).

Ako se predmeti ne dostavljaju uz prijavu, naznačiti će se gdje se oni nalaze.

Članak 299.

Kad ovlaštena službena osoba zatekne neku osobu u vršenju prekršaja koji je određen propisom čije je neposredno izvršenje ili nadzor nad njegovim izvršenjem stavljeno u nadležnost drugog organa uprave, o tome sastavlja službenu bilješku, koju policija dostavlja organu u čiju nadležnost spada izvršenje tog propisa.

2. Podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka

Članak 300.

Ministarstvo u sjedištu odnosno druga organizaciona jedinica Ministarstva ili policijska postaja ako je za to ovlašti rukovoditelj organizacione jedinice u čijem je sastavku, po prijemu prijave za učinjeni prekršaj, utvrđuje da li se prijava odnosi na prekršaj određen propisom čije je neposredno izvršenje odnosno obavljanje nadzora nad njegovim izvršenjem stavljeno u nadležnost organizacione jedinice Ministarstva, da li je prijava potpuna i da li postoji osnov za pokretanje prekršajnog postupka.

Kada se utvrdi da su ispunjeni uvjeti iz stavka 1. ovog članka organizaciona jedinica, odnosno policijska postaja podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

SADRŽAJ

218. Pravilnik o načinu vršenja poslova i zadataka policije i drugih ovlaštenih službenih lica Ministarstva (bosanski jezik)	371
---	-----

218. Pravilnik o načinu obavljanja poslova i zadataka policije i drugih ovlaštenih službenih osoba Ministarstva (hrvatski jezik)	409
---	-----